"सुरक्षित भविष्यको लागि सञ्चय कोष तथा निवृत्तभरण कोष"

वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

कर्मचारी सञ्चय कोष

पुल्चोक, ललितपुर

www.epf.org.np

कर्मचारी सञ्चय कोष

सञ्चालक समिति

दिनेश कुमार घिमिरे
अध्यक्ष
सचिव (राजश्व), नेपाल सरकार

दिपक थापा
सञ्चालक
प्रहरी महानिरीक्षक
नेपाल प्रहरी

धनिराम शर्मा
सञ्चालक
सहसचिव, नेपाल सरकार

डा. हरिप्रसाद अधिकारी
सञ्चालक
सहप्राध्यापक, त्रिभुवन विश्वविद्यालय

बिनोद थापा
सञ्चालक
सहायक रथी, नेपाली सेना

गोविन्द गुरुङ
सञ्चालक
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत,
कृषि विकास बैंक लि.

जितेन्द्र धिताल
सञ्चालक
प्रशासक, कर्मचारी सञ्चय कोष

कर्मचारी सञ्चय कोष

उच्च व्यवस्थापन समूह

जितेन्द्र धिताल
प्रशासक

जीवन कुमार कट्वाल
सह प्रशासक

भरतराज वस्ती
का.मु.सह प्रशासक

बिजय कुमार श्रेष्ठ
मुख्य प्रबन्धक

ध्रुव भट्टराई
मुख्य प्रबन्धक

ध्रुव प्रसाद अधिकारी
मुख्य प्रबन्धक

दामोदर प्रसाद सुवेदी
मुख्य प्रबन्धक

ठाकुर जंग थापा
मुख्य प्रबन्धक

वीरेन्द्र पौडेल
मुख्य प्रबन्धक

सुवास खड्का
मुख्य प्रबन्धक

दर्शन भट्टराई
मुख्य प्रबन्धक

शान्ता गौतम
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

सागर कुमार सिंह
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

नगेन्द्र प्रसाद पौडेल
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

नवराज पौडेल
का.मु. मुख्य प्रबन्धक

कोषको विकासक्रमको संक्षिप्त झलक

दशक	मिति	प्रमुख क्रियाकलाप
	वि.सं. १९९१	सैनिक द्रव्य कोषको स्थापना
२०००-२०१९	वि.सं. २००१	काठमाण्डौं उपत्यका भित्र लागू हुने गरी निजामती प्रोभिडेण्ट फण्डको स्थापना
	वि.सं. २००५	निजामती प्रोभिडेण्ट फण्डलाई नेपाल राज्यभर विस्तार
	वि.सं. २०१७	सञ्चय कोष विभागको स्थापना
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को लालमोहर जारी
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को पहिलो संशोधन
	वि.सं. २०१९	कर्मचारी सञ्चय कोषको स्थापना
२०२०-२०३९	वि.सं. २०२०	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०२३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को दोस्रो संशोधन
	वि.सं. २०२५	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०२९	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को तेस्रो संशोधन
	वि.सं. २०२९	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
	वि.सं. २०३०	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को चौथो संशोधन
	वि.सं. २०३६	शिक्षक कर्मचारीहरूको कोष रकम जम्मा गर्न शुरुआत
	वि.सं. २०३७	अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षा संस्था (ISSA) को सदस्यता प्राप्त
२०४०-२०४९	वि.सं. २०४२	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को पाँचौं संशोधन
	वि.सं. २०४७	निजी क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारीको रकम जम्मा गर्न शुरुआत
	वि.सं. २०४७	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को छैटौं संशोधन, सञ्चय कोष रकमको आंशिक भुक्तानीको व्यवस्था
	वि.सं. २०४८	शाखा कार्यालय, विराटनगरको स्थापना
	वि.सं. २०४८	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को सातौं संशोधन
	वि.सं. २०४८	सञ्चयकर्तालाई काजकिरिया अनुदान प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०४९	शाखा कार्यालय, धनकुटाको स्थापना
	वि.सं. २०४९	कोषमा जम्मा हुने रकमको दर परिवर्तन
२०५०-२०५९	वि.सं. २०५१	शाखा कार्यालय, नेपालगन्जको स्थापना
	वि.सं. २०५२	सञ्चयकर्तालाई दुर्घटना क्षतिपूर्ति सुविधा र सञ्चयकर्ता आवास तथा सवारी साधन सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०५३	शाखा कार्यालय, पोखराको स्थापना
	वि.सं. २०५३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को आठौं संशोधन, कोषले सहवित्तीयकरणमा सहभागी भई ऋण लगानी गर्न सक्ने व्यवस्था
	वि.सं. २०५६	शाखा कार्यालय, भैरहवाको स्थापना
	वि.सं. २०५६	कोष भवन पूल्चोकको निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं. २०५७	पोखरा आवास योजना सम्पन्न तथा वितरण
	वि.सं. २०५७	सञ्चयकर्तालाई विशेष सापटी र घर सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०५८	सञ्चयकर्तालाई शैक्षिक सापटी प्रदान गर्न शुरु

कोषको विकासक्रमको संक्षिप्त झलक

दशक	मिति	प्रमुख क्रियाकलाप
२०६०-२०६९	वि.सं. २०६१	शाखा कार्यालय, धनगढीको स्थापना
	वि.सं. २०६२	शाखा कार्यालय, नेपालगन्जको सुर्खेतमा स्थानान्तरण
	वि.सं. २०६४	राष्ट्रिय गौरवको माथिल्लो तामाकोशी जलविद्युत परियोजनामा कोषले ऋण लगानी गर्ने ऐतिहासिक निर्णय
	वि.सं. २०६५	शाखा कार्यालय, भैरहवाको बुटवलमा स्थानान्तरण
	वि.सं. २०६९	सञ्चयकर्तालाई सरल चक्रकर्जा प्रदान गर्न सुरु
२०७०-२०७९	वि.सं. २०७०	सेवाकेन्द्र, सिंहदरबारको स्थापना
	वि.सं. २०७०	सञ्चयकर्ता औषधोपचार सहयोग कार्यक्रमको सुरुआत
	वि.सं. २०७१	शाखा कार्यालय, कोहलपुरको स्थापना
	वि.सं. २०७१	ADFIAP को सदस्यता प्राप्त
	वि.सं. २०७१	ICAN ले प्रदान गर्ने BPA Award-2013 प्राप्त
	वि.सं. २०७२	कोष भवन लगनखेल निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं. २०७२	सेवाकेन्द्र, पुल्चोकको स्थापना
	वि.सं. २०७२	सञ्चयकर्ता सुत्केरी तथा शिशु स्याहार सुविधा योजना शुरु
	वि.सं. २०७२	ICAN ले प्रदान गर्ने BPA Award-2014 प्राप्त
	वि.सं. २०७३	सञ्चयकर्तालाई घर मर्मत सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं. २०७३	ADFIAP को Corporate Governance Award-2016 प्राप्त
	वि.सं. २०७३	कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा नवौं संशोधन
	वि.सं. २०७३	ICAN ले प्रदान गर्ने BPA Award-2015 प्राप्त
	वि.सं. २०७४	ADFIAP को Corporate Governance Award-2017 प्राप्त
	वि.सं. २०७५	शाखा कार्यालय, जनकपुरको स्थापना
	वि.सं. २०७५	शाखा कार्यालय, बिराटनगरको भवन निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं. २०७५	सञ्चयकर्ता औषधोपचार (रु.१ लाख) तथा घातक रोग (रु. १० लाखसम्म) बीमा योजनाको शुरुआत
	वि.सं. २०७६	सञ्चयकर्तालाई सिधै बैंक खातामा रकम भुक्तानीको शुरुआत
	वि.सं. २०७६	निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम सरकारी कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोष सञ्चालन
	वि.सं. २०७६	सञ्चयकर्ता घरजग्गा व्यवस्थापन कम्पनीको स्थापना
	वि.सं.२०७७	अनलाइन विशेष सापटीको शुरुआत
	वि.सं.२०७७	अनलाइनसापटी फिर्ता प्रक्रियाको शुरुआत
	वि.सं.२०७७	सार्वजनिक निकायका कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण तथा उपदान कोष सञ्चालन
	वि.सं.२०७७	विद्युतीय परिचय-पत्रको शुभारम्भ
	वि.सं.२०७७	विद्युतीय हाजिरी प्रणालीको पूर्ण कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७७	कर्जा, लगानी तथा असूली नीति,२०७७ कार्यान्वयन

कोषको विकासक्रमको संक्षिप्त झलक

दशक	मिति	प्रमुख क्रियाकलाप
२०७०-२०७९	वि.सं.२०७८	कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७८	शाखा कार्यालय, कोहलपुरको भवन निर्माण तथा उदघाटन
	वि.सं.२०७८	जग्गा खरिद सापटी प्रदान गर्न शुरु
	वि.सं.२०७८	सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण नीति,२०७८ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७९	संस्थागत कर्जा असुली विनियम, २०७९ कार्यान्वयन
		सञ्चयकर्ता कर्जा असुली विनियम, २०७९ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०७९	सञ्चय कोष रकम भुक्तानी विनियम, २०७९
	वि.सं.२०७९	ISSA को Affiliate Membership प्राप्त
	वि.सं.२०७९	ADFIAP को IT Award-2022 प्राप्त
	वि.सं.२०७९	कर्मचारी सञ्चय कोष, सञ्चयकर्ता कर्जा असुली विनियम, २०७९
२०८०-हालसम्म	वि.सं.२०८०	कर्मचारी सञ्चय कोष, सवारी साधन (सञ्चालन र व्यवस्थापन) विनियमावली, २०८० कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८०	कर्मचारी सञ्चय कोष, सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन विनियम, २०८० कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८०	कर्मचारी सञ्चय कोष, लगानी प्रवाह विनियम, २०८० कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८०	कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत कर्जा प्रवाह विनियम, २०८० कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८०	कर्मचारी सञ्चय कोष, कोष लेखांकन विनियम, २०८० कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८०	Employees Provident Fund, Information Technology Policy, 2080, कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	EPF IRS (Integrated Report System) प्रणाली सञ्चालन
	वि.सं.२०८१	कर्मचारी सञ्चय कोष, सेवा पुरस्कार छनोट तथा सिफारिस मापदण्ड,२०८१ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	कर्मचारी सञ्चय कोष, जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	सार्वजनिक निकायका कर्मचारीको निवृत्तभरण तथा उपदान कोष सञ्चालन विनियमावली, २०८१ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	सेवाकेन्द्र विर्तामोडको स्थापना
	वि.सं.२०८१	कर्मचारीहरुको कार्यविवरण (Job Description) र कार्यसञ्चालन कार्यविधि (Standerd Operating Procedure) कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	कर्मचारी सञ्चय कोष, सञ्चयकर्ता र कार्यालय तथा संस्था सूचीकरण विनियमावली, २०८१ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	कर्मचारी सञ्चय कोष, दैनिक तथा भ्रमण खर्च विनियमावली, २०८१ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	कर्मचारी सञ्चय कोष, अख्तियार प्रत्यायोजन सम्बन्धी व्यवस्था-२०८१ कार्यान्वयन
	वि.सं.२०८१	कर्मचारी सञ्चय कोष नियमावली, २०८१ कार्यान्वयन

विषयसूची

परिच्छेद	विषय	पृष्ठ संख्या
परिच्छेद १	परिचय	१
१.१	कोषको स्थापना	१
१.२	कोषको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	१
१.३	दूरदृष्टि	२
१.४	दीर्घकालीन लक्ष्य	२
१.५	कोषको उद्देश्य	३
१.६	प्रमुख रणनीति तथा कार्ययोजना	३
१.७	व्यवस्थापकीय मान्यता	४
१.८	अन्तर्राष्ट्रिय आवद्धता	४
परिच्छेद २	संस्थागत संरचना र सुशासन	५
२.१	सङ्गठनात्मक संरचना	५
२.२	समिति तथा उपसमिति	६
२.३	मानव संसाधन व्यवस्थापन	१५
२.४	संस्थागत सुशासन	२०
२.५	व्यावसायिक मूल्य मान्यता तथा नैतिकता	२१
२.६	सूचना प्रवाह प्रणाली	२२
२.७	संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व	२३
२.८	जोखिम व्यवस्थापन	२३
२.९	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	२५
परिच्छेद ३	कोषको आन्तरिक तथा बाह्य पक्षको विश्लेषण	२६
३.१	कोषको आन्तरिक वातावरण	२६
३.२	कोषको बाह्य वातावरण	२७
३.३	कोषको सबल पक्ष, दुर्बल पक्ष एवम् अवसर र चुनौती	३३

परिच्छेद	विषय	पृष्ठ संख्या
परिच्छेद ४	कोषको मुख्य कारोबार	३७
४.१	सञ्चयकर्ताको आवद्धता	३७
४.२	सञ्चयकर्ता वृद्धिको अवस्था	३७
४.३	सञ्चयकोष रकम वृद्धिको अवस्था	३८
४.४	निवृत्तभरण कोष रकमको अवस्था	३९
४.५	सञ्चय कोष भुक्तानीको अवस्था	४०
४.६	निवृतभरण कोष भुक्तानीको अवस्था	४१
परिच्छेद ५	सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरिएको सेवा तथा सुविधा	४२
५.१	वित्तीय प्रतिफल	४२
५.२	सापटी सुविधा	४४
५.३	सामाजिक सुरक्षा सुविधा	५०
५.४	कोषको सेवा प्रभावकारी बनाउन सञ्चालन गरिएका थप सेवा	५५
परिच्छेद ६	वित्तीय विश्लेषण	५९
६.१	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वित्तीय विश्लेषण	५९
६.२	कोषको विगत ५ वर्षको तुलनात्मक वित्तीय विवरण	६१
६.३	कोषको लेखा तथा लेखापरीक्षण	६४
परिच्छेद ७	कोषको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरण	६६
परिशिष्ठहरू	सम्वन्धित ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधिहरूको सूची	१२३

परिच्छेद-१
परिचय

सुन्धारास्थित कोषको ऐतिहासिक भवनको फाइल तस्वीर

१.१ कोषको स्थापना

नेपाल सरकारको विभिन्न सेवाका कर्मचारी लगायत संगठित संस्था एवम् निजी क्षेत्रका कर्मचारी एवम् कामदारहरुको सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यबाट कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ अनुरुप कर्मचारी सञ्चय कोषको स्थापना वि.सं. २०१९ साल भाद्र ३१ गते भएको हो ।

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा भएको नवौं संशोधनबाट नेपाल सरकार र संगठित संस्थाका कर्मचारीहरु, अन्य कर्मचारीहरु र स्वरोजगारमा संलग्न व्यक्तिहरुको निमित्त समेत सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष लगायत अन्य सामाजिक सुरक्षा कोषहरु सञ्चालन गर्न सक्ने गरी कोषको कार्यक्षेत्र र दायरा विस्तार भएको छ । निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोष सञ्चालनको अधिकार समेत कोषलाई प्राप्त भएको छ ।

१.२ कोषको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

सैनिकहरूको सेवा निवृत्त जीवनमा आर्थिक राहत पुऱ्याउने उद्देश्यले वि.सं. १९९१ मा **सैनिक द्रव्य कोष** स्थापना भएको थियो । यस व्यवस्थालाई विस्तार गरी निजामती कर्मचारीका निमित्त वि.सं.२००१ मा **निजामती प्रोभिडेन्ट फण्ड**को व्यवस्था गरियो ।

सञ्चय कोष सम्बन्धी भएका यी दुवै व्यवस्थालाई एकीकृत गरी वि.सं.२०१७ सालमा अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत **कर्मचारी सञ्चय कोष विभाग**को स्थापना गरियो । देशमा सञ्चय कोषको व्यवस्थापनलाई अझ प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले वि.सं. २०१९ भदौ ३१ गते निजामती कर्मचारी, नेपाली सेना र नेपाल प्रहरीका कर्मचारी समेतका लागि कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ जारी गरी एक अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित संगठित संस्थाको रूपमा वर्तमान **कर्मचारी सञ्चय कोषको** स्थापना भएको हो ।

नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र निजामती कर्मचारीको सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्दै आएको कोषले २०३६ सालदेखि शिक्षकहरुको र २०४८ सालदेखि निजी क्षेत्रका संगठित संघ संस्थामा कार्यरत कर्मचारी तथा कामदारहरुलाई आफ्नो दायरामा समाहित गरेको छ। स्थापना कालमा करिब २७ हजार सञ्चयकर्ताको करिब रु.३७ लाखको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी पाएको कोषले २०८१ असार मसान्तसम्ममा करिब ५ लाख ७५ हजार सञ्चयकर्ताको करिब रु.५१८ अर्व सञ्चय कोष र ८० हजार ४ सय योगदानकर्ताको करिब रु. ११ अर्व निवृत्तभरण कोष समेत गरी रु.५७० अर्ब कुल स्रोतको व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। त्यसैले स्रोत परिचालनको दृष्टिकोणबाट कोष मुलुकको बृहत् वित्तीय संस्थाको रुपमा स्थापित भइसकेको छ।

ललितपुर जिल्ला, ललितपुर महानगरपालिकाको पुल्चोकमा केन्द्रीय कार्यालय रहेको कोषको त्रिदेवीमार्ग, ठमेल, काठमाण्डौमा मुख्य कार्यालय, ७ वटै प्रदेशका विभिन्न ८ स्थानमा शाखा कार्यालय तथा ४ स्थानमा सेवा केन्द्रहरु सञ्चालन गरी सबै क्षेत्रका सञ्चयकर्तालाई सेवा प्रवाहमा समेटिरहेको छ।

१.३ दूरदृष्टि (Vision)

सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष र अन्य सामाजिक सुरक्षा योजनाको व्यवस्थापनको माध्यमबाट कोषलाई सरकारी तथा सार्वजनिक क्षेत्रको एकिकृत सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रूपमा विकास गर्ने।

१.४ दीर्घकालीन लक्ष्य (Mission)

(क) प्रभावकारी स्रोत परिचालन, दिगो एवं गुणस्तरीय सेवा तथा आधारभुत सामाजिक सुरक्षण कार्यक्रमको विस्तारको माध्यमद्वारा कोषलाई सु-प्रतिष्ठित सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्थाको रूपमा स्थापित गर्ने।

(ख) चुस्त व्यवस्थापन, गुणात्मक सेवाको विकास र विस्तार, प्रतिस्पर्धी र सेवा मैत्री कार्यपद्धति, सहकार्य र साझेदारीका अवधारणा अवलम्वन गरी कोषलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको सक्षम सामाजिक सुरक्षण संस्थाका रुपमा विकास गर्ने।

(ग) सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष र अन्य सामाजिक सुरक्षा योजनाको सुव्यवस्थापनद्वारा कोषलाई सन्तुष्ट र स्वस्थ्य सञ्चयकर्ता परिवार (A happy and healthy family of satisfied members) बनाउने।

(घ) कोषमा उपलब्ध दीर्घकालीन बचतलाई देशको उत्पादनशील तथा पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा उपयोग गरी दीगो आर्थिक विकासमा योगदान गर्ने।

१.५ कोषको उद्देश्य

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम कोषको उद्देश्य सञ्चय कोष व्यवस्थापन गर्ने रहेको छ। साथै, कोषले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषको समेत व्यवस्थापन गरिरहेको छ। कोषले आफ्नो उद्देश्य प्राप्तिका लागि सञ्चय कोष र निवृत्तभरण कोषको व्यवस्थापन गर्ने, दीर्घकालीन वित्तीय स्रोत एवम् अन्य सम्पत्तिलाई आय आर्जनका क्षेत्रमा लगानी गर्ने, सञ्चयकर्ताहरुको सेवाकालीन आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सापटी सुविधाहरुको व्यवस्थापन गर्ने, सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ताहरुको अवकाशपछिको रकम भुक्तानी गर्ने, सञ्चयकर्ताको निमित्त आवास परियोजनाको सञ्चालन गर्ने, कोषले सम्पादन गर्नुपर्ने कामलाई व्यवस्थित रुपले सम्पादन गर्न संस्था वा कम्पनीको स्थापना र सञ्चालन गर्ने तथा मुनाफाबाट सृजना गरिएका जगेडा कोषहरुबाट खर्च व्यहोर्ने गरी सञ्चयकर्ताहरुलाई विभिन्न प्रकारका सामाजिक सुरक्षा सुविधा प्रदान गर्ने लगायतका सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ताको हितसँग सम्बन्धित अन्य कार्य गर्नु कोषको प्रमुख जिम्मेवारी रहेको छ।

१.६ प्रमुख रणनीति तथा कार्ययोजना

निर्धारित दूरदृष्टि र दीर्घकालीन लक्ष्य अनुरुप कोषलाई सुदृढ र गतिशील तथा सशक्त संस्थाको रुपमा विकास गर्न देहायका पाँचवटा प्रमुख रणनीतिहरु अवलम्वन गरिनेछ :

(क) एकिकृत अवकाश कोषको रुपमा कोषलाई सरकारी, तथा सार्वजनिक एवम् औपचारिक क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्था बनाई यस क्षेत्रमा काम गर्ने कर्मचारीहरुको समाजिक सुरक्षाका सम्पुर्ण सुविधा वा योजना संचालन तथा कार्यान्वयन गर्ने।

(ख) संस्थागत सुशासन कायम गरी वित्तीय स्रोतको सुरक्षित, प्रभावकारी, प्रतिफलयुक्त र दक्षतापूर्ण परिचालन मार्फत दीर्घकालिन रुपमा सञ्चयकर्ताहरुको हित तथा राज्यको आर्थिक विकासमा योगदान पुर्‍याउने।

(ग) सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय, प्रभावकारी र सञ्चयकर्ता मैत्री बनाई नव प्रर्वतनको अवधारणा र अन्य सामाजिक सुरक्षा संस्थाका असल अभ्यासको अवलम्वन मार्फत सेवाग्राहीहरुको सन्तुष्टी अभिबृद्धि गर्ने।

(घ) श्रोतको संकलन तथा प्रभावकारी परिचालन, कोषको लेखाङ्कन र सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्ने।

(ङ) मानव संसाधनको प्राप्ती, विकास, उपयोग तथा व्यवस्थापनलाई दक्षतापूर्ण एवं कोषलाई गतिशील सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रुपमा प्रभावकारी बनाई स्थापित गर्ने।

१.७ व्यवस्थापकीय मान्यता (Core Values) :

कोषले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा देहायका व्यवस्थापकीय मूल्य मान्यतालाई आत्मसात गर्नेछ :

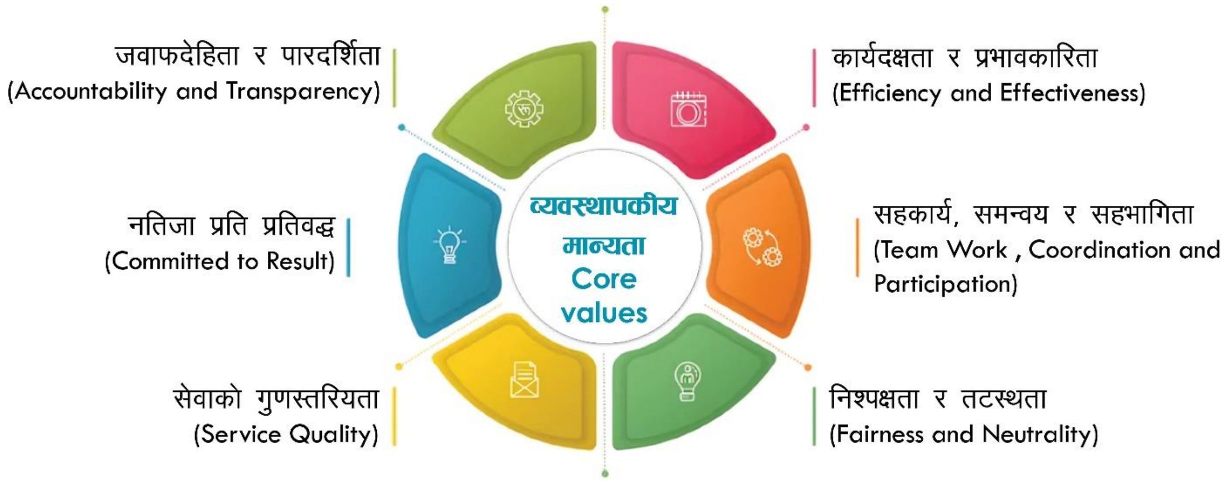

१.८ अन्तर्राष्ट्रिय आवद्धता

(क) कर्मचारी सञ्चय कोषले अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक सुरक्षण संस्था (International Social Security Association-ISSA) को सन् १९८० मा Associate सदस्यता प्राप्त गरेकोमा सञ्चय कोष व्यवस्थापनका अतिरिक्त सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा महत्वपूर्ण कार्यहरु गरेको फलस्वरुप वि.सं. २०७९ मा कोषले सो संस्थाको Affiliate सदस्यता प्राप्त गरेको छ।

(ख) कर्मचारी सञ्चय कोष, एशिया तथा प्रशान्त क्षेत्रका विकास वित्त कम्पनीहरुको संस्था (Association of Development Financing Instititutions in Asia and the Pacific- ADFIAP) को सदस्य रहेको छ। देशमा वित्तीय स्रोत परिचालन गर्ने अग्रणी संस्था भएकोले कोषले सन् २०१४ मा ADFIAP को सदस्यता प्राप्त गरेको हो।

परिच्छेद - २
संस्थागत संरचना र सुशासन

२.१ संगठनात्मक संरचना

कोषको संगठनात्मक संरचनामा सात सदस्यीय एक सञ्चालक समिति रहेको र सञ्चालक समिति मातहत विभिन्न समिति तथा उपसमिति रहेका छन् । कोषको विद्यमान संस्थागत संरचना देहाय अनुरुप रहेको छ :

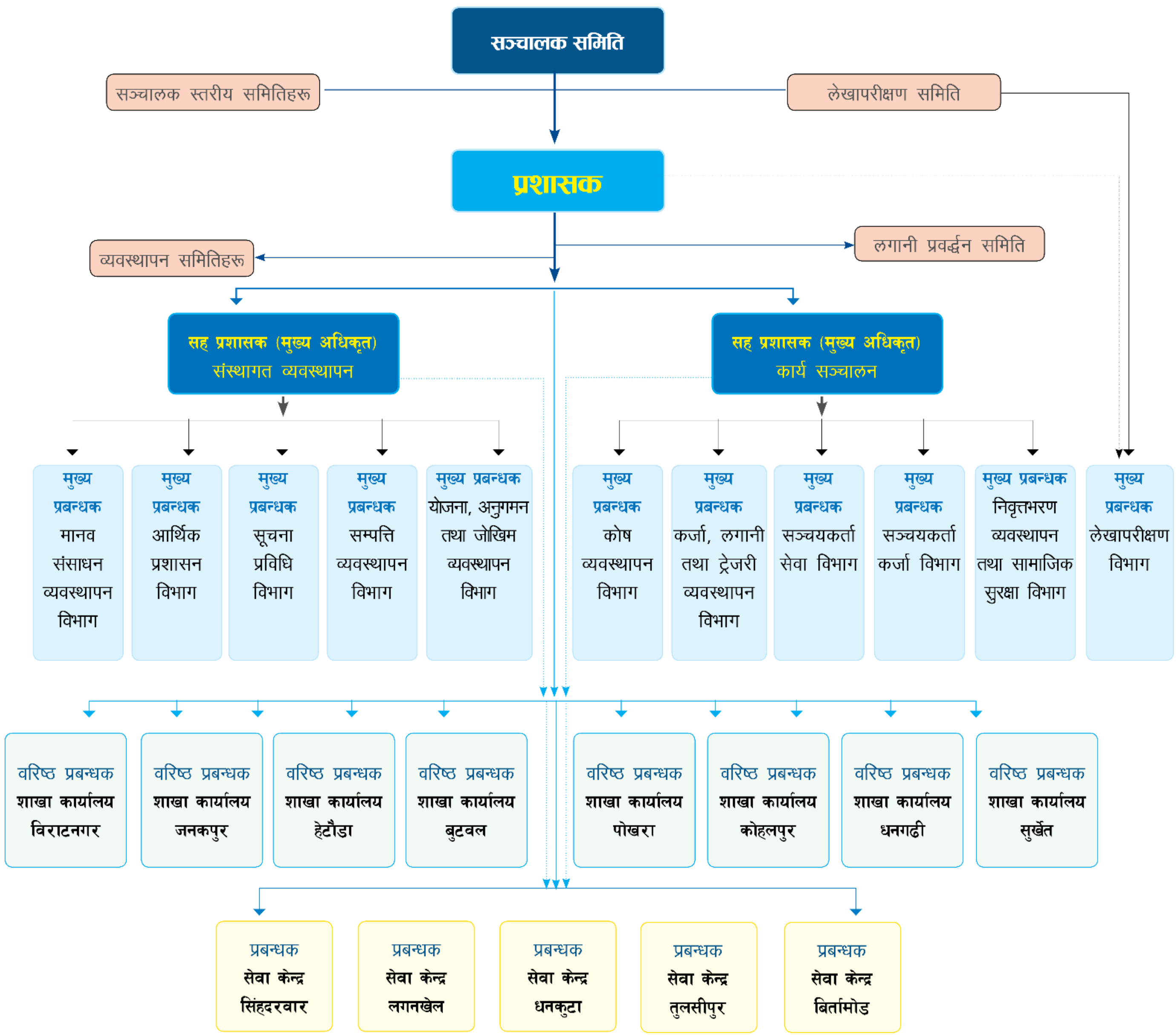

२.१.१ कोषको प्रशासक

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा ६क ले कोषको दैनिक कार्य सञ्चालनका लागि कोषको प्रशासकीय प्रमुखका रुपमा प्रशासकको व्यवस्था गरेको छ । मिति २०७९/०८/२० देखि प्रशासकको रुपमा श्री जितेन्द्र धिताल कार्यरत हुनुहुन्छ । साथै, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय र कोषका प्रशासकबीच भएको कार्यसम्पादन सम्झौताले कोषको आगामी दिशानिर्देश गरेको छ ।

२.१.२ संगठनात्मक संरचना

कोष सञ्चालक समितिको मिति २०७९/१२/१४ को बैठकद्धारा स्वीकृत संगठनात्मक संरचना अनुसार कोषमा कार्य सञ्चालन र संस्थागत व्यवस्थापन तर्फ दुई जना सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत), एघारवटा विभागहरु, आठवटा शाखा कार्यालयहरु र पाँचवटा सेवा केन्द्रहरु सहितको संस्थागत संरचना कायम भएको छ । कोषका सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत)हरु अन्तरगत हाल निम्न विभागहरु रहेका छन् :

क) कार्य सञ्चालनतर्फ :

१) कर्जा, लगानी तथा ट्रेजरी व्यवस्थापन विभाग
२) सञ्चयकर्ता सेवा विभाग
३) कोष व्यवस्थापन विभाग
४) सञ्चयकर्ता कर्जा विभाग
५) निवृत्तभरण व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा विभाग

ख) संस्थागत व्यवस्थापनतर्फ

१) मानव संसाधन व्यवस्थापन विभाग
२) योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग
३) आर्थिक प्रशासन विभाग
४) सूचना प्रविधि विभाग
५) सम्पत्ति व्यवस्थापन विभाग

संगठनात्मक संरचनामा कोषको लेखापरीक्षण समिति अन्तर्गत लेखापरीक्षण विभाग र प्रशासक अन्तर्गत शाखा कार्यालय तथा सेवाकेन्द्र रहने व्यवस्था छ ।

२.२ समिति तथा उपसमिति

२.२.१ सञ्चालक समिति

(क) सञ्चालक समितिको गठन: कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा ४ ले कोषको सञ्चालन एवम् सुव्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकारबाट नियुक्त अध्यक्षको अध्यक्षतामा नेपाल सरकारको विभिन्न सेवाबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेका ३ जना सञ्चालक, बैंक, वित्तीय संस्था तथा अन्य संगठित संस्थाहरुबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेका २ जना सञ्चालक र कोषका प्रशासक गरी सात सदस्यीय सञ्चालक समितिको व्यवस्था गरेको छ ।

(ख) वर्तमान सञ्चालक समिति: हाल कोषको सञ्चालक समितिमा देहायबमोजिम सञ्चालकहरु रहनु भएको छ :

पद	नाम	प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
अध्यक्ष	श्री दिनेश कुमार घिमिरे	राजश्व सचिव, अर्थ मन्त्रालय	२०८१/०५/२०
सञ्चालक	श्री दिपक थापा	प्रहरी महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी	२०७९/१२/२६
सञ्चालक	श्री धनिराम शर्मा	सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय	२०८१/११/११
सञ्चालक	डा.हरिप्रसाद अधिकारी	सहप्राध्यापक, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	२०७९/०५/०६
सञ्चालक	श्री बिनोद थापा	लेखा सहायक रथी, नेपाली सेना	२०८०/०६/१६
सञ्चालक	श्री गोविन्द गुरुङ	प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, कृषि विकास बैंक लि.	२०८१/०५/२०
सञ्चालक	श्री जितेन्द्र धिताल	प्रशासक, कर्मचारी सञ्चय कोष	२०७९/०८/२०

(ग) सञ्चालक समितिमा परिवर्तन: आर्थिक वर्ष २०८०/८१ र त्यसपछि हालसम्ममा कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्ष र सञ्चालकमा देहाय अनुरुप परिवर्तन भएको थियो :

- सचिव श्री दिनेश कुमार घिमिरे मिति २०८१/०५/२० देखि कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्षमा नियुक्त हुन भएको छ।
- सचिव डा. रामप्रसाद घिमिरेले मिति २०७९/१०/०४ देखि २०८१/०५/१८ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको अध्यक्षको जिम्मेवारी पूरा गर्नु भएको थियो।
- तत्कालिन प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक (मिति २०८१/१२/०४ को नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदको निर्णयबाट प्रहरी महानिरीक्षक) श्री दिपक थापा मिति २०७९/१२/२६ देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यको रुपमा नेपाल सरकारको तर्फबाट नेपाल प्रहरीको प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ।
- सहसचिव श्री धनिराम शर्मा मिति २०८१/११/११ देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ।
- सहसचिव श्री हरिशरण पुडासैनी मिति २०८१/०५/२० देखि २०८१/११/१० सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो।
- सहसचिव श्री जनकराज शर्मा मिति २०८०/०२/३२ देखि २०८१/०५/१९ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो।
- त्रि. वि. वि. व्यवस्थापन संकायका सहप्राध्यापक डा. श्री हरि प्रसाद अधिकारीले मिति २०७९/०५/०६ गते देखि सञ्चालक समितिको सदस्यमा रहनु भएको छ।
- नेपाली सेनाका सहायक रथी श्री विनोद थापा मिति २०८०/०६/१६ देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट नेपाली सेनाको प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ।
- सहायक रथी श्री गणेश सिंह भण्डारीले मिति २०७७/०८/२३ देखि मिति २०८०/०४/१५ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा नेपाल सरकारको तर्फबाट नेपाली सेनाको प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो।

- कृषि विकास बैंक लि.का प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री गोविन्द गुरुङ २०८१/०५/२० देखि कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ ।
- नेपाल बीमा प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक श्री राजु रमण पौडेल मिति २०७९/०५/०६ देखि २०८१/०१/१२ सम्म कोषको सञ्चालक समितिको सदस्यमा प्रतिनिधित्व गर्नु भएको थियो ।
- प्रशासक श्री जितेन्द्र धितालले मिति २०७८/०५/११ गतेदेखि निमित्त प्रशासकको रुपमा र मिति २०७९/०८/२० गतेदेखि प्रशासकको रुपमा कोषको तर्फबाट सञ्चालक समितिको सदस्यमा प्रतिनिधित्व गरिरहनु भएको छ ।

(घ) सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) ले सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य, जिम्मेवारी तथा जवाफदेहिता स्पष्ट गरिदिएको छ ।
- सञ्चालक समितिले कोषको कार्य व्यवस्थित एवम् संगठितरुपमा सञ्चालन गर्न आफूमा निहित अधिकार प्रशासक वा कुनै उपसमितिलाई र प्रशासकले आफूमा निहित अधिकार आफू मातहतका कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गरी कार्य सञ्चालन गर्ने गरिएको छ ।

(ङ) सञ्चालक समितिको खर्च

- सञ्चालक समितिका सदस्यले समितिको बैठकमा सहभागी भएबापत प्रति बैठक रु.८,०००/- का दरले बैठक भत्ता प्राप्त गर्नेछन् र यसबाहेक कोषबाट अन्य सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था छैन ।
- आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोष सञ्चालक समितिको २६ वटा बैठक बसेको र बैठक भत्ता वापत रु. १३ लाख २८ हजार खर्च भएको छ ।

२.२.२ लेखापरीक्षण समिति

(क) लेखापरीक्षण समितिको गठन : कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा २३क बमोजिम आर्थिक अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्न कोषमा एक लेखापरीक्षण समिति रहने र समितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ । कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ को नियम २१ ले कोषमा तीन सदस्यीय लेखापरीक्षणसमितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ ।

(ख) लेखापरीक्षण समितिका वर्तमान पदाधिकारीहरु : हाल कोषको लेखापरीक्षण समितिमा देहाय बमोजिम पदाधिकारीहरु रहनु भएको छ:

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	अध्यक्ष	श्री धनिराम शर्मा	२०८१/११/२७
सञ्चालक समितिले तोकेको चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट	सदस्य	श्री प्रवीणध्वज जोशी, वरिष्ठ चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट	२०७६/१०/१४
लेखापरीक्षण विभागका विभागीय प्रमुख	सदस्य-सचिव	श्री ध्रुव भट्टराई	२०८०/०६/०४

(ग) लेखापरीक्षण समितिमा परिवर्तन : आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा र त्यसपछि हालसम्ममा कोषको लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा देहाय अनुरुप परिवर्तन भएको थियो :

- श्री धनिराम शर्मा मिति २०८१/११/२७ देखि लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष रहनु भएको छ ।
- श्री हरिशरण पुडासैनी मिति २०८१/०५/२९ देखि २०८१/११/१० सम्म लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष रहनु भएको थियो ।
- श्री जनकराज शर्मा मिति २०८०/०२/३२ देखि २०८१/०५/१९ सम्म लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष रहनु भएको थियो ।
- श्री प्रवीणध्वज जोशी मिति २०७६/१०/१४ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले समितिको विज्ञ सदस्यको रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री ध्रुव भट्टराई मिति २०८०/०६/०४ देखि लेखापरीक्षण विभागको विभागीय प्रमुखको रुपमा समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको छ ।
- श्री दिनेश कुमार के.सी. मिति २०७९/०५/१५ देखि २०८०/०४/२८ सम्म लेखापरीक्षण विभागको विभागीय प्रमुखको रुपमा समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो ।

(घ) लेखापरीक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- कोषको लेखा तथा वित्तीय विवरणको पुनरावलोकन गर्ने र त्यस्ता विवरणहरुमा उल्लिखित तथ्यको सत्यता यकिन गर्ने,
- कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तथा जोखिम व्यवस्थापन प्रणालीको पुनरावलोकन गर्ने,
- कोषको आन्तरिक लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्यको सुपरिवेक्षण तथा पुनरावलोकन गर्ने,
- कोषको लेखापरीक्षणसम्बन्धी कार्य गर्दा पालना गर्नुपर्ने निर्धारित आचरण, मापदण्ड तथा निर्देशिकाको परिपालना भएनभएको कुराको रेखदेख तथा पुनरावलोकन गर्ने,
- आवश्यकताअनुसार कोषको लेखा नीति पुनरावलोकन गरी स्वीकृतिको लागि सञ्चालक समितिसमक्ष पेश गर्ने,
- कोषको लेखा, वित्तीय व्यवस्था तथा लेखापरीक्षणको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिले तोकिदिएका अन्य कार्य गर्ने ।

२.२.३ जोखिम व्यवस्थापन समिति

(क) **जोखिम व्यवस्थापन समितिको गठन :** कर्मचारी सञ्चय कोष, जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१ ले कोषमा तीन सदस्यीय जोखिम व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरिदिएको छ। यस समितिमा सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक संयोजक, लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्ष सदस्य र जोखिम व्यवस्थापनहेर्ने विभागीय प्रमुख सदस्य-सचिव रहने व्यवस्था छ।

(ख) **वर्तमान जोखिम व्यवस्थापन समिति:** कोषको जोखिम व्यवस्थापन समितिमा हाल देहायका पदाधिकारी रहनु भएको छ:

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	संयोजक	श्री दीपक थापा	२०८०/०६/१६
लेखापरीक्षण समितिको संयोजक	सदस्य	श्री धनिराम शर्मा	२०८१/११/२७
जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुख	सदस्य-सचिव	श्री नवराज पौडेल	२०८१/०७/०२

(ग) **जोखिम व्यवस्थापन समितिमा परिवर्तन:** आर्थिक वर्ष २०८०/८१ र त्यसपछि हालसम्ममा कोषको जोखिम व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष र सदस्यमा देहाय अनुरुप परिवर्तन भएको थियो :

- श्री दीपक थापा मिति २०८०/०६/१६ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले जोखिम व्यवस्थापन समितिको संयोजकको रुपमा रहनु भएको छ।
- श्री धनिराम शर्मा मिति २०८१/११/२७ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्षको हैसियतले जोखिम व्यवस्थापन समितिको सदस्य रहनु भएको छ।
- श्री हरिशरण पुडासैनी मिति २०८१/०५/२९ देखि २०८१/११/१० सम्म लेखापरीक्षण समितिको अध्यक्षको हैसियतले जोखिम व्यवस्थापन समितिको सदस्य रहनु भएको थियो।
- श्री जनकराज शर्मा मिति २०८०/०२/३२ देखि २०८१/०५/१९ सम्म जोखिम व्यवस्थापन समितिको सदस्य रहनु भएको थियो।
- श्री नवराज पौडेल मिति २०८१/०७/०२ देखि योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको छ।
- श्री रोचन श्रेष्ठ मिति २०८०/०६/०४ देखि २०८१/०६/०९ सम्म योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो।
- श्री ध्रुव भट्टराई २०७९/०५/१५ देखि २०८०/०६/०३ सम्म योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो।

(घ) जोखिम व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- जोखिम व्यवस्थापन संरचनाको आधारमा विभागले पहिचान गरेका जोखिम तथा यस्ता जोखिम न्यूनीकरणका लागि अपनाएका नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरुको समिक्षा एवं मूल्याङ्कन गर्ने ।
- जोखिम अभिलेख रजिष्टर तथा जोखिम सम्बन्धमा आन्तरिक तथा वाह्य लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका कैफियत सम्बन्धमा लेखा परीक्षण समितिमा पेश गर्ने । बाह्य लेखा परीक्षकसँग संयुक्त बैठक बस्ने गरी सम्बन्धित विभाग, शाखा कार्यालय प्रमुख, सेवा केन्द्र प्रमुख वा सम्बन्धित कर्मचारीसँग आवश्यक छलफल गर्ने ।
- जोखिम व्यवस्थापन प्रतिवेदनमा औंल्याएका विषयहरु कार्यान्वयन भए नभएको तथा जोखिम व्यवस्थापनका लागी कोषले गरेको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारी व्यवस्था भए नभएको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गर्ने गराउने र आवश्यकतानुसार निर्देशन दिने ।
- विभागले तयार पारेको वार्षिक जोखिम व्यवस्थापन प्रतिवेदनको समिक्षा गरी जोखिमको आंकलन, मूल्याङ्कन, नियन्त्रण तथा अनुगमन गरी जोखिम व्यवस्थापन गरीएको विवरण सहितको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्ने ।
- कोषको कार्यप्रणालीमा देखिएका वा देखिनसक्ने जोखिमहरुको अध्ययन मूल्याङ्कन गरी जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि आवश्यक नीति, नियम, कार्यबिधी तथा मापदण्ड तर्जुमा गर्ने ।
- जोखिम व्यवस्थापन समितिको वैठकमा विज्ञको सुझावको आवश्यकता भएमा सम्बन्धित विज्ञलाई आमन्त्रित गर्ने ।

२.२.४ सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समिति

(क) **सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको गठन:** सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण नीति,२०७८ले कोषमा पाँच सदस्यीय सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमनसमितिको व्यवस्था गरी काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरिदिएको छ । यस समितिमा सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक संयोजक, कोषको प्रशासक सदस्य, सहप्रशासक १ जना सदस्य, जोखिम व्यवस्थापन विभागका विभागीयप्रमुख सदस्य र अनुपालन अधिकारी सदस्य-सचिव रहने व्यवस्था छ ।

(ख) **वर्तमान सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समिति:** कोषको सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिमा हाल देहायका पदाधिकारी रहनु भएको छ :

पदाधिकारी	पद	हालको प्रतिनिधित्व	नियुक्त मिति
सञ्चालक समितिले तोकेको सञ्चालक	संयोजक	डा. हरिप्रसाद अधिकारी	२०७९/०७/२९
कोषको प्रशासक	सदस्य	श्री जितेन्द्र धिताल	२०७९/०७/२९
सह प्रशासक	सदस्य	श्री जीवन कुमार कट्वाल	२०७९/०७/२९
योजना अनुगमन तथा जोखिम व्य. विभागका विभागीय प्रमुख र अनुपालन अधिकारी	सदस्य तथा सदस्य-सचिव	श्री नवराज पौडेल	२०८१/०७/०२ (२०८१/०७/३० देखि अनुपालन अधिकारी समेतको जिम्मेवारी)

(ग) **सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिमा परिवर्तन:** आर्थिक वर्ष २०८०/८१ र त्यसपछि हालसम्ममा कोषको सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमनसमितिको अध्यक्ष र सदस्यमा भएको परिवर्तन यस प्रकार छ ।

- कोषका सञ्चालक डा. श्री हरिप्रसाद अधिकारी मिति २०७९/०७/२९ देखि कोषको सञ्चालक समितिको निर्णयले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको संयोजकको रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री जितेन्द्र धिताल मिति २०७९/०७/२९ देखि सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको सदस्यको रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री जीवन कुमार कट्वाल मिति २०७९/०७/२९ देखि सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको सदस्यको रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री नवराज पौडेल मिति २०८१/०७/०२ देखि योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य रहनु भएको छ ।
- श्री रोचन श्रेष्ठ मिति २०८०/०६/०४ देखि २०८१/०६/०९ सम्म योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य रहनु भएको थियो ।
- श्री ध्रुव भट्टराई २०७९/०५/१५ देखि २०८०/०६/०३ सम्म योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुखको हैसियतले समितिको सदस्य रहनु भएको थियो ।
- योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको विभागीय प्रमुख श्री नवराज पौडेल मिति २०८१/०७/३० देखि समितिको सदस्य-सचिव (अनुपालन अधिकारी) का रुपमा रहनु भएको छ ।
- श्री अर्जुन प्रसाद उपाध्याय मिति २०८१/०१/१७ देखि २०८१/०७/२३ सम्म समितिको सदस्य-सचिवका रुपमा रहनु भएको थियो ।
- श्री बाल कुमारी न्यौपाने मिति २०८०/०७/१४ देखि मिति २०८०/१०/२० गतेसम्म सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो ।
- श्री दिपकमणि रिसाल मिति २०८०/०१/२४ देखि मिति २०८०/०६/१३ गतेसम्म सदस्य-सचिव रहनु भएको थियो ।

(घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- ऐन,नियम,निर्देशन तथा नीति र कार्यविधि बमोजिमका कार्य गर्न गराउन जिम्मेवारी तोक्ने,
- AML/CFT जोखिम मूल्यांकन गराई जोखिमका आधारमा काम कारवाही हुने व्यवस्था गर्ने,
- आवश्यक स्रोत साधनको व्यवस्था गर्ने,

- पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई आवश्यक तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रमको सिफारिस गर्ने,
- लेखापरीक्षण तथा अनुगमनबाट प्राप्त कैफियतमा सुधार गर्ने/गराउने,
- सम्बन्धित ऐन,नियम तथा नीति र कार्यविधि बमोजिम कार्य नगर्ने वा गलत कार्य गर्ने पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई प्रभावकारी,अनुपातिक तथा निरोधात्मक कारवाहीको सिफारिश गर्ने,
- सम्पादित कार्य प्रभावकारी रहे/नरहेको सम्बन्धमा कम्तीमा त्रैमासिक रुपमा समीक्षा,मूल्यांकन तथा अनुगमन गरी आवश्यक सुधार गर्ने गराउने,
- नीति तथा कार्यविधिसंग सम्बन्धित विषयहरुलाई कोषको वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रतिवेदनमा समावेश गराउने,
- सम्पादित कामहरुको त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने ।

२.२.५ लगानी प्रवर्द्धन समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित)को दफा १९ख ले प्रशासकको अध्यक्षतामा चार सदस्यीय लगानी प्रवर्द्धन समितिको व्यवस्था गरेको छ । यस समितिलाई कोषको रकम सुरक्षित तथा बढीप्रतिफल प्राप्त हुने क्षेत्रमा लगानी गर्नको निमित्त लगानी नीति निर्धारण गरी सञ्चालक समितिमा सुझाव पेश गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरिएको छ ।

२.२.६ पदपूर्ति समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८ को परिच्छेद ३, नियम ९ बमोजिम गठित पाँच सदस्यीय पदपूर्ति समितिको सोही नियमावलीको नियम १० मा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत लोकसेवा आयोगसँग समन्वय गरी परिक्षाको पाठ्यक्रम निर्धारण, विज्ञापन प्रकाशन, परिक्षा सञ्चालनको लागि अनुरोध गरी पठाउने, परिक्षा सञ्चालन र अन्तर्वाता लिने, योग्यताक्रम तयार गर्ने, योग्यताक्रमका आधारमा नियुक्तीका लागी सिफारिस गर्ने, बढुवाद्धारा गरिने पदपूर्तिसम्बन्धी तोकिएका सम्पूर्ण कार्य गर्ने जिम्मेवारी रहेको छ ।

२.२.७ दुर्घटना क्षतिपूर्ति रकम दावी फछ्र्यौट समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन विनियम, २०८० को विनियम १२ ले प्रशासकको अध्यक्षतामा पाँच सदस्यीय समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ :

- समितिमा पेश हुन आएका दुर्घटना क्षतिपूर्तिको दावी सम्बन्धमा निर्णय गर्ने,
- दावीको सम्बन्धमा कुनै विवाद उत्पन्न भएमा सोको निरुपण गरी अन्तिम किनारा लगाउने,
- गलत नियत राखेर सुविधा लिने उपरकारबाही प्रकिया अघि बढाउन सिफारिस गर्ने,
- दुर्घटना क्षतिपूर्ति योजनाको सुधारको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिलाई आवश्यक राय सुझाव उपलब्ध गराउने,
- यस विनियमको प्रतिकुल नहुने गरी कार्यविधि तोकी काम गर्न सक्ने ।

२.२.८ स्वास्थ्य उपचार दावी शोधभर्ना समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन विनियम, २०८० को विनियम १३ ले प्रशासकको अध्यक्षतामा चार सदस्यीय समितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ :

- समितिमा पेश हुन आएका घातक रोग उपचारको दावी सम्बन्धमा निर्णय गर्ने,
- दावीको सम्बन्धमा कुनै विवाद उत्पन्न भएमा सोको निरुपण गरी अन्तिम किनारा लगाउने,
- गलत नियत राखेर सुविधा लिने उपर कारवाही प्रकिया अघि बढाउन सिफारिस गर्ने,
- स्वास्थ्य उपचार योजना सुधारको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिलाई आवश्यक राय सुझाव उपलब्ध गराउने,
- यस विनियमको प्रतिकूल नहुने गरी कार्यविधि तोकी काम गर्न सक्ने ।

२.२.९ कार्यक्रम तथा बजेट समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष, बजेट निर्देशिका, २०७६ को प्रकरण १४ ले प्रशासकको संयोजकत्वमा सात सदस्यीय कार्यक्रम तथा बजेटसमितिको व्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिदिएको छ :

- केन्द्रीय लेखा तथा खर्च विभागबाट पेश गरिएको प्रारम्भिक बजेट उपर छलफल गरी जेष्ठमसान्त भित्र आवश्यक पुनरावलोकन, परिमार्जन तथा संशोधन सहित सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- बजेट सिफारिस गर्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको समीक्षा समेत पेश गर्ने ।
- चालु आ.व.को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यान्वयन प्रगतिको अर्धवार्षिक समीक्षा गरी सञ्चालक समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको विषयमा छलफल गर्दा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विभागका विभागीय प्रमुख, शाखा कार्यालय प्रमुख तथा सम्बन्धित बजेट केन्द्रका प्रमुखहरुलाई आमन्त्रण गर्ने ।

२.२.१० बेरुजु फछ्र्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति

कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ को नियम २४ ले कोषमा सह-प्रशासक (मुख्य अधिकृत)को संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीयबेरुजु फछ्र्यौट, मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समितिकोव्यवस्था गरी निम्नानुसार काम, कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट गरेको छ :

- अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याईएका विषयमा कोष सञ्चालक समितिले दिएको प्रतिक्रियाको प्रगति विवरण प्राप्त गरी सोको लेखाजोखा तथा मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित विभाग मार्फत् कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिने ।

- महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदन तथा व्यवस्थापन पत्रमा औंल्याईएका विषयहरुको प्रगति अवस्थाको अनुगमन, लेखाजोखा तथा मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित विभागमार्फत् कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिने ।
- अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा सञ्चालक समितिबाट दिएका निर्देशनहरुको कार्यान्वयन अवस्थाको आवधिक रुपमा समीक्षा गर्ने एवम् प्रगतिको मूल्याङ्कनगर्ने ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेरुजुको फछ्र्यौट गर्न निर्देशन दिने ।
- सार्वजनिक लेखासमिति, अर्थ मन्त्रालय तथा सम्बद्ध निकायबाट माग भएको बेरुजु सम्बन्धी विवरण, जवाफ एवम् जानकारी तयार गरी सम्बन्धित विभाग मार्फत् सम्बन्धित निकायमा पत्राचार गर्ने व्यवस्था गर्ने ।
- बेरुजु फछ्र्यौट सम्बन्धी कार्यसम्पादन गर्दा सम्बन्धित विभाग, शाखा, शाखा कार्यालयहरु तथा पदाधिकारीहरुसँग छलफल गर्ने तथा आवश्यक कागजात माग गर्ने ।
- लेखापरीक्षण विभागबाट लेखापरीक्षणको क्रममा देखाएका आर्थिक कारोबारसँग सम्बन्धित बेरुजु फछ्र्यौट गर्न निर्देशन दिने र फछ्र्यौटको अवस्थाका बारेमा आवधिकरुपमा लेखापरीक्षण समितिलाई जानकारी गराउने ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणको क्रममा देखिईएका बेरुजु फछ्र्यौटका क्रममा विभिन्न विभाग, शाखा एवम् शाखा कार्यालयहरुबाट सम्पादन भएका कार्यहरुको प्रगतिको आवधिक रुपमा समीक्षा गर्ने ।
- बेरुजु फछ्र्यौटको सिलसिलामा कुनै विषयमा नीतिगत सुधार गर्नुपर्ने देखिएमा लेखापरीक्षण समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- आफूले सम्पादन गरेका कार्यहरुको आवधिक प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिमा पेश गर्ने ।

२.३ मानव संसाधन व्यवस्थापन

कोषको विद्यमान सङ्गठनात्मक संरचना अनुरुप २०८१ आषाढ मसान्तमा कोषमा ३३८ जना अधिकृतस्तर र १६२ जना सहायकस्तर गरी ५०० जना कर्मचारीको दरबन्दी रहेको छ। उक्त दरबन्दीमा कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली २०७८ ले गरेको व्यवस्था अनुसार अवकाश भएपछि स्वत: दरबन्दी खारेज हुने कर्मचारीहरुको दरबन्दी समावेश छैन । यस्तो दरबन्दीमा २०८१ आषाढ मसान्तमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या २३ रहेको छ । कोषको रिक्त दरबन्दीमा पदपूर्तिको व्यवस्था खुल्ला, प्रस्पिर्धात्मक र समावेशी सिद्धान्तमा आधारित छ । दरबन्दीमा समावेश नगरिएका अन्य सेवातर्फका कार्यालय सहयोगी, सवारी चालक, सुरक्षाकर्मी जस्ता पदहरु सेवा करारबाट पूर्ति गर्ने व्यवस्था रहेको छ।

कर्मचारीको वृत्ति विकास, सरुवा, बढुवा लगायत समग्र पक्षको व्यवस्थापनका लागि कोषमा कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली ,२०७८ कार्यान्वयनमा रहेको छ । साथै, मानव संसाधन नीति तथा मानव संसाधन विकास योजना, २०७२ पनि कार्यान्वयनमा रहेको छ । कर्मचारीको लागि

अवकाश कोष, औषधोपचार सम्बन्धी व्यवस्था, जीवन सुरक्षण कोष र सन्तति छात्रवृत्ति सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । यसैगरी कोषका कर्मचारीलाई सेवाप्रति उत्प्रेरित गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउन पुरस्कार तथा दण्डसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। यी सबै व्यवस्थाहरु निश्चित कार्यविधिबाट निर्दिष्ट गरिएका छन् ।

कोषभित्रको ज्ञान व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन, व्यवस्थापकीय तहमा रहेका कर्मचारीहरुको नेतृत्वकला र निर्णय क्षमता विकास गरी उत्तराधिकारी योजना सुनिश्चित गर्न र कर्मचारीहरु बीच समूहगत कार्यप्रणालीको विकास गर्न वरिष्ठ कार्यकारी मञ्चको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिएको छ । साथै Knowledge Sharing जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरी कर्मचारीले हासिल गरेको ज्ञानलाई सम्बन्धित विभाग तथा शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुमा आदन-प्रदान गर्ने प्रणालीको विकास गरिएको छ।

२.३.१ उपलव्ध मानव संसाधनको विश्लेषण

कोषमा प्रशासन सेवा, प्राविधिक सेवा र अन्य सेवा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कार्यरत जम्मा ३९४ जना कर्मचारी मध्ये २८३ जना अधिकृत स्तरका र १११ जना सहायक स्तरका कर्मचारी रहेका छन् । सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

(क) **लिङ्गको आधारमा विश्लेषण**: कोषमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१मा कार्यरत जम्मा ३९४ जना कर्मचारी मध्ये २८२ जना पुरुष कर्मचारी र ११२ जना महिला कर्मचारी रहेका छन। लिङ्गको आधारमा (आ.व. २०८०/८१ मसान्त सम्मको विवरण) देहाय अनुसार रहेको छ :

तालिका नं.२.३.१(क)

क.सं.	लिङ्ग	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	पुरुष	२११	७४.५६	७१	६३.९६	२८२	७१.५७
२	महिला	७२	२५.४४	४०	३६.०४	११२	२८.४३
कूल जम्मा		२८३	१००.००	१११	१००.००	३९४	१००.००

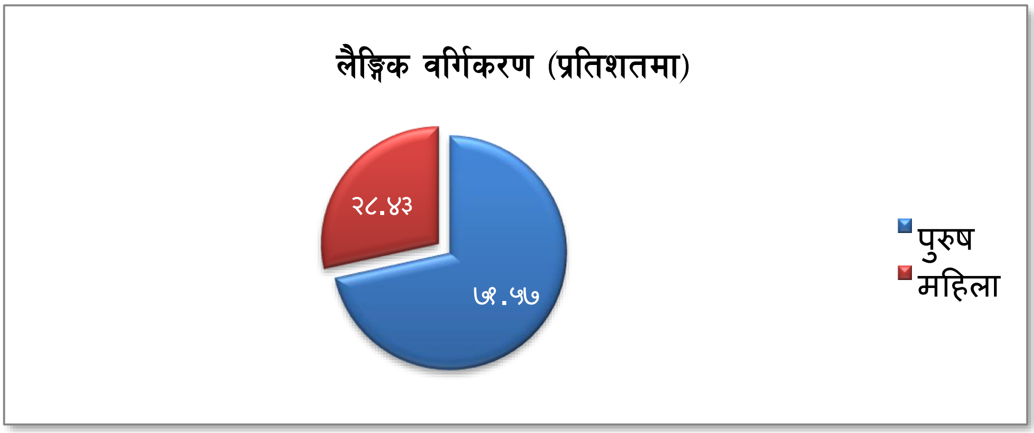

(ख) उमेरको आधारमा विश्लेषण: कोषमा सेवा प्रवेशका लागि तहगत रुपमा फरक फरक व्यवस्था रहेको छ । पाँचौ तह वा सो भन्दा मुनिको हकमा १८ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्ने र छैठौं तह वा सो भन्दा माथिको पदमा २१ वर्ष पूरा भएको हुनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । उमेर ५८ वर्ष वा तोकिएको पदावधि पूरा भएपछि अवकाश पाउने व्यवस्था छ । उमेरको आधारमा कर्मचारीहरुको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.२.३.१(ख)

क.सं.	उमेर समूह	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	२१ वर्ष भन्दा कम	०	०.००	०	०.००	०	०.००
२	२१ वर्ष देखि ३० वर्ष सम्म	१९	६.७१	३०	२७.०३	४९	१२.४४
३	३१ वर्ष देखि ४० वर्ष सम्म	१२०	४२.४०	५३	४७.७५	१७३	४३.९१
४	४१ वर्ष देखि ५० वर्ष सम्म	६०	२१.२०	९	८.११	६९	१७.५१
५	५० वर्ष देखि ५८ वर्ष सम्म	८४	२९.६८	१९	१७.१२	१०३	२६.१४
कूल जम्मा		२८३	१००.००	१११	१००.००	३९४	१००.००

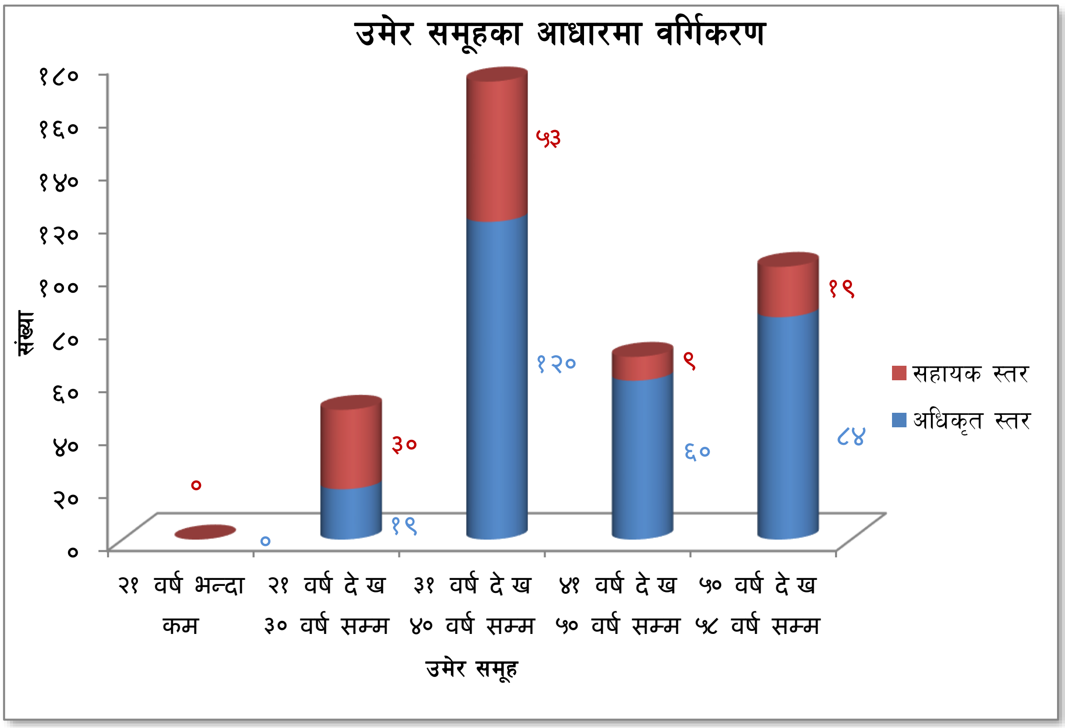

(ग) शैक्षिक योग्यताको आधारमा विश्लेषण: कोषको सहायक स्तर, चौथो तहको पदमा सेवा प्रवेश गर्न प्रविणता प्रमाणपत्र तह वा दश जोड दुई, पाँचौ तहको पदमा सेवा प्रवेश गर्न स्नातक तह र अधिकृत स्तर, छैठौं तह र सो भन्दा माथिल्लो पदमा सेवा प्रवेश गर्न स्नातकोत्तर तह वा सो सरहको शैक्षिक योग्यता भएको हुनुपर्ने व्यवस्था छ । साथै, विशेष योग्यताका आधारमा नियुक्त हुने कर्मचारीहरुको विशेष शैक्षिक योग्यता निर्धारण गरी सेवा प्रवेशको व्यवस्था गरिएको छ । कोषमा कार्यरत कर्मचारीहरु मध्ये ७० प्रतिशत

कर्मचारीहरुको शैक्षिक योग्यता स्नातकोत्तर रहेको देखिन्छ । शैक्षिक योग्यताका आधारमा कर्मचारीहरुको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.२.३.१(ग)

क्र.सं.	शैक्षिक योग्यता	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	पी.एचडी.	१	०.३५	०	०.००	१	०.२५
२	एम.फिल.	५	१.७७	०	०.००	५	१.२७
३	स्नातकोत्तर	२२१	७८.०९	५७	५१.३५	२७८	७०.५६
४	स्नातक तह	३०	१०.६०	३१	२७.९३	६१	१५.४८
५	सी.ए.	९	३.१८	०	०.००	९	२.२८
६	प्रविणता प्रमाणपत्र	११	३.८९	४	३.६०	१५	३.८१
७	एस.एल.सी.	६	२.१२	४	३.६०	१०	२.५४
८	एस.एल.सी.भन्दा कम	०	०.००	१५	१३.५१	१५	३.८१
कूल जम्मा		**२८३**	**१००.००**	**१११**	**१००.००**	**३९४**	**१००.००**

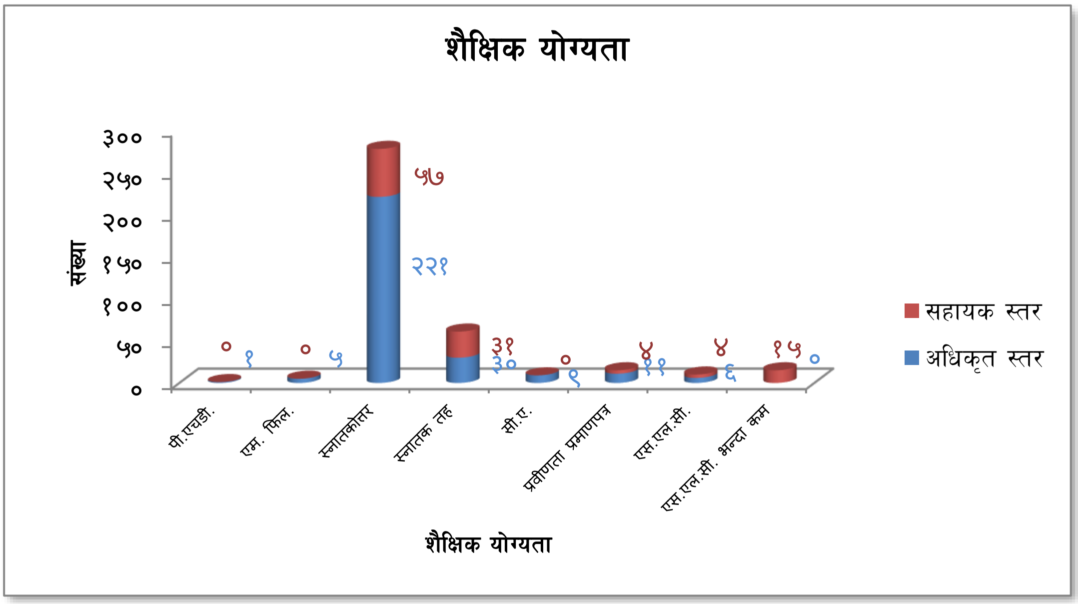

(घ) प्रशासनिक/प्राविधिक समुहको आधारमा विश्लेषण: कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा भएको संशोधन तथा कोषको कार्य प्रकृतिमा आएको परिवर्तन अनुरुप कोष सञ्चालक समितिको मिति २०७९/१२/१४ को निर्णयबाट कोषको नयाँ संगठन संरचना र दरवन्दी बमोजिम कोष कर्मचारी सेवामा रहने तह, पद, सेवा तथा समूह निर्धारण गरिएको छ । कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८ बमोजिम कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन तथा प्राविधिक एवम् अन्य सेवामा वर्गिकरण गरी सो अन्तर्गत विभिन्न पद, तह, समूह तथा उपसमूहहरु निर्दिष्ट गरिएको छ । जसअनुसार सेवा/समूहको आधारमा कोषमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.२.३.१(घ)

क्र.सं.	सेवा समूह	अधिकृत स्तर		सहायक स्तर		जम्मा	
		संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
१	प्रशासन समूह	२५२	८९.०५	९१	८१.९८	३४३	८७.०६
२	प्राविधिक समूह	२७	९.५४	१	०.९०	२८	७.११
३	अन्य समूह	४	१.४१	१९	१७.१२	२३	५.८४
कूल जम्मा		२८३	१००.००	१११	१००.००	३९४	१००.००

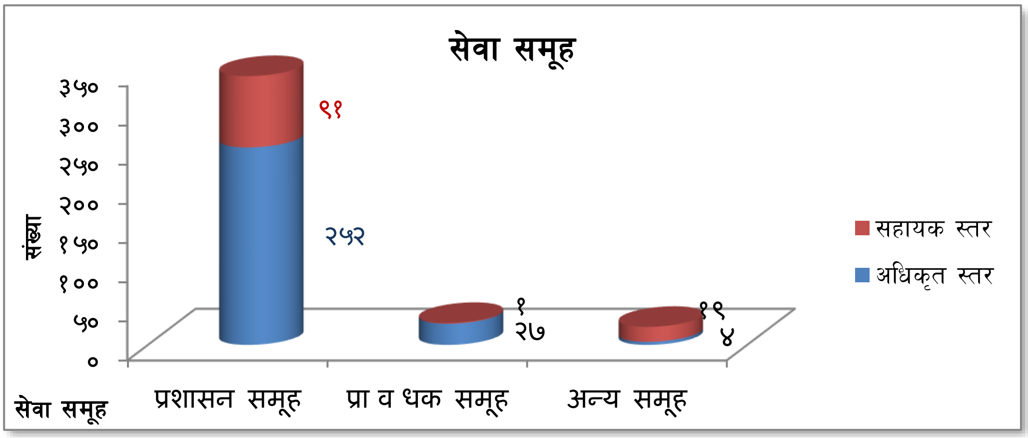

२.३.२ तालिम तथा विकास

कोषका कर्मचारीहरुलाई समयानुकुल ज्ञान सीपमा दक्ष र प्रतिष्पर्धी बनाई कोषको उत्पादकत्व वृद्धि गरी सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउन आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा स्वदेशस्थीत ३४ वटा कार्यक्रममा ४७२ जना कर्मचारीलाई र ९ वटा बैदेशिक कार्यक्रममा ६५ जना कर्मचारी सहित ५३७ जना कर्मचारीहरुलाई तालिम तथा सेमिनार, गोष्ठी, सभा-सम्मेलन, अवलोकन भ्रमण एवम् अध्ययन भ्रमणमा सहभागी गराइएको छ ।

२.३.३ कर्मचारी कल्याणकारी गतिविधि

कोषले आफ्ना कर्मचारीहरुका लागि विभिन्न कल्याणकारी गतिविधिहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । आफ्ना कर्मचारीको स्वास्थ्यप्रतिको संवेदनशीलतालाई दृष्टिगत गरी औषधि उपचार शोधभर्नाको व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै व्यक्तिगत दुर्घटना वीमा, काजकिरिया खर्च, प्रसूति तथा शिशु स्याहार खर्च, पोशाक खर्च, आन्तरिक पर्यटन भ्रमण खर्च, आदि सुविधाहरु प्रदान गर्दै आएको छ । साथै, कर्मचारीहरुको सेवाकालीन आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी विभिन्न प्रकारका सापटी सुविधाहरु समेत प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

कर्मचारी सुविधाका विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ४६ जना कर्मचारीले कडा रोग औषधी उपचार सुविधा, ९ जना कर्मचारीले काजक्रिया खर्च, १४ जना कर्मचारीले प्रसूति तथा शिशु स्याहार खर्च र ३६२ जना कर्मचारीले आन्तरिक पर्यटन भ्रमणको सुविधा उपभोग गरेका छन् । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कर्मचारी आन्तरिक पर्यटन भ्रमण लगायत कर्मचारी सुविधाबाट लाभान्वित हुने कर्मचारीको विवरण यस प्रकार छ :

तालिका नं.२.३.३

क्र.सं.	शीर्षक	कर्मचारी संख्या
१	कडा रोग स्वास्थोपचार सुविधा	४६
२	काजकिरिया अनुदान	९
३	प्रसूति तथा शिशु स्याहार खर्च	१४
४	आन्तरिक पर्यटन भ्रमण काज	३६२

२.३.४ मानव संसाधन लेखाङ्कन

संगठनको सफलता मानव संसाधनको सक्षमतामा निर्भर हुने भएकोले सामाजिकीकरण कार्यक्रम, उपयुक्त कार्य वातावरण, वृत्ति विकास, आर्थिक सुविधा आदिले कर्मचारीहरु उचित सम्भार भई मानव संसाधन व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउने मान्यता राखिन्छ । कोषले मानव संसाधन लेखाङ्कनका लागि कर्मचारीहरुको व्यवहारजन्य आचरण जस्तैः बफादारिता, कौशल, उत्प्रेरणा तथा प्रभावकारी अन्तरक्रिया, सञ्चार र निर्णयको क्षमता जस्ता गुणहरुलाई मूल आधारका रुपमा लिईएको छ । मानव स्रोत व्यवस्थापन तथा विकास खर्चलाई कोषले मानव स्रोत पूँजी निर्माणमा गरिएको लगानीको रुपमा लिएको छ ।

कोषका ३९४ कर्मचारीले करिब ५ लाख ७५ हजार सञ्चयकर्तालाई सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रति कर्मचारी आय रु.१२ करोड ३२ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्रति कर्मचारी आय रु.१२ करोड १४ लाख रहेको छ । अवकाश पश्चातको कर्मचारी सुविधा सहित २०७९/८० मा प्रति कर्मचारी खर्च रु. २७ लाख ६६ हजार रहेकामा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्रति कर्मचारी खर्च रु. २६ लाख ७१ हजार रहेको छ । त्यस्तै आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा मानव संसाधान विकास अन्तर्गत प्रति कर्मचारी औसत खर्च रु.७७ हजार भएकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सो खर्चमा प्रति कर्मचारी औसत खर्च रु. ६३ हजार भएको छ ।

२.४ संस्थागत सुशासन

कोषमा कार्यकुशलता अभिवृद्धि गरी सञ्चयकर्ताको अधिकतम हित सुनिश्चित गर्न, आर्थिक अनुशासन कायम गर्न, स्रोतको कुशल व्यवस्थापन गर्न, जोखिम न्यूनीकरण गर्न, मानव संसाधनको उचित व्यवस्थापन गर्न, सूचना प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गर्न, सम्पत्ति व्यवस्थापन गर्न, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन र सञ्चयकर्ता सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

पारदर्शिता, जवाफदेहिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता, निष्पक्षता र तटस्थता, सहकार्य र सहभागिता, नतिजा उन्मुख, सेवाको गुणस्तरमा निरन्तर सुधार जस्ता मूल्य मान्यताका आधारमा कोषका क्रियाकलाप सञ्चालन गरिएका छन् । कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ तथा कोषसँग सम्बन्धित प्रचलित कानूनमा उल्लिखित जिम्मेवारीका साथै कोषबाट सम्पादन हुने कार्य सम्बन्धी नीतिगत विषयकोषको सञ्चालक समितिको अधिनमा रहेको छ ।सञ्चालक समितिले कोषका प्रशासकलाई र

प्रशासकले अन्तर्गतका कर्मचारीलाई आवश्यक अधिकार प्रत्यायोजन तथा निर्देशन दिन सक्ने व्यवस्था रहेको छ । त्यस्तो निर्देशनको समयभित्रै पालना गर्नु सम्बन्धित कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

कोषको संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ मा भएका व्यवस्था लगायत प्रचलित कानून, नियम तथा निर्देशनहरु सबै पक्षबाट पालना हुने र वित्तीय स्वार्थ भएका क्रियाकलापमा संलग्न हुने तथा संस्थाको हित विपरीतका कार्य कसैले पनि गर्न गराउन नपाउने व्यवस्था सहितको आचार संहिता निर्माण गरिएको छ । कोषको सञ्चालक समिति तथा अन्य समिति उपसमितिहरुको भूमिका तथा जिम्मेवारी स्पष्ट रुपमा व्यवस्था गरिएको छ । यसकोसाथै कोषका लागि बाध्यकारी कानूनी व्यवस्थाहरु तथा नेपाल सरकारका निर्देशनहरुकोषले पूर्ण रुपमा परिपालना गरेको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१ मा कोषसँग सम्वन्धित सबै पक्षहरुको आचार संहिता तथा सोको पालना सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । कोषको काम कारवाहीको विषयमा सञ्चयकर्ता तथा सरोकारवालाहरुलाई नियमित रुपमा जानकारी दिन कोषको मानव संसाधन विभागका प्रमुखलाई कोषको प्रवक्ता तोकिएको छ ।

कोषमा संस्थागत सुशासनका असल प्रचलनलाई प्रभावकारी रुपमा आत्मसात् गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक लेखापरीक्षण, जोखिम व्यवस्थापन रणनीति लगायत सम्पत्ति तथा दायित्वको अध्ययन तथा विश्लेषण जस्ता विषयहरुमा कोषले आफ्ना क्रियाकलापहरुलाई केन्द्रित गर्दै आएको छ । कोषको आवश्यकता अनुरुप नयाँ नीति, नियम तथा कार्यविधिहरुको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिएको छ भने साविकका केही नीति, नियम, कार्यविधिहरुमा समसामयिक परिमार्जन तथा सुधार समेत गरिएको छ ।

कोषका कारोबार तथा वित्तीय विवरणहरुको त्रैमासिक रुपमा प्रकाशन गर्ने तथा लेखापरीक्षण समयमा नै सम्पन्न गरी नियमितरुपमा सार्वजनिक गर्दै आईरहेको छ । कोषले वित्तीय प्रतिवेदनलाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार बनाउने क्रममा नियमित सुधार गर्दै जाने नीति अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखिको वित्तीय विवरणलाई नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS) अनुरुप तयार गर्दै आइरहेको छ ।

२.५ व्यावसायिक मूल्य मान्यता तथा नैतिकता

कोष अग्रणी सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्था भएकाले सञ्चयकर्तालाई विभिन्न प्रकारका सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरु र वित्तीय सुविधाहरु प्रदान गर्दै आएको छ । सञ्चय कोष रकमको सुरक्षा गरी सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरुको सुव्यवस्थापनद्वारासञ्चयकर्तालाई अधिकतम सन्तुष्टि प्रदान गर्नु कोषको मूल लक्ष्य रहेको छ । सञ्चयकर्ताको आवश्यकता र अपेक्षा अनुरुप सञ्चयकर्तामुखी कार्य पद्धति अवलम्वन गर्नु र कोषको सेवा प्रवाह प्रणालीलाई मितव्ययी, पारदर्शी, सहभागितामूलक र उत्तरदायीबनाउनु तथा सञ्चयकर्ता सेवा व्यवस्थापनको उद्देश्य रहेको छ ।

कोषले लिएका उद्देश्य प्राप्तिका लागि निश्पक्षता, तटस्थता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, सेवाको गुणस्तरमा निरन्तर सुधार, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता, नतिजा उन्मुख, सहकार्य र सहभागिता जस्ता विषयहरुलाई आफ्नो व्यावसायिक मान्यताका रुपमा आत्मसात् गरेको छ ।सेवा तथा कारोबारमा गुणस्तर कायम गर्ने

कार्य भईरहेको छ । कोषका कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुलाई पेशागत निष्ठा, दक्षता, व्यावसायिकता र इमानदारिता जस्ता नैतिक मापदण्डका आधारमा व्यवस्थापन गरिएको छ ।

कोषबाट सञ्चयकर्तालाई विना भेदभाव सेवा प्रदान गर्ने, आवश्यकता र अपेक्षा अनुकूलका सेवाहरु पहिचान गरी सेवा तथा सुविधा विस्तार गर्ने, सञ्चयकर्ता वडापत्रको व्यवस्था गर्ने,एकीकृत सेवा प्रवाह गर्ने, सेवा प्रक्रिया सरल र सहजबनाउने र सेवा प्रवाहमा नवीनतम् प्रविधिको उपयोग गर्ने गरिएको छ ।कोषले सम्पादन गरेको काम कारवाहीको गुणस्तर,प्रभावकारिता तथा त्यसमा हुन सक्ने त्रुटीको सम्बन्धमा गुनासो सुन्न गुनासो पेटिका र विद्युतीय माध्यमवाट सञ्चयकर्ताको सुझाव तथा गुनासाहरुको व्यवस्थापन गर्न Grievance ManagementSystem सञ्चालन गरिएको छ ।

कोषले नेपाल सरकार, अर्थमन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशन तथा कोषका कानूनी व्यवस्थाहरुको पूर्ण रुपमा अनुपालना गर्दै आएको छ । कोषका गतिविधिलाई पारदर्शी रुपमा सञ्चालन गर्न तथा सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन,नीति, नियम, निर्देशन तथा कार्यविधिहरुकोसूची ***परिशिष्ठ-१*** मा समावेश गरिएको छ ।

२.६ सूचना प्रवाह प्रणाली

क) आन्तरिक सूचना प्रणाली

कोषले दैनिक रुपमा सञ्चालन गर्नुपर्ने कार्यहरुलाई प्रभावकारी रुपले सम्पादन गर्न आन्तरिक सूचना प्रणालीको विकास गरेको छ । प्रत्येक शाखा, महाशाखा तथा विभाग र शाखा कार्यालयहरुबीच समन्वय गर्नुपर्ने विषय तथा सूचनाहरुको व्यवस्थापनका लागि आन्तरिक मेमो, ई-मेल तथा परिपत्र मार्फत सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाईएको छ । यस्ता सूचनालाई थप प्रभावकारी रुपमा प्रवाह गर्न कोषको आन्तरिक विद्युतीय सञ्चार प्रविधि (Intranet) को प्रयोग गरिएको छ ।

ख) बाह्य सूचना प्रणाली

कोषबाट सम्पादित काम/कारवाहीहरुको सम्बन्धमा सञ्चयकर्ता एवम् सरोकारवालालाई पारदर्शी रुपमा सूचनाहरु प्रवाह गर्ने प्रभावकारी प्रणालीको विकास गरिएको छ । कोषले सञ्चयकर्ताको हिसाबको वार्षिक विवरण समयमा नै तयार गरी सञ्चयकर्ता समक्ष पुऱ्याउँदै आएको छ । कोषका गतिविधिहरुएवम् कोषले प्रदान गर्दै आएका सेवा सुविधाहरुको सूचना त्रैमासिकरुपमा News Letter प्रकाशनबाट, वार्षिक रुपमा कोष पत्रिका, भित्तेपात्रो, वार्षिक प्रतिवेदन, कोषका सेवा सुविधा सम्बन्धी बुकलेट, रेडियो जिंगल, टेलिभिजन कार्यक्रम, वृत्तचित्र तथा ब्रोसर प्रकाशन मार्फत साथै कोषको वेभसाईटः www.epf.org.np मार्फत प्रवाह गर्दै आएको छ ।

कोषले सञ्चयकर्तालाई सेवा सुविधाहरुको जानकारी प्रभावकारी ढङ्गले प्रवाह गर्न समय समयमा कोष तथा सञ्चयकर्ता कार्यालय र सञ्चयकर्ता बीचमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै

आएको छ । सञ्चयकर्तालाई सूचना प्रवाह गर्न कोषले ई-सर्भिस, सञ्चयकर्ता SMSService, Short Code SMS, EPF Mobile App को समेत व्यवस्था गरेको छ ।

कोषको काम कारवाहीको विषयमा सञ्चयकर्ता तथा सरोकारवालालाई वा सार्वजनिक रुपमा आधिकारिक जानकारी प्रदान गर्न कोषले मानव संसाधन व्यवस्थापन विभागका विभागीय प्रमुखलाई प्रवक्ताको रुपमा तोकेको छ ।

२.७ संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व

कोषले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने क्रममा विभिन्न सामाजिक कार्यक्रमहरुमा समेत सहभागिता जनाउने गरेको छ । कोषले वार्षिकोत्सवको अवसरमा विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलापहरु तथाचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । कोषले विभिन्न संघ संस्थाहरु मार्फत सञ्चालन गरिने विविध प्रकारका कल्याणकारी कार्यक्रमहरुमा समेत आर्थिक सहयोग प्रदान गर्दै आएको छ । साथै कोषभित्र क्रियाशील कर्मचारी संगठनहरु मार्फत सञ्चालन गरिने विभिन्न सामाजिक क्रियाकलापहरु जस्तैः रक्तदान, ज्येष्ठ व्यक्तित्व सम्मान, शैक्षिक पुरस्कार वितरण कार्यक्रमहरुमा आर्थिक सहयोग गर्नुका साथै त्यस्ता कार्यक्रम सञ्चालनमा प्रोत्साहन र सहयोग समेत गर्दै आएको छ ।

२.८ जोखिम व्यवस्थापन

कर्मचारी सञ्चय कोषले जोखिम व्यवस्थापनको क्रियाकलापलाई संरचनात्मक रुपमा व्यवस्थित तवरले अघि वढाएको छ । कर्मचारी सञ्चय कोषको कार्यक्षेत्र भित्रका जोखिम तथा सोबाट उत्पन्न हुन सक्ने सम्भावित नोक्सानीको पहिचान गरी कोषका कामकारबाहीहरुलाई कम जोखिमयुक्त बनाउन तथा सम्भावित जोखिमबाट पर्ने असरहरुलाई न्यूनीकरण गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न कर्मचारी सञ्चय कोष, जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१ कार्यान्वयनमा रहेको छ ।

कोषको उद्देश्य प्राप्तीका लागि ऐन तथा ऐन अन्तर्गत बनेका नियम, विनियम, निर्देशिका वा कार्यविधि बमोजिम कोषले कार्यसम्पादन गर्दा आउन सक्ने जोखिमको न्यूनीकरण गर्न जोखिम पहिचान, जोखिम विश्लेषण, सञ्चार तथा परामर्श, जोखिम मूल्याङ्कन, अनुगमन तथा पुनरावलोकन, अभिलेख तथा प्रतिवेदन गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ ।

कोषले जोखिम न्यूनीकरणका लागि अपनाएका नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरुको समिक्षा एवं मूल्याङ्कन गर्न तथा जोखिम व्यवस्थापनका आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारी व्यवस्था भए नभएको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गर्न गराउन तथा कोषको कार्यप्रणालीमा देखिएका वा देखिनसक्ने जोखिमहरुको अध्ययन मूल्याङ्कन गरी जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धि आवश्यक नीति, नियम, कार्यबिधी तथा मापदण्ड तर्जुमा गर्नको लागि जोखिम व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरिएको छ । कोषको जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यलाई नियमित रुपमा व्यवस्थित गर्न छुट्टै संरचनाको आवश्यकता महशुस गरी योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभागको गठन गरिएको छ । यस विभागले जोखिम व्यवस्थापन समितिको सचिवालयका रुपमा समेत कार्य गर्दै आएको छ । कोषले सम्पादन

गर्दै आएको समग्र कारोबारको प्रकृतिका आधारमा कोषको काम कारवाहीसँग सम्बन्धित जोखिम व्यवस्थापनका क्षेत्रहरु देहायबमोजिम पहिचान गरिएको छ :

क. कर्जा जोखिम (Credit Risk)

कोषले सञ्चयकर्ता, परियोजना तथा अन्य पूर्वाधार विकासका क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्दा ऋणीले तोकिएको समयमा कर्जाको साँवा र व्याज नियमित गर्न नसकेमा कर्जाको साँवा व्याजको क्षती, असुली लागतमा वृद्धि, नगद प्रवाहमा आउने अवरोधलाई कर्जा जोखिमको रुपमा बर्गिकरण गरेको छ ।

ख. सञ्चालन जोखिम (Operational Risk)

कोषको नीति, नियम तथा सम्बन्धित कानुनी व्यवस्था र आन्तरिक तथा वाह्य वातावरणको कारणवाट उत्पन्न हुने जोखिम सञ्चालन जोखिम अन्तर्गत रहन्छन । यसमा नियम कानुनको परिपालना, वित्तीय व्यवस्थापन, जालसाँजी, सूचना प्रबिधि, कानूनी सम्बन्ध, वीमा आदी जस्ता सञ्चालन जोखिमसँग सम्बन्धित पक्षहरु रहन्छन ।

ग. बजार जोखिम (Market Risk)

बजार जोखिम भन्नाले व्याजदर र विनिमय दरमा हुने परिवर्तन, स्थीर सम्पत्ति र शेयर डिवेञ्चरको मूल्यमा हुने परिवर्तनले कोषको आय तथा पूँजी र जगेडा कोषहरुमा पार्ने असरलाई बुझाउँछ । नेपाल सरकारले दिएको निर्देशनहरु र कर्जा, लगानी तथा ट्रेजरी व्यवस्थापन विभागले कायम राख्ने तरलता र तयार गर्ने व्याजदर सम्बन्धी प्रतिवेदन र पूनःमूल्य निर्धारण तथा बजेट समायोजन यसको अभिन्न अङ्ग रहेको छ ।

घ. तरलता जोखिम (Liquidity Risk)

तरलता जोखिम भन्नाले वित्तीय संस्थाले आफ्नो तरल सम्पत्तिले अल्पकालिन दायित्वलाई पूरा गर्न सक्ने क्षमता गुमाउने अवस्था हो । सञ्चय कोष रकम, सापटी, सामाजिक सुविधा र अन्य दायित्वहरु भुक्तानीको लागि कोषले प्रर्याप्त तरल सम्पत्तिको व्यवस्थापन गर्न सक्ने अवस्था सिर्जना गर्न सक्नु नै कोषको सन्दर्भमा तरलता जोखिम व्यवस्थापन हो ।

ङ. सूचना प्रविधि सम्बन्धी जोखिम (Information Technology Risk)

सूचना प्रबिधि तथा सूचना प्रणालीसँग सम्बन्धित नेटवर्क, हार्डवेयर, सफ्टवेयर, संवेदनशील सूचना तथा तथ्याङ्कहरुको गोपनीयता, सुनिश्चितता तथा उपलब्धता, कम्प्यूटर एप्लिकेसनहरुको अनुचित प्रयोग, मानवीय तत्वहरुले हुनसक्ने चुनौती तथा प्रबिधिहरुमा हुने आन्तरिक तथा बाह्य परिवर्तनहरुको जोखिमलाई सूचना प्रबिधि जोखिम भनिन्छ ।

च. स्थिर सम्पत्ति जोखिम (Fixed Assets Risk)

कोषवाट घर जग्गा तथा कम्प्यूटर उपकरण र सवारी साधन लगायतका अन्य पूँजीगत सम्पत्तिमा लगानी गर्दा सो को समुचित उपयोग र संरक्षण नभई सिर्जना हुने जोखिमलाई स्थिर सम्पत्तिको जोखिमको रुपमा परिभाषित गरिएको छ ।

२.९ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

कोषको कारोबार एवम् लेखाङ्कनका सम्पूर्ण क्षेत्रमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारीरुपमा कार्यान्वयन गर्न महत्वपूर्ण आर्थिक कारोबार हुने क्षेत्रहरुमा निहित जोखिम पहिचान गरी प्राथमिकताका साथ नियन्त्रण र न्यूनीकरण गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ ।

कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा सुधार गर्न तथा संस्थागत सुशासन सुनिश्चित गर्न नेपाल सरकारबाट स्वीकृत कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८ मा कोषमा एक स्वतन्त्र लेखापरीक्षण समितिको व्यवस्था गरिएको छ। उक्त समिति अन्तर्गत रहेर स्वीकृत लेखापरीक्षण कार्ययोजना अनुरुप कोषको लेखापरीक्षण विभागले विभिन्न विभाग तथा शाखा कार्यालयहरुको कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दैआएको छ। आन्तरिक लेखपरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनबाह्य विज्ञहरुको संलग्नतामा कोषका कर्मचारी सामेल भई आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने प्रक्रिया अघि बढाईएको छ। साथै, स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुरुप आन्तरिक नियन्त्रणका लागि आर्थिक प्रशासन विभाग र योजना, अनुगमन तथा जोखिम व्यवस्थापन विभाग मार्फत सुपरिवेक्षणको व्यवस्था प्रभावकारी बनाउँदै लगिएको छ ।

कोषको समग्र लेखाङ्कन प्रणालीमा सुधार गर्न आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याइएका बेरुजु फछ्र्यौट सम्बन्धी काम कारवाहीमा प्रभावकारिता ल्याउन बेरुजु फछ्र्यौट,मूल्याङ्कन तथा अनुगमन समिति सक्रिय रहेको छ ।

कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई दिगो बनाउन लेखापरीक्षण गरिने क्षेत्र तथा शाखा, विभागको कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका कमी कमजोरीहरुमा स्वतन्त्र रुपमा सुझाव सहितको प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समितिमा पेश गर्ने गरिएको छ । फलस्वरुप कोषको कारोबारको लेखाङ्कनमा हरेक बर्ष सुधार आएको छ ।

कोषमा विभिन्न विभाग/शाखाहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको तहगत कार्य विवरणको साथै कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ। आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको प्रभावकारिताको लागि कोषका विभिन्न विभाग तथा शाखाकार्यालयहरुले सम्पादन गर्ने कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको मापदण्ड तथा कार्यविधिसमेत व्यवस्था गरिएको छ। कोषको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन तथा कोषको कार्यलाई सहज, सरल तथा जोखिम रहित तुल्याउन विभिन्न नियमावली, नीति तथा कार्यविधिहरू तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। यसको विस्तृत विवरण ***परिशिष्ठ-१*** मा समावेश गरिएको छ ।

परिच्छेद - ३

कोषको आन्तरिक तथा बाह्‍य पक्षको विश्लेषण

३.१ कोषको आन्तरिक वातावरण

कोषको विद्यमान कानूनी व्यवस्था, सेवा प्रवाहमा निरन्तर स्तरोन्नति हुँदै गएको अवस्था, प्रविधिको प्रयोगमा भइरहेको बढोत्तरी, कर्मचारीहरुमा विकास भईरहेको व्यावसायिकता, सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुभव र निरन्तर वृद्धि भइरहेको आर्थिक स्रोतका कारण सामाजिक सुरक्षाका थप कार्यक्रमहरु लागू गर्न वा चालु रहेका कार्यक्रमहरुमा परिमार्जन गर्न सक्ने सम्भावना रहेको छ । कोष भित्र नियमित रुपमा नयाँ पुस्ताका कर्मचारीको प्रवेशले व्यवस्थापकीय कौशलको विकासको सम्भावना बढाएको छ । कोषका क्रियाकलापहरुलाई नियमित, पारदर्शी एवम् प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक नियम, विनियमावली, निर्देशिका र कार्यविधिहरु कार्यान्वयन गरिएको छ ।

देशको अग्रणी सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रुपमा स्थापित हुन कोषले नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, सम्बन्धित अन्य सरकारी निकाय, रोजगारदाता, श्रम संगठनहरु एवम् नीति निर्मातासँग पर्याप्त सहकार्य गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । स्थानीय स्तरमा सेवा प्रवाह गर्नसंघीय संरचना अनुरुप कोषले रुपान्तरित हुँदै जानु पर्ने, प्रविधिको प्रयोग मार्फत Virtual Service लाई बढावा दिँदै जानु पर्ने, उपलब्ध श्रोत साधनको सुरक्षित र कुशलतापूर्वक परिचालन गर्नुपर्ने, सामाजिक सुरक्षाको संस्थागत विकास तथा सञ्चयकर्ताको अपेक्षा अनुरुपका योजना सञ्चालनका लागि थप प्रयास गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

३.२ कोषको बाह्‍य वातावरण

अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (IMF) द्वारा २०२४ अक्टोबरमा प्रकाशित World Economic Outlook अनुसार सन् २०२२ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिदर ३.६ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२३ मा ३.३ प्रतिशत रहेको छ । विश्व अर्थतन्त्र सन् २०२३ भन्दा सन् २०२४ र २०२५ मा थप शिथिल भई यी २ वर्षमा यस्तो वृद्धिदर ३.२ प्रतिशत रहने IMF को अनुमान रहेको छ ।

IMF का अनुसार सन् २०२३ मा विकसित देशहरूमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.६ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ८.१ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा विकसित देशहरूमा उपभोक्ता मुद्रास्फीति २.६ प्रतिशत र उदीयमान तथा विकासोन्मुख देशहरूमा ७.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ । समग्रमा, सन् २०२३ मा विश्वको बार्षिक औषत मुद्रास्फीति दर ६.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा घटेर ५.८ प्रतिशत र सन् २०२५ मा ४.३ प्रतिशत रहने अनुमान रहेको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष (IMF) को प्रक्षेपण अनुसार विकसित अर्थतन्त्रहरूको समग्र आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा १.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा १.८ प्रतिशत हुने छ । उदीयमान र विकासोन्मुख अर्थतन्त्रहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा ४.४ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ४.२ प्रतिशत आर्थिक वृद्धि कायम रहने प्रक्षेपण छ । उदीयमान तथा विकासोन्मुख एशियाली अर्थतन्त्रहरूको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा ५.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ५.३ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण छ । सन् २०२३ मा भारतको आर्थिक वृद्धिदर ८.२ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ७.० प्रतिशत रहने प्रक्षेपण

छ । त्यसैगरी, चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा ५.२ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ४.८ प्रतिशत हुने मुद्राकोषको प्रक्षेपण छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा देशको यथार्थ कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा ३.५४ प्रतिशत तथा उपभोक्ताको मूल्यमा ३.८७ प्रतिशतले वृद्धि हुने राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रारम्भिक अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो वृद्धिदर आधारभूत मूल्यमा २.३१ प्रतिशत र उपभोक्ताको मूल्यमा १.९५ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.०५ प्रतिशत र गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन ३.७५ प्रतिशतले वृद्धि भएको अनुमान छ। अघिल्लो वर्ष कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.७६ प्रतिशत तथा गैर-कृषि क्षेत्रको उत्पादन २.१३ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा गैर-कृषि क्षेत्रअन्तर्गत उद्योग क्षेत्रको उत्पादन १.२५ प्रतिशत र सेवा क्षेत्रको उत्पादन ४.५० प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान छ । अघिल्लो वर्ष उद्योग क्षेत्रको वृद्धिदर १.३८ प्रतिशत थियो भने सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर २.३६ प्रतिशत रहेको थियो ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ५.४४ प्रतिशतमा सीमित रह्यो । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्रास्फीति ७.७४ प्रतिशत रहेको थियो । विश्वका अधिकांश अर्थतन्त्रहरू एवम भारतको मुद्रास्फीतिमा आएको उल्लेख्य सुधार तथा मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न लिइएका आन्तरिक नीतिहरूका कारण मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न सहयोग पुगेको हो । साथै, अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा कच्चा तेलको मूल्यमा कमी आएअनुरुप नेपाल आयल निगमले पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य समायोजन गर्दै लगेको, आयात मूल्य सूचकाङ्क, तलब तथा ज्यालादर र थोक मूल्य सूचकाङ्कको वृद्धिदरमा समेत कमी आएको तथा आन्तरिक माग समेत कमजोर रहेकोले उपभोक्ता मुद्रास्फीतिमा तुलनात्मक रुपमा कम दबाब पर्न गएको हो ।

वैदेशिक व्यापार अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल वस्तु आयात १.२ प्रतिशतले कमी आई रु.१५ खर्ब ९२ अर्ब ९९ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो आयात १६.१ प्रतिशतले घटेको थियो । कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु आयातको अनुपात अघिल्लो वर्ष ३०.१ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २७.९ प्रतिशत रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल वस्तु निर्यात ३.० प्रतिशतले कमी आई रु.१ खर्ब ५२ अर्ब ३८ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो निर्यात २१.४ प्रतिशतले घटेको थियो । कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल वस्तु निर्यातको अनुपात अघिल्लो वर्ष २.९ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २.७ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा निर्यात-आयात अनुपात ९.६ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो अनुपात ९.७ प्रतिशत रहेको थियो । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा वस्तु आयात १.२ प्रतिशतले र निर्यात ३.० प्रतिशतले कमी आएको कारण कुल वस्तु व्यापार घाटा १.० प्रतिशतले कमी आई रु.१४ खर्ब ४० अर्ब ६० करोड कायम भएको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा व्यापार घाटा १५.५ प्रतिशतले कम भएको थियो । समीक्षा वर्षमा सेवा निर्यात तथा विप्रेषण आप्रवाहमा भएको वृद्धि एवम आयातमा भएको ह्रास लगायतका कारण शोधनान्तर बचत उल्लेख्य बढेको छ ।

अघिल्लो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल व्यापार घाटाको अनुपात २७.२ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा वर्षमा २५.३ प्रतिशत रहेको छ । समीक्षा वर्षमा कुल वस्तु व्यापार घाटामध्ये भारतसँगको व्यापार घाटा ३.० प्रतिशतले कमी आई रु.८९३ अर्ब ५१ करोड, चीनसँगको व्यापार घाटा ३४.१ प्रतिशतले

वृद्धि भई रु.२९६ अर्ब १९ करोड र अन्य मुलुकसँगको व्यापार घाटा १९.७ प्रतिशतले कमी आई रु.२५० अर्ब ९१ करोड पुगेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा चालु खाता रु.२२१ अर्ब ३४ करोडले बचतमा रहेको छ । अघिल्लो वर्ष चालु खाता रु.४६ अर्ब ५७ करोडले घाटामा रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा चालु खाता बचतको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात ३.९ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्ष चालु खाता घाटाको यस्तो अनुपात ०.९ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा शोधनान्तर स्थिति रु.५०२ अर्ब ४९ करोडले बचतमा रहेको छ । अघिल्लो वर्ष शोधनान्तर स्थिति रु.२८५ अर्ब ८२ करोडले बचतमा रहेको थियो ।

२०८१ असार मसान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०८० असार मसान्तको तुलनामा ३२.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२०४१ अर्ब १० करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति २६.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५३९ अर्ब ३६ करोड कायम भएको थियो । अमेरिकी डलरमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति ३०.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१५ अर्ब २७ करोड डलर कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो सञ्चिति २३.१ प्रतिशतले बढेको थियो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति २०८० असार मसान्तको रु.१,३४५ अर्ब ७८ करोडको तुलनामा २०८१ असार मसान्तमा ३७.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१,८४८ अर्ब ५५ करोड कायम भएको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कुल आयातलाई आधार मान्दा २०८१ असार मसान्तमा कायम रहेको विदेशी विनिमय सञ्चितिले १५.६ महिनाको वस्तु आयात र १३.० महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न सक्ने देखिन्छ ।

समीक्षा वर्षमा सरकारी क्षेत्रको वैदेशिक ऋण प्राप्ती ३.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१२३ अर्ब ६१ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो ऋण प्राप्ती १.८ प्रतिशतले घटेको थियो ।

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय (महालेखा नियन्त्रक कार्यालय) का अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपाल सरकारको राजस्व परिचालनमा (प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहमा बाँडफाँट हुने रकम र अन्य प्राप्ति समेत) ७.१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१०८२ अर्ब ७५ करोड कायम भएको छ । अघिल्लो वर्ष सरकारको राजस्व परिचालन ९.३ प्रतिशतले कमी आई रु.१०१० अर्ब ६५ करोड रहेको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँग राजस्वको अनुपात १९.० प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो अनुपात १८.९ प्रतिशत रहेको थियो ।

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय (महालेखा नियन्त्रक कार्यालय) का अनुसार आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल सरकारी खर्च ०.९ प्रतिशतले कमी आई रु.१४०८ अर्ब २ करोड पुगेको छ । अघिल्लो वर्षमा कुल सरकारी खर्च रु.१४२१ अर्ब ३३ करोड रहेको थियो । कुल सरकारी खर्चमा पुँजीगत खर्चको अंश १३.६ प्रतिशत, चालु खर्चको अंश ६७.६ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्था खर्चको अंश १८.८ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा चालु, पूँजीगत र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गतका खर्चहरूको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनसँगको अनुपात क्रमशः १६.७ प्रतिशत, ३.४ प्रतिशत र ४.६ प्रतिशत रहेको छ, अघिल्लो वर्ष यी अनुपातहरू क्रमशः १८.५ प्रतिशत, ४.४ प्रतिशत र ३.६ प्रतिशत रहेका थिए ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा विस्तृत मुद्राप्रदाय १२.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय ११.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो । समीक्षा वर्षमा संकुचित मुद्राप्रदाय १.७ प्रतिशतले

घटेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो मुद्राप्रदाय १.२ प्रतिशतले बढेको थियो । समीक्षा वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा ६.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ, अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा ८.९ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो ।

समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १३.० प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो निक्षेप १२.३ प्रतिशतले बढेको थियो । त्यसैगरी, समीक्षा वर्षमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट निजी क्षेत्रमा प्रवाहित कर्जा ५.८ प्रतिशतले बढेको छ । अघिल्लो वर्ष यस्तो कर्जा ३.८ प्रतिशतले बढेको थियो । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल निक्षेप परिचालन वाणिज्य बैंकहरूको १३.३ प्रतिशत (रु.६ खर्ब ७४ अर्ब ७७ करोड) ले वृद्धि भई २०८१ असार मसान्तमा रु.५७ खर्ब ४६ अर्ब ९९ करोड, विकास बैंकहरूको ७.४ प्रतिशत (रु.४२ अर्ब ८ करोड) ले वृद्धि भई रु.६ खर्ब ८ अर्ब २५ करोड, वित्त कम्पनीहरूको १३.८ प्रतिशत (रु.१५ अर्ब ३८ करोड) ले वृद्धि भई रु.१ खर्ब २६ अर्ब ५४ करोड र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको २०८१ असार मसान्तमा कुल निक्षेप रु.१ खर्ब ७६ अर्ब ६६ करोड पुगेको छ ।

समीक्षा वर्षमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा तथा लगानी ७.७ प्रतिशत (रु.४ खर्ब १९ अर्ब ७७ करोड) ले वृद्धि भई २०८१ असार मसान्तमा रु.५८ खर्ब ७१ अर्ब ३ करोड, विकास बैंकहरुको ३.७ प्रतिशत (रु.२२ अर्ब ९६ करोड) ले वृद्धि भई २०८१ असार मसान्तमा रु.६ खर्ब ३७ अर्ब ४८ करोड, वित्त कम्पनीहरूको ६.८ प्रतिशत (रु.९ अर्ब ४५ करोड) ले बढेर २०८१ असार मसान्तमा रु.१ खर्ब ४७ अर्ब ६४ करोड र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको कुल कर्जा र लगानी क्रमशः रु.४ खर्ब ५५ अर्ब ८५ करोड र रु.१० अर्ब १९ करोड पुगेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा वाणिज्य बैंकहरूको कुल सम्पत्ति/दायित्व १२.९ प्रतिशत (रु.८ खर्ब २४ अर्ब २९ करोड) ले वृद्धि भई २०८१ असार मसान्तमा रु.७२ खर्ब २७ अर्ब ६० करोड, विकास बैंकहरूको ७.९ प्रतिशत (रु.५२ अर्ब २९ करोड) ले वृद्धि भई रु.७ खर्ब १७ अर्ब, वित्त कम्पनीहरूको ११.२ प्रतिशत (रु.१७ अर्ब १२ करोड) ले बढेर रु.१ खर्ब ६९ अर्ब ७२ करोड र लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको १.३ प्रतिशतले बढेर रु.५ खर्ब ५३ अर्ब ७३ करोड पुगेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा निक्षेप संकलन बोलकबोलमार्फत रु.१,१५१ अर्ब २५ करोड र स्थायी निक्षेप सुविधामार्फत रु.३,५२२ अर्ब ३५ करोड गरी कुल रु.४,६७३ अर्ब ६० करोड तरलता प्रशोचन गरिएको छ । सो अवधिमा स्थायी तरलता सुविधामार्फत रु.१ अर्ब २० करोड र ओभरनाइट तरलता सुविधामार्फत रु.८०३ अर्ब ५६ करोड गरी कुल रु.८०४ अर्ब ७६ करोड तरलता प्रवाह गरिएको छ ।

२०८० असारको तुलनामा २०८१ असारमा अल्पकालीन ब्याजदरहरू घटेका छन् । २०८० असारमा ९१-दिने ट्रेजरी बिलको भारित औसत ब्याजदर ६.३५ प्रतिशत रहेकोमा २०८१ असारमा ३.०० प्रतिशत कायम भएको छ । मौद्रिक नीतिको संचालन लक्ष्यको रूपमा रहेको वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूबीचको वार्षिक भारित औसत अन्तरबैंक दर ३.६२ प्रतिशत रहेको छ । २०८१ असारमा यो दर २.९९ प्रतिशत रहेको छ ।

२०८१ असारमा वाणिज्य बैंकहरूको औसत आधार दर ८.०० प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ९.७१ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ११.२१ प्रतिशत रहेको छ । २०८० असारमा औसत आधार दरहरू वाणिज्य बैंकहरूको १०.०३ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको १२.१५ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको १३.४१ प्रतिशत रहेका थिए । २०८१ असारमा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ५.७७

प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ६.६३ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ७.९३ प्रतिशत रहेको छ । २०८० असारमा निक्षेपको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ७.८६ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ९.१४ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको ९.७९ प्रतिशत रहेका थिए । २०८१ असारमा कर्जाको भारित औसत ब्याजदर वाणिज्य बैंकहरूको ९.९३ प्रतिशत, विकास बैंकहरूको ११.३४ प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको १२.५५ प्रतिशत कायम भएको छ। २०८० असारमा वाणिज्य बैंकहरूको कर्जाको भारित औसत ब्याजदर १२.३० प्रतिशत, विकास बैंकहरूको १४.१० प्रतिशत र वित्त कम्पनीहरूको १४.८२ प्रतिशत रहेका थिए ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको संख्या २०८० असार मसान्तमा ११२ रहेकोमा २०८१ असार मसान्तमा १०७ कायम भएको छ । २०८१ असार मसान्तमा वाणिज्य बैंकहरूको संख्या २०, विकास बैंकहरूको १७, वित्त कम्पनीहरूको १७, लघुवित्त वित्तीय संस्था ५२ र पूर्वाधार विकास बैंकको संख्या एक रहेको छ। २०८० असार मसान्तमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू (लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूसमेत) को शाखा संख्या ११,५८९ रहेकोमा २०८१ असार मसान्तमा ११,५३० रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोषले सञ्चयकर्ताको मासिक बचतका रुपमा सङ्कलन गरेको रु.५८ अर्ब ३० करोड रकम देशका विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले सङ्कलन गरेको सोही अवधिको वार्षिक निक्षेप रकम रु.७ खर्ब ४२ अर्ब ३७ करोडको करिब ७.८५ प्रतिशत रहेको छ। यसबाट देशको वित्तीय स्रोत सङ्कलनमा कोषको भूमिका महत्वपूर्ण देखिएको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोषको कुल स्रोत रु ५ खर्ब ७० अर्ब ८५ करोड र कुल कर्जा तथा लगानी रु. ५ खर्ब ५० अर्ब ९८ करोड रहेको छ। कोषको कुल स्रोतलाई मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार र वित्तीय संरचनामा रहेको सम्पत्तिको मात्रासँग तुलना गर्दा क्रमशः करिब १०.०१ र ४.५४ प्रतिशत रहेको छ । विगत ५ वर्षको कोषको कुल स्रोत/सम्पत्ति मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार र वित्तीय संरचनामा रहेको सम्पत्तिको मात्रासँगको तुलना तथा मुलुकको आ.व. २०७९/८० को वित्तीय संरचना देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.३.२ (१)

नेपालको वित्तीय प्रणाली र कुल ग्राहस्थ उत्पादनसँग कोषको तुलना

(रु. करोडमा)

आर्थिक वर्ष	कोषको कुल सम्पत्ति	वित्तीय प्रणालीको सम्पत्ती	कुल ग्राहस्थ उत्पादन	वित्तीय प्रणालीमा कोषको सम्पत्ती (प्रतिशतमा)	कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा कोषको सम्पत्ती (प्रतिशतमा)
२०७६/७७	३८,६८१	७६४,२५५	३८८,८७०	५.०६	९.९५
२०७७/७८	४४,५६६	९२४,६७४	४२७,७३०	४.८२	१०.४२
२०७८/७९	४५,८३९	१,०१२,०८७	४९७,६५६	४.५३	९.२१
२०७९/८०	५१,४२९	१,०८०,४५४	५३४,८५३	४.७६	९.६२
२०८०/८१	५७,१३३	१,२५७,०६२	५७०,४८४	४.५४	१०.०१

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक प्रतिवेदनहरु

तालिका नं.३.२ (२)

नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना
आ.व. २०८०/८१

(रु. करोडमा)

विवरण	कुल सम्पत्ति/दायित्व	अंश
नेपाल राष्ट्र बैंक	२०५,८७९.९०	१६.३८
वाणिज्य बैंकहरु	७२२,७५९.९०	५७.५०
विकास बैंकहरु	७१,७२९.५०	५.७१
वित्त कम्पनीहरु	१६,९७२.२०	१.३५
लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरु	५५,३७३.१०	४.४०
नेपाल पूर्वाधार बिकास बैंक	२,९५०.००	०.२३
कर्मचारी सञ्चय कोष	५७,१३२.८०	४.५४
नागरिक लगानी कोष	३०,३४१.२०	२.४१
विमा कम्पनीहरु	९३,९२३.४०	७.४७
जम्मा	**१,२५७,०६२.००**	**१००.००**

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक प्रतिवेदनहरु

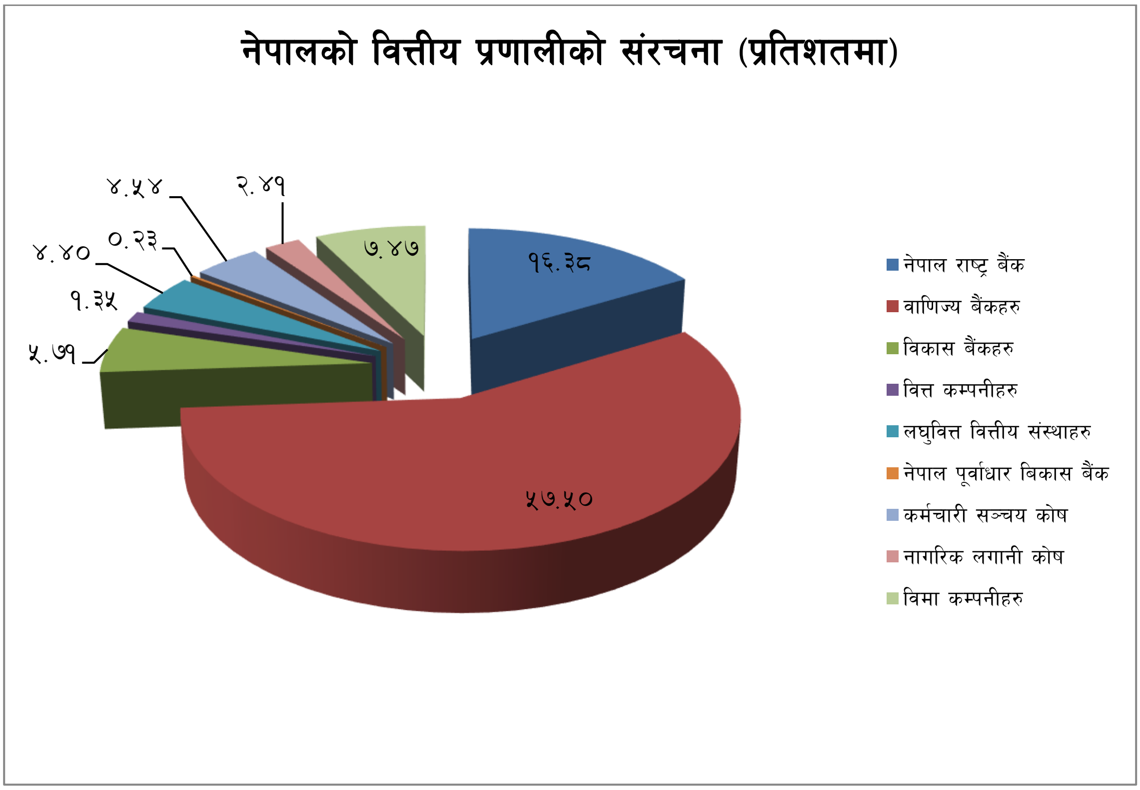

तालिका नं.३.२ (३)

नेपालको बैक तथा वित्तीय संस्थाहरुको निक्षेप तथा कर्जामा कोषको अंश

(रु. करोडमा)

विवरण	कोषमा सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ताको योगदान	बैक तथा वित्तिय संस्थाको निक्षेप	कोषको अंश प्रतिशत	कोषको कुल कर्जा तथा लगानी	बैक तथा वित्तिय संस्थाको कर्जा तथा लगानी	कोषको अंश प्रतिशत
आ.व. २०८०/८१ को	५,८३०.९१	७४,२३७.०५	७.८५	४,२३६.९५	४६,२५१.८३	९.१६१
आ.व. २०८०/८१ सम्मको	५२,९६८.९१	६४५,२३८.६४	८.२१	५५,०९८.९५	६६२,२००.९४	८.३२१

स्रोतः नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक प्रतिवेदनहरु

मुलुकको वित्तीय बजारमा समय समयमा देखिएका उतार चढाव, सानो आकारको पूँजी बजार, लगानीमैत्री वातावरणको कमिको कारण वित्तीय स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी सञ्चयकर्तालाई उचित प्रतिफल दिने विषय विगतमा निकै चुनौतिपूर्ण रहेकोमा यस वर्ष बैकिङ्ग क्षेत्रमा तरलता अधिक भइ लगानी गर्ने क्षेत्र तथा मागमा संकुचन आइ कोषको लगानीलाई प्रभाव पारेको देखिन्छ । उत्पादनशील, प्रतिफलयूक्त एवम् पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा लगानी विस्तार गर्ने कार्यमा सन्तोषजनक प्रगति हुन नसकेको देखिन्छ ।

कर्जा असुलीमा भएको समस्या र लगानीको वातावरणमा आएको संकुचनका कारण बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको लगानी गर्ने क्षमतामा कमी देखिएको छ भने राष्ट्र बैकको कसिलो मौद्रिक नीतिका कारण समेत उल्लेख्य कर्जा विस्तार भएको देखिदैन। नेपाललाई सन् २०२६ मा अति कम विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकमा स्तरोन्नति गर्न र सन् २०३० सम्ममा दिगो विकासका लक्ष्यहरु हासिल गर्न ठूलो परिमाणमा वित्तीय स्रोतसाधनको आवश्यकता पर्ने भएको तर राजस्व असुलीमा सुधार नदेखिदा कोषको दीर्घकालीन बचतको प्रवर्द्धन र लगानीका अवसरहरु वृद्धि हुने सम्भावना देखिएको छ।

नेपाल सरकाले योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४ बमोजिम निजी तथा अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत कामदार तथा कर्मचारीहरुको लागि योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा योजना सामाजिक सुरक्षा कोष मार्फत सञ्चालन गर्ने गरी २०७६ श्रावण महिनादेखि अनिवार्य गरेको छ। यो व्यवस्थाका कारण कोषले निजी क्षेत्रका सञ्चयकर्तालाई कोषमा आवद्ध गर्ने प्रक्रियामाकेही न्यूनता आएको छ। यसले कोषको कार्यक्षेत्र सार्वजनिक क्षेत्रतर्फ बढी केन्द्रित हुन गई दीर्घकालीन स्रोत परिचालनमा केही असर गरेको छ। तथापि नेपाल सरकारले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम २०७६ साउन १ गतेदेखि नियुक्त हुने राष्ट्रसेवक कर्मचारीका लागि योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणाली लागू गरी कोषलाई उक्त योजना सञ्चालनको जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । कोषले उक्त प्रणाली कार्यान्वयन गर्न शुरु गरिसकेकाले स्रोत परिचालनमा थप सहयोग पुग्ने देखिन्छ।

३.३. कोषको सवल पक्ष, दुर्वल पक्ष एवम् अवसर र चुनौतीको विश्लेषण

कोषको भावी रणनीति, दीर्घकालीन लक्ष्य, अवकाश कोष तथा सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्थापनसम्बन्धी नेपाल सरकारका मौजुदा नीतिगत व्यवस्था, कोषको वर्तमान व्यावसायिक, वित्तीय एवम् सांगठनिक अवस्था, एवम् आन्तरिक तथा बाह्य वातावरणसमेतको आधारमा कोषका सवल पक्ष, दुर्वल पक्ष एवम् अवसर र चुनौतीलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ :

(क) सवल पक्ष(Strength)

सवल पक्ष

- कोषको दायरा र कार्यक्षेत्रमा व्यापक सुधार,
- कानूनबाट कोषको स्रोतको निरन्तरताको प्रत्याभूतिका कारण प्रत्येक वर्षस्रोतमा वृद्धिको सुनिश्चितता,
- कानूनले सञ्चित कोष रकममा सुरक्षाको प्रत्याभूति,
- अवकाश कोषको रुपमा कोषको आयमा आयकर नलाग्ने व्यवस्था,
- आवास परियोजनाको लागि जग्गाको हदबन्दी नलाग्ने सुनिश्चितता,
- सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा सहकार्य,
- आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रभावकारी उपयोगको संरचना,
- कोषरहित दायित्व (Non Funded Liabilities) नरहेको,
- मितव्ययी कार्य प्रणाली र छरितो संगठन,
- नियमित रुपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न तथा वित्तीय अनुशासन र जवाफदेहिता कायम,
- संघीय संरचना अनुरुप कार्यालय सञ्चालन,
- समान प्रकृतिका अन्य निकायहरुले प्रदान गर्ने सुविधा तथा प्रतिफल दर भन्दा कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको सुविधा तथा प्रतिफल दर उच्च रहेको,
- नेपाल सरकारले लागू गरेको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजना कार्यान्वयनको लागि कोषलाई जिम्मेवारी प्रदान भई कोषले कार्य सञ्चालन गरिसकेको ।

माध्यम

- सम्भावित दायरा विस्तारका लागि नयाँ योजना सञ्चालन,
- प्रभावकारी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, स्पष्ट नीति, निर्देशिका, कार्य प्रक्रियाको सुनिश्चितता,
- अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रचलित मार्गदर्शनको पालना
- सुरक्षा र प्रतिफलको प्रत्याभूति गर्दै नेपाल सरकारको सहयोगमा राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त परियोजनामा दीर्घकालीन पूँजी परिचालन
- दिगो सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन,
- निरन्तर सञ्चयकर्ताको उच्च सुविधा तथा प्रतिफल कायम,
- निवृत्तभरण योजनाको कुशल व्यवस्थापन,

परिदृश्य

- दायरा तथा कार्यक्षेत्र विस्तार,
- नयाँ योजना सञ्चालन,
- कुल स्रोतमा निरन्तर वृद्धि,
- दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा स्रोतको उपयोग,
- अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुरुप प्रभावकारी सेवा प्रवाह तथा स्रोत परिचालन,
- स्वस्थ तथा प्रविधि मैत्री वित्तीय संस्था,
- उच्च सेवा सुविधा तथा प्रतिफलको निरन्तर व्यवस्था,
- निवृत्तभरण योजना व्यवस्थापनको स्थायी जिम्मेवारी,

(ख) दुर्वल पक्ष(Weaknesses)

दुर्वल पक्ष

- सेवा प्रवाहमा प्रविधिको उच्चतम उपयोग हुन नसक्नु,
- कर्मचारीमा व्यवसायिक एवम् प्राविधिक ज्ञान र व्यवस्थापकीय सीपको अपर्याप्तता तथा विशिष्टीकृत सेवाहरुमा विशिष्टीकृत कर्मचारी रहने व्यवस्थाको अभाव,
- कर्मचारीको सुविधालाई कार्य सम्पादन र कोषको मुनाफासँग आवद्ध गर्न नसक्नु,
- सञ्चयकर्ताको अपेक्षा अनुरुप सेवाको गुणस्तरीयता कायम गर्नकठिनाई, कोषको सेवा सुविधामा समान पहुँच कायम गर्न नसकिएको,
- सञ्चयकर्ता सापटीको मात्रा बढ्दै गएकोले जोखिम वृद्धि हुँदै गएको,
- कोषको स्वामित्वमा रहेका भवन तथा जग्गाहरुको व्यावसायिक उपयोग गर्न नसकिएको,
- कमजोर सूचना तथा अनुगमन प्रणाली,
- उद्देश्य अनुरुप क्षेत्रहरुमा लगानी प्रवाह गर्न नसकिएको ।
- सञ्चय कोष र निवृत्तभरण व्यवस्थापन सम्बन्धमा एकिकृत कानुनी व्यवस्थाको अभाव

माध्यम

- कोष तथा निवृत्तभरण सम्बन्धी एकिकृत कानुनको व्यवस्था
- कोषका विद्यमान नीति, ऐन तथा कानून निर्माण तथ संशोधन
- सञ्चयकर्ता मैत्री सेवा प्रवाह प्रक्रियाको व्यवस्था,
- आधुनिक बैकिङ्ग प्रणाली र सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग,
- मानवस्रोत व्यवस्थापन नीति तथा योजना कार्यान्वयन,
- जोखिम व्यवस्थापन/न्यूनीकरण का लागि संयन्त्रको प्रभावकारी परिचालन,
- सामाजिक सुरक्षा योजनाको अध्ययन, अनुसन्धान मार्फत योजना विकास
- जग्गा तथा भवन उपयोग नीति कार्यान्वयन,
- कुल लगानी र सञ्चयकर्ता सापटीको सीमा कायम,

परिदृश्य

- नीति तथा कानून निर्माण तथा परिमार्जन,
- कर्मचारीको उत्पादकत्वमा वृद्धि
- सेवाको गुणस्तरमा वृद्धि तथा प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाह,
- निर्णय प्रक्रियामा प्रभावकारिता,
- सञ्चयकर्तालाई अधिकतम सन्तुष्टि प्रदान,
- नियन्त्रित जोखिम प्रणाली,

(ग) अवसर(Opportunities)

अवसर

- संघीय संरचना अनुरुप मुलुकको आर्थिक तथा पूर्वाधार विकासका लागि ठूलो परिमाणको आन्तरिक वित्तीय स्रोतको माग हुने सम्भावना रहेको,
- सामाजिक सुरक्षाको क्षेत्रमा आएको विकास एवम् विस्तार अनुरुप कोषलाई क्रमशः मुलुकको सार्वजनिक क्षेत्रमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुको एकीकृत सामाजिक सुरक्षा संस्थाको रुपमा विकास गर्न सकिने,
- वित्तीय बजारमा कोषले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्न सक्ने तथा पूँजी बजारको विकासमा सकारात्मक योगदान दिन सक्ने,
- पूर्वाधार विकास एवम् जलविद्युतसँग सम्बन्धित थप परियोजनाहरुका साथै तीनवटै तहका सरकार तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ताको सहकार्यमा उचित परियोजनाहरुमा कोषको स्रोत परिचालन गर्न सकिने सम्भावना रहेको,
- निवृत्तभरण कोष समेतबाट संकलित स्रोत मार्फत दीर्घकालीन आयोजना सञ्चालनको लागि अघि बढ्न सकिने आधार रहेको ।

माध्यम

- कोषका विद्यमान नीति, ऐन तथा कानून निर्माण,संशोधन तथा एकीकरण,
- विभिन्न योजनाका लागि अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजनाको तयारी तथा कार्यान्वयन,
- वित्तीय तथा पूँजी बजारको क्षेत्रमा थप लगानी,
- जोखिम न्यूनीकरण उपायहरुको अवलम्वन
- स्रोत परिचालनमा तीनै तहका सरकार, लगानी बोर्ड तथा अन्य संस्थागत लगानीकर्ता सँग समन्वय,
- अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रचलित मार्गदर्शनको पालना,

परिदृश्य

- विभिन्न योजना विकास तथा कार्यक्रम सञ्चालन,
- तीनै तहका सरकार तथा अन्य निकायसँग दिगो सम्वन्ध विकास,
- दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा स्रोतको उपयोग,
- पूँजी बजारको क्षेत्रमा कोषको बलियो उपस्थिति,
- आवश्यक नीति तथा कानून निर्माण तथा परिमार्जन,
- वित्तीय तथा सार्वजनिक क्षेत्रका कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा नेतृत्वदायी संस्थाका रुपमा स्थापना,

(घ) चुनौती(Threats)

चुनौती

- अन्य सामाजिक सुरक्षा योजना कार्यान्वयनका लागि विभिन्न निकायको स्थापनाका कारण प्रतिस्पर्धात्मक सक्षमता कायम राख्न कोषको संस्थागत क्षमताको विकास गर्नु,
- लगानी मैत्री वातावरणको अभाव हुनु,
- ब्याजदरको अस्थिरता र उच्च मुद्रास्फीति दर कायम रहेका कारण सकारात्मक प्रतिफल कायम गर्नु,
- आर्थिक वृद्धिका साथ साथै मध्यमस्तरका व्यक्तिहरुको संख्या तथा खर्च गर्न सक्ने सामर्थ्य बढ्दै जाने हुँदा मुद्रास्फीतिदर उच्च रहने भएकाले सकारात्मक प्रतिफल कायम गर्नु,
- कोषको कुल लगानीको ७५ प्रतिशत भन्दा बढी रकम अनुत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाह भइरहेको सर्न्दभमा दीर्घकालीन तथा राष्ट्रिय महत्वका परियोजनामा राष्ट्रिय नीतिको अभावमा स्रोत परिचालन गर्नु,

माध्यम

- सञ्चयकर्तालाई उचित प्रतिफल र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह र नयाँ योजना कार्यान्वयन,
- गुनासो व्यवस्थापनका लागि उचित संयन्त्रको निर्माण र कार्यन्वयन,
- सरकारी नियमनकारी संयन्त्र निर्माणमा सहयोग,
- कोषलाई सार्वजनिक क्षेत्रका कर्मचारीको एकीकृत सामाजिक सुरक्षण संस्थाको रुपमा स्थापित गर्ने,
- कोषको स्रोतलाई मुलुकको पूर्वाधार विकास तथा पूँजी बजारको विकासमा परिचालन,

परिदृश्य

- प्रतिफल तथा सेवा प्रवाहका आधारमा सञ्चयकर्तालाई निरन्तर उच्च सन्तुष्टि प्रदान,
- कोषको ब्याजदर मुद्रास्फीति दर भन्दा निरन्तर बढी
- कोष सार्वजनिक क्षेत्रको एकीकृत सामाजिक सुरक्षण संस्था,
- कोष मुलुकको दीर्घकालीन पूँजीको बलियो आपूर्तिकर्ता,

परिच्छेद - ४

कोषको मुख्य कारोबार

४.१ सञ्चयकर्ताको आवद्धता

कोषमा आ.व. २०८०/८१ सम्ममा विभिन्न क्षेत्रबाट करिब ५ लाख ७५ हजार सञ्चयकर्ता कर्मचारी आवद्ध रहेका छन् । कुल सञ्चयकर्ता मध्ये निजामती तर्फ १९ प्रतिशत, नेपाली सेनातर्फ १६ प्रतिशत, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीतर्फ २१ प्रतिशत, सार्वजनिक संस्थान र संगठित क्षेत्रतर्फ २६ प्रतिशत र सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयतर्फ १८ प्रतिशत सञ्चयकर्ता रहेका छन् ।

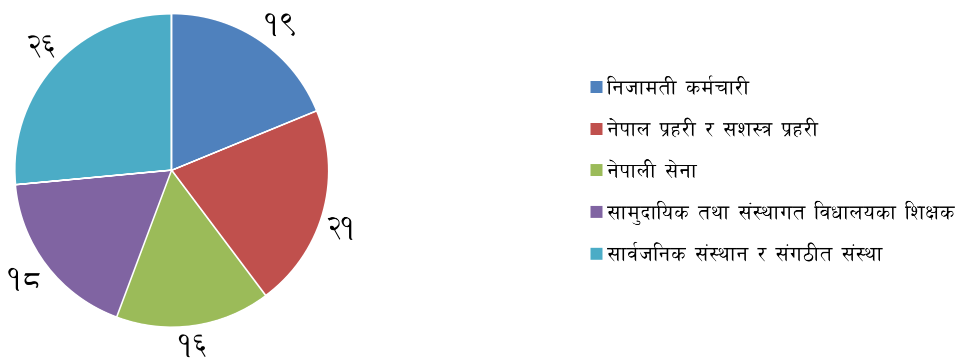

४.२ सञ्चयकर्ता वृद्धिको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोषमा सञ्चयकर्ताको संख्या करिब ५ लाख ७५ हजार रहेको छ । गत वर्ष यो संख्या करिब ५ लाख ८२ हजार रहेको थियो । विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा सञ्चयकर्ताको औसत वार्षिक वृद्धिदर (१.६३) प्रतिशत रहेको छ ।

कोषको विगत पाँच वर्षको सञ्चयकर्ता संख्या र वृद्धि प्रतिशत देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.४.२
सञ्चयकर्ता संख्या र वृद्धि प्रतिशत

आर्थिक वर्ष	संख्या (हजारमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	६२८	०.१६
२०७७/७८	५९८	(४.७८)
२०७८/७९	५५५	(७.१९)
२०७९/८०	५८२	४.८६
२०८०/८१	५७५	(१.२०)

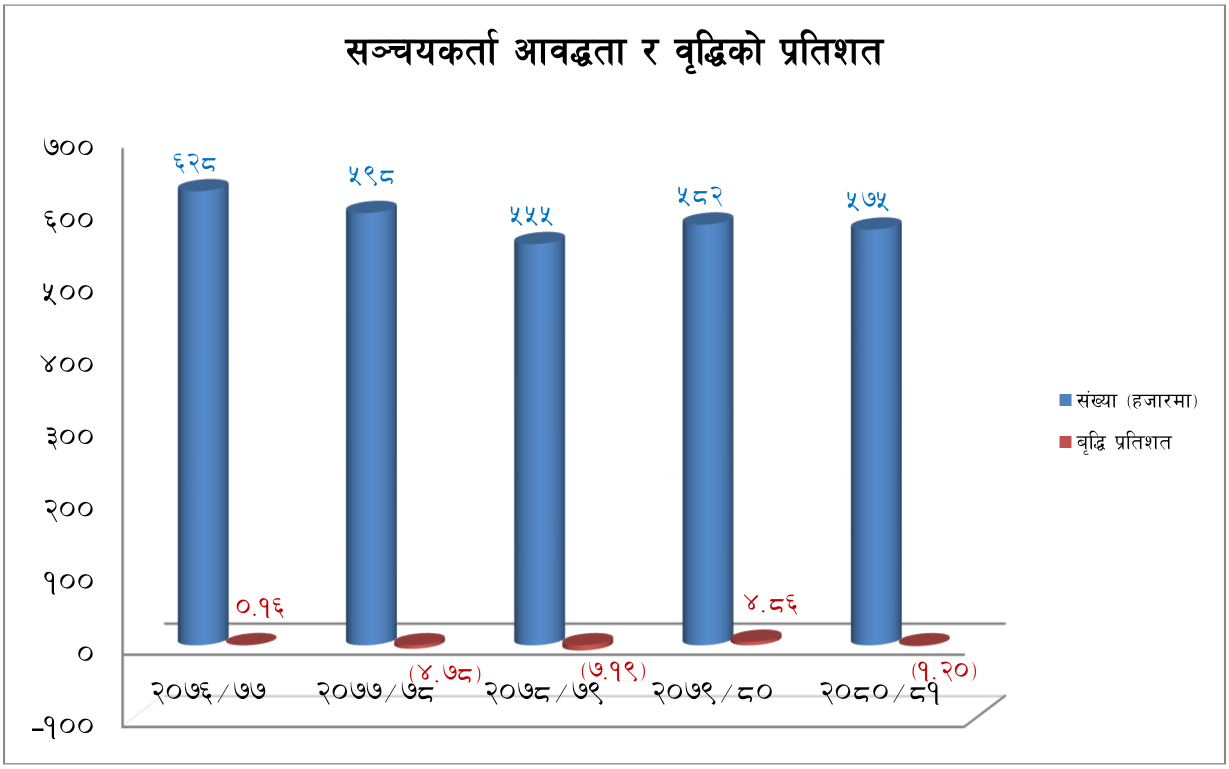

४.३ सञ्चयकोष रकम वृद्धिको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोषमा सञ्चयकर्ताको कुल रकम रु.५१८ अर्ब ४७ करोड ५३ लाख रहेको छ । विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कुल कोष रकममा औसत वार्षिक वृद्धि रु.४१ अर्ब ७२ करोड (वार्षिक १०.८९ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । कोषको विगत ५ वर्षको सञ्चयकर्ताको कोष रकम, वृद्धि रकम तथा वृद्धि प्रतिशत देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.४.३

सञ्चय कोष रकम, वृद्धि रकम तथा वृद्धि प्रतिशत

आर्थिक वर्ष	सञ्चय कोष कुल रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	३५,४४०.८१	४,४५५.९७	१४.३८
२०७७/७८	३९,७५७.३५	४,३१६.५४	१२.१८
२०७८/७९	४१,६३६.११	१,८७८.७६	४.७३
२०७९/८०	४६,५०२.०२	४,८६५.९१	११.६९
२०८०/८१	५१,८४७.५३	५,३४५.५१	११.५०
औषत		**४,१७२.५४**	**१०.८९**

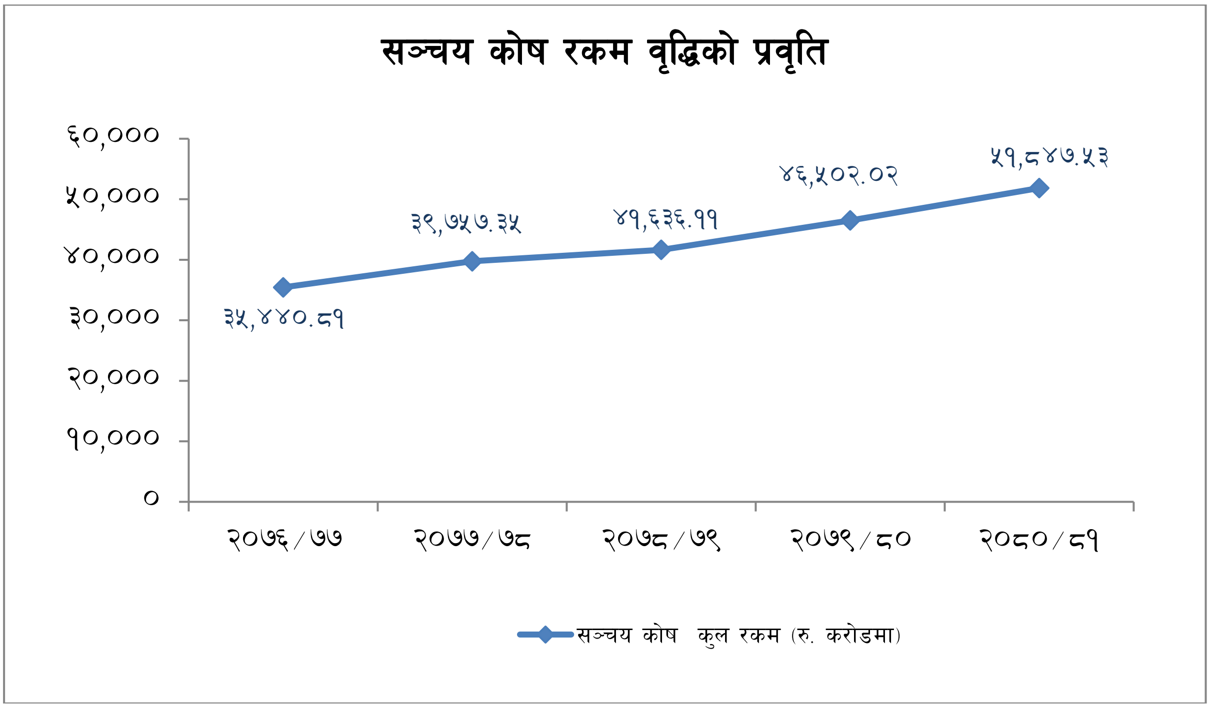

४.४ निवृत्तभरण कोष रकमको अवस्था

स्थापना कालदेखि सञ्चय कोष योगदानको मात्र व्यवस्थापन गर्दै आएको कर्मचारी सञ्चय कोषले निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ जारी भएपछि योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोषको व्यवस्थापन गर्न शुरु गरेको छ । जस अन्तर्गत नेपाल सरकारको निजामती सेवा, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल र नेपाल विशेष सेवा अन्तर्गत वि.सं. २०७६ साउनदेखि नयाँ नियुक्त भएका कर्मचारीहरुको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजनाको कार्यान्वयन पर्दछ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सञ्चयकर्ता कार्यालयबाट निवृत्तभरण कोषबापत कट्टी भई निवृत्तभरण कोषमा जम्मा भएको रकम रु. ६ अर्ब ३५ करोड ८२ लाख रहेको थियो भने आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सो रकम ११ अर्ब २१ करोड ३८ लाख पुगेको छ ।

तालिका नं. ४.४

निवृत्तभरण कोष रकम, वृद्धि रकम तथा वृद्धि प्रतिशत

आर्थिक वर्ष	निवृत्तभरण कोष रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	४८.९	४८.९	-
२०७७/७८	१४५.७४	९६.८४	१९८.०३७
२०७८/७९	३३१.१७	१८५.४३	१२७.२३३
२०७९/८०	६३५.८२	३०४.६५	९१.९९२
२०८०/८१	११२१.३८	४८५.५६	७६.३६७६
औषत		**२२४.२८**	**१२३.४१**

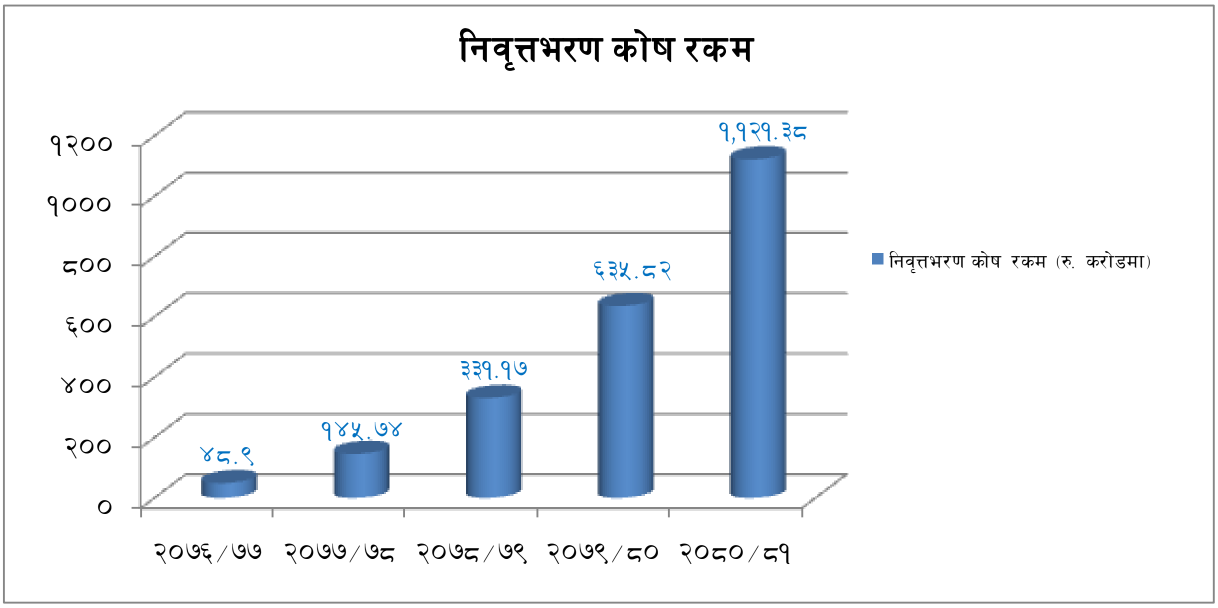

४.५ सञ्चय कोष भुक्तानीको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोषबाट सञ्चयकर्तालाई रु.१९ अर्ब ९ करोड ३ लाख फिर्ता भुक्तानी गरिएको छ । विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कोष रकम भुक्तानी औसत वार्षिक रु.२० अर्ब ४९ करोड ५७ लाख र कोष भुक्तानी रकममा औसत वार्षिक वृद्धिदर १०.७९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । कोषको विगत ५ वर्षको सञ्चयकर्ताको कोष रकम अवकाश भुक्तानी तथा सोको वृद्धिदर देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.४.५

सञ्चय कोष भुक्तानी

आर्थिक वर्ष	कोष भुक्तानी रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	१,०४०.०४	(६०.०६)
२०७७/७८	२,४०६.०३	१३१.३४
२०७८/७९	२,८१४.३५	१६.९७
२०७९/८०	२,०७८.४२	(२६.१५)
२०८०/८१	१,९०९.०३	(८.१५)

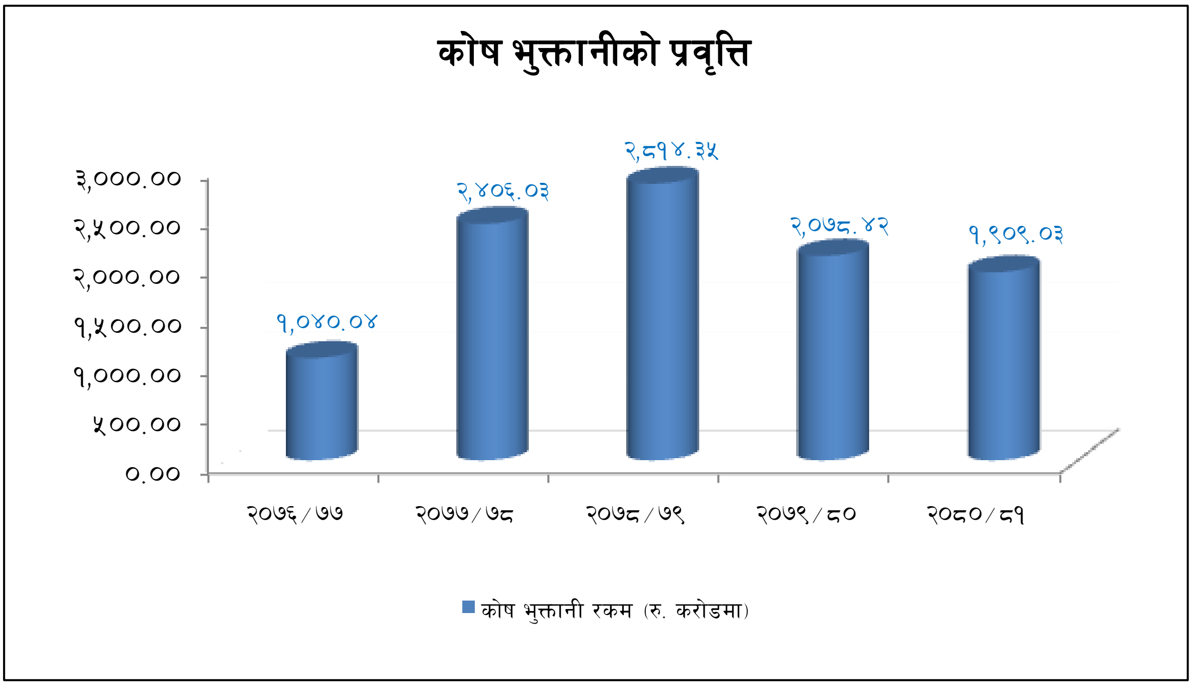

४.६ निवृत्तभरण कोष भुक्तानीको अवस्था

नेपाल सरकारको निजामती सेवा, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल र नेपाल विशेष सेवा अन्तर्गत वि.सं. २०७६ साउनदेखि नयाँ नियुक्त भएका कर्मचारीहरुको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण योजनाको कार्यान्वयन गर्दै आएको कोषले आ.व. २०७९/८० मा २५ जना योगदानकर्ताको रु. २१ लाख ७४ हजार रकम भुक्तानी गरेकोमा आ.व. २०८०/८१ मा १५० जना योगदानकर्ताको रु. १ करोड ३ लाख ९७ हजार रकम भुक्तानी गरेको छ। साथै, व्यक्तिगत उपदान भुक्तानी तर्फ आ.व. २०८०/८१ मा २७ जना योगदानकर्ताको रु. २२ लाख ७१ हजार रकम भुक्तानी गरेको छ।

परिच्छेद - ५
सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरिएका सेवा तथा सुविधाहरू

५.१ वित्तीय प्रतिफल

कोषले सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा निश्चित दरले ब्याजर मुनाफा उपलब्ध गराउँदै आएको छ । साथै, कोषले सञ्चयकर्ताका लागि विविध प्रकारका सापटी सुविधाहरु समेत उपलब्ध गराउदै आएको छ । कोषले उपलब्ध गराएको ब्याज, मुनाफा र सापटी सुविधाको संक्षिप्त विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

५.१.१ ब्याजदरको अवस्था

कोषले सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा ब्याज प्रदान गर्ने गरेको छ। यस्तो ब्याजदर कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन (संशोधन सहित), २०१९ बमोजिम कोषको कुल मौज्दात, लगानी, आम्दानी तथा सञ्चालन खर्चको विश्लेषणको आधारमा प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ। विगत पाँच वर्षमा प्रदान गरेको ब्याज दर, मुनाफासहित कुल प्रतिफल दर देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं. ५.१.१

कोष रकममा ब्याज, मुनाफा तथा कुल प्रतिफल दर (प्रतिशत)

आर्थिक वर्ष	कोषमा ब्याज (प्रतिशत)	थप मुनाफा (प्रतिशत)	कुल प्रतिफल दर (प्रतिशत)
२०७६/७७	८.२५	१.००	९.२५
२०७७/७८	७.००	०.९५	७.९५
२०७८/७९	६.५०	१.२०	७.७०
२०७९/८०	८.००	१.१०	९.१०
२०८०/८१	७.५०	१.१०	८.६०

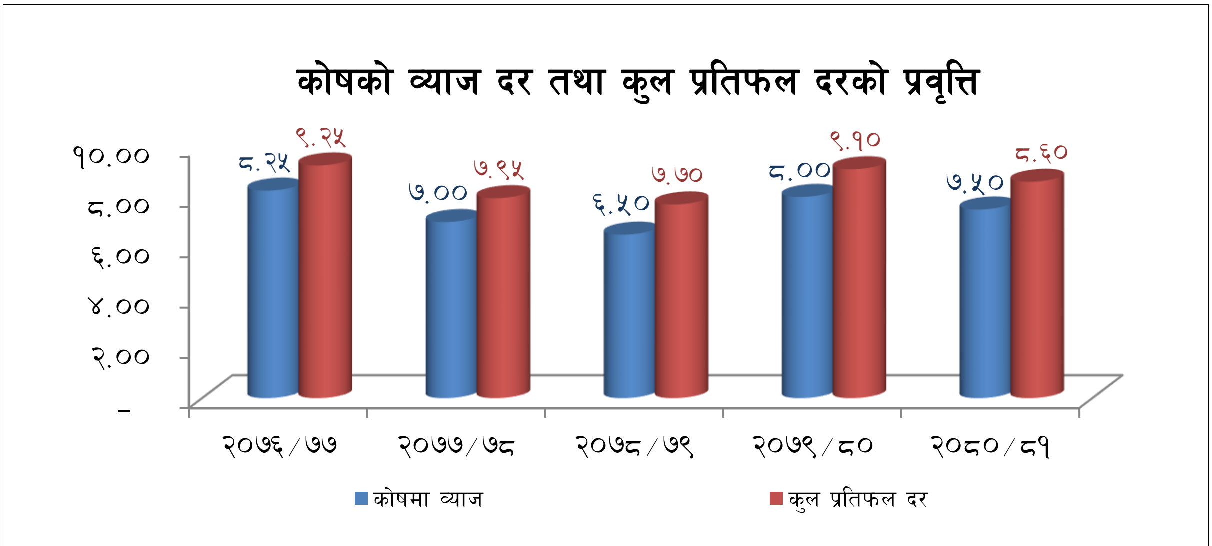

५.१.२ मुनाफा वितरणको अवस्था

कोषले आर्जन गरेको वार्षिक मुनाफाको रकमबाट अन्य कोषहरुमा आवश्यक रकम छुट्याई बाँकी रहेको रकमबाट सञ्चयकर्ताको कोष कट्टी खातामा जम्मा हुने गरी सञ्चयकर्तालाई मुनाफा वितरण गर्ने गरिएको छ । कोषले विगत पाँच वर्षमा सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको मुनाफाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.१.२

मुनाफा वितरण

आर्थिक वर्ष	थप मुनाफा प्रतिशत	मुनाफा रकम (रु. करोडमा)
२०७६/७७	१.००	३४३.४६
२०७७/७८	०.९५	३९३.४६
२०७८/७९	१.२०	५५८.१७
२०७९/८०	१.१०	६०५.६२
२०८०/८१	१.१०	५८१.५८

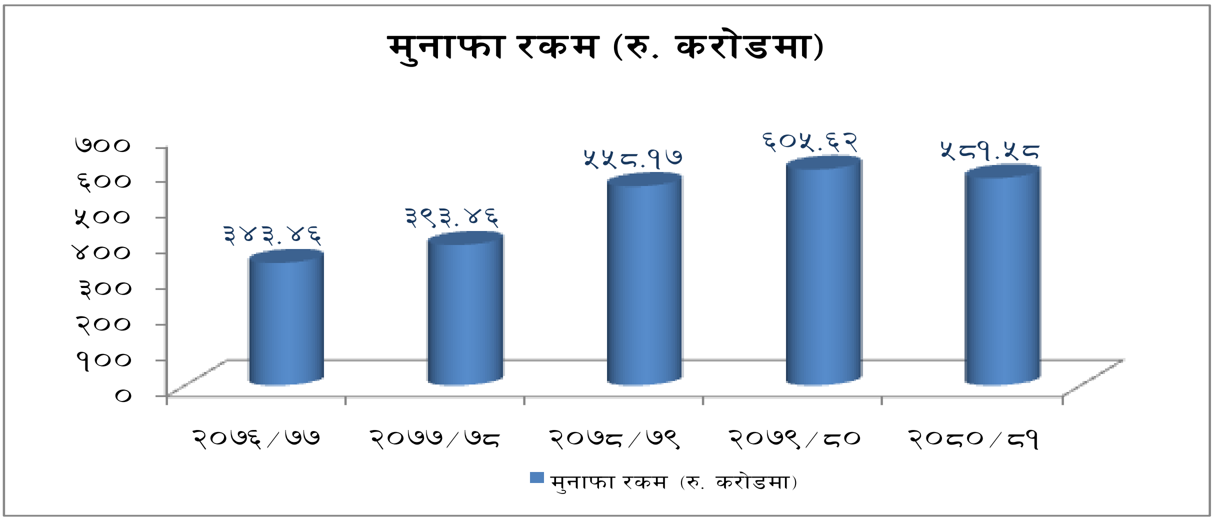

५.१.३. कोषबाट प्रदान गरिएको कुल प्रतिफलको तुलनात्मक विवरण

कोषले विगत पाँच वर्षमा प्रदान गरेको कुल प्रतिफल दरलाई मुलुकको मुद्रास्फीतिसँग तुलना गर्दा देहाय अनुरुप रहेको देखिएको छ :

तालिका नं.५.१.३

कोषबाट प्रदान कुल प्रतिफल दर र मुलुकको मुद्रास्फीति दरको तुलनात्मक विवरण

आर्थिक वर्ष	व्याज दर	मुनाफा दर	कुल प्रतिफल दर	मुद्रास्फिति दर	वास्तविक प्रतिफल दर
२०७६/७७	८.२५	१.००	९.२५	६.१५	३.१०
२०७७/७८	७.००	१.००	८.००	३.६०	४.४०
२०७८/७९	६.५०	१.२०	७.७०	६.३२	१.३८
२०७९/८०	८.००	१.१०	९.१०	७.७४	१.३६
२०८०/८१	७.५०	१.१०	८.६०	५.४४	३.१६

कोषले सञ्चयकर्तालाई विगत ५ वर्षमा औसत प्रतिफल ८.५३ प्रतिशत उपलब्ध गराउदै आएको र विगत ५ वर्षको औसत मुद्रास्फीति ५.८५ प्रतिशत रहेको छ। यसरी विगत ५ वर्षमा सञ्चयकर्ताको कोष रकममा औसत २.६८ प्रतिशतका दरले वास्तविक प्रतिफल प्रदान गर्न कोष सफल भएको छ।

कोषले विगत ५ वर्षमा सञ्चयकर्तालाई प्रदान गरेको कुल प्रतिफल, मुद्रास्फीति र वास्तविक प्रतिफलको तुलनात्मक विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

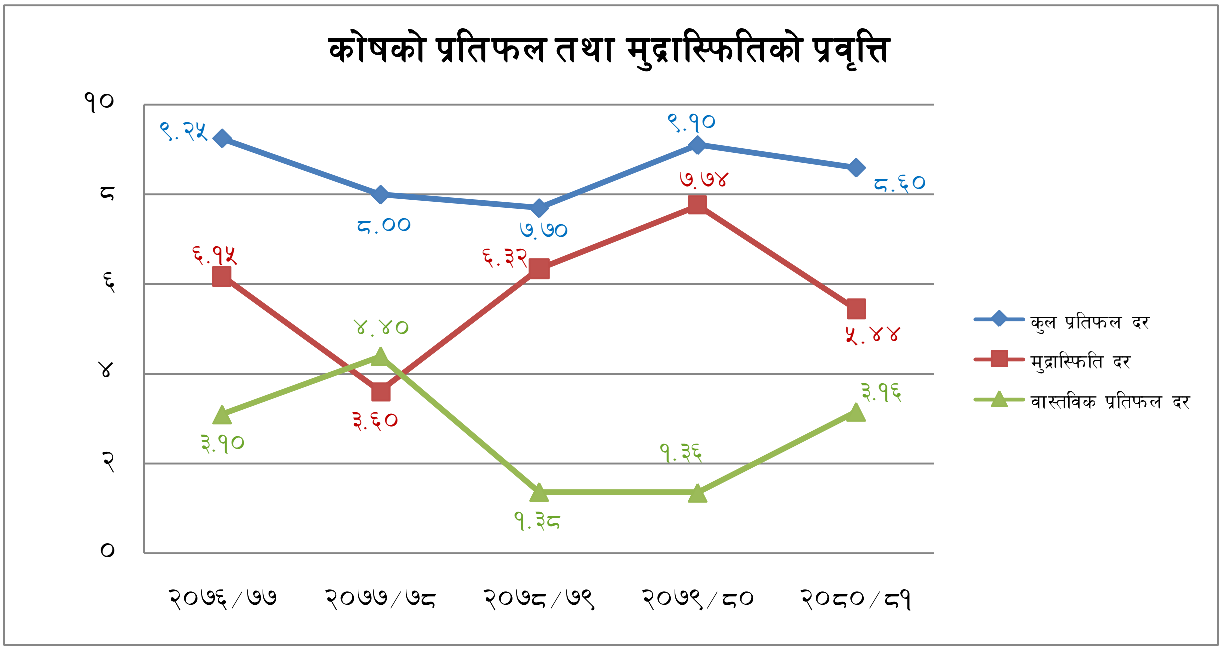

५.२ सापटी सुविधा

कोषले सञ्चयकर्ताको सेवाकालीन आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्ने उद्देश्यले विभिन्न प्रकारका सापटी सुविधा उपलब्ध गराउदै आएको छ। सरल र सहज रुपमा उपलब्ध हुने सापटी सुविधाहरुबाट कोषको संकलित स्रोतलाई सञ्चयकर्ताको हितमा परिचालन गर्न समेत मद्दत पुगेको छ । यस्ता सापटी सुविधाहरु सञ्चयकर्ता जग्गा/घर खरिद, घर निर्माण तथा मर्मत, सरल सापटी, आफू वा छोरा/छोरीको उच्च शिक्षामा लगानी गर्ने लगायत अन्य भैपरी तथा सामाजिक कार्यमा समेत प्रभावकारी भएका छन् । कोषले उपलब्ध गराउँदै आएको सापटीको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्मको स्थिति देहायअनुरुप रहेको छ :

५.२.१ विशेष सापटी

सञ्चयकर्ताहरुलाई समय समयमा आइपर्ने वित्तीय आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी कोषबाट वि.सं.२०५७ सालदेखि यो सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । यद्यपि सो भन्दा अगाडि वि.सं. २०५२ देखि आवास तथा सवारी साधन सापटीको रुपमा यस्तै प्रकारको सापटी प्रचलनमा रहेको थियो । दुईवर्ष नियमित कोषकट्टी गरेका सञ्चयकर्ताले सञ्चयकोष रकमको सुरक्षणमा जम्मा भएको कोष रकमको ९० प्रतिशतसम्म रकम सापटीको रुपमा उपयोग गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । कोषले विगत ५ वर्षमा

प्रदान गरेको सापटी रकम वार्षिक औसतमा ८.४३ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाइन्छ । कोषबाट प्रवाह भएको विशेष सपाटीको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.१

विशेष सापटी

आर्थिक वर्ष	विशेष सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	१५,०६२.२३	५.११
२०७७/७८	१६,१९४.०८	७.५१
२०७८/७९	१७,६६९.८०	९.११
२०७९/८०	१९,५७५.७६	१०.७९
२०८०/८१	२१,४६५.२९	९.६५
औषत		**८.४३**

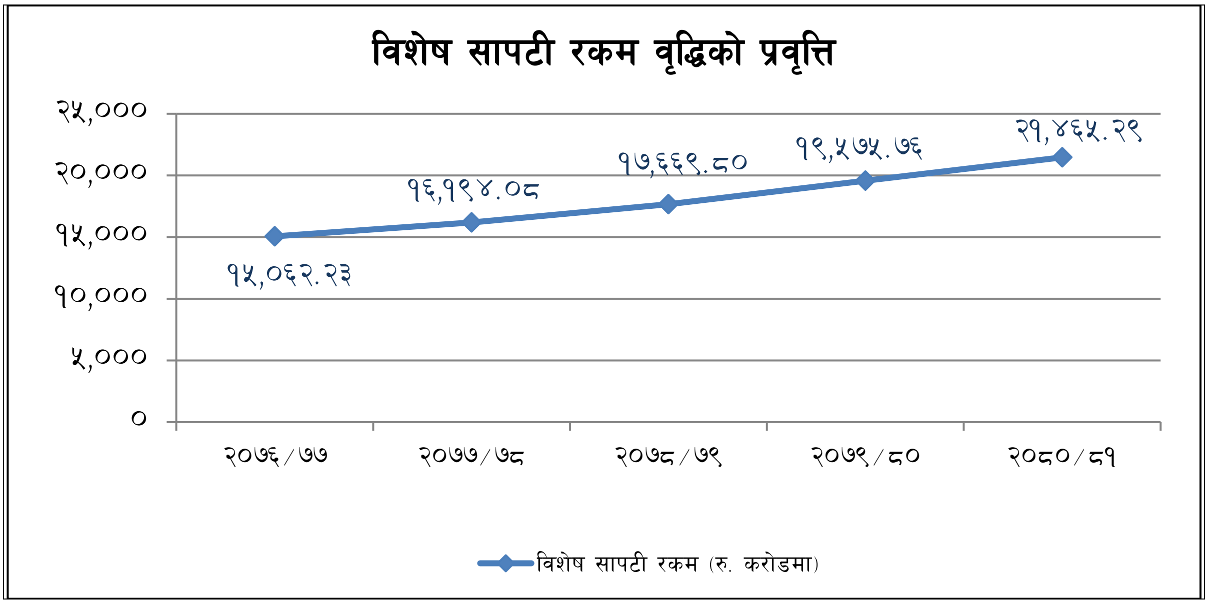

५.२.२ सञ्चयकर्ता घर सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरुप सञ्चयकर्ताको लागि आवासको व्यवस्थामा सहयोग गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०५७ साल मार्गदेखि घर सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा २ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका सञ्चयकर्तालाई नयाँ घर निर्माण गर्न, भईरहेको घरमा तला थप गर्न, घर खरिद गर्न यो सापटी प्रदान गरिन्छ । निर्माण वा खरिद गरिने घरजग्गाको धितोमा प्रदान गरिने घर सापटीको अधिकतम सीमा रु. १ करोड छ । धितो मूल्याङ्कनबाट कायम भएको रकममा नबढ्ने गरी सञ्चयकर्ताको तलवमानको बढीमा १५ वर्ष बरावरको रकम सापटी दिने व्यवस्था रहेको छ । विगत ५ वर्षमा घर सापटी रकम औसतमा ५.३९ प्रतिशतले वृद्धि भएको पाईन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहायअनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.२

सञ्चयकर्ता घर सापटी

आर्थिक वर्ष	घर सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	३,५४५.६१	७.७२
२०७७/७८	३,६२१.३५	२.१४
२०७८/७९	४,०१२.९९	१०.८१
२०७९/८०	४,३६५.२८	८.७८
२०८०/८१	४,२५५.२०	(२.५२)
औषत		**५.३९**

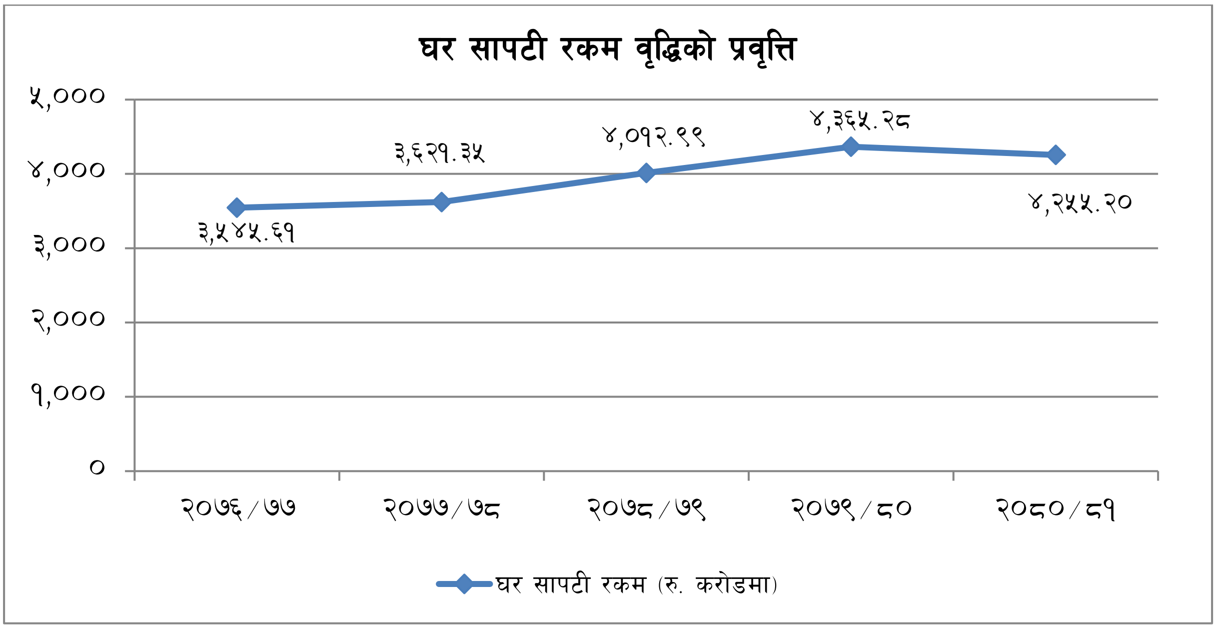

५.२.३ सञ्चयकर्ता शैक्षिक ऋण

सञ्चयकर्ता स्वयम् वा सञ्चयकर्ताको पति/पत्नी/छोरा/छोरीको उच्च शिक्षाको आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सरल र सहज रुपमा सापटी सुविधा प्रदान गर्ने उद्देश्यले वि.सं.२०५८ साल मार्गदेखि सञ्चयकर्ता शैक्षिक सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा २ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्ता वा सञ्चयकर्ताका पति/पत्नी/छोरा/छोरीलाई जुनसुकै विषयमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न यो सापटी प्रदान गरिन्छ। घर जग्गा वा कोषकट्टी रकमको धितोको आधारमा प्रदान गरिने यो सापटीको अधिकतम सीमा रु. ४० लाख रहेको छ ।

विगत ५ वर्षमा यो सापटी रकममा औसत ३.८१ प्रतिशतले कमी हुनगएको छ । सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.३

सञ्चयकर्ता शैक्षिक सापटी

आर्थिक वर्ष	शैक्षिक सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	७२.१०	(६.०५)
२०७७/७८	५९.७१	(१७.१८)
२०७८/७९	५२.९९	(११.२५)
२०७९/८०	५९.८३	१२.९१
२०८०/८१	६१.३६	२.५५
औषत		(३.८१)

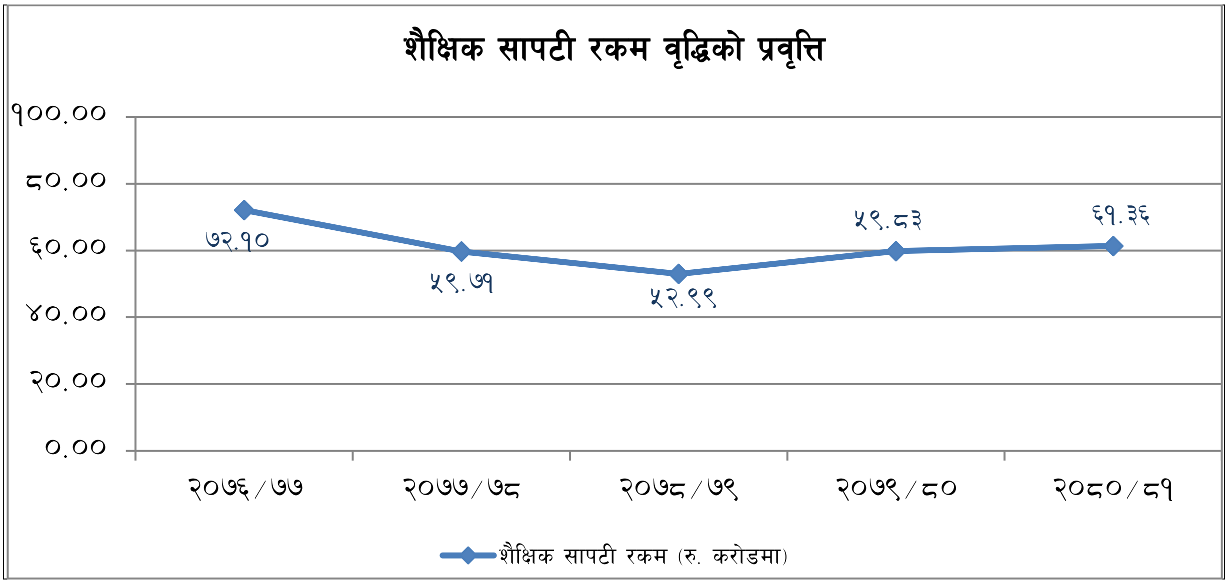

५.२.४ सञ्चयकर्ता सरल सापटी

सञ्चयकर्ताको सामाजिक कार्य लगायतका भैपरी आउने आवश्यकता पूरा गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०६९ साल वैशाखदेखि सञ्चयकर्ता सरलचक्र कर्जा (हाल सरल सापटी) प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा २ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवा अवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु.६० लाखसम्म सरल सापटी प्रदान गरिन्छ ।

विगत ५ वर्षमा सञ्चयकर्ता सरल सापटी रकममा औसत ३.८४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.४

सञ्चयकर्ता सरल सापटी

आर्थिक वर्ष	सरल सापटी (रु.करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	४७४.१२	३.५४
२०७७/७८	४५७.०४	(३.६०)
२०७८/७९	५५२.०९	२०.८०
२०७९/८०	५७९.६०	४.९८
२०८०/८१	५४१.६९	(६.५४)
औसत		३.८४

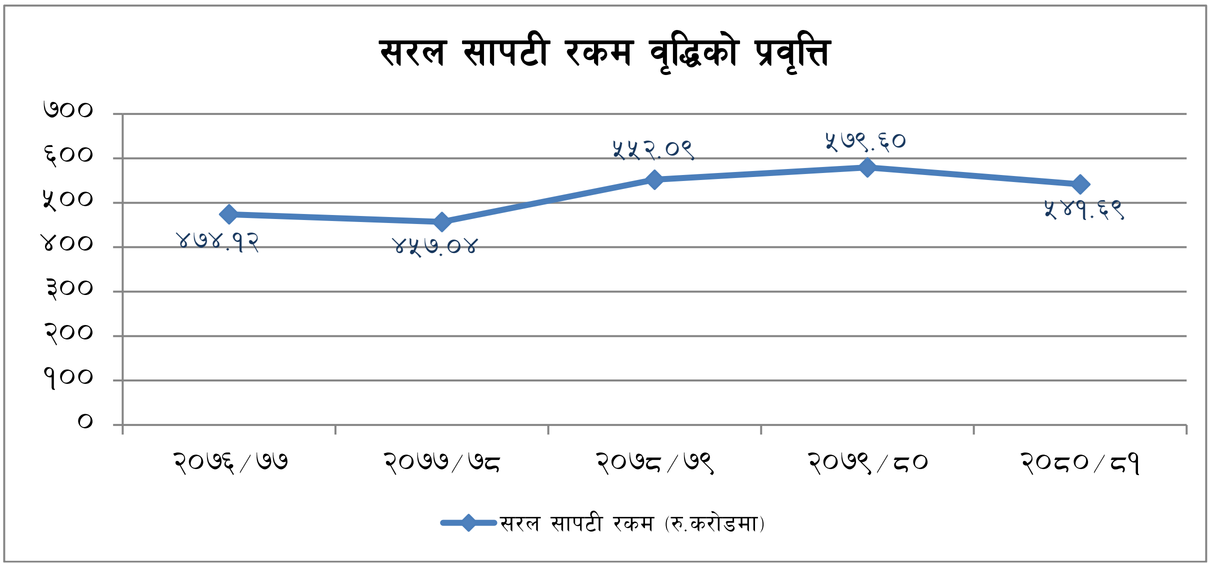

५.२.५ सञ्चयकर्ता घर मर्मत सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरुप सञ्चयकर्ताको लागि वि.सं. २०७३ साल देखि घर मर्मत सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा २ वर्षसम्म नियमित सञ्चयकोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवाअवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु. ४० लाखसम्म घर मर्मत सापटी प्रदान गरिन्छ । विगत ५ वर्षमा यो सापटी रकममा औसत ९.७६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.५

सञ्चयकर्ता घर मर्मत सापटी

आर्थिक वर्ष	घर मर्मत सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	१६८.८६	१६.८१
२०७७/७८	१८२.४७	८.०६
२०७८/७९	२१५.५१	१८.११
२०७९/८०	२४१.०४	११.८५
२०८०/८१	२२६.५४	(६.०२)
औसत		९.७६

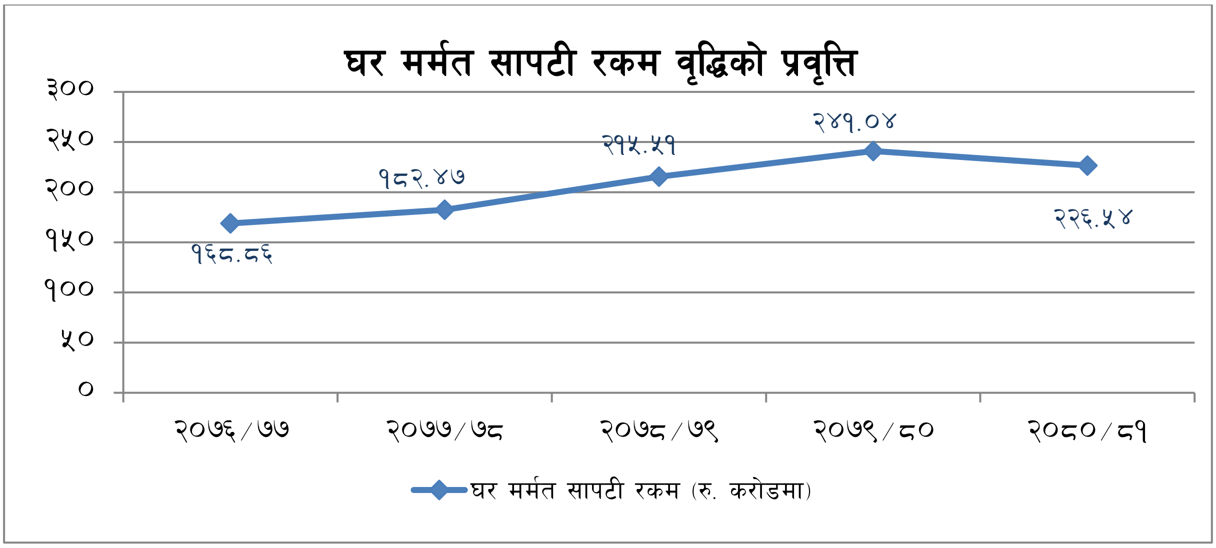

५.२.६ सञ्चयकर्ता जग्गा खरिद सापटी

सामाजिक सुरक्षाको अवधारणा अनुरुप सञ्चयकर्ताको लागि वि.सं.२०७८ साल देखि जग्गा खरिद सापटी प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । कम्तीमा २ वर्षसम्म नियमित सञ्चय कोष कट्टी गरेका र उमेर वा पदावधिको आधारमा २ वर्ष सेवाअवधि बाँकी भएका सञ्चयकर्तालाई घर वा जग्गाको धितोमा बढीमा रु. १ करोडसम्म जग्गा खरिद सापटी प्रदान गरिन्छ । गत वर्ष सञ्चयकर्ता जग्गा खरिद सापटी तर्फ रु.१ अर्ब १० करोड ७७ लाख सापटी प्रवाह भएकोमा यस वर्ष रु.१ अर्ब ३६ करोड ६ लाख सापटी प्रवाह भएको छ ।

तालिका नं.५.२.६

सञ्चयकर्ता जग्गा खरिद सापटी

आर्थिक वर्ष	जग्गा खरिद सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७८/७९	४९.६	-
२०७९/८०	११०.७७	१२३.३३
२०८०/८१	१३६.०६	२२.८३

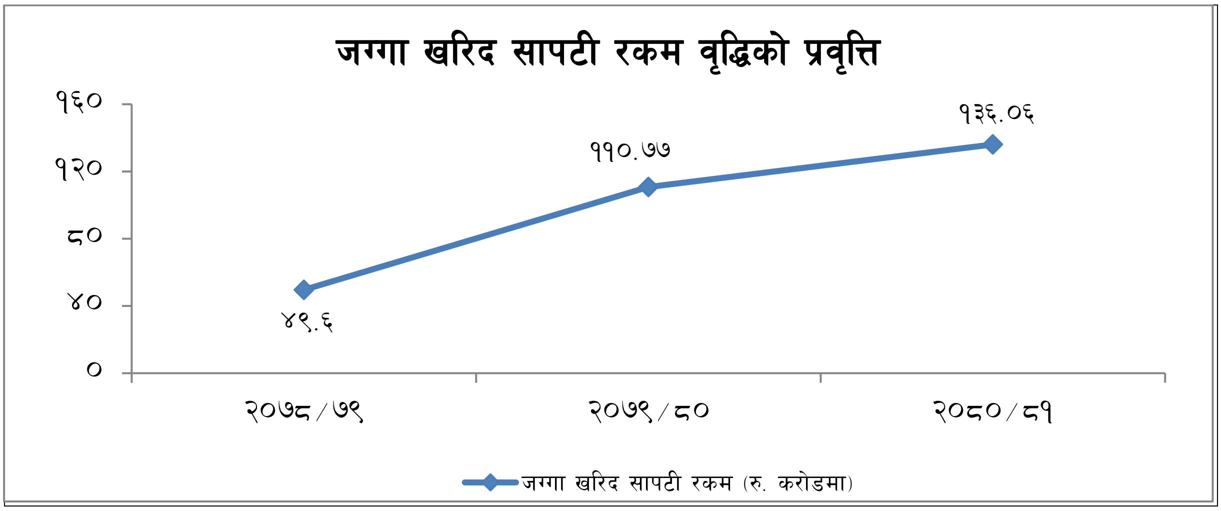

५.२.७ कुल सञ्चयकर्ता सापटीको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा सञ्चयकर्ताले कोषबाट प्रदान गरिएको सम्पूर्ण शीर्षकहरु बिशेष सापटी, घर सापटी, शैक्षिक सापटी, सरल सापटी, घर मर्मत सापटी र जग्गा खरिद सापटीमा समेत गरी रु. २६६ अर्ब ६० करोड ८५ लाख कर्जा तथा सापटी उपभोग गरेका छन् । विगत ५ वर्षको तथ्याङ्कका आधारमा कुल सञ्चयकर्ता सापटी रकमको औसत वार्षिक वृद्धिदर ७.९३ प्रतिशत रहेको छ । सोको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.२.७

कुल सञ्चयकर्ता सापटी

आर्थिक वर्ष	कुल सापटी रकम (रु. करोडमा)	बृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	१९,३२३.६७	५.५८
२०७७/७८	२०,५१५.४०	६.१७
२०७८/७९	२२,५५३.७३	९.९४
२०७९/८०	२४,९३३.०३	१०.५५
२०८०/८१	२६,६६०.८५	६.९३
औसत		७.८३

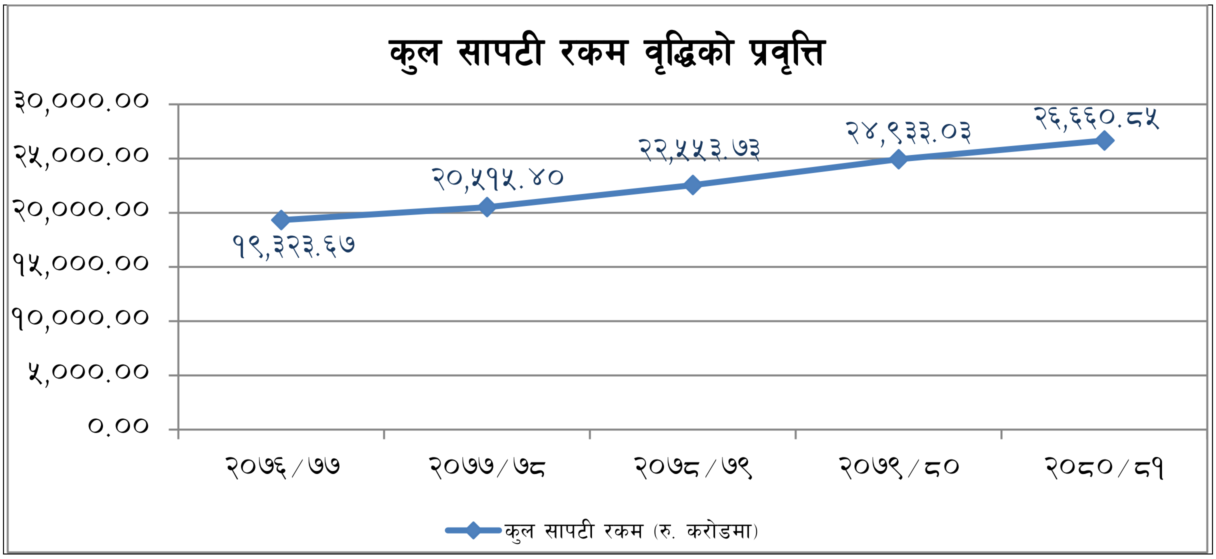

५.३ सामाजिक सुरक्षा सुविधा

कर्मचारी सञ्चय कोषको प्रमुख जिम्मेवारी सञ्चयकर्ताको सञ्चय कोषको सुव्यवस्थापन गरी सेवाबाट अवकाश पश्चात् ब्याज तथा मुनाफा सहित एकमुष्ट रकम फिर्ता गर्ने रहेतापनि मुलुकको एकमात्र सामाजिक सुरक्षा प्रदायक संस्थाको हैसियतले कोषले आफ्नै स्रोतबाट सञ्चयकर्तालाई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम मार्फत विभिन्न सामाजिक सुरक्षा सुविधा प्रदान गरी लाभान्वित तुल्याउँदै आईरहेको छ ।

कोषले आर्जन गरेको प्रत्येक वर्षको मुनाफाको केही प्रतिशत रकम सञ्चयकर्ताको हितको लागि खडा गरिएका विभिन्न कोषहरुमा जम्मा गरी सामाजिक सुरक्षा सुविधाहरु प्रदान गर्दै आएको छ । कोषले

उपलब्ध गराउँदै आएको सामाजिक सुरक्षा सुविधाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्मको स्थिति देहायअनुरुप रहेको छ :

५.३.१ काजक्रिया अनुदान योजना

सञ्चयकर्ताको सेवाकालमा नै मृत्यु भएमा निजको हकवालालाई आर्थिक अनुदान स्वरुप प्रदान गरिने यो सुविधाको प्रारम्भ वि.सं. २०४८ सालबाट गरिएको हो । प्रारम्भमा रु. १,५०० आर्थिक अनुदान दिन शुरु गरिएको यो सुविधालाई वृद्धि गरी २०७२/७३ देखि रु.३०,००० र २०७५/७६ देखि रु.४०,००० प्रदान गर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस सुविधा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा ७९० जना सञ्चयकर्ताका आश्रित परिवारले यो सुविधा लिएका थिए भने आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ७०६ सञ्चयकर्ताका आश्रित परिवारले लिएका छन् । कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको काजक्रिया अनुदानको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.१

काजक्रिया अनुदान

आर्थिक वर्ष	काजक्रिया अनुदान (रु.करोड)	वृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	२.२७	(१७.५२)
२०७७/७८	३.८१	६७.६५
२०७८/७९	४.७५	२४.७३
२०७९/८०	३.१६	(३३.५५)
२०८०/८१	२.८२	(१०.५२)

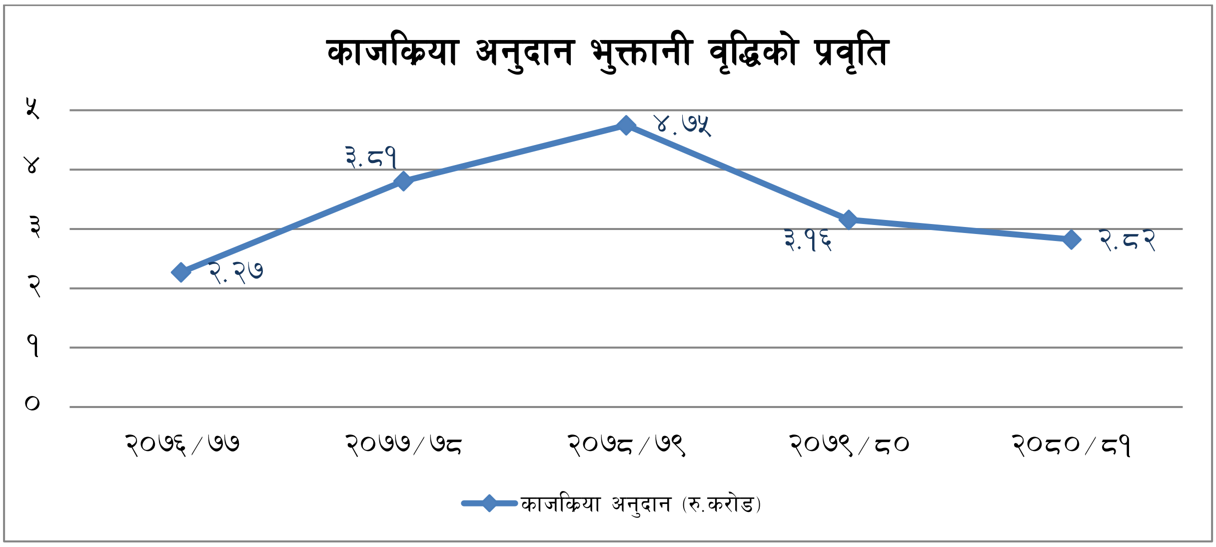

५.३.२ दुर्घटना क्षतिपूर्ति योजना

दुर्घटनामा परी सेवाकालमा सञ्चयकर्ताको मृत्यु वा पूर्ण अंगभंग भएमा निज वा निजको हकवालालाई आर्थिक सहयोग स्वरुप प्रदान गरिने यो सुविधा वि.सं. २०५२ सालबाट शुरु गरिएको हो। प्रारम्भमा रु. ५०,००० बाट आर्थिक सहयोग प्रदान गर्न शुरु गरिएकोमा आर्थिक वर्ष २०७२/७३ देखि रु. १,२५,००० तथा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि रु. २,००,००० आर्थिक सहयोग प्रदान हुँदै आएको छ। यस सुविधा अन्तर्गतआर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १६४ जना सञ्चयकर्ता वा निजका परिवारले रु. ३ करोड २८ लाख सुविधा उपभोग गरेकामा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १०७ जना सञ्चयकर्ता वा निजका परिवारले रु. २ करोड १४ लाख सुविधा उपभोग गरेका छन्। कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.२

दुर्घटना क्षतिपूर्ति योजना

आर्थिक वर्ष	दुर्घटना क्षतिपुर्ति रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	१.४७	(२३.६७)
२०७७/७८	१.८९	२८.४५
२०७८/७९	८.४७	३४९.४७
२०७९/८०	३.२८	(६१.२९)
२०८०/८१	२.१४	(३४.७६)

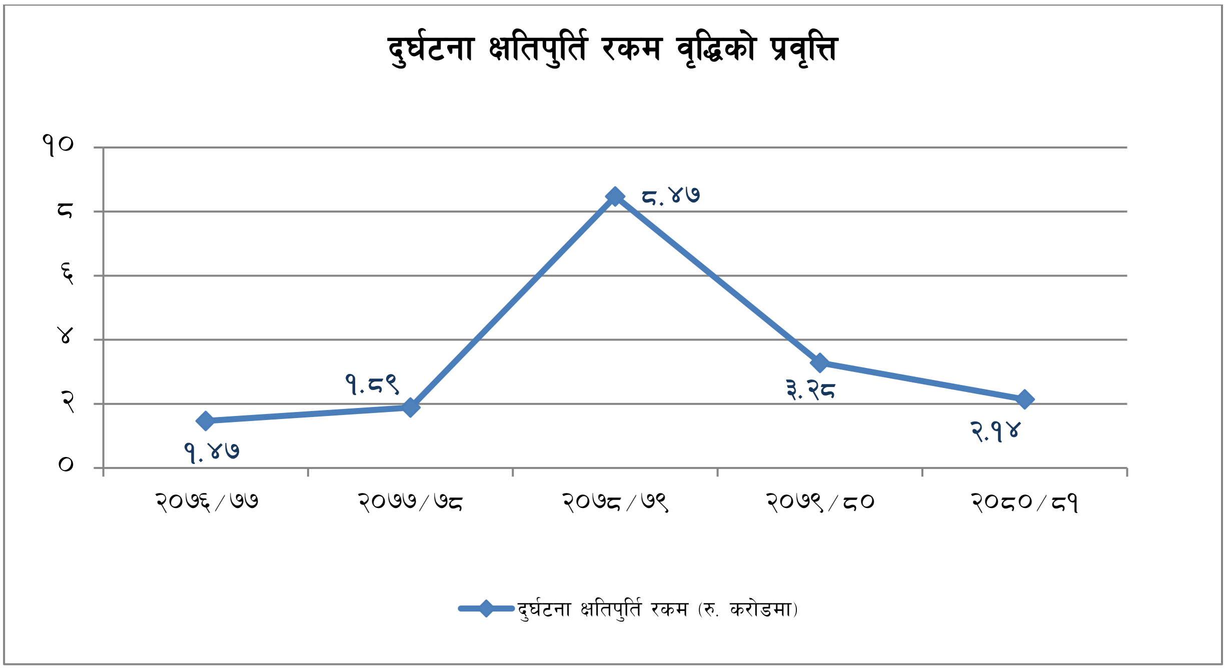

५.३.३ सञ्चयकर्ता स्वास्थ्य उपचार योजना

सञ्चयकर्तालाई स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग गर्ने हेतुले कोषले २०७० साल बैशाख देखि सञ्चयकर्ता औषधोपचार सहयोग कार्यक्रम कार्यान्वयन गरेको थियो । यस कार्यक्रम अन्तर्गत तोकेको अस्पतालमा उपचार गराउँदा सामान्य उपचारमा अधिकतम रु. २५ हजारसम्म तथा कडा रोगको उपचारका लागि रु. ५० हजारसम्मको सुविधा सोधभर्ना गरिँदै आएको थियो । २०७५ मंसिर १ देखि यस सुविधालाई राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड मार्फत सञ्चयकर्ता औषधोपचार तथा घातक रोगको उपचार बीमा गरी साधारण रोगको उपचारमा रु.१ लाख तथा घातक रोगको उपचारमा रु.१० लाखसम्म औषधोपचार खर्चको सोधभर्ना दिने गरी व्यवस्था गरिएको थियो। हाल यसलाई परिमार्जन गरी सञ्चयकर्ता र निजको पति वा पत्नीको स्वास्थ्य उपचार खर्च सोधभर्ना दिने गरी कोषले नै सञ्चयकर्ता स्वास्थ्य उपचार योजना व्यवस्थापन गर्दै आएको छ । सञ्चयकर्ता स्वास्थ्य उपचार योजनाअन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २,४५७ जना सञ्चयकर्ताले रु. १६ करोड ६६ लाख ३१ हजार सुविधा प्राप्त गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ५,७३६ जना सञ्चयकर्ताले रु. ३४ करोड ६५ लाख ४ हजार सुविधा प्राप्त छन् । कोषले विगत ५ वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.३

सञ्चयकर्ता स्वास्थ्य उपचार योजना

आर्थिक वर्ष	स्वास्थ्योपचार सोधभर्ना रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	३.०१	(८९.५६)
२०७७/७८	१३.८८	३६१.१३
२०७८/७९	१७.१४	२३.४९
२०७९/८०	१६.६६	(२.८०)
२०८०/८१	३४.६५	१०७.९९

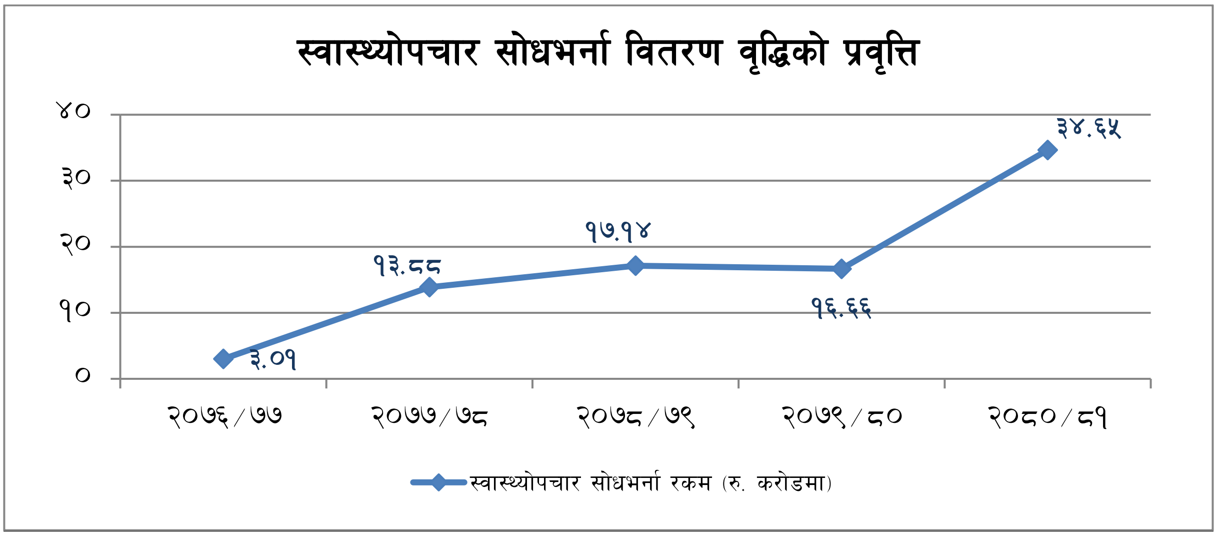

५.३.४ सुत्केरी तथा शिशु स्याहार योजना

कोषले २०७२ साल आश्विनदेखि सञ्चयकर्ता सुत्केरी तथा शिशु स्याहार योजना कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चयकर्ताले सन्तान प्राप्त गर्दा सुत्केरी तथा शिशु स्याहार गर्न सेवा अवधिमा अधिकतम दुई सन्तानको जन्म हुँदा प्रति प्रसूति रु. ७,५०० का दरले रु.अधिकतम १५,००० सम्म सुविधा प्रदान गर्ने गरी यो योजना लागू गरिएको छ । यस सुविधा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १९,०८७ जना सञ्चयकर्ताले रु १४ करोड ३१ लाख ५२ हजार ५ सय सुविधा उपभोग गरेकामा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १९,५२५ जना सञ्चयकर्ताले रु.१४ करोड ६४ लाख ३७ हजार ५ सय सुविधा उपभोग गरेका छन् । कोषले विगत वर्षमा प्रदान गरेको सुविधाको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.४

सुत्केरी तथा शिशु स्याहार योजना

आर्थिक वर्ष	सुत्केरी तथा शिशु स्याहार खर्च रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	१२.७१	(१५.०५)
२०७७/७८	१२.८०	०.७१
२०७८/७९	१४.४४	१२.८१
२०७९/८०	१४.३२	(०.८३)
२०८०/८१	१४.६४	२.२६

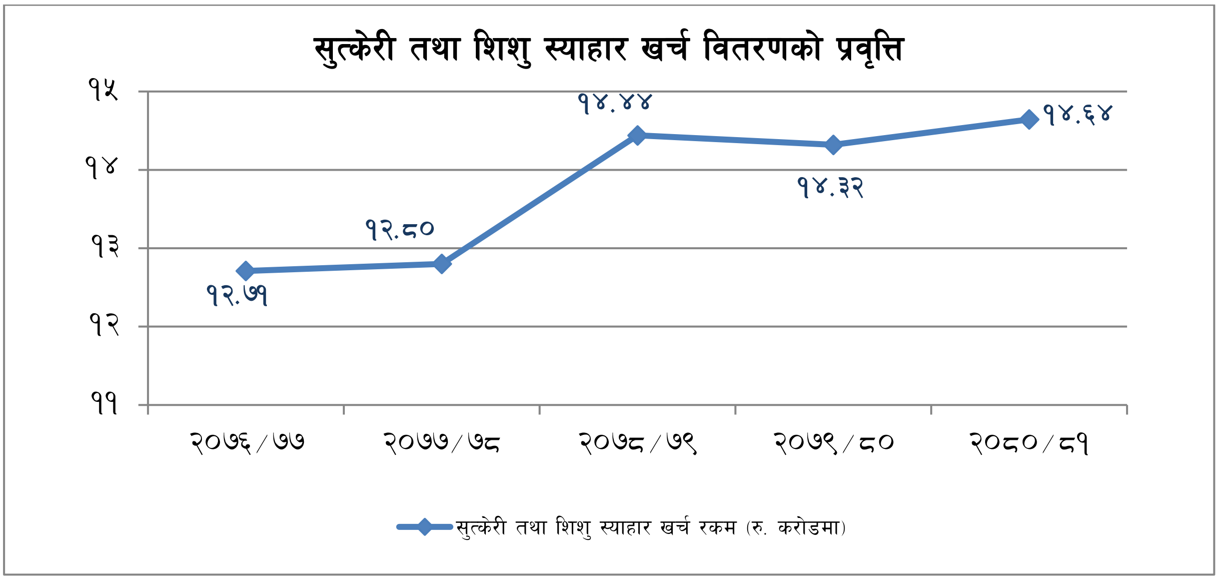

५.३.५ सामाजिक सुरक्षा सुविधा वितरणको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा २२,६०७ जना सञ्चयकर्ता कर्मचारीहरुलाई कोषबाट विभिन्न सामाजिक सुरक्षा अनुदान सुविधा स्वरुप काजकिरिया अनुदान, दुर्घटना क्षतिपूर्ति,सुत्केरी तथा शिशु स्याहार योजना र सञ्चयकर्ता स्वास्थ्य उपचार योजना अन्तर्गत रु. ३९ करोड ५ लाख प्रदान भएको थियो भने आर्थिक

वर्ष २०८०/८१ मा २६,०७४ जना सञ्चयकर्तालाई करिब रु. ५५ करोड ६४ लाख प्रदान गरिएको छ । कोषको विगत ५ वर्षको सामाजिक सुरक्षा सुविधाको वितरण विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.५.३.५

सामाजिक सुरक्षा सुविधा वितरण

आर्थिक वर्ष	सामाजिक सुरक्षा सुविधा रकम (रु. करोडमा)	वृद्धि प्रतिशत
२०७६/७७	१९.४६	(५९.८५)
२०७७/७८	३२.३७	६६.३४
२०७८/७९	४४.८	३८.४०
२०७९/८०	३९.०५	(१२.८३)
२०८०/८१	५५.६४	४२.४८

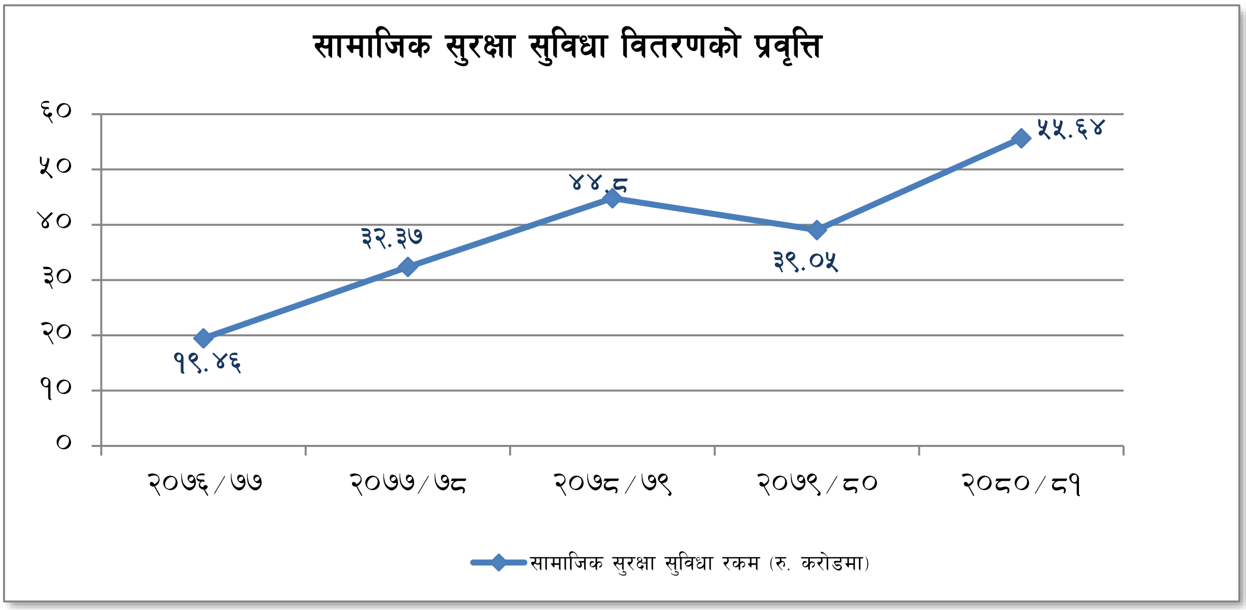

५.४ कोषको सेवा प्रभावकारी बनाउन सञ्चालन गरिएका थप सेवा

कोषले सञ्चयकर्तालाई सरल र सहज रुपमा सेवा तथा सुविधा प्रवाह गर्न प्रविधिमैत्री विभिन्न प्रकारका सेवाहरुको समेत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। कोषबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि देहाय अनुसारका थप क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिएको छ :

५.४.१ प्रविधिको प्रयोग मार्फत सेवा

कोषले उपत्यका भित्रका ३ वटा र उपत्यका बाहिर रहेका १० वटा शाखा कार्यालय तथा सेवाकेन्द्रहरुबाट सञ्चयकर्तालाई छिटो छरितो तथा सहजरुपमा सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सम्पूर्ण कारोबारलाई अनलाईन

डाटामा आधारितसेवा सञ्चालन गर्दै आएको छाकोषले हाल Oracle System मा आधारित Contribution Management System (CMS) प्रयोग गरी सञ्चयकर्तालाई सेवा प्रदान रहेको छ ।

५.४.२ ई-सर्भिस(E-service)

कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रवाह गरेको सेवा सुविधाहरुलाई प्रभावकारी बनाउन कोषकट्टी विवरण, सबै प्रकारका सञ्चयकर्ता सापटीको सम्पूर्ण विवरण निम्न प्रकृयाबाट निःशुल्क प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ :

क. सञ्चयकर्ता इ-सर्भिसः

- आफनो व्यक्तिगत कोष कट्टी विवरणका साथै सबै किसिमका सापटी सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण प्राप्त गर्न सकिने,
- दोहोरो खाता एकीकरण र व्यक्तिगत विवरण सच्याउन कोषलाई अनुरोध गर्न सकिने,
- कुनै सुझाव भए दिन सकिने ।

ख. सञ्चयकर्ता कार्यालय इ-सर्भिस (internet):

- कार्यालय अन्तर्गतका कर्मचारीको नाम, परिचयपत्र नम्वर तथा अन्य विवरण प्राप्त गर्न सकिने,
- सञ्चयकोष कट्टीको फाँटवारी कोषमा प्राप्त भए नभएको तथा खातामा जम्मा भएनभएको जानकारी पाउन सकिने,
- फाँटवारीWeb postingगर्न सकिने ।

ग. सञ्चय कोष Mobile Apps:

- सञ्चयकर्ताले आफ्नो जम्मा रकमको जानकारीको लागि MobileApplicationबाट विवरण प्राप्त गर्न सकिने ।

५.४.३ ECSबाट रकम संकलन

कोषले कोषकट्टी गरी पठाउने कार्यालयहरुबाट फाँटवारीको Soft Copy वा email मार्फत प्राप्त गर्दै आएकोमा आफैले विकास गरेको प्रणाली उपयोग गरी सो मार्फत नै विवरण प्राप्त गरी Hard copy वा Soft Copy नलिई सञ्चयकर्ताको खातामा सिधै लेखाङ्कन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

५.४.४ सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ता कार्यालय डाटा अपडेट सेवा (KYC Service)

कोषले सञ्चयकर्ताको वैयक्तिक तथा जैविक (Biometric) विवरणका साथै सञ्चयकर्ता कार्यरत कार्यालयहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाई सञ्चयकर्ताको सेवा प्रवाहमा थप गुणस्तरीयता कायम गरेको छ ।

५.४.५ Short Code SMS सेवा

कर्मचारी सञ्चयकोषले सञ्चयकर्ता तथा योगदानकर्ताकालागि Short Code SMS प्रणाली मार्फत आफ्नो कारोबार सम्बन्धीजानकारी सजिलै उपलब्ध गराउन SMS सेवा सञ्चालन गरेको छ । SMS सेवा लिनका लागि नेपाल टेलिकमको प्रयोगकर्ताहरूले KYC मा रहेको मोबाईल नम्बरबाट आफ्नो Message Box मा 'EPF' टाईप गरी 35750 मा SMS गरे पश्चात् देखिने विवरणहरूमध्ये आफूले हेर्न

चाहेको विवरणको नम्बर छनौट गरि Send गर्नुपर्दछ। हाल यस सेवामार्फत UCIN, Contribution, Pension, Special Loan, Collateral Loan विवरणहरू हेर्न सकिने व्यस्था मिलाइएको छ।

५.४.६ वेब सेवा

कोष सम्बन्धी सबै सूचना तथा जानकारी कोषको वेभसाईट**:** www.epf.org.np बाट प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ।

५.४.७ शाखा सञ्जाल

कोषले सञ्चयकर्तालाई काठमाण्डौ स्थित ठमेल कार्यालय तथा सिंहदरवार र लगनखेल सेवा केन्द्रबाट सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था छ। साथै, सञ्चयकर्तालाई स्थानीयस्तरबाटै सेवा उपलब्ध गराउन विराटनगर, जनकपुर, हेटौडा, पोखरा, बुटवल, कोहलपुर, सुर्खेत र धनगढीमा शाखा कार्यालय तथा उपत्यका बाहिर धनकुटा र बिर्तामोडमा सेवा केन्द्र सञ्चालित छन।

५.४.८ कल सेन्टर

कोषको कल सेन्टर २०७७ पौष महिनादेखि हप्ताको ६ दिन सञ्चालनमा आएको छ। बिहान ९ बजेदेखि बेलुका ५ बजेसम्म सेवा प्रदान गरिन्छ। कोषले प्रदान गरी आएको सेवा सुविधाको सम्बन्धमा सञ्चयकर्ताको जिज्ञासा तथा गुनासो व्यवस्थापन गर्न यसलाई सूचना प्रविधिमा आधारित तुल्याइएको छ। सम्पर्क नम्बरः- ०१-५९७००४१ रहेको छ।

५.४.९ सामाजिक सञ्जालमा कोषको उपस्थीति

कोषले सामाजिक सञ्जालहरुका माध्यमबाट कोषले प्रदान गर्ने सेवा तथा अन्य सूचनाहरु जानकारी गराउँदै आइरहेको छ। फेसबुक, भाइबर मार्फत् यस्ता जानकारीहरु अध्यावधिक गर्ने गरिएको छ।

५.४.१० अनलाइन सेवा

(क) विशेष सापटी

सञ्चयकर्ताले कोषकट्टी रकमको ९० प्रतिशतसम्म विशेष सापटी प्राप्त गर्न सक्ने सुविधा छ। आफु कार्यरत रहेको कार्यालयको Office KYC तथा आफ्नो व्यक्तिगत KYC विवरण अनिवार्यरूपमा अद्यावधिक रहेको सञ्चयकर्ताले Individual Login गरी कोषको वेबसाईट www.epf.org.np वा EPF Mobile App मार्फत Online System प्रयोग गरी आवेदन दिन सकिन्छ। सञ्चयकर्ताले सापटी आवेदन गरेपश्चात कार्यालयको Office Login बाट प्रमाणित गरेपछि कोषले सञ्चयकर्ताको बैंकखातामा सापटी रकम रकमान्तर गर्दछ।

(ख) अनलाइन मार्फत् सापटी तिर्न सक्ने

KYC Update गरेका सञ्चयकर्ताले कोषबाट लिएका सबै किसिमका सापटीको साँवा तथा ब्याज connectIPS मार्फत् आफ्नो बैंक खाताबाट सोझै सञ्चय कोषमा सापटी रकम तिर्न सक्दछन् । यो प्रणालीबाट साँवा-ब्याज जम्मा गर्दा रकम Transfer भएकै समयमा लेखांकन गरी अद्यावधिक हुने व्यवस्था रहेकोले तुरुन्त कर्जा रकम घट्दछ । साथै, कोषको iportal मा individual login गरी QR Payment मार्फत् तथा Internet Banking र Mobile Banking बाट कोषको सम्पुर्ण ऋण तथा सापटी भुक्तानी कारोबारहरु गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ ।

(ग) अनलाइन रोक्का तथा फुकुवा

कोषबाट धितो आधारित कर्जा लिदा कोषको प्रतिनिधि तथा सञ्चयकर्तामालपोत कार्यालयमा गई धितो रोक्का गर्नुपर्ने अवस्थामा सहजता ल्याउन भुमिसुधार व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको अनलाईन प्रणाली प्रयोग गरी Online रोक्का तथा फुकुवाको व्यवस्था मिलाई कर्जा प्रवाह तथा धितो फुकुवा गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ ।

परिच्छेद - ६
वित्तीय विश्लेषण

कोषको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ र विगत वर्षको वित्तीय अवस्था, लेखा र लेखापरीक्षणको तुलनात्मक विवरण देहायअनुरुप रहेको छ :

६.१ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वित्तीय विश्लेषण

(क) वित्तीय अवस्थाः कोषको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुरुप कुल स्रोत रु.५७० अर्ब ८५ करोड १९ लाख रहेको छ। यस मध्ये सञ्चय कोष रु.५१८ अर्ब ४७ करोड ५३ लाख, निवृत्तभरण कोष रु.११ अर्ब २१ करोड ३८ लाख, जगेडा तथा बचत रु. ३५ अर्ब ३३ करोड ३८ लाख र दायित्व तथा व्यवस्थाहरु रु. ५ अर्ब ८२ करोड ८८ लाख रहेको छ।

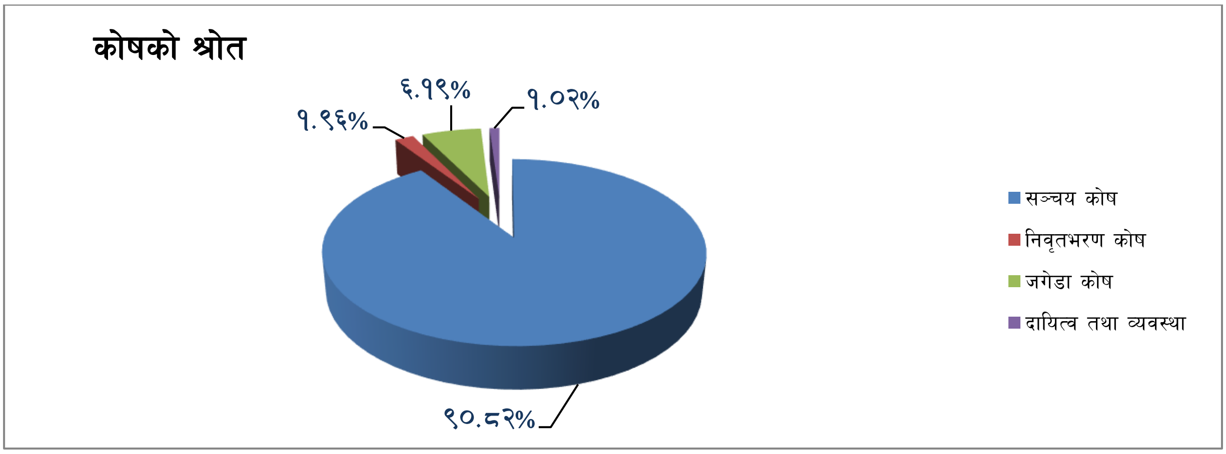

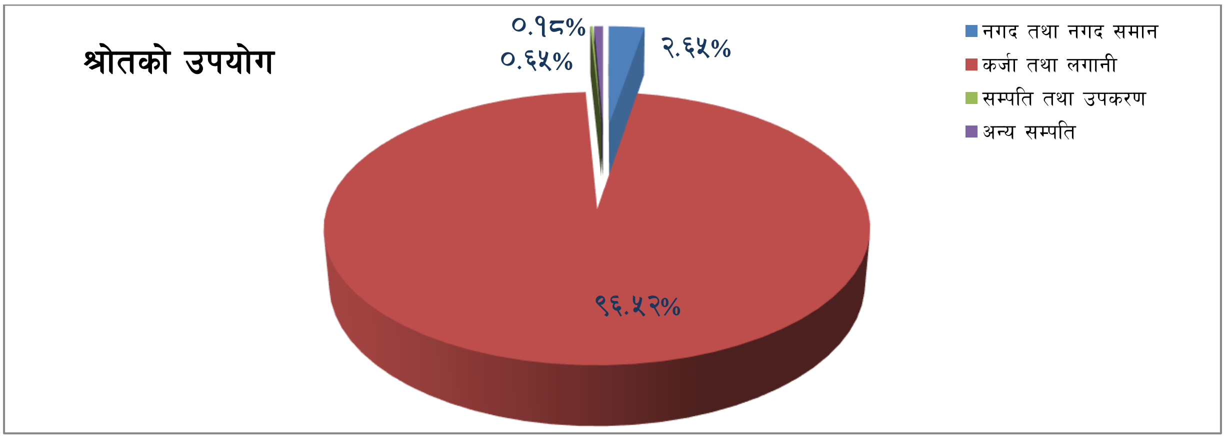

कोषको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुसार कुल कोष उपयोग रु.५७० अर्ब ८५ करोड १९ लाख रहेको छ। जस मध्ये कर्जा तथा लगानीमा रु. ५५० अर्ब ९८ करोड ९५ लाख, सम्पत्ति

तथा उपकरणमा रु.१ अर्ब ४ करोड ४८ लाख, नगद तथा नगद समानमा रु.१५ अर्ब १० करोड १५ लाख र अन्य सम्पत्तिमा रु.३ अर्ब ७१ करोड ५९ लाख रहेको छ।

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखिनै कोषको वित्तीय विवरण तयार गर्दा धेरै लेखा नीतिहरुमा परिवर्तन भएको थियो। यसरी लेखा नीतिहरु परिवर्तन हुँदा खास गरी वित्तीय सम्पत्तिहरुको लेखाङ्कन रकममा ठूलो परिवर्तन भएको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको व्यवस्था अनुसार कोषले शेयरमा गरेको लगानीलाई आर्थिक वर्षको अन्त्यमा ती शेयरहरुको उचित मूल्य (Fair Value) मा मूल्यांकन गरी फरक रकमलाई जगेडा तथा बचत अन्तर्गत उचित मूल्य जगेडामा समायोजन गर्ने गरेको छ। यस आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गत वर्षको अन्त्यको तुलनामा शेयर लगानीको मूल्यांकनमा रु.२ अर्ब ३५ करोड ७८ लाखले कमी आएको छ। यसै गरी विगत वर्षको कर्मचारी सुविधा दायित्वको बिमाङ्कीय मूल्यांकन गर्दा परिभाषित कर्मचारी सुविधाको रु. २९ करोड १९ लाखको बिमाङ्कीय नाफा भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कोषको वित्तीय कारोवारको सारांश देहायअनुसार रहेको छ :

तालिका नं.६.१(क)

(रकम रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष २०८०/८१	आर्थिक वर्ष २०७९/८०	वृद्धि वा न्युन	
			रकम	प्रतिशत
सञ्चय कोष	५१,८४८	४६,५०२	५,३४६	११.५०
निवृत्तभरण कोष	१,१२१	६३६	४८५	७६.३२
जगेडा तथा बचत	३,५३३	३,६८२	(१४९)	(४.०४)
दायित्व तथा व्यवस्था	५८३	६०९	(२६)	(४.२९)
कुल स्रोत	**५७,०८५**	**५१,४२९**	**५,६५६**	**११.००**
कर्जा तथा लगानी	५५,०९९	५०,८६२	४,२३७	८.३३
सम्पति तथा अमुर्त सम्पति	१०४	९४	१०	११.१५
नगद तथा नगद समान	१,५१०	९८	१,४१२	१४४०.९७
अन्य सम्पति	३७२	३७५	(३)	(०.९१)
कुल उपयोग	**५७,०८५**	**५१,४२९**	**५,६५६**	**११.००**

समग्रमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोषको कुल स्रोतमा ११.०० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। सो अवधिमा सञ्चय कोष रकममा ११.५० प्रतिशत र निवृत्तभरण कोषमा ७६.३२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने कर्जा तथा लगानीमा ८.३३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

कोषमा कोषरहित दायित्व तथा काल्पनिक सम्पति नरहेको र कर्मचारीलाई अवकाश पछि प्रदान गरिने सुविधाको लागि आवश्यक दायित्व व्यवस्था गर्न आवधिक रुपमा बीमाङ्कीय मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको छ। सोही अनुरुप आ.व. २०८०/८१ मा समेत बीमाङ्कीय मूल्याङ्कन गरिएको र सोको आधारमा कर्मचारी अवकाश दायित्व व्यवस्था गरिएको छ।

(ख) सञ्चालन अवस्था: कोषको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कुल आय रु.४७ अर्ब ८१ करोड ७७ लाख र खुद मुनाफा रु. ५ अर्ब ८१ करोड ५८ लाख रहेको छ। नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम कोषले तयार गरेको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वित्तीय विवरणमा आम्दानी र खर्चको विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.६.१(ख)

(रु. करोडमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष २०८०/८१	आर्थिक वर्ष २०७९/८०	वृद्धि वा न्युन	
			रकम	प्रतिशत
कुल आम्दानी	**४,७८१.७८**	**४,४४८.८३**	**३३२.९५**	**७.४८**
ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च	३,६३५.६९	३,४६२.६९	१७३.००	५.००
कर्मचारी तथा सञ्चालन खर्च	१३४.७६	१२८.१३	६.६३	५.१८
क्षयीकरण व्यवस्था	४२९.७४	२५२.३९	१७७.३५	७०.२७
खुद मुनाफा	**५८१.५८**	**६०५.६२**	**(२४.०४)**	**(३.९७)**

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कोषको कुल आय ७.४८ प्रतिशतले वृद्धि हुन गएको छ भने खुद मुनाफा ३.९७ प्रतिशतले घट्न गएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कुल ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च गत वर्षको तुलनामा ५ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ३६ अर्ब ३५ करोड ६९ लाख रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा क्षयीकरण व्यवस्था खर्चमा गत वर्षको तुलनामा ७०.२७ प्रतिशत अर्थात रु.१ अर्ब ७७ करोड ३५ लाख वृद्धि हुन गएको छ भने सो अवधिमा कर्मचारी तथा सञ्चालन खर्चमा ५.१८ प्रतिशतले वृद्धि हुन गएको छ ।

६.२ कोषको विगत ५ वर्षको तुलनात्मक वित्तीय विवरण

(क) वित्तीय अवस्था: नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वित्तीय विवरण र सोही अनुरुपका नीति बमोजिम तयार गरिएको विगत ५ वर्षको कोषको वित्तीय स्थितिको तुलनात्मक विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.६.२ (क)

(रु. करोडमा)

विवरण/ आर्थिक वर्ष	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
सञ्चय कोष	३५,४४०.८१	३९,७५७.३५	४१,६३६.११	४६,५०२.०२	५१,८४७.५३
निवृत्तभरण कोष	४८.०९	१४५.७४	३३१.१७	६३५.८३	१,१२१.३८
जगेडा तथा बचत	२,७१७.२३	४,०९७.१४	३,३९८.०४	३६८२.११	३,५३३.३९
दायित्व तथा व्यवस्था	४७४.६३	५६६.१९	५५५.७४	६०९.८३	५८२.८९
कुल स्रोत	**३८,६८०.७६**	**४४,५६६.४२**	**४५,९२१.०६**	**५१,४२९.७९**	**५७,०८५.१९**
कर्जा तथा लगानी	३८,२५२.६६	४३,७२९.४६	४४,६२५.४४	५०,८६२.७३	५५,०९८.९५
सम्पति तथा अमुर्त सम्पति	५५.४२	७०.१७	८०.४५	९४.४६	१०४.४९
नगद तथा नगद समान	९७.६५	४४४.४६	८४८.३६	९७.८९	१,५१०.१५
अन्य सम्पति	२७५.०३	३२२.३४	३६६.८१	३७४.७१	३७१.६०
कुल उपयोग	**३८,६८०.७६**	**४४,५६६.४२**	**४५,९२१.०६**	**५१,४२९.७९**	**५७,०८५.१९**
खुद मुनाफा	**३४३.४६**	**३९३.४६**	**५५८.१७**	**६०५.६२**	**५८१.५८**
कुल स्रोतमा कर्जा तथा लगानीको अनुपात	९८.८९	९८.१२	९७.१८	९८.९	९६.५२
कुल स्रोतमा सम्पति, उपकरण तथा अमुर्त सम्पतिको अनुपात	०.१४	०.१६	०.१८	०.१८	०.१८
कुल स्रोतमा नगद तथा नगद समानको अनुपात	०.२५	१	१.८५	०.१९	२.६५
कुल स्रोतमा अन्य सम्पतिको अनुपात	०.७१	०.७२	०.८	०.७३	०.६५

विगत ५ वर्षको अवधिमा कोषको कुल स्रोतमा कर्जा तथा लगानीको अनुपात औसत ९७.९२ प्रतिशत रहेको छ भने सम्पत्ति तथा उपकरणको अनुपात औसत ०.१७ प्रतिशत र नगद तथा नगद समानको अनुपात औसत १.१९ प्रतिशत र अन्य सम्पतिको औसत ०.७२ प्रतिशत रहेको छ।

(ख) सञ्चालन अवस्था: नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान बमोजिम तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वित्तीय विवरण र सोही अनुरुपका नीतिहरु बमोजिम तयार गरिएको विगत ५ वर्षको कोषको सञ्चालन अवस्थाको तुलनात्मक विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.६.२ (ख)

(रु.करोडमा)

विवरण/ आर्थिक वर्ष	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
कुल आम्दानी	३,३६९.१८	३,३२८.८६	३,४२२.६४	४,४४८.८३	४,७८१.७८
परिवर्तन प्रतिशत	१२.४६	(१.२०)	२.८२	२९.९८	७.४८
खुद मुनाफा	३४३.४६	३९३.४६	**५५८.१७**	६०५.६२	**५८१.५८**
परिवर्तन प्रतिशत	(२२.७५)	१४.५६	४१.८६	८.५०	(३.९७)
कुल स्रोतमा कुल आम्दानीको प्रतिशत	९.२४	७.४७	७.४५	८.६५	८.३८
सञ्चय कोषमा खुद मुनाफाको प्रतिशत	१.०३	०.९९	१.२	१.३	१.१२

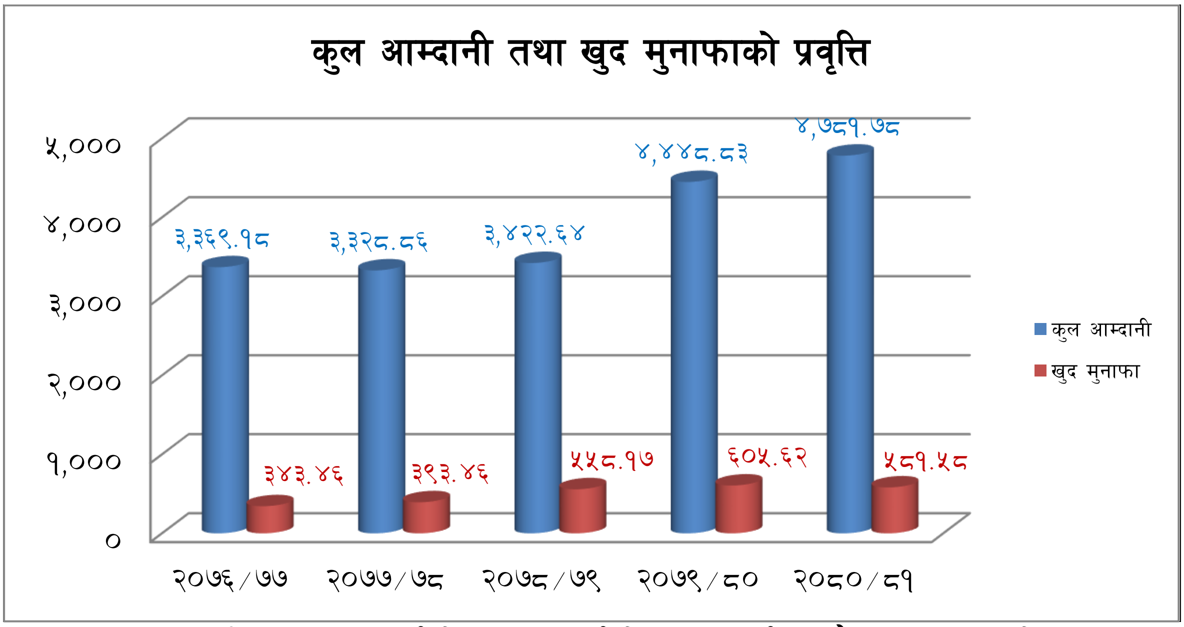

कोषको कुल आम्दानीको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा विगत ५ वर्षमा औसत १०.३१ प्रतिशतले र खुद मुनाफा तर्फ ७.६४ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ। सो अवधिमा कोषको कुल स्रोतमा कुल आम्दानीको अनुपात औसत ८.२४ प्रतिशत रहेको छ भने सञ्चय कोषमा खुद मुनाफाको अनुपात औसत १.१३ प्रतिशत रहेको छ।

(ग) कोषको क्षेत्रगत लगानीको अवस्था: कोषको विगत ५ वर्षको क्षेत्रगत लगानीको विवरण देहायबमोजिम रहेको छ :

तालिका नं.६.२ (ग)

(रु.करोडमा)

क.सं.	विवरण/ आ.व.	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१
१	सरकारी वचत पत्र तथा ऋण पत्र	३२.३४	३२.३४	३२	१०५.४७	१०५.४७
		०.०८	०.०८	०.०७	०.२१	०.१९
२	शेयर	२,१११.६५	३,४९२.३२	२,२७४.३८	२,४५३.१६	२,५२०.७१
		५.५२	७.९७	५.३४	४.८४	४.५७
३	डिवेञ्चर	२३.४३	१११.२९	२२१	४३८.८	६०९.०५
		०.०६	०.२५	०.४८	०.८७	१.११
४	बैकको मुद्दती निक्षेप	१०,७७६.२८	१३,०६४.८९	१२,१४६.७६	१४,७२१.३९	१६,७९०.३१
		२८.१७	२९.८	२६.४५	२९.०४	३०.४७
५	परियोजना कर्जा	६,२३१.७९	६,८३२.२६	७,५९५.५२	८,४३१.९९	८,७३२.५०
		१६.२९	१५.५९	१६.५४	१६.६३	१५.८५
६	सञ्चयकर्ता सापटी	१९,००८.५८	२०,२१६.१०	२२,१३४.६१	२४,४५२.९	२६,२५०.०६
		४९.६९	४६.१२	४८.२०	४८.२४	४७.६४
७	भवन तथा आवास	६८.५९	८५.६८	८५.१५	८७.३५	९०.८५
		०.१८	०.२	०.१९	०.१७	०.१६

कोषको लगानीको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा सरकारी बचतपत्र तथा ऋणपत्रमा विगत ५ वर्षमा औसतमा कुल लगानीको ०.१३ प्रतिशत लगानी भएको छ । सोही अवधिमा शेयर लगानी औसतमा ५.६५ प्रतिशत रहेको छ । निवृत्तभरण ऐन, २०७५ बमोजिम कोषलाई निवृत्तभरण कोष व्यवस्थापनको समेत जिम्मेवारी प्राप्त भएको हुँदा सो ऐन बमोजिम विभिन्न वाणिज्य बैंकहरुले जारी गरेको डिबेन्चरमा कोषले लगानी गर्न शुरु गरेकोमा आ.व. २०७९/८० मा रु.४ अर्ब ३९ करोड भएकोमा यस आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्ममा रु.६ अर्ब ९ करोड अर्थात कुल लगानीको १.११ प्रतिशत डिबेन्चरमा लगानी भएको छ । यसैगरी विगत ५ वर्षको अवधिमा बैंकको मुद्दती निक्षेप, परियोजना कर्जा, सञ्चयकर्ता सापटी र भवन तथा आवास शीर्षकमा कुल लगानीको तुलनामा औसतमा क्रमशः २८.७८, १६.१८, ४७.९८ र ०.१८ प्रतिशत लगानी भएको छ ।

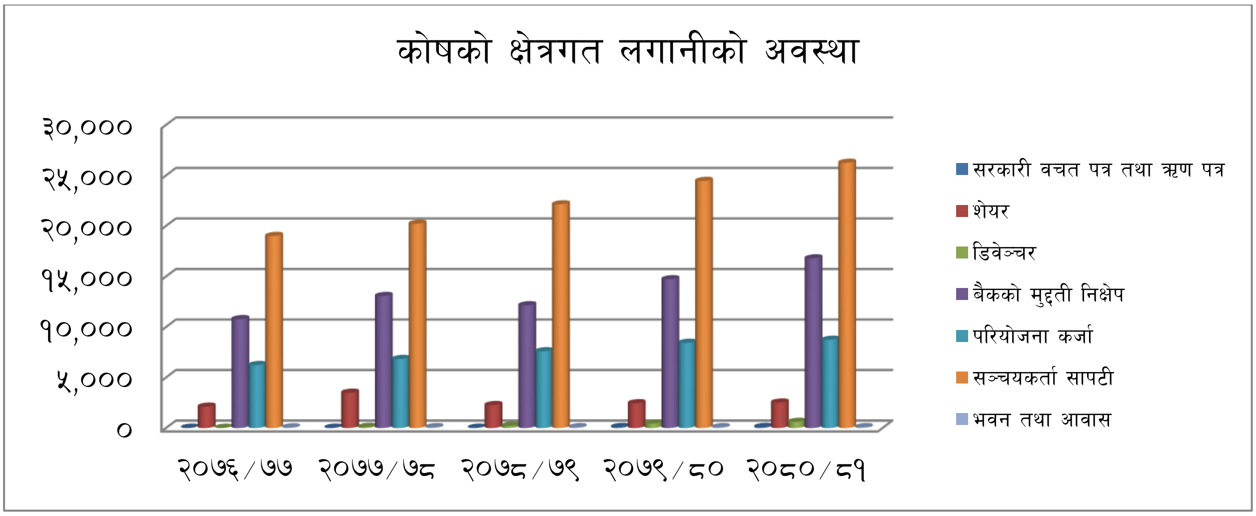

६.३ कोषको लेखा तथा लेखापरीक्षण

कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९ (संशोधन सहित) को दफा २३ मा भएको व्यवस्था अनुरुप कोषको वित्तीय विवरणहरुको ढाँचा महालेखापरीक्षकबाट तोकिने व्यवस्था रहेको छ । सोही व्यवस्था अनुरुप महालेखापरीक्षकबाट मिति २०७५ फाल्गुण १४ मा तोकिएको ढाँचामा कोषको वित्तीय विवरण तयार गरी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ मा कोषको लेखापरीक्षण कार्य प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ९ महिनाभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोले सो समय सीमा ननाघ्ने गरी निश्चित समय तोकी लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्न महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षक नियुक्त हुने गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षणका लागि चार्टर्ड एकाउण्टेन्टद्वय श्री दिलमान सिंह चन्द र श्री अरुण अर्याल संयुक्त लेखापरीक्षकका रुपमा नियुक्त भईलेखापरीक्षण सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरु महालेखापरीक्षकले तोकेको समयमा नै सम्पन्न गरिएको छ ।

कोषको विगत ५ वर्षमा लेखापरीक्षण कार्य सम्पन्न गर्दा लागेको समयको तुलनात्मक विवरण देहाय अनुरुप रहेको छ :

तालिका नं.६.३

आर्थिक वर्ष	सञ्चालक समितिवाट स्वीकृत	लेखापरीक्षण अवधि(महिनामा)
२०८०/८१	२०८१ साल चैत्र	९
२०७९/८०	२०८० साल चैत्र	९
२०७८/७९	२०७९ साल चैत्र	९
२०७७/७८	२०७९ साल बैशाख	१०
२०७६/७७	२०७७ साल फाल्गुण	८

कोषको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन वित्तीय विवरणहरु, लेखा नीति तथा टिप्पणी परिच्छेद ७ मा समावेश गरिएको छ । कोषको लेखा नीतिमा उल्लेख भएकोमा बाहेक अन्य नीतिमा कुनै परिवर्तन गरिएको छैन ।

कोषको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरण

परिच्छेद -७

कोषको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वित्तीय विवरण

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
एकीकृत वित्तीय अवस्थाको विवरण
२०८१ आषाढ ३१

रकम रुपैयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
सम्पत्तिहरु					
नगद तथा नगद समान	४.१	१५,१०३,७२३,६०३	१,०१२,२७४,८०८	१५,१०१,५३५,३८१	९७८,८७३,०८५
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	४.२	१६८,०८५,९३८,०२५	१४७,३९७,६९६,९९२	१६७,९०३,१३८,०२५	१४७,२१३,९२८,९९२
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु	४.३	–	–	–	–
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	४.४	२६२,५००,६४१,४९७	२४४,५२९,०४६,५०३	२६२,५००,६४१,४९७	२४४,५२९,०४६,५०३
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	४.५	८७,३२४,९७५,८२२	८४,३१९,९८५,८८९	८७,३२४,९७५,८२२	८४,३१९,९८५,८८९
कर्मचारीलाई कर्जा तथा सापटी		२,३१८,३७२,९२१	२,३३९,४५४,३३८	२,३१८,३७२,९२१	२,३३९,४५४,३३८
धितोपत्रहरुमा लगानी	४.६	३०,७३६,८५४,२३६	३०,१४९,३३३,८८२	३०,७३६,८५४,२३६	३०,१४९,३३३,८८२
सहायक कम्पनीहरुमा लगानी		–	–	–	–
सहायक कम्पनीहरुको शेयर पुँजीको लागि पेश्की		–	–	–	–
सहायक कम्पनीहरुको शेयर पुँजी		–	–	२००,०००,०००.००	२००,०००,०००
सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी	४.७	५९२,३९३,७४१	४८६,२९१,७४७	१,४१५,४२१,१६९	१,३४१,४२२,३७९
सम्पत्तिहरुमा लगानी	४.८	९०८,४९८,९३९	८७३,५९३,६८६	९०८,४९८,९३९	८७३,५९३,६८६
सम्पत्ति र उपकरण	४.९	१,०५६,५९४,८८७	९६१,६५८,६७८	१,०३३,३७४,८१२	९३५,८९८,९३६
अमूर्त सम्पत्ति	४.१०	११,५६९,८०५	८,८२१,६१५	११,४७९,७८९	८,७८४,६१३
स्थगन कर सम्पत्ति		९५२,७७५	२,२८०,०५६	–	–
अन्य सम्पत्ति	४.११	१,४०५,४९९,७६८	१,३७१,६६४,३५५	१,३९७,५८६,८९३	१,४०७,६५३,३४४
जम्मा सम्पत्ति		**५७०,०४६,०१६,०१९**	**५१३,४५२,१०२,५४९**	**५७०,८५१,८७९,४८४**	**५१४,२९७,९७५,६४७**
दायित्वहरु					
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	४.१२	४,०७६,८३५,०७७	४,२३६,७८७,९६१	४,०७६,८३५,०७७	४,२३६,७८७,९६१
अन्य दायित्व	४.१३	१,७७२,११३,७०६	१,८७७,६६६,४८१	१,७५२,०५४,४१८	१,८६१,५३१,७७६
स्थगन कर दायित्व		–	–	–	–
जम्मा दायित्व		**५,८४८,९४८,७८३**	**६,११४,४५४,४४२**	**५,८२८,८८९,४९५**	**६,०९८,३१९,७३७**
कोष तथा जगेडा					
सञ्चय कोष	४.१४	५१८,४७५,३१८,७०२	४६५,०२०,२४६,५९१	५१८,४७५,३१८,७०२	४६५,०२०,२४६,५९१
निवृत्तभरण कोष		११,२१३,८०४,२२७	६,३५८,२६१,१७३	११,२१३,८०४,२२७	६,३५८,२६१,१७३
अन्य कोष		–	–	–	–
जगेडा तथा बचत	४.१५	३४,५०७,९४४,३०७	३५,९५९,१४०,३४३	३५,३३३,८६७,०६०	३६,८२१,१४८,१४६
जम्मा कोष तथा जगेडा		**५६४,१९७,०६७,२३६**	**५०७,३३७,६४८,१०७**	**५६५,०२२,९८९,९८९**	**५०८,१९९,६५५,९१०**
जम्मा कोष, जगेडा तथा दायित्व		**५७०,०४६,०१६,०१९**	**५१३,४५२,१०२,५४९**	**५७०,८५१,८७९,४८४**	**५१४,२९७,९७५,६४७**

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ४.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
एकीकृत नाफा वा नोक्सान विवरण
२०८० श्रावण १ गतदेखि २०८१ आषाढ ३१ गतेसम्म

रकम रुपैयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
ऋण तथा लगानीबाट आम्दानी	४.१६	४७,५६७,३०५,१३९	४४,१९२,९३५,०५८	४७,५४८,१७५,४८१	४४,१७५,७२९,४८१
ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च	४.१७	३६,३५६,८७७,५०२	३४,६२६,९३३,७५२	३६,३५६,८७७,५०२	३४,६२६,९३३,७५२
ऋण तथा लगानीबाट खुद आम्दानी		**११,२१०,४२७,६३७**	**९,५६६,००१,३०६**	**११,१९१,२९७,९७९**	**९,५४८,७९५,७२९**
शुल्क तथा कमिसन आम्दानी	४.१८	१९,८७०,८३८	२१,५७६,३६४	१७,४१४,०१९	२१,५७६,३६४
शुल्क तथा कमिसन खर्च	४.१९	–	–	–	–
खुद शुल्क तथा कमिसन आम्दानी		**१९,८७०,८३८**	**२१,५७६,३६४**	**१७,४१४,०१९**	**२१,५७६,३६४**
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुबाट भएको खुद आम्दानी	४.२०	–	–	–	–
नाफा नोक्सान मार्फत उचित मूल्य (Fair Value) मा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी	४.२१	–	–	–	–
अन्य आम्दानी	४.२२	२५२,२०१,७४८	२९१,१४६,१५७	२५२,२०१,७४८	२९१,००६,१५७
कुल सञ्चालन आम्दानी		**११,४८२,५००,२२३**	**९,८७८,७२३,८२७**	**११,४६०,९१३,७४६**	**९,८६१,३७८,२५०**
वित्तीय सम्पत्तिहरुको खुद क्षयीकरण नाफा/(नोक्सान)	४.२३	४,२९७,४३७,०००	२,५२३,९३१,७२२	४,२९७,४३७,०००	२,५२३,९३१,७२२
कर्मचारी खर्च	४.२४	१,०६०,८१५,३९१	१,००५,३५९,६३०	१,०५२,७१८,५३९	९९८,६७५,६९२
अन्य सञ्चालन खर्च	४.२५	२५१,७५१,५४०	२२८,७७३,३५८	२४६,१२६,६२५	२२४,५१६,२२५
ह्रास कट्टी, परिशोधन तथा गैढ वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण	४.२६	५१,३५६,४१७	६०,४१६,६४२	४८,८००,८३४	५८,०५०,५४७
वित्तीय खर्च		–	–	–	–
यस वर्षको आय कर अधिको मुनाफा (नोक्सान)		**५,८२१,१३९,८७६**	**६,०६०,२४२,४७५**	**५,८१५,८३०,७४८**	**६,०५६,२०४,०६३**
आय कर					
चालु कर		–	–	–	–
स्थगन कर		१,३२७,२८१	१,००९,६०४	–	–
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)		**५,८१९,८१२,५९५**	**६,०५९,२३२,८७१**	**५,८१५,८३०,७४८**	**६,०५६,२०४,०६३**

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ४.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन्।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
एकीकृत विस्तृत आम्दानी विवरण
२०८० श्रावण १ गतदेखि २०८१ आषाढ ३१ गतेसम्म

रकम रुपैयामा

विवरण	टिप्पणी	समूह		कोष	
		२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)		**५,८१९,८१२,५९५**	**६,०५९,२३२,८७१**	**५,८१५,८३०,७४८**	**६,०५६,२०४,०६३**
अन्य विस्तृत आम्दानी					
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको बिमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)		२९१,९६८,२१६	(३४५,३४४,१५९)	२९१,९६८,२१६	(३४५,३४४,१५९)
सम्पत्ति तथा उपकरणको पुनर्मूल्याङ्कन				–	–
लगानी धितोपत्रहरुको उचित मूल्य (Fair Value) मा भएको खुद परिवर्तन		(२,४३१,८२३,२९५)	१,११७,२५०,९९७	(२,३५७,८२४,५०५)	१,२०१,४८२,९१४
जम्मा अन्य विस्तृत आम्दानी		**(२,१३९,८५५,०७९)**	**७७१,९०६,८३८**	**(२,०६५,८५६,२८९)**	**८५६,१३८,७५५**
कूल विस्तृत आम्दानी		**३,६७९,९५७,५१६**	**६,८३१,१३९,७०९**	**३,७४९,९७४,४५९**	**६,९१२,३४२,८१८**

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ४.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन्।

कर्मचारी सञ्चय कोष

(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)

एकीकृत नगद प्रवाह विवरण

२०८० श्रावण १ गतदेखि २०८१ आषाढ ३१ गतेसम्म

रकम रुपैयामा

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
सञ्चालनबाट नगद प्रवाह				
यस वर्षको खुद मुनाफा (नोक्सान)	५,८१९,८१२,५९५	६,०५९,२३२,८७१	५,८१५,८३०,७४८	६,०५६,२०४,०६३
समायोजन	-			
आय कर	१,३२७,२८१	१,००९,६०४	-	-
ह्रास कट्टी, परिशोधन तथा गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण	५१,३५६,४१७	६०,४१६,६४२	४८,८००,८३४	५८,०५०,५४७
वित्तीय सम्पत्तिहरुको खुद क्षयीकरण	४,२९७,४३७,०००	२,५२३,९३१,७२२	४,२९७,४३७,०००	२,५२३,९३१,७२२
नाफा, नोक्सान मार्फत उचित मूल्य (Fair Value) मा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी	-	-	-	-
सञ्चय कोषमा व्याज खर्च	३६,३५६,८७७,५०२	३४,६२६,९३३,७५२	३६,३५६,८७७,५०२	३४,६२६,९३३,७५२
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातमा प्राप्त भएको ब्याज	(१४,४७३,५७८,१०५)	(१३,३२३,२२२,५९५)	(१४,४५४,४४८,४४७)	(१३,३०६,०१७,०१७)
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा प्राप्त भएको ब्याज	(९,५१५,८२१,३६४)	(७,६४४,९४४,९७६)	(९,५१५,८२१,३६४)	(७,६४४,९४४,९७६)
धितो पत्रहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको ब्याज तथा लाभांश	(५१२,४१३,८३४)	(९३६,३२३,६९७)	(५१२,४१३,८३४)	(९३६,३२३,६९७)
सम्पत्ति र उपकरण, लगानी सम्पत्ति तथा अमूर्त सम्पत्तिको विक्रिमा भएको लाभ वा नोक्सानी	(५,३८०,६८५)	(१,०७१,६८९)	(५,३८०,६८५)	(१,०७१,६८९)
सम्पत्तिहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको खुद आम्दानी	(४४८,३४९,८६४)	(३९७,४३९,२४५)	(४४८,३४९,८६४)	(३९७,४३९,२४५)
सञ्चालन गतिविधिसँग सम्बन्धित सम्पत्ति तथा दायित्वहरुमा भएको परिवर्तनहरु	-			
व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुमा कमी (बृद्धि)	-	-	-	-
सञ्चयकर्ताहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा कमी (बृद्धि)	(१७,५४९,५९५,७८२)	(२४,४१२,००४,१७२)	(१७,५४९,५९५,७८२)	(२४,४१२,००४,१७२)
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा कमी (बृद्धि)	२१,०८१,४१७	(७५,००४,९८२)	२१,०८१,४१७	(७५,००४,९८२)
अन्य सम्पत्तिमा कमी (बृद्धि)	(३३,८३५,४१३)	२६,५२९,६५४	१०,०६६,४५१	(३,९९७,५३८)
कर्मचारी सुबिधा दायित्वमा बृद्धि (कमी)	(१५९,९५२,८८४)	३४७,३६९,१०३	(१५९,९५२,८८४)	३४७,३६९,१०३
अन्य दायित्वमा बृद्धि (कमी)	(१०५,५५२,७७५)	१९६,२६०,४७३	(१०९,४७७,३५८)	१९३,५२४,४०८
सञ्चालन गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	**३,७४३,४११,५०५**	**(२,९४८,३२७,५३६)**	**३,७९४,६५३,७३२**	**(२,९७०,७८९,७२२)**
लगानी गतिविधिबाट नगद प्रवाह	-			
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातमा भएको लगानी	(२०,६८८,२४१,०३२)	(२५,९१२,३१५,९३८)	(२०,६८९,२०९,०३३)	(२५,७४६,३२३,९३८)
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातबाट भएको लगानी फिर्ता	-	-	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातमा प्राप्त भएको ब्याज	१४,४७३,५७८,१०५	१३,३२३,२२२,५९५	१४,४५४,४४८,४४७	१३,३०६,०१७,०१७
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी प्रवाहमा कमी (बृद्धि)	(७,७२४,४२६,१४५)	(९,६५९,६८५,४५०)	(७,७२४,४२६,१४५)	(९,६५९,६८५,४५०)
परियोजना तथा संगठीत संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा प्राप्त भएको ब्याज	९,५१५,८२१,३६४	७,६४४,९४४,९७६	९,५१५,८२१,३६४	७,६४४,९४४,९७६
धितोपत्रहरुमा लगानीमा कमी (बृद्धि)	(५८७,५२०,३५४)	(४,८२२,५००,८३९)	(५८७,५२०,३५४)	(४,८२२,५००,८३९)
धितोपत्रहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको ब्याज तथा लाभांस	५१२,४१३,८३४	९३६,३२३,६९७	५१२,४१३,८३४	९३६,३२३,६९७
सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानीमा कमी (बृद्धि)	(१०६,१०१,९९४)	(५२,१९५,९३०)	(७३,९९८,७९०)	(८४,२३१,९१७)
सहायक कम्पनीहरुको शेयर पुँजीको लागि पेश्कीमा कमी (बृद्धि)	-	-	-	(१५०,०००,०००)
सम्पत्तिहरुमा लगानीमा कमी (बृद्धि)	(४७,१६३,२८९)	(३४,३८५,७७०)	(४७,१६३,२८९)	(३४,३८५,७६९)
सम्पत्तिहरुमा लगानीमा प्राप्त भएको खुद आम्दानी	४४८,३४९,८६४	३९७,४३९,२४५	४४८,३४९,८६४	३९७,४३९,२४५
सम्पत्ति र उपकरणमा कमी (बृद्धि)	(१२६,१६८,९३९)	(१८३,९४२,९३८)	(१२६,१५३,०२२)	(१८३,७३६,७७५)
अमूर्त सम्पत्तिमा कमी (बृद्धि)	(५,२३३,१५६)	(१,१८६,६६४)	(५,१८०,१४२)	(१,१४९,६६१)
लगानी गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	**(४,३३४,६९१,७४२)**	**(१८,३६४,२८३,०१५)**	**(४,३२२,६१७,२६५)**	**(१८,३९७,२८९,४१४)**
वित्तीय श्रोतवाट नगद प्रवाह	-			
सञ्चय कोषमा बृद्धि (कमी)	५३,४५५,०७२,१११	४८,६५९,११७,६८१	५३,४५५,०७२,१११	४८,६५९,११७,६८१
सञ्चय कोषमा व्याज खर्च	(३६,३५६,८७७,५०२)	(३४,६२६,९३३,७५२)	(३६,३५६,८७७,५०२)	(३४,६२६,९३३,७५२)
निवृत्तभरण कोषमा बृद्धि (कमी)	४,८५५,५४३,०५४	३,०४६,६०७,८२२	४,८५५,५४३,०५४	३,०४६,६०७,८२२
अन्य कोषमा बृद्धि (कमी)	-	-	-	-
जगेडा तथा बचतहरूमा बृद्धि (कमी)	(७,२७१,००८,६३१)	(३,२४७,४९८,३९७)	(७,३०३,१११,८३४)	(३,२१५,४६२,४०९)
वित्तीय श्रोत सम्बन्धी गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	**१४,६८२,७२९,०३२**	**१३,८३१,२९३,३५४**	**१४,६५०,६२५,८३०**	**१३,८६३,३२९,३४२**
सम्पूर्ण गतिविधिबाट भएको खुद नगद प्रवाह	**१४,०९१,४४८,७९५**	**(७,४८१,३१७,१९६)**	**१४,१२२,६६२,२९६**	**(७,५०४,७४९,७९३)**
वर्षको शुरुमा भएको नगद तथा नगद समान मौज्दात	१,०१२,२७४,८०८	८,४९३,५९२,००४	९७८,८७३,०८५	८,४८३,६२२,८७८
विदेशी मुद्रामा रहेको नगद तथा नगद समान मौज्दातमा पुनर्मूल्यांकनको कारणले भएको समायोजन	-	-	-	-
वर्षको अन्तमा भएको नगद तथा नगद समान मौज्दात	**१५,१०३,७२३,६०३**	**१,०१२,२७४,८०८**	**१५,१०१,५३५,३८१**	**९७८,८७३,०८५**

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ४.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु
कोष तथा जगेडामा भएका परिवर्तनहरु
२०८० श्रावण १ गतदेखि २०८१ आषाढ ३१ गतेसम्म

रकम रुपैयामा

समूह

विवरण	साधारण जगेडा कोष	सञ्चयकर्ता कल्याणकारी कोष	कर्मचारी कल्याणकारी कोष	मुनाफा वांडफांड (सञ्चय कोष)	मुनाफा वांडफांड (निवृत्तभरण कोष)	सञ्चित मुनाफा (निवृत्तभरण कोष)	उचित मुल्य जगेडा	सञ्चयकर्ता हाईड्रो कोष	सञ्चय कोष	निवृत्तभरण कोष	जम्मा
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	**७९८,५०५,७०४**	**५,५५२,४४२,४२३**	**३७९,७७९,५७०**	**६,२३२,९१२,८९५**	**३९,३२८,६२६**	**२७,५३४,०९४**	**१४,७१४,५५६,७३२**	**८,२१४,०८०,३००**	**४६५,०२०,२४६,५९१**	**६,३५८,२६१,१७३**	**५०७,३३७,६४८,१०७**
खर्च/भुक्तानी	-	(५५६,४२१,६४४)	(११३,२२१,२०३)	(४,५१९,६०६,४९९)	(३०,९१८,७०३)	-	-	(६८३,५०३,३१८)	(१९,०९०,३४५,७२७)		(२४,९९४,०१७,०९४)
रकमान्तर/समायोजन	-	६१,५२७,३१५	-	१०६,१०१,९९४	-	-	-	५७२,१७०,३२७	(१६,९४६,८९४,४७३)	(१८८,१६७,७९८)	(१६,३९५,२६२,६३६)
व्याज	-	-	-	-	-	-	-	-	३५,१३५,५७०,१३६	५८८,४७२,७८१	३५,७२४,०४२,९१७
संकलन	-	-	-	-	-	-	-	-	४९,६७८,५१९,२३१	४,४२४,३१९,३६९	५४,१०२,८३८,५९९
नाफाबाट थप	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३०,९१८,७०३	३०,९१८,७०३
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	-	-	-	-	-	-	(२,४३१,८२३,२९५)	-	-	-	(२,४३१,८२३,२९५)
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	२९१,९६८,२१६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२९१,९६८,२१६
बेचालु सञ्चय कोष	-	-	-	-	-	-	-	-	१६९,४६३,०६६	-	१६९,४६३,०६६
मूनाफा बाँडफाँट	२९०,८५०,९९८	५७३,७३८,३०२	१७२,१२१,४९१	४,७०४,६५४,०८०	६४,३२७,१३३	१४,१२०,५९०	-	-	४,५०८,७५९,८७८	-	१०,३२८,५७२,४७३
विगत बर्षको आम्दानी (खर्च)	३२,७१८,१८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३२,७१८,१८१
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	**१,४१४,०४३,१००**	**५,६३१,२८६,३९६**	**४३८,६७९,८५८**	**६,५२४,०६२,४६९**	**७२,७३७,०५७**	**४१,६५४,६८४**	**१२,२८२,७३३,४३६**	**८,१०२,७४७,३०८**	**५१८,४७५,३१८,७०१**	**११,२१३,८०४,२२७**	**५६४,१९७,०६७,२३८**
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	**८८०,७२७,४२६**	**३,९५३,२४१,२६८**	**३०८,१५०,२१९**	**६,०९८,२७९,८८१**	**१६,८७७,०९०**	**२३,६००,५५७**	**१३,५९७,३०५,७३५**	**८,२६९,२२३,६९२**	**४१६,३६१,१२८,९१०**	**३,३११,६५३,३५१**	**४५२,८२०,१८८,१२९**
खर्च/भुक्तानी	-	(३८०,५८९,६६५)	(१०८,८७६,७११)	(४,७३४,०८६,६७९)	(१२,९५०,२९७)	-	-	(६७१,१७८,९६९)	(२०,७८४,२५३,८०८)		(२६,६९१,९३६,१२९)
रकमान्तर/समायोजन	-	१,२५७,७६६,५७९	-	५२,१९५,९३०	-	-	-	६१६,०३५,५७७	(१७,१७३,९०५,४३१)	(२९९,५०४,२८९)	(१५,५४७,४११,६३४)
व्याज	-	-	-	-	-	-	-	-	३३,६१३,८६७,१११	३३८,६३८,१९५	३३,९५२,५०५,३०५
संकलन	-	-	-	-	-	-	-	-	४९,१९९,३०५,५४५	२,९९४,५२३,६१९	५२,१९३,८२९,१६४
नाफाबाट थप	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१२,९५०,२९७	५२,२८५,६६७
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	-	-	-	-	-	-	१,११७,२५०,९९७	-	-	-	१,११७,२५०,९९७
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	(३४५,३४४,१५९)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(३४५,३४४,१५९)
बेचालु सञ्चय कोष	-	-	-	-	-	-	-	-	(९१८,४१३,४१४)	-	(९१८,४१३,४१४)
मूनाफा बाँडफाँट	३००,८४३,४३५	७२२,०२४,२४३	१८०,५०६,०६१	६,०४५,५६५,८९०	३५,४०१,८३३	३,९३३,५३७	-	-	४,७२२,५१७,६७८	-	११,९७१,४५७,३०७
विगत बर्षको आम्दानी (खर्च)	(३७,७२०,९९८)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(३७,७२०,९९८)
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	**७९८,५०५,७०४**	**५,५५२,४४२,४२३**	**३७९,७७९,५७०**	**६,२३२,९१२,८९५**	**३९,३२८,६२६**	**२७,५३४,०९४**	**१४,७१४,५५६,७३२**	**८,२१४,०८०,३००**	**४६५,०२०,२४६,५९१**	**६,३५८,२६१,१७३**	**५०७,३३७,६४८,१०८**

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ४.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन् ।

रकम रुपैंयामा

कोष

विवरण	साधारण जगेडा कोष	सञ्चयकर्ता कल्याणकारी कोष	कर्मचारी कल्याणकारी कोष	मुनाफा वांडफांड (सञ्चय कोष)	मुनाफा वांडफांड (निवृत्तभरण कोष)	सञ्चित मुनाफा (निवृत्तभरण कोष)	उचित मुल्य जगेडा	सञ्चयकर्ता हाईड्रो कोष	सञ्चय कोष	निवृत्तभरण कोष	जम्मा
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	**७९८,५०५,७०४**	**५,५५२,४४२,४२२**	**३७९,७७९,५६९**	**६,०८५,१०५,५६६**	**३९,३२८,६२६**	**२७,५३४,०९४**	**१५,७२४,३७१,८६४**	**८,२१४,०८०,३००**	**४६५,०२०,२४६,५९१**	**६,३५८,२६१,१७३**	**५०८,१९९,६५५,९०९**
खर्च/भुक्तानी	-	(५५६,४२१,६४४)	(११३,२२१,२०३)	(४,५१९,६०६,४९९.३५)	(३०,९१८,७०३)	-	-	(६८३,५०३,३१८)	(१९,०९०,३४५,७२७)	-	(२४,९९४,०१७,०९४)
रकमान्तर/समायोजन	-	६१,५२७,३१५		-	-	-		५७२,१७०,३२७	(१६,९४६,८९४,४७३)	(१८८,१६७,७९८)	(१६,५०१,३६४,६३०)
व्याज	-	-	-	-	-	-	-	-	३५,१३५,५७०,१३६	५८८,४७२,७८१	३५,७२४,०४२,९१७
संकलन	-	-	-	-	-	-	-	-	४९,६७८,५१९,२३१	४,४२४,३१९,३६९	५४,१०२,८३८,५९९
नाफाबाट थप	-	-	-	-	-		-	-	-	३०,९१८,७०३	३०,९१८,७०३
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	-	-	-	-	-	-	(२,३५७,८२४,५०५)	-	-	-	(२,३५७,८२४,५०५)
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	२९१,९६८,२१६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२९१,९६८,२१६
बेचालु सञ्चय कोष	-	-	-	-	-	-	-	-	१६९,४६३,०६६	-	१६९,४६३,०६६
मूनाफा बाँडफाँट	२८६,८६९,१५१	५७३,७३८,३०२	१७२,१२१,४९१	४,७०४,६५४,०८०	६४,३२७,१३३	१४,१२०,५९०	-	-	४,५०८,७५९,८७८		१०,०३७,७२१,४७५
विगत बर्षको आम्दानी (खर्च)	३२,७१८,१८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३२,७१८,१८१
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	**१,४१०,०६१,२५३**	**५,६३१,२८६,३९५**	**४३८,६७९,८५७**	**६,२७०,१५३,१४६**	**७२,७३७,०५७**	**४१,६५४,६८४**	**१३,३६६,५४७,३५९**	**८,१०२,७४७,३०८**	**५१८,४७५,३१८,७०२**	**११,२१३,८०४,२२७**	**५६४,७३६,१२०,८३७**
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	**८८०,७२७,४२६**	**३,९५३,२४१,२६७**	**३०८,१५०,२२०**	**६,००५,६९७,२९०**	**१६,८७७,०९०**	**२३,६००,५५७**	**१४,५२२,८८८,९५०**	**८,२६९,२२३,६९२**	**४१६,३६१,१२८,९१०**	**३,३११,६५३,३५१**	**४५३,६५३,१८८,७५२**
खर्च/भुक्तानी	-	(३८०,५८९,६६५)	(१०८,८७६,७११)	(४,७३४,०८६,६७९)	(१२,९५०,२९७)	-	-	(६७१,१७८,९६९)	(२०,७८४,२५३,८०८)	-	(२६,६९१,९३६,१२९)
रकमान्तर/समायोजन	-	१,२५७,७६६,५७९		-		-	-	६१६,०३५,५७७	(१७,१७३,९०५,४३१)	(२९९,५०४,२८९)	(१५,५९९,६०७,५६४)
व्याज	-	-	-	-		-	-	-	३३,६१३,८६७,१११	३३८,६३८,१९५	३३,९५२,५०५,३०५
संकलन	-	-	-	-		-	-	-	४९,१९९,३०५,५४५	२,९९४,५२३,६१९	५२,१९३,८२९,१६४
नाफाबाट थप	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१२,९५०,२९७	५२,२८५,६६७
शेयरको उचित मूल्यमा समायोजन	-	-	-	-		-	१,२०१,४८२,९१४	-	-	-	१,२०१,४८२,९१४
परिभाषित कर्मचारी सुविधाको विमाङ्कीय नाफा/(नोक्सान)	(३४५,३४४,१५९)	-	-	-		-	-	-	-	-	(३४५,३४४,१५९)
बेचालु सञ्चय कोष	-	-	-	-		-	-	-	(९१८,४१३,४१४)	-	(९१८,४१३,४१४)
मूनाफा बाँडफाँट	३००,८४३,४३५	७२२,०२४,२४३	१८०,५०६,०६१	४,८१३,४९४,९५४	३५,४०१,८३३	३,९३३,५३७	-	-	४,७२२,५१७,६७८	-	१०,७३९,३८६,३७१
विगत बर्षको आम्दानी (खर्च)	(३७,७२०,९९८)	-	-	-		-	-	-	-	-	(३७,७२०,९९८)
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	**७९८,५०५,७०४**	**५,५५२,४४२,४२२**	**३७९,७७९,५६९**	**६,०८५,१०५,५६६**	**३९,३२८,६२६**	**२७,५३४,०९४**	**१५,७२४,३७१,८६४**	**८,२१४,०८०,३००**	**४६५,०२०,२४६,५९१**	**६,३५८,२६१,१७३**	**५०८,१९९,६५५,९०९**

संलग्न टिप्पणीहरु (१ देखि ४.१६ सम्म) वित्तीय विवरणका अभिन्न अंग रहेका छन्।

कर्मचारी सञ्चय कोष

(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)

लेखासँग सम्बन्धित नीति तथा टिप्पणी

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

१. **सामान्य जानकारी (General Introduction)**

कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ अनुरुप स्थापित सामाजिक सुरक्षण संस्थाका साथै गैह्र बैकिङ्ग प्रकृतिको देशकै ठूलोवित्तीय संस्था हो । कोषले सञ्चयकर्ताबाट संकलन भएको सञ्चित रकमको व्यवस्थापन तथा प्रभावकारी परिचालन गरी सञ्चयकर्तालाई उचितप्रतिफल प्रदान गर्नुका साथै बचत रकमबाट विभिन्न सामाजिक सुरक्षण सुविधाहरु समेत प्रदान गर्दै आईरहेको छ । कोषको केन्द्रीय कार्यालय पुल्चोक, ललितपुरमा रहेको छ ।

कोषले ५ लाख ७५ हजार भन्दा बढी सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकममा वार्षिक रुपमा व्याज तथा मुनाफा प्रदान गर्नुका अतिरिक्त सञ्चयकर्ताको हितमा विशेष सापटी, घर सापटी, शैक्षिक सापटी, घर मर्मत सापटी र सरल चक्र कर्जा जस्ता कर्जा तथा सापटी सुविधाहरु प्रदान गर्दै आएको छ भने सामाजिक सुरक्षा सुविधा अन्तर्गत सञ्चयकर्ता दुर्घटना क्षतिपूर्ति, सञ्चयकर्ता काजक्रृया अनुदान, सञ्चयकर्ता औषधोपचार योजना र शिशु तथा सुत्केरी हेरचाह सुविधा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

कोषले विभिन्न जलविद्युत कम्पनीहरुमा शेयर तथा ऋण लगानी गरी नेपालको जलविद्युत क्षेत्रको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान गर्दै आएको छ ।

१.१ **सहायक तथा सम्बद्ध कम्पनीहरु**

सञ्चय कोष घर जग्गा व्यवस्थापन कम्पनी प्रा.लि. कोषको एकल लगानी भएको सहायक कम्पनी हो । वि.सं २०७६ पौषमा स्थापित सो कम्पनीको उद्देश्य कोषको स्वामित्वमा रहेको जग्गाहरु विकास गरी सञ्चयकर्ता आवास योजना सञ्चालन गर्ने, कोषको स्वामित्वमा रहेको भवनहरुको बाहाल व्यवस्थापन गर्ने लगायत रहेको छ ।

प्रभु इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड कोषको २१.६१ प्रतिशत स्वामित्व रहेको सम्बद्धकम्पनी हो । २०७८ बैशाख महिनामा उक्त कम्पनीमा कोषले स्वामित्व बढाई सम्बद्ध कम्पनीको हैसियतमा पुगेको हो । सो कम्पनीको उद्देश्य साधारण बिमा व्यवसाय सञ्चालन गर्ने रहेको छ ।

कोष, सहायक कम्पनीको लेखाङ्कन अवधि प्रयोजनको लागि कायम आर्थिक वर्ष साउन १ गते देखि शुरु भई अर्को वर्षको असार मसान्तमा समाप्त भएको छ ।

१.२ कोष र सहायक कम्पनीको कारोवारलाई एकीकृत रुपमा वित्तीय विवरणमा प्रस्तुत गर्दा समूहको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२. **वित्तीय विवरणहरु तयार र प्रस्तुत गर्ने आधार (Basis of Preparation and Presentation of Financial Statements):**

२.१ **नेपाल वितीय प्रतिवेदनमानको अनुपालना (Compliance with Nepal Financial Reporting Standard-NFRS)**

लेखामान बोर्ड नेपालले सिफारिस गरे बमोजिम नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्थाबाट जारी गरिएको नेपाल वितीय प्रतिवेदनमान अनुरुप वित्तीय विवरणहरु तयार गरिएका छन् । नेपाल वितीय प्रतिवेदनमानमा अन्तराष्ट्रिय लेखामान बोर्डले जारी गरेका विवेचना (IFRIC र SIC) समेत पर्दछन् ।

एकल वित्तीय विवरणहरु महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट मिति २०७५/११/१४ मा स्वीकृत ढाँचा अनुरुप तयार गरिएकोछ । साथै, संलग्न वित्तीय विवरणहरु कोषको सञ्चालक समितिको २०८१/१२/१७मा बसेको बैठक नं १७०६ अनुमोदन गरेको छ ।

२.२ कार्यात्मक र प्रस्तुतीकरण मुद्रा(Functional and Presentation Currency)

वित्तीय विवरणहरु कोषको कार्यात्मक मुद्रा, नेपाली रुपैयाँमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.३ नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानको प्रयोग (Use of Nepal Financial Reporting Standards)

कोषले नेपाल वितीय प्रतिवेदनमान अनुसार वित्तीय विवरणहरु तयार गरेको छ ।

२.४ लेखाका मुलभूत मान्यताहरूः

लेखाका मुलभूत मान्यताहरू प्रमुख र सर्वमान्य हुन्छन् । कोषले आफ्नो कारोबारहरुको लेखाङ्कन, वित्तीय विवरणहरुको तयारी तथा प्रस्तुतिकरण गर्दा निम्न लिखित लेखाका मुलभूत मान्यताहरू आत्मसाथ गर्ने छ । कुनै पनि समयमा यी मान्यताहरुबाट फरक मान्यताको साथ कारोबारहरुको लेखाङ्कन, वित्तीय विवरणहरुको तयारी तथा प्रस्तुतिकरण गर्नु पर्दा आधार तथा कारणहरु सहित सो कुराको खुलासा गरी फरक मान्यता अपनाईएका कारोबारहरुको क्षेत्रगत विवरण समेत उल्लेख गरिनेछ ।

२.४.१ संस्थाको निरन्तरता (Going Concern) :

कोषको अस्तित्व अविच्छिन्न रुपमा दीर्घकालसम्म रहन्छ भन्ने दृष्टिकोणका साथ कोषको कारोबारहरूको लेखा राखिनेछ र त्यस लेखाको आधारमा वित्तीय विवरणहरू तयार तथा प्रस्तुतीकरण गरिनेछ ।

२.४.२ एकरुपता(Consistency):

अवलम्वन गरिएको लेखा नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । लेखा नीति लेखाको आधार हुनेहुँदा सामान्यतया यसमा परिवर्तन नगरी निरन्तर प्रयोग गरिनेछ । नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानमा परिवर्तन भएमा वा कर्मचारी सञ्चय कोष ऐनमा संशोधन भएमा वा कोषको सञ्चालक समितिले परिवर्तन गर्नु औचित्यपूर्ण देखेमा वा त्यस्तो परिवर्तन अत्यन्त उपयोगी वा लेखा प्रणालीमा सुधार वा वित्तीय प्रतिवेदनको तयारी तथा प्रस्तुतिकरणमा गुणात्मक सुधार हुने किसिमको भएमा मात्र लेखा नीतिमा परिवर्तन गरिनेछ । लेखा नीतिमा परिवर्तन गर्दा सो बाट हुने समायोजनलाई पहिलेदेखि पुनर्लेखन (Restrospective Restatement) गरिनेछ ।लेखा नीतिमा परिवर्तन गर्दा सोको औचित्य पुष्टि गरिनेछ ।

२.४.३ प्रोदभावी(Accrual) :

प्रोद्भावीको सिद्धान्त अनुसार कुनै कारोबारको असर कोषको आर्थिक स्रोतमा पर्ने अवधिमा उक्त कारोबारको लेखाङ्कन गरिन्छ । नगद प्राप्ति/भुक्तानी(Cash Basis)ले मात्र ती शर्तहरु पुरा भएको अवस्थालाई नसमेट्ने भएकाले नगद प्राप्ति/भुक्तानी मात्रलाई आधार मानेर सम्पत्ति/दायित्व/ईक्विटी/आम्दानी/खर्च जनाईनेछैन । कुनै पनि कारोबारलाई सो वापतको दायित्व वा सम्पत्ति निश्चित भएपछि तुरून्तै लेखाङ्कन गरिनेछ । यस सिद्धान्त अनुसार कोषको सम्पत्ति, दायित्व, इक्विटी, आम्दानी तथा खर्चहरुको लेखाङ्कननिम्न अनुसार गरिन्छ ।

सम्पत्ति

सम्पत्तिमा कोषकोविगतको कारोबारबाट सिर्जित तथा भविष्यमा आर्थिक लाभ दिने सम्भावना रहेका कोषले नियन्त्रण गर्ने सम्पत्तिहरु पर्दछन् ।

निम्न दुबै शर्तहरु पूरा भएमा मात्र कुनै कारोबारलाई कोषको सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ :

क. सो कारोबारसँग जोडिएको कुनै आर्थिक लाभ कोषले प्राप्त गर्ने कुराको प्रवल सम्भावना भएमा, तथा

ख. सो कारोबारको लागत वा मूल्य विश्वसनीय ढंगमा मापन गर्न सकिने भएमा ।

दायित्व

दायित्वमा कोषको विगतको कारोबारबाट सिर्जित तथा भविष्यमा आर्थिक स्रोत बाहिरिने सम्भावना रहेका कोषका हालका दायित्वहरुपर्दछन् ।

निम्न दुबै शर्तहरु पुरा भएमा मात्र कुनै कारोबारलाई कोषको दायित्वको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ :

क. सो कारोबारसँग जोडिएको कुनै आर्थिक लाभ कोषबाट बाहिरिने कुराको प्रवल सम्भावना भएमा, तथा

ख. सो कारोबारको लागत वा मुल्य विश्वसनिय ढंगमा मापन गर्न सकिने भएमा ।

ईक्विटी

कोषको सम्पूर्ण सम्पत्तिबाट दायित्व घटाँउदा बाँकी रहने खुद अवशेष कोषको इक्विटी हुनेछ।

आम्दानी

आम्दानी भन्नाले सम्पत्तिमा बढोत्तरी हुने वा दायित्व कम भई खुद इक्विटीमा वृद्धि हुने गरी आर्थिक स्रोतमा भएको बढोत्तरी बुझिनेछ। तर यसले इक्विटीका सहभागीहरुबाट प्राप्त भएको इक्विटीमा भएको योगदान समावेश गर्नेछैन।

खर्च

खर्च भन्नाले दायित्वको बढोत्तरी हुने वा सम्पत्ति कम भई खुद इक्विटीमा कमी हुने गरी आर्थिक स्रोतमा भएको कमी बुझिनेछ। तर यसले इक्विटीका सहभागीहरुलाई वितरण गरेको रकम समावेश गर्नेछैन।

३. प्रमुख लेखा नीतिहरु (Major Accounting Policies)

३.१ सहायक कम्पनीमा लगानी (Investment in subsidiary) :

समूहले नियन्त्रण गर्न सक्ने शक्ति (Power to control) रहेको सबै कम्पनी सहायक कम्पनीहरु हुन्। कुनै संस्थासँगको संलग्नताको कारण समूहलाई परिवर्तनशील प्रतिफलको अधिकार भएमा वा समूह त्यसमा जोडिएमा (Exposed) र समूहसँग रहेको शक्तिको माध्यमबाट संस्थाको त्यस्तो प्रतिफलमा फरक पार्ने क्षमता भएमा समूहसँग नियन्त्रण गर्ने शक्ति रहन्छ। एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्दा कोषले नियन्त्रण गरेको सहायक कम्पनीहरुको समान परिस्थितिमा भएका एकै किसिमको कारोबारहरु तथा घटनाहरुको लागि समान लेखा नीति प्रयोग गरिनेछ। कोषले लगानी गरेको संस्थामा नियन्त्रण प्राप्त गरेको मिति देखि एकीकरण शुरु गरिनेछ र कोषले त्यस्तो नियन्त्रण गुमाएको दिनदेखि एकीकरण अन्त्य गरिनेछ।

खरिद विधि (Purchase/Acquisition method): सहायक कम्पनीहरुको एकीकरणमा खरिद विधि (Purchase/Acquisition method)अपनाईनेछ। खरिद विधिमा लगानी गरेको संस्थामा नियन्त्रण प्राप्त गरेको मिति ९ब्अत्रगष्कष्तष्यल मबतभ० देखि एकीकरण शुरु गरी त्यस्तो नियन्त्रण गुमाएको दिनदेखि एकीकरण अन्त्य गरिन्छ। व्यवसायिक एकीकरण (Business combination) को क्रममा प्राप्त गरिएको पहिचान हुने (Identifiable) सम्पत्ति तथा दायित्व र जिम्मेवारी लिईएको संभावित दायित्वलाई प्राप्त गरेको मितिको उचित मूल्य (Fair value) मा मापन गरिनेछ। विनिमयको दिनमा प्राप्त गरिएको सम्पत्ति, जारी गरिएको पूँजीगत उपकरण (Equity instruments), भएको वा जिम्मेवारी लिईएको दायित्वको उचित मूल्यमा प्राप्तिसँग सम्बन्धित प्रत्यक्ष खर्च जोडी प्राप्तिलागत (Acquisition cost) मापन गरिनेछ। प्राप्तिमितिमा प्राप्त गरिएको पहिचान हुने खूद सम्पत्ति (Net assets)मा रहेको समूहको भागको उचित मूल्य भन्दा प्राप्ति लागत बढी भएमा सो बढी भएको रकमलाई ख्याति (Goodwill)को रुपमा अंगिकार गरिनेछ। यदि प्राप्त गरिएको पहिचान हुने सहायक कम्पनीको खूद सम्पत्ति (Net assets) मा रहेको समूहको भागको उचित मूल्य भन्दा प्राप्तिलागत कम भएमा सो कम भएको रकमलाई सिधै नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।

एकीकरण (Consolidation): एकीकृत वित्तीय विवरण तयार पार्दा सहायक कम्पनीको सम्पत्ति, दायित्व, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाह कोषको सम्पत्ति, दायित्व, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहसँग जोडिनेछ। सहायक कम्पनीमा कोषको लगानीको र उक्त कम्पनीको इक्विटीको अंश पूर्ण रुपमा हटाइनेछ। एकीकृत वित्तीय विवरण बनाउने बेलामा अन्तर समूह कारोबारसँग सम्बन्धित सम्पत्ति तथा दायित्व, आम्दानी, खर्च र नगद प्रवाहलाई पूर्णरुपमा हटाइनेछ।

नियन्त्रण गुमेको अवस्था (Loss of control): कुनै सहायक कम्पनीमा कोषले नियन्त्रण गुमाए पछि एकीकृत वित्तीय अवस्थाको विवरणबाट सहायक कम्पनीको सम्पत्ति तथा दायित्व डि-रिकग्नाइज गरिने अथवा हटाईनेछ। त्यस्तो सहायक कम्पनीमा बाँकी रहेको लगानीलाई उचित मूल्यमा वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा पहिचान गरिनेछ। माथिको लेखाङ्कनको साथै नियन्त्रण गुमेको कारणले प्राप्त भएको उचित रकमलाई पहिचान गरी गैर नियन्त्रित स्वार्थलाई डि-रिकग्नाइज गरेपश्चात बाँकी रहेको फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ।यदि सहायक कम्पनीसँग सम्बन्धित कुनै सम्पत्ति वा दायित्वको रकम अन्य विस्तृत आय विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको भएमा त्यस्तो रकमलाई मातृ कम्पनीले आफ्नै सम्पत्ति वा दायित्व सिधै निसर्ग गर्दा गरिने सरह लेखाङ्कन गरिनेछ।

गैर नियन्त्रित स्वार्थ (Non controlling interest):कोषले प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा धारण नगरेको सहायक कम्पनीको खूद सम्पत्ति वा नेट वर्थलाई गैर नियन्त्रित स्वार्थ मानिनेछ। गैर नियन्त्रित स्वार्थलाई लगानी गरेको संस्थामा नियन्त्रण प्राप्त गरेको मिति (Acquisition date) देखि सहायक कम्पनीको खूद सम्पत्तिको उचित मूल्यको अंशको रुपमा लेखाङ्कन शुरु

गरी सहायक कम्पनीको ईक्विटी (Equity) मा नियन्त्रण कायम नगरेका शेयरधनी (Minority shareholder) को अनुपातमा भएको परिवर्तनलाई समायोजन गर्दै लगिनेछ । सहायक कम्पनीमा नियन्त्रण गुमेको दिनदेखि गैर नियन्त्रित स्वार्थलाई डि-रिकग्नाइज गरिने अथवा हटाईनेछ ।

कोषको छुट्टै वित्तीय विवरण (Separate financial statement) तयार गर्दा सहायक कम्पनीमा भएको लगानीलाई सहायक कम्पनीहरुमा लगानीको रुपमा वित्तीय सम्पत्तिको कुनै एक वर्गमा वर्गीकरण गरी उचित मूल्यमा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

३.२ सम्बद्ध कम्पनीमा लगानी (Investment in associates) :

समूहको अर्थपूर्ण प्रभाव (Significant influence) भएको संस्थालाई सम्बद्ध कम्पनी मानिन्छ । नियन्त्रण वा सह नियन्त्रण बाहेक लगानी गरिएको संस्थाको वित्तीय तथा सञ्चालन सम्बन्धी नीतिगत निर्णयमा सहभागी हुन पाउने शक्तिलाई नै अर्थपूर्ण प्रभाव मानिन्छ । कोष आफैले तथा कोषले लगानी गरेको कम्पनीहरु मार्फत कुनै कम्पनीको २० प्रतिशत वा सोभन्दा बढी र ५० प्रतिशत वा सो भन्दा कम शेयर धारण गरेको वा त्यस्तो कम्पनीको सञ्चालक समितिमा कोष वा कोषले लगानी गरेको कम्पनीले प्रतिनिधित्वसमेत प्राप्त गरेमा वा उक्त कम्पनी र कोषबीच कुनै पक्ष आश्रित हुने गरी कारोबार भएमा वा कोषले उक्त कम्पनीको व्यवस्थापन सम्हालेको अवस्थामा उक्त कम्पनीमा कोषको अर्थपूर्ण प्रभाव रहेको मानिनेछ ।

ईक्विटी विधि (Equity method): सम्बद्ध कम्पनीहरुमा गरिएको लगानीको लेखाङ्कनमा ईक्विटी विधि अपनाईनेछ र शुरुवाती पहिचान लागत रकममा गरिनेछ । सम्बद्ध कम्पनीको नाफा नोक्सानमा रहेको समूहको अंशलाई समूहको एकीकृत नाफा नोक्सानमा आयको रुपमा समावेश गरी लगानी हिसाबमा समायोजन गरिनेछ । उक्त कम्पनीबाट प्राप्त भएको लाभांशलाई कम्पनीको लगानी रकमबाट घटाइनेछ । कम्पनीको अन्य विस्तृत आम्दानीमा कुनै रकम भएमा सो मा आफ्नो स्वामित्वको अंश समेत कोषको अन्य विस्तृत आय विवरणमा समावेश गरिनेछ ।

लगानी गरेको मितिमा लगानी रकम र उक्त कम्पनीमा कोषको स्वामित्व अंश अनुसार कायम हुने सम्पत्ति तथा दायित्वको उचित मूल्यको खुद रकमबीचको फरकलाई निम्न अनुसार समायोजन गरिनेछ :

क) लगानीको लागत खुद सम्पत्ति भन्दा बढी भएमा बढी रकमलाई ख्याति(Goodwill) को रुपमा मानी उक्त बढी रकम लगानीमा नै समावेश गरिनेछ । ख्यातिलाई परिशोधन (Amortize)गरिने छैन ।

ख) लगानीको लागत खुद सम्पत्ति भन्दा कम भएमा कम भए जति रकमलाई नाफाको अंशको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

यो विधि लगानी गरेको संस्थामा अर्थपूर्ण प्रभाव प्राप्त गरेको मिति देखि त्यस्तो प्रभाव गुमाएको दिनसम्म प्रयोग गरिनेछ । कुनै सम्बद्ध कम्पनीमा कोष वा समूहले अर्थपूर्ण प्रभाव गुमाए पछि त्यस्तो कम्पनीमा बाँकी रहेको लगानीलाई उचित मूल्यमा सम्बन्धित वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा पहिचान गरिनेछ । बाँकी रहेको लगानीको उचित मूल्यमा बिक्री गरिएको लगानीबाट प्राप्त भएको रकम जोडी र बिक्री अघिको किताबी रकम (Carrying amount) बीचको फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । यदि सम्बद्ध कम्पनीसँग सम्बन्धित सम्पत्ति वा दायित्वको कुनै रकम अन्य विस्तृत आय विवरणमा लेखाङ्कन गरिएको भएमा त्यस्तो रकमलाई मातृ कम्पनीले आफ्नै सम्पत्ति वा दायित्व सिधै निसर्ग गर्दा गरिने सरह लेखाङ्कन गरिनेछ ।

कोषको छुट्टै वित्तीय विवरण (Separate financial statement) तयार गर्दा सम्बद्ध कम्पनीमा भएको लगानीलाई सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानीको रुपमा वित्तीय सम्पत्तिको कुनै एक वर्गमा वर्गीकरण गरीउचित मूल्यमा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

३.३ वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरु (Financial assets and liabilities) :

१) पहिचान (Recognition)

कुनै वित्तीय उपकरणको करारजन्य व्यवस्थाको एक पक्षको रुपमा अनुबन्धन भएपछि मात्र सोसँग सम्बन्धित वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वको लेखामा पहिचान गरिनेछ ।

२) वर्गीकरण (Classification)

क) वित्तीय सम्पत्ति (Financial Assets)

वित्तीय सम्पत्ति अन्तर्गत नगद, अन्य संस्थाको ईक्विटी उपकरण, अन्य संस्थाबाट नगद वा अन्य वित्तीय सम्पत्ति प्राप्त गर्ने अधिकार तथा कोषलाई लाभ हुने गरी वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको आदानप्रदानको अधिकार आदि पर्दछन् ।

वित्तीय सम्पत्तिहरुको व्यवस्थापन गर्नका लागि कोषको व्यावसायिक ढाँचा र वित्तीय सम्पत्तिको करारजन्य नगद प्रवाह विशेषताहरुको आधारमा वित्तीय सम्पत्तिलाई परिशोधित लागत (Amortized cost) वा अन्य विस्तृत आय मार्फत् उचित मूल्यमा (Fair value through other comprehensive income)र नाफा वा नोक्सान मार्फत् उचित मूल्य (Fair value through profit or loss) मध्ये कुनै एकमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at amortized cost): करारजन्य नगद प्रवाह प्राप्त गर्न धारण गर्ने उद्देश्य भएको व्यावसायिक ढाँचा अन्तर्गत धारण गरिने तथा करारमा उल्लेखित शर्तहरुले निश्चित मितिमा बाँकी रहेको साँवा रकममा साँवा वा ब्याज वा दुबैको नगद प्रवाह दिने वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at fair value through other comprehensive income):करारजन्य नगद प्रवाह प्राप्त गर्न वा बिक्री गर्न धारण गर्ने उद्देश्य भएको व्यावसायिक ढाँचा अन्तर्गत धारण गरिने तथा करारमा उल्लेखित शर्तहरुले साँवा वा ब्याज वा दुबै नगद प्रवाह दिने वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गीकरण गरिनेछ ।सो मध्ये शुरुवाती पहिचानमानै पूँजीगत उपकरणमा भएको लगानीको उचित मूल्यमा हुने परिवर्तनलाई अन्य विस्तृत आय मार्फत प्रस्तुत गर्ने गरी निर्धारण गरिएका वित्तीय सम्पत्तिलाई अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गीकरण गरिनेछ । यस्ता सम्पत्तिको उचित मूल्यमा भएको पछिल्लो परिवर्तनहरु अन्य विस्तृत आय खातामा समावेश गरिनेछ ।

नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at fair value through profit or loss):करारजन्य नगद प्रवाह प्राप्त गर्न वा बिक्री गर्न धारण गर्ने उद्देश्य भएको व्यावसायिक ढाँचा अन्तर्गत धारण गरिने तथा करारमा उल्लेखित शर्तहरुले साँवा वा ब्याज वा दुबै नगद प्रवाह दिने वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिमा वर्गीकरण गरिनेछ । सो मध्ये व्यापारको लागि धारण गरिएका वित्तीय सम्पत्तिहरु नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ । यस्ता सम्पत्तिको उचित मूल्यमा भएको पछिल्लो परिवर्तनहरु नाफा वा नोक्सान खातामा समावेश गरिनेछ ।

ख)वित्तीय दायित्व (Financial Liabilities)

वित्तीय दायित्व अन्तर्गत सामान्यतया अन्य संस्थालाई नगद वा अन्य वित्तीय सम्पत्ति प्रदान गर्ने दायित्व, कोषलाई हानी हुने गरी वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको आदानप्रदानको अधिकार आदि पर्दछन् ।सबै वित्तीय दायित्वहरुलाई सामान्यतया परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय दायित्वमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

(ग) पुनःवर्गीकरण(Reclassification)

वित्तीय सम्पत्तिहरु व्यवस्थापन गर्ने व्यावसायिक ढाँचा परिवर्तन भएमा मात्र सो परिवर्तनले असर गर्ने सम्पूर्ण वित्तीय सम्पत्तिहरुलाई पुनःवर्गीकरण गरिनेछ । वित्तीय दायित्वलाई पुनःवर्गीकरण गरिनेछैन ।पुनःवर्गीकरण गर्दा निम्न अनुसार गरिनेछ :

१. परिशोधित लागतबाट नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा : पुनःवर्गीकरण मितिमा उचित मूल्य मापन गरी फरक रकमलाई नाफा वा नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गर्ने ।

२. नोक्सान मार्फत उचित मूल्यबाट परिशोधित लागतमाः पुनःवर्गीकरण मितिको उचित मूल्य उक्त सम्पत्तिको अघि सारिएको रकम (Carrying Amount)हुनेछ । तत्पश्चात, उक्त सम्पत्तिको प्रभावकारी ब्याज तथा अपेक्षित वित्तीय नोक्सानी (Expectd Credit loss) को हिसाब गर्ने ।

३. परिशोधन लागतबाट अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा : पुनःवर्गीकरण मितिमा उचित मूल्य मापन गरी फरक रकमलाई अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गर्ने, यसले प्रभावकारी ब्याज तथा अपेक्षित वित्तीय नोक्सानीमा परिवर्तन नहुने ।

४. अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यबाट परिशोधन लागतमा: पुनःवर्गीकरण मितिको उचित मूल्यमा सो सम्पत्तिको हालसम्मको संचित उचित मूल्यको असरलाई समायोजन गरी लेखाङ्कन गर्ने ।

५. नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यबाट अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यमा : उचित मूल्य कायम नै रहने, अन्य समायोजन आवश्यक नहुने तर यसले प्रभावकारी व्याज तथा अपेक्षित वित्तीय नोक्सानीमा परिवर्तन हुन सक्ने ।

६. अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मूल्यबाट नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा : उचित मूल्य कायम नै रहने, हालसम्मको संचित उचित मूल्यको असरलाई पुनःवर्गीकरणको रुपमा नाफा नोक्सान हिसाबमा समावेश गर्ने ।

३) मापन (Measurement)

प्रारम्भिक पहिचानमा मापन (Measurement at initial recognition): वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरुको प्रारम्भिक मूल्याङ्कन उचित मूल्यमा गरिनेछ । जुन वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्व नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा वर्गीकरण गरिंदैन, त्यस्ता वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको प्राप्तिसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित कारोबार लागतहरु सो वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको उचित मुल्यमा समावेश गरिनेछ । वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरुको प्राप्ति, निष्काशन वा निसर्ग आदिसँग प्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित थप लागतहरुलाई कारोबार लागत मानिनेछ । यस्ता थप लागत सो वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्व प्राप्ति, निष्काशन वा निसर्ग नगरेको भए खर्च गरिरहनु नपर्ने हुन्छ ।

पछिल्लो मापन (Subsequent measurement) :

परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्व (Financial assets or liabilities measured at amortized cost): वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको प्रारम्भिक मापनको रकममा साँवा फिर्ता रकम घटाई, प्रभावकारी व्याज विधि (Effective interest method) बाट मापन गरिएको प्रारम्भिक रकम र अन्तिम रकम (Maturity amount) को फरकको सञ्चित परिशोधन (Cumulative amortization) जोडी वा घटाई आउने रकममा व्यवस्था लेखा (Allowance account) मार्फत क्षयीकरण नोक्सानी वा असुल हुन नसक्ने वापतको रकम घटाएपछिको रकम अर्थात वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वको परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको रुपमा वर्गीकरण गरिएको वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको पछिल्लो मापन गरिनेछ । वित्तीय सम्पत्ति वा दायित्वको परिशोधिन तथा डि-रिकग्निसनको क्रममा हुने लाभ वा हानीलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति (Financial assets measured at fair value): अन्य विस्तृत आय अथवा नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्ति उचित मूल्यमा पछिल्लो मापन गरिनेछ । वर्तमान बजारको अवस्थामा मापन गर्ने दिनमा बजारमा सहभागी व्यक्तिहरु बीचको सामान्य कारोबार (Orderly transaction) मा सम्पत्ति बिक्रीबाट प्राप्त हुने रकम वा दायित्व नामसारीमा भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम नै उचित मूल्य हो । बजार अभाव भएको अवस्थामा आफ्नो पहुँच भएको सबैभन्दा फाइदाजनक बजारको मूल्य नै उचित मूल्य हो । वित्तीय उपकरणको उचित मूल्यको उत्तम प्रमाण भनेको उक्त उपकरणको कारोबार मूल्य हो । यदि वित्तीय सम्पत्तिको प्रारम्भिक पहिचानको क्रममा कारोबार रकम र उचित मूल्य फरक रहेको छ तथा उचित मूल्यको निर्धारणको लागि सक्रिय बजारमा उद्धृत मूल्य(Quoted price)रहेको वा प्रासंगिक कारकहरु(Observable inputs)लाई मध्यनजर गर्दै अन्य मूल्याङ्कन विधिबाट मूल्याङ्कन गरिएको भएमा सो फरक रकमलाई तत्काल नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । अन्यथा कारोबार रकम र उचित मूल्य बीचको फरक रकमलाई स्थगन गर्ने गरी उचित मूल्यमा उपकरणको मापन गरिनेछ । उक्त फरक रकमलाई सो वित्तीय उपकरणको अवधिभरमा नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

प्रभावकारी ब्याज विधि (Effective interest method):

प्रभावकारी ब्याजदर (Effective interest rate) भन्नाले त्यस्तो ब्याजदरलाई जनाउछ जसले वित्तीय उपकरणको अपेक्षित जीवन वा सो भन्दा छोटो अवधि (जब सही हुन्छ) भित्र हुने भविष्यको अनुमानित नगद भुक्तानी वा प्राप्तिलाई ठ्याक्कै वित्तीय सम्पत्ति वा वित्तीय दायित्वको खूद किताबी रकम (Net carrying amount) बराबर हुने गरी वट्टा (Discount) गर्दछ । प्रभावकारी ब्याजदरको गणना गर्दा वित्तीय उपकरणको

सबै करारीय व्यवस्थाहरुलाई आधार लिईनेछ तर भविष्यमा हुनसक्ने वित्तीय नोक्सानी (Credit risk) लाई आधार लिईनेछैन । सो गणनामा अर्थपूर्ण (Significant)हुने प्राप्त गरिएको वा भुक्तानी गरिएको शुल्क तथा विन्दुहरु (जुन प्रभावकारी ब्याजदरको अविछिन्न भाग हुन्छ), कारोबार लागत तथा अन्य सबै प्रिमियम वा डिस्काउन्ट समावेश गरिनेछ । वित्तीय उपकरण वा सोको समूहबाट हुने नगद प्रवाह तथा अपेक्षित जीवन विश्वसनीय ढंगबाट अनुमान गर्न सकिएमा सोही आधारमा, अन्यथा सो वित्तीय उपकरण वा सोको समूहको करार अवधिभित्र हुने करारजन्य नगद प्रवाहलाई आधार लिई प्रभावकारी ब्याजदर गणना गरिनेछ ।

सो गणनामा कोषको व्यवस्थापनले निश्चित रकमभन्दा बढीको ऋण रकममा मात्र प्राप्त गरेको शुल्कलाई परिशोधन लागतको हिसाबमा समावेश गर्ने गरी निर्णय लिन सक्नेछ ।

वित्तीय सम्पत्तिको उचित मूल्याङ्कन (Fair valuation of financial assets):

उपलब्ध भएसम्म वित्तीय उपकरणको उचित मूल्य सक्रिय बजार (Active market)को उद्धृत (Quoted) मूल्यलाई मानिनेछ । उपकरणको लगातार रुपमा कारोबार हुने बजारलाई सक्रिय बजार मानिनेछ । सक्रिय बजार नभएको अवस्थामा कोषले अवलोकन योग्य कारकहरु (Observable Inputs) को पहिचान तथा प्रयोग गरी उपयुक्त मूल्याङ्कन विधिहरु अबलम्बन गरी उचित मूल्यको निर्धारण गर्नु पर्दछ । यी विधिहरुलाई चाहिने कारकहरु (Inputs) सम्भव भए सम्म अवलोकन गर्न सकिने बजार तथ्याङ्कबाट लिइनेछ । यस प्रकृया अर्न्तगत भविष्यमा अपेक्षित नगद प्रवाह निर्धारण गर्ने र प्रतिवेदन मिति सम्म वट्टा (Discount) गर्नु पर्दछ । भविष्यमा अपेक्षित नगद प्रवाह बजार तथ्याङ्कको मान्यता (assumption) मा भर पर्दछ । त्यसैले उचित मूल्यको अनुमान फरक पर्ने हुन सक्छ र बजारबाट अनुभूत (Realizable) नहुन सक्छ । कोषले निम्न उचित मूल्य पदानुक्रम (Fair value hierarchy) अनुसार उचित मूल्य मापन गर्नेछ ।

स्तर-१ः-समान (Identical)उपकरणका लागि सक्रिय बजारमा उद्धृत बजार मूल्यहरु ।

स्तर-२ः-अवलोकन योग्य कारकहरुको आधारमा या त प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा मूल्य निर्धारण विधि ।यस वर्ग अर्न्तगत उपकरणहरुको मूल्य निम्न तरिकाहरु प्रयोग गरी निर्धारण गरिनेछ -

(क) समान उपकरणका लागि सक्रिय बजारमा उद्धृत बजार मूल्य वा

(ख) सक्रिय बजार भन्दा कम मानिने बजारहरुमा समान वा उस्तै(Similar)उपकरणका लागि उद्धृत मूल्य वा

(ग) अन्य मूल्य निर्धारण विधिहरु जहाँ सबै महत्वपूर्ण कारकहरु प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा बजार तथ्याङ्कबाट निरीक्षण गर्न सकिन्छ ।

स्तर-३ः- अवलोकन गर्न नसकिने महत्पूर्ण कारकहरु (Signficant unobservable inputs)प्रयोग गरिने मूल्य निर्धारण विधि ।यस वर्ग अर्न्तगत कोषलाई उपलब्ध आन्तरिक तथा अन्य राम्रो तथ्याङ्कलाई आधार लिएर मूल्य निर्धारण गरिने उपकरणहरु पर्नेछन । यस अन्तर्गत मूल्याङ्कन गर्दा महत्वपूर्ण अवलोकन गर्न नसकिने समायोजन (adjustment) वा मान्यता (assumption) तय गरिनेछ ।

४) **ब्याज आम्दानी (Interest Income)**

वित्तीय सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने ब्याज आम्दानीलाई प्रभावकारी ब्याजदर विधिले गणना गरिनेछ । खरिद गरिएको वा शुरुवातमै साख क्षय(Purchased or originated credit impaired) भएको वित्तीय सम्पत्ति र पछिल्लो समयमा साख क्षय (Subsequently credit impaired) भएको वित्तीय सम्पत्तिबाहेकका वित्तीय सम्पत्तिहरुको ब्याज आम्दानी गणना त्यस्तो सम्पत्तिको कुल किताबी रकम(Gross carrying amount) मा प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरिनु पर्दछ । खरिद गरिएको वा शुरुवातमै साख क्षय भएको वित्तीय सम्पत्तिको हकमा त्यस्तो सम्पत्तिको परिशोधित लागतमा साख समायोजन गरिएको प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरी ब्याज आम्दानी गणना गर्नु पर्दछ । पछिल्लो समयमा साख क्षय भएको वित्तीय सम्पत्तिको हकमा त्यस्तो सम्पत्तिको परिशोधित लागतमा प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरी ब्याज आम्दानी गणना गर्नु पर्दछ । त्यसरी ब्याज आम्दानी गणना गरिएपछिको समयमा पछिल्लो समयमा साख क्षयीकरण भएको वित्तीय सम्पत्तिको कर्जा जोखिममा सुधार भई साख क्षयीकरण भएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा नरहेमा त्यस्तो वित्तीय सम्पत्तिको कुल किताबी रकममा प्रभावकारी ब्याजदर प्रयोग गरी ब्याज आम्दानी गणना गर्नु पर्दछ ।

५) **क्षयीकरण (Impairment) :**

वित्तीय सम्पत्तिमा अपेक्षित कर्जा नोक्सानी (Expected credit loss) विधि अनुसार क्षयीकरण नोक्सानीको हिसाब गरिनेछ । पहिलो मापन पछिको मापनमा वित्तीय सम्पत्तिको गुणस्तरमा भएको परिवर्तन अनुसार तीन तह मोडेलमा क्षयीकरण नोक्सानीको परीक्षण तथा मापन गरिनेछ ।

१२ महिना अपेक्षित नोक्सानी	जीवनभर अपेक्षित नोक्सानी	जीवनभर अपेक्षित नोक्सानी

तह १: यस अन्तर्गत त्यस्ता सम्पत्तिहरु पर्दछन् जसको कर्जा जोखिम (Credit risk) पहिलोपल्ट सम्पत्ति मापन गर्दाको अवस्थाबाट अर्थपूर्ण रुपमा वृद्धि (Significant increase) भएको हुँदैन । यस्ता सम्पत्तिहरुको क्षयीकरण नोक्सानीले प्रतिवेदन मितिको १२ महिना भित्रमा हुन सक्ने नोक्सानीलाई प्रतिविम्वित गर्दछ । नोक्सानीको सम्भावना (Probability of default) को समेतको आधारमा यस्तो नोक्सानीको मापन गरिनेछ ।

यस्तो वित्तीय सम्पत्तिमा सम्पत्तिको कुल अघि सारिएको रकम (Gross carrying amount) मा व्याज आम्दानीको हिसाब गरिनेछ ।

तह २: यस अन्तर्गत त्यस्ता सम्पत्तिहरु पर्दछन् जसको कर्जा जोखिम (Credit risk) पहिलोपल्ट सम्पत्ति मापन गर्दाको अवस्थाबाट अर्थपूर्ण रुपमा वृद्धि (Significant increase) भएको हुन्छ, तथापि क्षयीकरण भएको जनाउने वस्तुगत प्रमाण (Objective Evidence) रहेको हुँदैन । यस्ता सम्पत्तिहरुको क्षयीकरण नोक्सानीले सम्पत्तिको जीवन (अवधि) भरमा हुन सक्ने नोक्सानीलाई प्रतिविम्वित गर्दछ । सम्पत्तिको भारित नोक्सानीको सम्भावना समेतको आधारमा यस्तो नोक्सानीको मापन गरिनेछ, जसमा भारको रुपमा नोक्सानीको सम्भावना (Probability of default) लाई समावेश गरिनेछ ।

यस्तो वित्तीय सम्पत्तिमा सम्पत्तिको कुल अघि सारिएको रकम (Gross carrying amount) मा व्याज आम्दानीको हिसाब गरिनेछ ।

तह३: यस अन्तर्गत क्षयीकरण भएको जनाउने वस्तुगत प्रमाण (Objective evidence) रहेका सम्पत्तिहरु अर्थात पछिल्लो समयमा साख क्षय भएको वित्तीय सम्पत्तिहरु पर्दछन् । यस्ता सम्पत्तिहरुको क्षयीकरण नोक्सानीले सम्पत्तिको जीवन (अवधि) भरमा हुन सक्ने नोक्सानीलाई प्रतिविम्वित गर्दछ ।

यस्तो वित्तीय सम्पत्तिमा सम्पत्तिको क्षयीकरण नोक्सानी पछिको खुद अघि सारिएको रकम (Net carryingamount after impairment loss) मा व्याज आम्दानीको हिसाब गरिन्छ ।

वित्तीय सम्पत्ति वा सोको समूह क्षय भएको वस्तुगत प्रमाणहरुमा निम्न नोक्सानजन्य घटनाहरु (Loss events) सँग सम्बद्ध अवलोकन गर्न सकिने तथ्यांक (Observale data) समावेश हुन्छन् :

- ऋणपत्रको निष्काशनकर्ता वा कर्जा लिने व्यक्ति उल्लेखनीय रुपमा वित्तीय संकटमा परेमा,
- कोषले विरलै गर्ने किसिमले कुनै कर्जाको पुनर्संरचना गरेमा,
- करारको पालना नभएमा जस्तैः ऋणीले कर्जाको साँवा वा ब्याज भुक्तानी गर्न चुकेमा (Default),
- ऋणी टाट पल्टने देखिएमा,
- वित्तीय संकटको कारणले सम्पत्तिको (जस्तै धितोपत्रको) सक्रिय बजार कायम नरहेमा,
- वित्तीय सम्पत्तिको समूहको भुक्तानीको अवस्थामा प्रतिकूल परिवर्तन भएमा,
- राष्ट्रिय वा क्षेत्रगत आर्थिक वातावरणमा भएको परिवर्तन समूहमा रहेको सम्पत्तिको भुक्तानी चुकाई (Default) सँग सम्बद्ध भएमा ।

यदि पछिल्लो अवधिमा क्षयीकरण नोक्सान कम भई त्यस्तो कमी क्षयीकरण नोक्सानी पहिचान पछिको घटनासँग वस्तुगत रुपमा सम्बन्धित हुन्छ भने पहिले पहिचान गरिएको क्षयीकरण नोक्सानीलाई व्यवस्था खातामा समायोजन गरी फिर्ता गरिनेछ । यसरी फिर्ता गरिएको नोक्सानी फिर्ता सो नोक्सानी फिर्ता गर्न अघि कायम रहेको सम्बन्धित वित्तीय सम्पत्तिको परिशोधित लागतभन्दा बढी किताबी रकम कायम हुने गरी हुने छैन । फिर्ता गरिएको क्षयीकरण नोक्सानीलाई नाफा वा नोक्सान खातामा आम्दानी जनाईनेछ ।

नेपाल लेखामानअनुसार गणना गरिएको क्षयीकरण	रकम रु
एकल क्षयीकरण	३,३७५,२८३,३४०
सामूहिक क्षयीकरण	७६१,२०७,८०२
जम्मा	४,१३६,४९१,१४२

विगतको लगानी नीति अनुसार गणना गरिएको क्षयीकरण	रकम रु
एकल क्षयीकरण	९,०६२,८५३,००३
सामूहिक क्षयीकरण	६,७७९,०९३,३१६
जम्मा	**१२,९५४,८१६,५२३**

६) **डि-रिकग्निसन (De-recognition)**

वित्तीय सम्पत्तिबाट हुने नगद प्रवाह प्राप्त गर्ने करारजन्य अधिकार समाप्त भएमा वा त्यस्तो नगद प्रवाह प्रभावकारी रुपमा हस्तान्तरण हुने गरी वित्तीय सम्पत्ति हस्तान्तरण गरिएमा वित्तीय सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ । त्यसैगरी वित्तीय दायित्वको करारमा उल्लेख गरिएको जिम्मेवारी पूरा गरिएमा वा खारेज गरिएमा वा समाप्त भएमा वित्तीय दायित्वलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ ।

३.४ नगद वा नगद समान(Cash and cash equivalents)

नगद र नगद समान भन्नाले नगद, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको चालु/माग (Current/Call) खातामा रहेको निक्षेप तथा तत्काल नगदमा परिणत गर्न सकिने र मूल्य परिवर्तनको अत्यन्त कम जोखिम रहेको छोटो अवधिकोअत्याधिक तरल लगानीलाई जनाउँनेछ । तेस्रो वर्गमा खरिद गरेको अथवा प्लेसमेन्ट (Placement)गरिएको समय पश्चात तीन महिना वा सोभन्दा कम अवधिमा परिपक्व (Mature) हुने मौद्रिक उपकरण (Monetary instruments) अथवा प्लेसमेन्ट पर्दछ । नगद वा नगद समानको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा हुनेछ ।

३.५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात (Balances at Banks and Financial Institutions)

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात भन्नाले बैंक तथा वित्तीय संस्थामा निश्चित अवधिको लागि मुद्दति (Fixed) खातामा राखिएको निक्षेपलाई जनाउँनेछ । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दातको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा हुनेछ ।

३.६ व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु (Trading assets)

कोषले सैद्धान्तिकरुपमा बिक्री वा निकट भविष्यमा पुनः खरिद गर्ने वा छोटो समयमा नाफा कमाउने उद्देश्यले तय गरिएको पोर्टफोलियो (Portolio) को भागको रुपमा स्थिति लिने (Holding)मनसायले धारण गरेका सम्पत्तिलाई व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु अन्तर्गत वर्गीकरण गरिनेछ । यस अन्तर्गत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठित संस्थाहरुको शेयर तथा डिबेञ्चर, नेपाल सरकार वा विदेशी सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स, नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स आदिमा उपर्युक्त उद्देश्यले गरिएको लगानी पर्दछन् ।व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कनहुनेछ ।

३.७ कर्जा तथा सापटी (Loans and advances)

निश्चित वा दृश्यात्मक (Determinable)भुक्तानी हुने तथा सक्रिय बजारमा उद्धृत नहुने नन् डेरिभेटिभ (Non derivative) वित्तीय सम्पत्तिलाई कर्जा तथा सापटीमा वर्गीकरण गरिनेछ । यसमा सञ्चयकर्ता, परियोजना तथा संगठित संस्था र कर्मचारीहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा तथा सापटी पर्दछन् । कर्जा तथा सापटीको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा हुनेछ ।

३.८ धितोपत्रमा लगानी (Investment in securities)

धितोपत्रमा लगानी अन्तर्गत राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठित संस्थाहरुको शेयर तथा डिबेञ्चर, नेपाल सरकार वा विदेशी सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स, नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स आदिमा गरिएको दीर्घकालीन लगानीलाई जनाउनेछ। राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठीत संस्थाहरुको शेयरमा गरिएको दीर्घकालीन लगानी अन्य विस्तृत आयमार्फत उचित मूल्यमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कनहुनेछ । राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संगठित संस्थाहरुको डिबेञ्चर, नेपाल सरकार वा विदेशी सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स, नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ऋणपत्र, बचतपत्र तथा ट्रेजरी बिल्स आदिमा गरिएको दीर्घकालीन लगानी परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कनहुनेछ । कोषले शेयरमा लगानी गरेको मध्ये अधिकांश लगानी संस्थापक शेयरमा रहेको छ ।

३.९ अन्य वित्तीय सम्पत्ति (Other Financial assets)

आसामी (Sundry debtors), कोषले दिएको पेश्की, धरौटी जस्ता सम्पत्तिहरुलाई अन्य वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा वर्गीकरण गरिनेछ। अन्य वित्तीय सम्पत्ति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कनहुनेछ ।

३.१० वित्तीय दायित्व (Financial liabilities)

तिर्नुपर्ने हिसाबहरु (Sundry creditors), कोषले लिएको पेश्की, धरौटी जस्ता दायित्वहरुलाई वित्तीय दायित्वको रुपमा वर्गीकरण गरिनेछ । वित्तीय दायित्वको लेखा नीति परिशोधित लागतमा मापन गरिएको वित्तीय दायित्वको रुपमा हुनेछ ।

३.११ सम्पत्तिहरुमा लगानी (Investment property)

भाडा प्राप्त गर्न वा पुँजिगत बढोत्तरीको लागि धारण गरिएका जग्गा, भवन, भवन वा जग्गा तथा भवनको भागलाई सम्पत्तिहरुमा लगानीको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ । लगानी सम्पत्तिको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ । लागत रकममा सम्पत्तिको खरिद मूल्य तथा सोको खरिद वा निर्माणसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश गरिनेछ । सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजीकरण गरिनेछ । निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । यस्ता सम्पत्तिहरुलाई पछिल्लो समयमा लागत रकममा सञ्चित ह्रासकट्टी रकम (Accumulated Depreciation) र सञ्चित हानी भएको रकम (Accumulated impairment loss) घटाई वित्तीय विवरणमा जनाईनेछ ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको ह्रासयोग्य रकम (Depreciable amount), उपयोगी आयु (Useful life)तथा ती सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने आर्थिक लाभको खपतको अनुमानको आधारमा ह्रासकट्टी विधि (Depreciation method)प्रयोग गरी ह्रासकट्टी खर्चलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्ता सम्पत्तिको अन्तिम मूल्य (Residual value), उपयोगी आयु तथा ह्रासकट्टी तरिका पुनरावलोकन गरिनेछ ।

प्रत्येक प्रतिवेदन अवधिको अन्त्यमा कुनै सम्पत्तिमा हानी (Impaired) भएको संकेत (Indicator)भए वा नभएको जाँच गरिनेछ । यदि त्यस्तो संकेत भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको असूल हुने रकम (Recoverable amount)अनुमान गरिनेछ। असूल हुने रकमले कुनै सम्पत्तिको उचित मूल्यमा त्यस्तो सम्पत्ति निसर्ग गर्दा प्रत्यक्ष सम्बन्धित हुने खर्च घटाई आएको रकम (Fair value less cost of disposal)वा सो सम्पत्तिबाट लिन सकिने अपेक्षाकृत भावी नगद प्रवाहको पट्टा (Discount) गरिएको रकम (Value in use)मध्ये जुन बढी हुन्छ त्यही रकमलाई जनाउनेछ । यदि कुनै सम्पत्तिको किताबी रकम सोको असूल हुने रकमभन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी भएको रकमलाई हानी भएको रकम (Impairment loss) मानिनेछ । हानी भएको रकम बराबर सम्पत्तिको किताबी रकम घटाई हानी भएको रकमलाई तत्काल नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । त्यस्तो हानी भएको रकमको लेखाङ्कन पश्चात सम्बन्धित सम्पत्तिको ह्रासकट्टी रकमलाई सम्पत्तिको नयाँ किताबी रकमको आधारमा समायोजन गरिनेछ । यदि पछिल्लो समयमा असूल हुने रकम अनुमान गर्न प्रयोग भएको अनुमानहरुमा परिवर्तन भई पहिले हानी भएको रकम फिर्ता भएको निर्धारण भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको किताबी रकमलाई पहिला हानी भएको रकम लेखाङ्कन भएसम्म नयाँ अनुमान गरिएको असूल हुने रकममा बढाईनेछ । यसरी फिर्ता गरिएको हानी भएको रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको निसर्ग गरेपछि वा प्रयोगबाट सधैको लागि हटाई सो सम्पत्तिबाट भविष्यमा कुनै आर्थिक लाभ प्राप्त नहुने अपेक्षा गरिएमा कोषको लेखाबाट त्यस्तो सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ । त्यस्तो सम्पत्तिको निसर्गबाट प्राप्त भएको खूद रकम र सोको किताबी रकमको फरकलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

३.१२ सम्पत्ति तथा उपकरण (Property and equipment)

एक आर्थिक वर्षभन्दा बढी प्रयोग गरिने अपेक्षा गरी सेवा प्रवाह गर्न वा प्रशासनिक प्रयोजनको लागि लिईएको भौतिक प्रकृतिको सम्पत्तिलाई सम्पत्ति तथा उपकरणमा वर्गीकरण गरिनेछ । सम्पत्ति तथा उपकरणको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ । लागत रकममा सम्पत्तिको खरिद मूल्य तथा सोको खरिद वा निर्माणसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश गरिनेछ ।प्रारम्भिक मापन पछिको मापन समेत लागतमा र सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजीकरण गरिनेछ । रु.३ हजार भन्दा कम लागत रकम भएको सम्पत्तिलाई पूँजीकृत नगरी खरिद गरिएको वर्षमा नै खर्चको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ ।सम्पत्तिको प्राप्तिपछि निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । यदि कोषको आर्थिक लाभमा वृद्धि हुने गरी सम्पत्तिको कुनै भाग प्रतिस्थापन भएमा त्यस्तो नयाँ भागको लागत रकमलाई सो सम्पत्तिको लागत रकममा जोडिनेछ । तर त्यसरी प्रतिस्थापित भएको भागको किताबी रकम (Carrying amount) डि-रिकग्नाइज गरिनेछ । सम्पत्ति तथा उपकरणलाई पछिल्लो समयमा लागत रकममा सञ्चित ह्रासकट्टी रकम (Accumulated Depreciation) र सञ्चित हानी भएको रकम (Accumulated impairment loss) घटाई वित्तीय विवरणमा जनाईनेछ ।

फरक प्रकृति तथा आयु हुने सम्पत्तिका मुख्य भागहरुलाई फरक रुपमा पहिचान गरी लेखाङ्कन तथा ह्रासकट्टी गरिनेछ । कोषले प्राप्त गरेको सम्पत्तिको प्रकृति तथा प्रयोगको आधारमा सम्पत्ति तथा उपकरणको वर्गीकरण गरी छुट्टाछुट्टै लेखाङ्कन गरिनेछ । जस्तैः जग्गा, भवन, सवारी साधन, कम्प्युटर उपकरण, कार्यालय उपकरण, फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग, निर्माणाधीन सम्पत्ति आदि ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको ह्रासयोग्य रकम (Depreciable amount), उपयोगी आयु (Useful life) तथा ती सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने आर्थिक लाभको खपतको अनुमानको आधारमा ह्रासकट्टी विधि (Depreciation method) प्रयोग गरी ह्रासकट्टी खर्चलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा यस्ता सम्पत्तिको अन्तिम मूल्य (Residual value), उपयोगी आयु तथा ह्रासकट्टी तरिका पुनरावलोकन गरिनेछ ।

प्रत्येक प्रतिवेदन अवधिको अन्त्यमा कुनै सम्पत्तिमा हानी (Impaired) भएको संकेत (Indicator)भए वा नभएको जाँच गरिनेछ । यदि त्यस्तो संकेत भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको असूल हुने रकम (Recoverable amount) अनुमान गरिनेछ । असूल हुने रकमले कुनै सम्पत्तिको उचित मूल्यमा त्यस्तो सम्पत्ति निसर्ग गर्दा प्रत्यक्ष सम्बन्धित हुने खर्च घटाई आएको रकम (Fair value less cost of disposal)वा सो सम्पत्तिबाट लिन सकिने अपेक्षाकृत भावी नगद प्रवाहको पट्टा (Discount)गरिएको रकम (Value in use)मध्ये जुन बढी हुन्छ त्यही रकमलाई जनाउनेछ । यदि कुनै सम्पत्तिको किताबी रकम सोको असूल हुने रकमभन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी भएको रकमलाई हानी भएको रकम (Impairment loss) मानिनेछ । हानी भएको रकम बराबर सम्पत्तिको किताबी रकम घटाई हानी भएको रकमलाई तत्काल नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । त्यस्तो हानी भएको रकमको लेखाङ्कन पश्चात सम्बन्धित सम्पत्तिको ह्रासकट्टी रकमलाई सम्पत्तिको नयाँ किताबी रकमको आधारमा समायोजन गरिनेछ । यदि पछिल्लो समयमा असूल हुने रकम अनुमान गर्न प्रयोग भएको अनुमानहरुमा परिवर्तन भई पहिले हानी भएको रकम फिर्ता भएको निर्धारण भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको किताबी रकमलाई पहिला हानी भएको रकम लेखाङ्कन भएसम्म नयाँ अनुमान गरिएको असूल हुने रकममा बढाईनेछ । यसरी फिर्ता गरिएको हानी भएको रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको निसर्ग गरिपछि वा प्रयोगबाट सधैको लागि हटाई सो सम्पत्तिबाट भविष्यमा कुनै आर्थिक लाभ प्राप्त नहुने अपेक्षा गरिएमा कोषको लेखाबाट त्यस्तो सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ । त्यस्तो सम्पत्तिको निसर्गबाट प्राप्त भएको खूद रकम र सोको किताबी रकमको फरकलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

कोषले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सम्पत्ति तथा उपकरणहरुको उपयोगी आयु र अवशिष्ट रकमको पुनर्नुमान गर्दा विगतको अनुमानमा समायोजन गर्नुपर्ने अवस्था देखिएको छैन । आयु र अवशिष्ट प्रतिशत निम्न अनुसार रहेको छ । सोही अनुसार वार्षिक रुपमा समदरमा ह्रासकट्टी गरिन्छ । जग्गाको ह्रासकट्टी गरिँदैन ।

शीर्षक	अनुमानित आयु (वर्षमा)	अवशिष्ट प्रतिशत
भवन	५०	१०
सवारी साधन	१०	५
कम्प्युटर उपकरण	५	०
कार्यालय उपकरण	५ देखि १५	३
फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	५	३

३.१३ अमूर्त सम्पत्ति (Intangible asset)

करारजन्य हकहरुको माध्यमबाट प्राप्त भएको भौतिक अवस्थिति नभएको गैह्रमौद्रिक सम्पत्तिलाई अमुर्त सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ । अमूर्त सम्पत्तिको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ । लागत रकममा सम्पत्तिको खरिद मूल्य तथा सोको खरिदसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश गरिनेछ । सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पुँजिकरण गरिनेछ । सम्पत्तिको प्राप्तिपछि निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ । अमूर्त सम्पत्तिलाई पछिल्लो समयमा लागत रकममा सञ्चित परिशोधन रकम (Accumulated Amortization) र सञ्चित हानी भएको रकम (Accumulated impairment loss) घटाई वित्तीय विवरणमा जनाईनेछ ।

सामान्यतया निश्चित आयु भएका अमूर्तसम्पत्तिलाई यी सम्पत्तिको अन्तिम मूल्य (Residual value) शून्य मानीकरार अवधि वा सो भन्दा कम अवधिमा ती सम्पत्तिबाट प्राप्त हुने आर्थिक लाभको खपतको अनुमानको आधारमा परिशोधन विधि (Amortization method)अपनाई परिशोधन गरी नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

प्रत्येक प्रतिवेदन अवधिको अन्त्यमा कुनै सम्पत्तिमा हानी (Impaired) भएको संकेत (Indicator)भए वा नभएको जाँच गरिनेछ । यदि त्यस्तो संकेत भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको क्षयीकरण सम्पत्ति तथा उपकरणको क्षयीकरण लेखा नीति अवलम्बन गरी निर्धारण र लेखाङ्कन गरिनेछ ।

यस्ता सम्पत्तिहरुको निसर्ग गरिपछि वा प्रयोगबाट सधैको लागि हटाई सो सम्पत्तिबाट भविष्यमा कुनै आर्थिक लाभ प्राप्त नहुने अपेक्षा गरिएमा कोषको लेखाबाट त्यस्तो सम्पत्तिलाई डि-रिकग्नाइज गरिनेछ । त्यस्तो सम्पत्तिको निसर्गबाट प्राप्त भएको खूद रकम र सोको किताबी रकमको फरकलाई नाफा वा नोक्सान खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

३.१४ जिन्सी सामान (Materials and Supplies)

कोषको सेवा प्रवाहको क्रममा खपत हुने सामानहरुलाई जिन्सी सामानको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। जिन्सी सामानको प्रारम्भिक मापन लागत रकममा गरिनेछ। लागत रकममा जिन्सी सामानको खरिद मूल्य तथा सोको खरिदसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित खर्चहरु समावेश गरिनेछ। जिन्सी सामानहरु खपतको लागि जारी गर्दा वा सोको अन्तिम मौज्दातको लागत तय गर्दा First in First out (FIFO)लागत विधिको आधारमा गर्नुपर्दछ। जिन्सी सामानलाई लागत रकम र खुद प्राप्त हुने मूल्य (Net realizable value) मध्ये जुन कम हुन्छ सोही रकम वित्तीय विवरणमा लिईनेछ। जिन्सी सामानको अन्तिम मौज्दातको लागतभन्दा खूद प्राप्त हुने मूल्य (Net realizable value) कम भई फरक भएको रकमलाई नाफा वा नोक्सान खातामा खर्च गरिनेछ। खूद प्राप्त हुने मूल्य भन्नाले सामान्य व्यावसायीक प्रक्रियामा अनुमानित बिक्री मूल्यमा कुनै सामानलाई बिक्रीको लागि तयार गर्न लाग्ने लागत र बिक्री गर्न आवश्यक अनुमानित लागत घटाई आउने रकमलाई बुझिनेछ। खपत भएको जिन्सी सामानको लागत रकमलाई नाफा नोक्सान खातामा खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.१५ सञ्चय कोष (Provident Fund)

सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम कोषमा प्राप्त भएको सञ्चय कोष योगदान रकममा हरेक वर्ष प्रदान गरिने व्याज तथा मुनाफा रकम जोडी हुन आउने रकम सञ्चय कोषको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। सञ्चय कोष योगदान रकमको लेखाङ्कन नगद प्राप्ति (अर्थात कोषको बैंक खातामा प्राप्त भएको) मितिको आधारमा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको सञ्चय कोषमा व्याज प्रदान गर्दा नेपाली क्यालेण्डर अनुसार नगद प्राप्त मितिदेखि सञ्चय कोष रकम फिर्ता भुक्तानी हुनु भन्दा १ दिन अगाडिसम्मको दिन गन्तिको आधारमा व्याज गणना गरिनेछ। यसरी सञ्चय कोषमा प्रदान गरिएको व्याजलाई नाफा वा नोक्सान खातामा व्याज खर्च गरी सम्बन्धित सञ्चयकर्ताको सञ्चय कोष खातामा जम्मा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको सञ्चय कोषमा मुनाफा प्रदान गर्दा मुनाफा घोषणा गरिएको आर्थिक वर्षको शुरु रकम (Opening balance) को आधारमा गणना गरिनेछ। सञ्चयकर्ताको सञ्चय कोषमा सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरु मितिले ६ वर्षसम्म फिर्ता लिन नआएका सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकम कर्मचारी संचय कोष ऐन, २०१९ को दफा १५क को उपदफा (३क) बमोजिम छुट्टै खातामा जम्मा गरिनेछ। यस्तो बेचालु सञ्चय कोष रकममा व्याज तथा मुनाफा प्रदान गरिनेछैन।

३.१६ निवृत्तभरण कोष (Pension Fund)

निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम कोषमा प्राप्त भएको निवृत्तभरण कोष योगदान रकममा हरेक वर्ष प्रदान गरिने व्याज तथा मुनाफा रकम जोडी हुन आउने रकम सञ्चय कोषको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। निवृत्तभरण कोष योगदान रकमको लेखाङ्कन नगद प्राप्ति (अर्थात कोषको बैंक खातामा प्राप्त भएको) मितिको आधारमा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको निवृत्तभरण कोषमा व्याज प्रदान गर्दा नेपाली क्यालेण्डर अनुसार नगद प्राप्त मितिदेखि निवृत्तभरण कोष रकम फिर्ता भुक्तानी हुनु भन्दा १ दिन अगाडिसम्मको दिन गन्तिको आधारमा व्याज व्याज गणना गरिनेछ। यसरी निवृत्तभरण कोषमा प्रदान गरिएको व्याजलाई नाफा वा नोक्सान खातामा व्याज खर्च गरी सम्बन्धित योगदानकर्ताको निवृत्तभरण कोष खातामा जम्मा गरिनेछ। कोषमा जम्मा भएको निवृत्तभरण कोषमा मुनाफा प्रदान गर्दा मुनाफा घोषणा गरिएको आर्थिक वर्षको शुरु रकम (Opening balance) को आधारमा गणना गरिनेछ। निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५ बमोजिम निवृत्तभरण कोष नियमावली, २०७६ को नियम ११ को उपनियम (५) बमोजिम योगदानकर्ताको निवृत्तभरण कोषमा सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरु मितिले ६ वर्षसम्म फिर्ता लिन नआएका योगदानकर्ताको सञ्चित रकममा व्याज तथा मुनाफा प्रदान गरिनेछैन।

३.१७ जगेडा तथा बचत (Reserve and Surplus)

मुनाफा रकमबाट विशेष प्रयोजनको लागि बाँडफाँड गरिएको रकम, बाँडफाँड पश्चात बाँकी रहेको रकम, अन्य विस्तृत आय मार्फत लेखाङ्कन गरिएको वित्तीय सम्पत्तिको उचित मूल्यमा भएको परिवर्तन तथा सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कन वापतको रकम आदिलाई जगेडा तथा बचतमा प्रकृति तथा उद्देश्य अनुसार वर्गीकरण गरी लेखाङ्कन गरिनेछ। जगेडाबाट हुने सबै प्रकारका खर्चलाई नगद भुक्तानी (Cash Basis)को आधारमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

३.१८ कर्मचारी सुविधा (Employee Benefit)

कर्मचारी सुविधा अन्तर्गत अल्पकालीन सुविधा (Short term benefits),सेवा पश्चातका कर्मचारी सुविधाहरु (Post employement benefits), अन्य दीर्घकालीन सुविधाहरु(Other long term benefits) तथा सेवा अन्त्य सुविधाहरु (Termination benefit)पर्दछन् ।

(क) अल्पकालिन सुविधा

कर्मचारीले सेवा प्रदान गरेको वापत प्रतिवेदन मितिको १२ महिना भित्रमा भुक्तानी गरिने तलब, ज्याला, बिदा वापतको भुक्तानी, सामाजिक सुरक्षा वापतको योगदान लगायत अन्य गैह्र नगद सुविधाहरु अल्पकालीन सुविधा अन्तर्गत पर्दछन् । यस्ता सुविधाहरुलाई लागत मूल्यमा प्रोदभावी आधारमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

(ख) सेवा पश्चातका कर्मचारी सुविधाहरु

यस अन्तर्गत परिभाषित योगदान योजना (Defined contribution plan) तथा परिभाषित लाभ योजना (Defined benefit plan) पर्दछन् ।

परिभाषित योगदान योजना अन्तर्गतका दायित्व कर्मचारीले सेवा प्रदान गरेको समयमानै नाफा वा नोक्सान खातामा खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ । यसमा एकपटक कोषले सम्बन्धित कर्मचारीको नाममा अवकाश कोषमा रकम जम्मा गरेपछि कर्मचारीको तलब वृद्धि लगायत अन्य कुराहरुको कारणबाट हुने लाभ हानी कर्मचारीले नै व्यहोर्ने हुँदा कोषको थप दायित्व रहनेछैन ।

परिभाषित लाभ योजना अन्तर्गत उपदान, निवृत्तिभरण, कर्मचारी जीवन सुरक्षण तथा औषधि उपचार सुविधा आदि पर्दछन् । कोषको परिभाषित लाभ योजना अन्तर्गतको हरेक योजनाको लागि भविष्यमा कोषले व्यहोर्नुपर्ने दायित्वको हिसाबहरेक वर्ष विमांकीय विधिबाट गरी सोको वर्तमान मूल्य निर्धारण गरी दायित्वको मापन गरिनेछ । विमांकीय मूल्यांकन अनुसारकोसेवा लागत (Service cost) र परिभाषित दायित्वको व्याज रकम (Interest on defined benefit liability) लाई नाफा वा नोक्सान खातामा खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ । बिमाङ्कीय मूल्याङ्कनको क्रममा भएको बिमाङ्कीय नाफा वा नोक्सान (Actuarial gain or loss) लाई अन्य विस्तृत आय खातामा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

कर्मचारीलाई सहुलियत व्याजदरमा कर्जा उपलब्ध गराईएको खण्डमा सो कर्जा प्रवाह गर्दाको समयमा बजार व्याजदर प्रयोग गरी कर्जाको उचित मूल्य निर्धारण गरिनेछ । यसरी निर्धारण गरिएको उचित मूल्य र प्रवाह गरिएको कर्जाको फरक रकमलाई सो कर्जा बाँकी रहेसम्म सो कर्जाको अवधिभर पर सारिएको सम्पत्तिको रुपमा (Deferred Assets)लेखाङ्कन गरी सोही बराबरको रकम कर्जाबाट समायोजन गरी लेखाङ्कन गरिनेछ । उक्त रकमबाट हरेक वर्ष बजार व्याजदर प्रयोग गरी व्याज आम्दानीको लेखाङ्कन गरिन्छ भने व्याज आम्दानी तथा प्राप्त व्याजको फरक रकमलाई पर सारिएको सम्पत्तिबाट कर्मचारी खर्चमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

(ग) अन्य दीर्घकालीन सुविधाहरु

यस अन्तर्गत प्रतिवेदन मितिबाट १२ महिना भित्र भुक्तानी नहुने अवकाशको समयमा भुक्तानी हुने विदा, दीर्घकालीन सेवा पुरस्कार, अपाङ्गता सुविधा आदि पर्दछन् । यस्ता सुविधाहरुको लागि कोषले व्यहोर्नुपर्ने दायित्वको हिसाब हरेक वर्ष विमांकीय विधिबाट गरी सोको वर्तमान मूल्य निर्धारण गरी दायित्वको मापन गरिनेछ । मूल्यांकन अनुसार लेखाङ्कन गर्नुपर्ने सम्पूर्ण खर्च रकमलाई नाफा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

(घ) सेवा अन्त्य सुविधाहरु

कोषले आव्हान गरेको अवस्थामा उक्त आव्हानमा तोकिएको शर्तहरु अनुसार कर्मचारीले उक्त आव्हान अनुसार रोजगारीको अन्त्य गर्न मन्जुर गरेको अवस्थामा उक्त प्रकृतिका सुविधाहरु निवृत्ति सुविधा अन्तर्गत लेखाङ्कन गरिनेछ । सामान्यतया यस्तो सुविधाहरु एकमुष्ठ भुक्तानी गरिन्छ । कोषको आव्हान कर्मचारीले मन्जुर गरी कोष वा कर्मचारी उक्त कार्यबाट पछि हट्न नसक्ने अवस्था कायम भएपछि कोषले भुक्तानी गर्नुपर्ने सम्पूर्ण रकम एकैसाथ लेखाङ्कन गरिनेछ ।

(ङ) कर्मचारी कल्याणकारी कोषबाट हुने खर्चः

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाटस्वीकृत भई आएको कोषका कर्मचारीको निमित्त अवकाश कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०६०, कर्मचारी सञ्चय कोषका जगेडा कोष, कल्याणकारी कोष, निवृत्तभरण कोष र अन्य कोषहरु सञ्चालन नियमावली, २०६२ र सञ्चालक समितिको मिति २०६८/०५/०७ को नीतिगत निर्णय अनुरुप कोषका कर्मचारीलाई कर्मचारी कल्याणकारी कोषबाटउपलब्ध गराएको सुविधाको रकम वित्तीय विवरणको अभिन्न अंगको रुपमा रहेको कोष तथा जगेडामा भएको परिवर्तनको विवरणमा समावेश गर्ने गरिएको छ।

३.१९ व्यवस्थाहरु (Provisions)

यदि विगतको घटनाको कारणले वर्तमानमा भुक्तानी गर्नुपर्ने कर्तव्य (Present obligation)कायम भई त्यस्तो कर्तव्य अन्त्य गर्न आर्थिकस्रोत कोषबाट बाहिरिने प्रबल सम्भावना समेत भएको र त्यस्तो कर्तव्यको रकम विश्वसनीय ढंगबाट अनुमान गर्न सकिने भएमा तिनुपर्ने समय वा रकम अनिश्चित (Uncertain timing oramount) भएको त्यस्तो दायित्वलाई व्यवस्थाको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ। प्रतिवेदन अवधिको अन्तमा त्यस्तो वर्तमान कर्तव्य अन्त्य गर्न आवश्यक हुने व्ययको उत्कृष्ट अनुमानको रकममा व्यवस्थाको मापन गरिनेछ। यदि पैसाको समयको मूल्य (time value of money) को प्रभाव महत्वपूर्ण (Material) भएमा कर्तव्य अन्त्य गर्न आवश्यक हुने अपेक्षा गरिएको व्ययको वर्तमान मूल्यनै व्यवस्थाको रकम हुनेछ। हरेक प्रतिवेदन अवधिको अन्तमा व्यवस्थाहरुको पुनरावलोकन गरी वर्तमान उत्कृष्ट अनुमानको आधारमा समायोजन गरिनेछ। यदि कुनै कर्तव्य अन्त्य गर्न आर्थिक लाभ भएको स्रोत कोषबाट बाहिरिनु आवश्यक नभएको पाईएमा व्यवस्था फिर्ता गरिनेछ।

३.२० आय कर (Income Tax)

आयकर खर्च भनेको चालु कर र स्थगन कर जोडिएर आउने रकम हो। सिधै इक्विटीमा वा अन्य विस्तृत आम्दानीमा पहिचान हुने शीर्षकसँग सम्बन्धित आयकर खर्च क्रमशः इक्विटीमा वा अन्य विस्तृत आम्दानीमा र त्यस बाहेकको आयकर खर्च नाफा नोक्सान विवरणमा लेखाङ्कन गरिनेछ।

(क) चालु कर

समीक्षा वर्षको अन्त्यमा कार्यान्वयनमा रहेको वा व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन भएको करको दर तथा कर कानुन अनुसार गणना गरिएको आन्तरिक राजश्व विभागबाट/लाई पाउनु पर्ने/तिर्नु पर्ने यस वर्षको रकम र अघिल्ला वर्षहरुसँग सम्बन्धित कर दायित्वको समायोजन समेत चालु अवधिको कर सम्पत्ति वा दायित्व अन्तर्गत पर्दछ।

(ख) स्थगन कर

वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्षको अन्त्यमा सम्पत्ति र दायित्वको कर आधार (tax base)र किताबी मूल्यको अस्थायी भिन्नताहरूमा स्थगन कर बापत व्यवस्था गरिनेछ। सम्पूर्ण घटाउनयोग्य अस्थायी भिन्नता, अघिल्ला वर्षबाट ल्याइएको उपयोग नभएको कर क्रेडिट र उपयोग नभएको कर नोक्सानी बापत स्थगनकर सम्पत्ति पहिचान गरिनेछ। सम्पूर्ण करयोग्य अस्थायी भिन्नता बापत स्थगनकर दायित्व पहिचान गरिनेछ।

स्थगन कर सम्पत्तिको किताबी मूल्य प्रत्येक वर्षान्तमा पुनरावलोकन गरिनेछ र भविष्यमा पर्याप्त नाफा उपलब्ध हुने सम्भावना भएको सीमासम्मस्थगन कर सम्पत्ति घटाइनेछ। पहिचान नगरिएको स्थगन कर सम्पत्ति प्रत्येक वर्षान्तमा पुनः मूल्याङ्कन गरिनेछ र भविष्यको सम्भावित कर योग्य नाफासँग स्थगन कर सम्पत्ति उपयोग गर्न सकिने हदसम्म पहिचान गरिनेछ।

आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कार्यान्वयनमा रहेको वा व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन भएको करको दर र कर कानुनको आधारमा सम्पत्ति विक्रि भएको वा दायित्व समाप्त भएको समयको अपेक्षित करको दर प्रयोग गरी स्थगन कर सम्पत्ति र दायित्वको मूल्याङ्कन गरिनेछ। चालु वा स्थगन कर सम्पत्ति र दायित्व कर हेर्ने एउटै निकायसँग सम्बन्धित भएमा मात्र अफसेट गरिनेछ।

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६४ को उपदफा २ अनुसार कोषको आयमा आयकर नलाग्ने हुनाले आयकर व्यवस्था गरिएको छैन। साथै आयकर छुट भएको कारणले स्थगन करको हिसाब गर्नुपर्ने रहेको छैन।

३.२१ सम्भावित सम्पत्ति तथा दायित्व (Continget Assets and Liabilities)

सम्भावित सम्पत्ति तथा दायित्वको लेखाङ्कन गरिने छैन । कोषले आर्थिक लाभ प्राप्त गर्ने प्रबल सम्भावना रहेमा सम्भावित सम्पत्तिको प्रकृतिको छोटो विवरण सहित त्यसको वित्तीय प्रभावको अनुमान वित्तीय विवरणमा खुलासा गरिनेछ । सम्पत्ति सिर्जना गर्न सक्ने मुद्दा मामिला सम्भावितसम्पत्तिको उदाहरण हो । कर्तव्यको अन्त्य गर्दाआर्थिक लाभ हुने श्रोत बाहिरिने सम्भावना नभएमा सम्भावित दायित्वको प्रकृतिको छोटो विवरण सहित व्यवहारिक भएसम्म सोको वित्तीय प्रभावको अनुमान, स्रोत बाहिरिने समय वा रकम अनिश्चित भएको जनाउ तथा क्षतिपूर्ति हुने कुनै सम्भावना वित्तीय विवरणमा खुलासा गरिनेछ । दायित्व सिर्जना गर्न सक्ने मुद्दा मामिला, पूँजिगत प्रतिबद्धता, वित्तीय वा संस्थागत जमानत आदि सम्भावित दायित्वको उदाहरण हुन् ।

३.२२ पट्टा (Lease)

सम्पत्ति पट्टामा दिने व्यक्ति (धनी) ले सम्पत्ति पट्टामा लिने व्यक्ति (कमेटी) लाई कुनै एक वा सो भन्दा बढी सिलसिलेवार भुक्तानी वापत कुनै सहमतिको अवधिको लागि कुनै सम्पत्ति प्रयोग गर्ने अधिकार प्रदान गर्ने भएमा त्यस्तो सम्झौतालाई पट्टा मानिनेछ । अवस्था अनुसार कोष कमेटी (Lessee) वा धनी (Lessor) हुन सक्नेछ ।

क) कोष कमेटी भएकोमा (EPF as a Lessee)

पट्टाको अवधि १ वर्ष भन्दा कम भएमा वा पट्टा सम्पत्तिको एकाईगत रकम थोरै भएमा उक्त पट्टालाई पट्टाको सर्त अनुसार खर्च लेखाङ्कन गरिनेछ ।

माथिको दुई अवस्थामा बाहेक पट्टा सुरु भएको मितिमा पट्टासँग सम्बन्धित सम्पत्तिलाई कोषले पट्टा बापत उपयोगको लागि सम्पत्ति (Right to use assets) तथा पट्टा दायित्व (Lease liability) को पहिचान गर्नेछ । प्रारम्भिक मापनमा उक्त सम्पत्तिलाई लागतमा लेखाङ्कन गरिनेछ । लागतमा शुरुवातमा हिसाब गरिएको पट्टा दायित्व, पट्टा सुरु अघि वा सोही मितिमा भुक्तानी गरिएको रकम भएको सोहि रकम, पट्टा गर्दाको प्रत्यक्ष खर्च, उक्त सम्पत्ति हटाउँदा (Dismante) लाग्ने खर्च समावेश हुन्छन् । यी रकमहरुको वर्तमान रकम हिसाब गरी उपयोगको लागि सम्पत्तिको लेखाङ्कन गरिनेछ । पट्टा दायित्व अन्तर्गत भविस्यमा भुक्तानी गर्नुपर्ने निश्चित रकम, चल रकम (Variable amount), अवशेष मल्यको ग्यारेन्टेड रकम, सम्पत्ति खरिद गर्ने विकल्प भएको अवस्थामा सो को रकम तथा पट्टाको अन्त्य गर्दा लाग्ने जरिवानाको वर्तमान मूल्य (Present value) समावेश गरिन्छन् ।

उपयोगको लागि सम्पत्तिको प्रारम्भिक मापन पछिको मापन समेत लागतमा नै गरिनेछ । सो मा संचित ह्रास तथा संचित नोक्सानी घटाइनेछ ।पट्टा दायित्वको प्रारम्भिक मापन पछिको मापन गर्दा प्रभावकारी व्याजले दायित्व बढाइनेछ भने पट्टा भुक्तानीले दायित्व कम गरिनेछ ।

ख) कोष धनी भएकोमा (EPF as a Lessor)

कोषले सामान्यतया आफ्नो सम्पत्ति सञ्चालन पट्टामा दिने गरेको छ । सञ्चालन पट्टाको सम्झौता अनुरुप प्राप्त हुने भुक्तानीलाई पट्टाको दररेटमा मूल्यवृद्धिको समायोजन सहित सम्बन्धित आर्थिक वर्षमा प्रोदभावी आधारमा भाडा आम्दानी जनाई कुनै भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी रकमलाई सम्पत्तिको रुपमा लेखाङ्कन गरिनेछ ।

३.२३ आय तथा खर्च (Revenue and Expenses)

कुनै अवधिमा कोषको उद्देश्य बमोजिम सञ्चालनको क्रममा प्राप्त हुने कुल आर्थिक लाभको उचित मूल्यलाई कोषको आय मानि लेखाङ्कन गरिनेछ ।

आयको लेखाङ्कनको निम्न सबै अवस्थाहरु पूरा भएको हुनुपर्नेछ :

१. उक्त आय सम्बन्धित करार दुबै पक्षबाट अनुमोदन भएको तथा दुबै पक्ष सो करारको पालना गर्न प्रतिबद्ध भएको,
२. कोषले उक्त सेवा वा सामानको हस्तान्तरण सम्बन्धमा दुबै पक्षको अधिकार पहिचान गर्न सक्ने भएको,
३. कोषले उक्त सेवा वा सामानको भुक्तानी रकम पहिचान गर्ने सक्ने भएमा
४. करारमा व्यापारिक गुण भएमा, र
५. आर्थिक लाभ कोषले प्राप्त गर्ने प्रबल सम्भावना भएमा ।

यस नीतिमा विशेष रुपमा उल्लेख गरिएका बाहेकका खर्चहरु प्रोदभावी आधारमा लेखांकन गरिनेछ ।

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.१ नगद तथा नगद समान
लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.४ अनुसार नगद तथा नगद समान यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
नगद	७,२१७	२३,५१५	-	-
वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	१५,१०३,७१६,३८६	१,०१२,२५१,२९३	१५,१०१,५३५,३८१	९७८,८७३,०८५
अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	-	-	-	-
जम्मा	**१५,१०३,७२३,६०३**	**१,०१२,२७४,८०८**	**१५,१०१,५३५,३८१**	**९७८,८७३,०८५**

टिप्पणी ४.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात
लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.५ अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	१४०,३६७,८००,०००	१२३,७६०,९१८,०००	१४०,१८५,०००,०००	१२३,५७७,१५०,०००
सरकारी नियन्त्रणमा रहेका वाणिज्य बैंकमा रहेको मौज्दात	२७,५५०,०००,०००	२३,४४५,०००,०००	२७,५५०,०००,०००	२३,४४५,०००,०००
अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्दात	-	-	-	-
थप: प्राप्त हुन बाँकी ब्याज	१६८,१३८,०२५	१९१,७७८,९९२	१६८,१३८,०२५	१९१,७७८,९९२
जम्मा	**१६८,०८५,९३८,०२५**	**१४७,३९७,६९६,९९२**	**१६७,९०३,१३८,०२५**	**१४७,२१३,९२८,९९२**

टिप्पणी ४.३ व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु
लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.६ अनुसारका व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरु यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठित संस्थाहरुको ऋणपत्र (सुरक्षित)	-	-	-	-
आन्तरिक संगठित संस्थाहरुको ऋणपत्र (असुरक्षित)	-	-	-	-
विदेशी संगठित संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
शेयर	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
जम्मा	**-**	**-**	**-**	**-**

टिप्पणी ४.४ सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
विशेष सापटी	२१४,६५२,९३०,४१४	१९५,७५७,६४५,७६७	२१४,६५२,९३०,४१४	१९५,७५७,६४५,७६७
पुरानो घर सापटी	७,१७४,७९२	७,४१९,५०३	७,१७४,७९२	७,४१९,५०३
घर सापटी	४२,५४४,७८३,७२७	४३,६५२,७९६,२८३	४२,५४४,७८३,७२७	४३,६५२,७९६,२८३
शैक्षिक सापटी	६१३,५८५,६२४	५९८,३४०,७४६	६१३,५८५,६२४	५९८,३४०,७४६
घर मर्मत सापटी	२,२६५,४०७,८८१	२,४१०,४३६,४०५	२,२६५,४०७,८८१	२,४१०,४३६,४०५
सरल चक्र कर्जा	५,४१६,९१३,०५३	५,७९५,९५९,३६३	५,४१६,९१३,०५३	५,७९५,९५९,३६३
जग्गा खरिद सापटी	१,३६०,५७५,०५४	१,१०७,६७५,७०७	१,३६०,५७५,०५४	१,१०७,६७५,७०७
कूल रकम	**२६६,८६१,३७०,५४६**	**२४९,३३०,२७३,७७४**	**२६६,८६१,३७०,५४६**	**२४९,३३०,२७३,७७४**
थप: प्राप्त हुन बाँकी ब्याज	२,४१८,३६४,२६८	२,३९९,८६५,२५७	२,४१८,३६४,२६८	२,३९९,८६५,२५७
न्यून: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	**(६,७७९,०९३,३१६)**	**(७,२०१,०९२,५२८)**	**(६,७७९,०९३,३१६)**	**(७,२०१,०९२,५२८)**
खुद कर्जा तथा सापटी	**२६२,५००,६४१,४९७**	**२४४,५२९,०४६,५०३**	**२६२,५००,६४१,४९७**	**२४४,५२९,०४६,५०३**

क्षयीकरण नोक्सानीको व्यवस्था अनुसार कर्जाको वर्गीकरण

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
असल कर्जा				
विशेष सापटी	२१४,६५२,९३०,४१४	१९५,७५७,६४५,७६७	२१४,६५२,९३०,४१४	१९५,७५७,६४५,७६७
पुरानो घर सापटी	-	-	-	
घर सापटी	३७,६४९,६०७,१९४	३८,६५८,५६०,३८०	३७,६४९,६०७,१९४	३८,६५८,५६०,३८०
शैक्षिक सापटी	५०२,९११,०८१	५०२,८२८,२८३	५०२,९११,०८१	५०२,८२८,२८३
घर मर्मत सापटी	२,०९७,२०१,४४३	२,२५१,२०४,००६	२,०९७,२०१,४४३	२,२५१,२०४,००६
सरल चक्र कर्जा	-	२,०७२,६२९,३९७	-	२,०७२,६२९,३९७
जग्गा खरिद सापटी	१,३३६,३०१,२९२	१,१०४,८५७,७९४	१,३३६,३०१,२९२	१,१०४,८५७,७९४
जम्मा	**२५६,२३८,९५१,४२५**	**२४०,३४७,७२५,६२८**	**२५६,२३८,९५१,४२५**	**२४०,३४७,७२५,६२८**
शंकास्पद कर्जा				
सरल चक्र कर्जा	५,४१६,९१३,०५३	२,७२४,१३१,४४४	५,४१६,९१३,०५३	२,७२४,१३१,४४४
जम्मा	**५,४१६,९१३,०५३**	**२,७२४,१३१,४४४**	**५,४१६,९१३,०५३**	**२,७२४,१३१,४४४**
खराब कर्जा				
विशेष सापटी	-	-	-	-
पुरानो घर सापटी	७,१७४,७९२	७,४१९,५०३	७,१७४,७९२	७,४१९,५०३
घर सापटी	४,८९५,१७६,५३३	४,९९४,२३५,९०३	४,८९५,१७६,५३३	४,९९४,२३५,९०३
शैक्षिक सापटी	११०,६७४,५४३	९५,५१२,४६३	११०,६७४,५४३	९५,५१२,४६३
घर मर्मत सापटी	१६८,२०६,४३८	१५९,२३२,३९८	१६८,२०६,४३८	१५९,२३२,३९८
सरल चक्र कर्जा	-	-		
सरल चक्र कर्जा	-	९९९,१९८,५२२	-	९९९,१९८,५२२
जग्गा खरिद सापटी	२४,२७३,७६२	२,८१७,९१२	२४,२७३,७६२	२,८१७,९१२
जम्मा	**५,२०५,५०६,०६७**	**६,२५८,४१६,७०२**	**५,२०५,५०६,०६७**	**६,२५८,४१६,७०२**
कुल जम्मा	**२६६,८६१,३७०,५४५**	**२४९,३३०,२७३,७७३**	**२६६,८६१,३७०,५४५**	**२४९,३३०,२७३,७७३**

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	समूह		
	२०८० आषाढ ३१	खुद (आय)।व्यय	२०८१ आषाढ ३१
विशेष सापटी	३६२,४३०	-	३६२,४३०
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५०३.००	(२४४,७११)	७,१७४,७९२
घर सापटी	५,७६७,४०७,११०	(११९,२३८,४३४)	५,६४८,१६८,६७७
शैक्षिक सापटी	१०५,५६९,०२९	१५,१६३,७३५	१२०,७३२,७६४
घर मर्मत सापटी	२०४,२५६,४७९	५,८९३,९८८	२१०,१५०,४६७
सरल चक्र कर्जा	१,०९१,१६२,९०९	(३४९,६५८,५०९)	७४१,५०४,३९९
जग्गा खरिद कर्जा	२४,९१५,०६८.३८	२६,०८४,७१९	५०,९९९,७८७
जम्मा	**७,२०१,०९२,५२८**	**(४२१,९९९,२१२)**	**६,७७९,०९३,३१६**

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	कोष		
	२०८० आषाढ ३१	खुद (आय)।व्यय	२०८१ आषाढ ३१
विशेष सापटी	३६२,४३०	-	३६२,४३०
पुरानो घर सापटी	७,४१९,५०३.००	(२४४,७११)	७,१७४,७९२
घर सापटी	५,७६७,४०७,११०	(११९,२३८,४३४)	५,६४८,१६८,६७७
शैक्षिक सापटी	१०५,५६९,०२९	१५,१६३,७३५	१२०,७३२,७६४
घर मर्मत सापटी	२०४,२५६,४७९	५,८९३,९८८	२१०,१५०,४६७
सरल चक्र कर्जा	१,०९१,१६२,९०९	(३४९,६५८,५०९)	७४१,५०४,३९९
जग्गा खरिद कर्जा	२४,९१५,०६८.३८	२६,०८४,७१९	५०,९९९,७८७
जम्मा	**७,२०१,०९२,५२८**	**(४२१,९९९,२१२)**	**६,७७९,०९३,३१६**

टिप्पणी ४.५ परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी

परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी यस प्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
परिशोधीत लागतमा कर्जा तथा सापटी	९६,३८७,८२८,८२५	८८,६६३,४०२,६८०	९६,३८७,८२८,८२५	८८,६६३,४०२,६८०
थप: असूल हुन बाँकी व्याज	७,७५८,३४७,८५७	६,७७९,६३९,६००	७,७५८,३४७,८५७	६,७७९,६३९,६००
न्यून: व्याज मुल्तवी	(७,७५८,३४७,८५७)	(६,७७९,६३९,६००)	(७,७५८,३४७,८५७)	(६,७७९,६३९,६००)
कुल रकम	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६८०**	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६८०**
न्यून: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	(९,०६२,८५३,००३)	(४,३४३,४१६,७९१)	(९,०६२,८५३,००३)	(४,३४३,४१६,७९१)
खुद कर्जा तथा सापटी	**८७,३२४,९७५,८२२**	**८४,३१९,९८५,८८९**	**८७,३२४,९७५,८२२**	**८४,३१९,९८५,८८९**

परिशोधीत लागतमा कर्जा तथा सापटी

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	२३,५६०,१२७,४४५	२३,५६०,१२७,४४५	२३,५६०,१२७,४४५	२३,५६०,१२७,४४५
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	६८,१६५,३६४,७९८	६१,६०५,१९१,०२३	६८,१६५,३६४,७९८	६१,६०५,१९१,०२३
सहवित्तीयकरण कर्जा	४,६६२,३३६,५८३	३,४९८,०८४,२१३	४,६६२,३३६,५८३	३,४९८,०८४,२१३
कुल रकम	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६८०**	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६८०**

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	समूह		
	२०८० आषाढ ३१	खुद (आय)/व्यय	२०८१ आषाढ ३१
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	१,७९५,७२८,७१९	-	१,७९५,७२८,७१९
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	२,३२२,१२२,३०६	४,७७६,२३४,०५६	७,०९८,३५६,३६२
सहवित्तीयकरण कर्जा	२२५,५६५,७६६	(५६,७९७,८४४)	१६८,७६७,९२२
जम्मा	**४,३४३,४१६,७९१**	**४,७१९,४३६,२१२**	**९,०६२,८५३,००३**

क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्थामा भएको परिवर्तन

विवरण	कोष		
	२०८० आषाढ ३१	खुद (आय)/व्यय	२०८१ आषाढ ३१
नेपाल सरकारको जमानतमा प्रदान गरिएको कर्जा	१,७९५,७२८,७१९	-	१,७९५,७२८,७१९
संगठित संस्थाहरुलाई प्रदान गरिएको कर्जा	२,३२२,१२२,३०६	४,७७६,२३४,०५६	७,०९८,३५६,३६२
सहवित्तीयकरण कर्जा	२२५,५६५,७६६	(५६,७९७,८४४)	१६८,७६७,९२२
जम्मा	**४,३४३,४१६,७९१**	**४,७१९,४३६,२१२**	**९,०६२,८५३,००३**

नोक्सानी व्यवस्था अनुसार कर्जाको वर्गिकरण यसप्रकार रहेको छ ।

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
असल	२९,६५६,२१४,३०१	८७,६२०,७४४,८६३	२९,६५६,२१४,३०१	८७,६२०,७४४,८६३
पुनसंरचना वा पुनर्तालिकिकरण गरिएको	३८,४९५,०६३,९४३	-	३८,४९५,०६३,९४३	-
कमसल	-	-	-	-
शंकास्पद	२७,२०२,३८९,६४०	४०७,६००,०००	२७,२०२,३८९,६४०	४०७,६००,०००
खराब	१,०३४,१६०,९४१	६३५,०५७,८१६	१,०३४,१६०,९४१	६३५,०५७,८१६
जम्मा	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६७९**	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६७९**

सुरक्षण अनुसार कर्जाको वर्गीकरण यसप्रकार रहेको छ :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
धितोको सुरक्षणमा				
चल अचल सम्पत्ति	९६,३८७,८२८,८२५	८८,६६३,४०२,६८०	९६,३८७,८२८,८२५	८८,६६३,४०२,६८०
मुद्धति निक्षेप रसिद	-	-	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
	९६,३८७,८२८,८२५	**८८,६६३,४०२,६८०**	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६८०**
जमानत मात्रमा प्रदान गरिएको				
नेपाल सरकार	-	-	-	-
बैंक तथा वित्तीय संस्था	-	-	-	-
अन्तराष्ट्रिय श्रेणीकृत बैंक	-	-	-	-
काउन्टर जमानत	-	-	-	-
व्यक्तिगत जमानी	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-
असुरक्षित	-	-	-	-
जम्मा	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६८०**	**९६,३८७,८२८,८२५**	**८८,६६३,४०२,६८०**

कोषले नेपाल बायुसेवा निगमलाई नेपाल सरकारको जमानीमा कर्जा प्रदान गरेको भए पनि उक्त कर्जाको सुरक्षणको रुपमा खरीद भएको जहाज समेत धितो राखिएकोले उक्त कर्जालाई समेत सुरक्षण रहेको कर्जाको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

टिप्पणी ४.६ धितोपत्रहरुमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.८ अनुसार धितोपत्रहरुमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
परिशोधीत लागतमा (क)	७,१४५,१७६,६१८	५,६१७,७०२,७०१	७,१४५,१७६,६१८	५,६१७,७०२,७०१
नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा (ख)	-	-	-	-
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा (ग)	२३,५९१,६७७,६१८	२४,५३१,६३१,१८१	२३,५९१,६७७,६१८	२४,५३१,६३१,१८१
जम्मा	**३०,७३६,८५४,२३६**	**३०,१४९,३३३,८८२**	**३०,७३६,८५४,२३६**	**३०,१४९,३३३,८८२**

क) परिशोधीत लागतमा रहेका धितोपत्रहरुमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा				
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	१,०५४,७००,०००	१,०५४,७००,०००	१,०५४,७००,०००	१,०५४,७००,०००
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
न्युन: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-	-	-
थप: असूल हुन बाँकी ब्याज	-	-	-	-
डिबेन्चरमा	५,८१४,९२०,०००	४,३८८,००३,०००	५,८१४,९२०,०००	४,३८८,००३,०००
थप: असूल हुन बाँकी ब्याज	२७५,५५६,६१८	१७४,९९९,७०१	२७५,५५६,६१८	१७४,९९९,७०१
जम्मा (क)	**७,१४५,१७६,६१८**	**५,६१७,७०२,७०१**	**७,१४५,१७६,६१८**	**५,६१७,७०२,७०१**

(ख) नाफा वा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा रहेका धितोपत्रहरुमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा	-	-	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
न्युन: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-	-	-
डिबेन्चरमा	-	-	-	-
जम्मा (ख)	-	-	-	-

(ग) अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा रहेका धितोपत्रहरुमा लगानी

ऋणपत्र तथा ट्रेजरी बिल्समा	-	-	-	-
सरकारी ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकको ट्रेजरी बिल्स	-	-	-	-
विदेशी संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
आन्तरिक संगठीत संस्थाहरुको ऋणपत्र	-	-	-	-
न्यून: क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था	-	-	-	-
डिबेन्चरमा	-	-	-	-
शेयरमा	-	-	-	-
<u>सूचीकृत संस्थामा</u>	-	-	-	-
वाणिज्य बैंक	१४,६१३,६३८,६०५	१२,७५६,८९४,४४९	१४,६१३,६३८,६०५	१२,७५६,८९४,४४९
विकास बैंक	१५६,१४३,०४३	१४३,२४२,७४४	१५६,१४३,०४३	१४३,२४२,७४४
इन्स्योरेन्स कम्पनी	५,९२१,७८७,५७०	९,१४९,८८०,३८८	५,९२१,७८७,५७०	९,१४९,८८०,३८८
जलविद्युत कम्पनी	१,२८४,८२२,०००	१,२८२,३२७,२००	१,२८४,८२२,०००	१,२८२,३२७,२००
अन्य	-	-		
<u>सूचीकरण नभएका संस्थामा</u>				
जलविद्युत कम्पनी	९९०,०००,०००	९९०,०००,०००	९९०,०००,०००	९९०,०००,०००
इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-		
अन्य	६२५,२८६,४००	२०९,२८६,४००	६२५,२८६,४००	२०९,२८६,४००
जम्मा	**२३,५९१,६७७,६१८**	**२४,५३१,६३१,१८१**	**२३,५९१,६७७,६१८**	**२४,५३१,६३१,१८१**

टिप्पणी ४.७ सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.२ अनुसार सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	**समूह**		**कोष**	
	२०८१ आषाढ ३१	**२०८० आषाढ ३१**	**२०८१ आषाढ ३१**	**२०८० आषाढ ३१**
सम्बद्ध कम्पनीहरुमा लगानी	५९२,३९३,७४१	४८६,२९१,७४६	१,४१५,४२१,१६९	१,३४१,४२२,३७९
जम्मा	**५९२,३९३,७४१**	**४८६,२९१,७४६**	**१,४१५,४२१,१६९**	**१,३४१,४२२,३७९**

टिप्पणी ४.८ सम्पत्तिहरुमा लगानी

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.११ अनुसार सम्पत्तिहरुमा लगानी यसप्रकार रहेका छन् :

समूह

विवरण	जग्गा	भवन	जम्मा
लागत			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	८१८,१२२,६४७	१,१७३,७३१,२५४
थप	-	४७,१६३,२८९	४७,१६३,२८९
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	८६५,२८५,९३५	१,२२०,८९४,५४३
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७८३,७३६,८७७	१,१३९,३४५,४८५
थप	-	३४,३८५,७७०	६,९७०,३२१
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	८१८,१२२,६४७	१,१७३,७३१,२५४
संचित ह्रास			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३००,१३७,५६८	३००,१३७,५६८
थप	-	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३१२,३९५,६०४	३१२,३९५,६०४
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	-	२८७,८७९,५३२	२८७,८७९,५३२
थप	-	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३००,१३७,५६८	३००,१३७,५६८
खुद सम्पत्ति			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	५१७,९८५,०७९	८७३,५९३,६८६
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	५५२,८९०,३३२	९०८,४९८,९३९

कोष

विवरण	जग्गा	भवन	जम्मा
लागत			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	८१८,१२२,६४७	१,१७३,७३१,२५४
थप	-	४७,१६३,२८९	४७,१६३,२८९
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	८६५,२८५,९३५	१,२२०,८९४,५४३
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	७८३,७३६,८७७	१,१३९,३४५,४८५
थप	-	३४,३८५,७७०	६,९७०,३२१
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	८१८,१२२,६४७	१,१७३,७३१,२५४
संचित ह्रास			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३००,१३७,५६८	३००,१३७,५६८
थप	-	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३१२,३९५,६०४	३१२,३९५,६०४
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	-	२८७,८७९,५३२	२८७,८७९,५३२
थप	-	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
निसर्ग र स्थानान्तरण	-	-	-
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	३००,१३७,५६८	३००,१३७,५६८
खुद सम्पत्ति			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	५१७,९८५,०७९	८७३,५९३,६८६
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५५,६०८,६०८	५५२,८९०,३३२	९०८,४९८,९३९

कर्मचारी सञ्चय कोष

(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)

वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.९ सम्पत्ति तथा उपकरण

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१२ अनुसार सम्पत्ति तथा उपकरण यसप्रकार रहेका छन् :

समूह

विवरण	जग्गा	भवन	फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	सवारी साधन	अफिस सामान	कम्प्युटर उपकरण	ROU assets	निर्माणधीन सम्पत्ति	जम्मा
लागत									
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३४०,६४९,६६०	२२२,०१४,३४८	४३,२२१,०४७	१३८,५१४,८३४	११४,८९१,२५८	१७४,३००,४३८	१८,९९७,०२२	२८४,३०५,१९७	१,३३६,८९३,८०५
थप	१०,५५६,९४०	७४,३१८,२१९	३,४३९,९९८	२९,२५२,०००	३,९६२,८१८	१८,१३३,२८३		१३३,४४२,९९९	२७३,१०६,२५८
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	२,४८८,५८६	-	१३,१३१,२७२	७,४८१,६५२	७,७५१,८००		१३०,४६४,३९३	१६१,३१७,७०३
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५१,२०६,६००	२९३,८४३,९८१	४६,६६१,०४५	१५४,६३५,५६२	१११,३७२,४२४	१८४,६८१,९२१	१८,९९७,०२२	२८७,२८३,८०४	१,४४८,६८२,३६०
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	२२२,२२१,७९८	४१,४०९,४७४	१११,९५७,७१६	१०८,३१२,७०४	१७६,४३४,०३०	१८,९९७,०२२	१५८,४९६,९८५	१,१६०,४८७,०७५
थप	१७,९९२,३१३	-	२,७९१,७१९	२८,२४८,०००	७,७७७,५३०	२,७१२,९३१		१२५,८०८,२१२	१८५,३३०,७०६
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	२०७,४५०	९८०,१४७	१,६९०,८८२	१,१९८,९७५	४,८४६,५२४		-	८,९२३,९७७
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३४०,६४९,६६०	२२२,०१४,३४८	४३,२२१,०४७	१३८,५१४,८३४	११४,८९१,२५८	१७४,३००,४३८	१८,९९७,०२२	२८४,३०५,१९७	१,३३६,८९३,८०५
संचित ह्रास									
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	४७,३५१,०५८	३५,७७१,३४३	७२,३०२,५५७	७६,२७३,६०८	१४१,२१०,३९५	२,३२६,१६६	-	३७५,२३५,१२७
थप	-	४,९९५,०५२	२,५१३,१३२	९,२४०,१११	७,०८१,४२८	१२,३५७,६२७	१,१६३,०८३	-	३७,३५०,४३३
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	४१०,५४७	-	१३,००४,२४०	७,०८३,३००	-		-	२०,४९८,०८७
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	५१,९३५,५६४	३८,२८४,४७५	६८,५३८,४२८	७६,२७१,७३५	१५३,५६८,०२२	३,४८९,२४९	-	३९२,०८७,४७३
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	-	४२,०८३,६८१	३३,५१५,६४९	६६,५६६,५९१	७०,५४०,८३४	१२३,१२०,४७०	-	-	३३५,८२७,२२५
थप		३,९६७,६४५	३,०९६,४८३	६,५३३,०३४	६,६९१,०८०	२२,५५७,८८६	-	-	४२,८४६,१२९
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		१,३२६	९६७,६३१	१,६७५,६६३	१,१४१,३७०	४,८३८,१४९		-	८,६२४,१३८
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	४७,३५१,०५८	३५,७७१,३४३	७२,३०२,५५७	७६,२७३,६०८	१४१,२१०,३९५	२,३२६,१६६	-	३७५,२३५,१२७
खुद सम्पत्ति									
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३४०,६४९,६६०	१७४,६६३,२९०	७,४४९,७०४	६६,२१२,२७७	३८,६१७,६५०	३३,०९०,०४३	१६,६७०,८५६	२८४,३०५,१९७	९६१,६५८,६७८
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५१,२०६,६००	२४१,९०८,४१७	८,३७६,५७०	८६,०९७,१३४	३५,१००,६८९	३१,११३,८९९	१५,५०७,७७३	२८७,२८३,८०४	१,०५६,५९४,८८७

कोष

विवरण	जग्गा	भवन	फर्निचर फिक्स्चर तथा फर्निसिङ्ग	सवारी साधन	अफिस सामान	कम्प्युटर उपकरण	निर्माणधीन सम्पत्ति	जम्मा
लागत								
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३४०,६४९,६६०	२१६,४८९,२०६	४२,८७६,०५८	१३३,९०८,५५२	११४,३८६,७२५	१७३,३३२,७५४	२८४,३०५,१९७	१,३०५,९४८,१५३
थप	१०,५५६,९४०	७४,३१८,२१९	३,४३९,९९८	२९,२५२,०००	३,९६२,८१८	१८,१३३,२८३	१३३,४४२,९९९	२७३,१०६,२५८
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	२,४८८,५८६	-	१३,१३१,२७२	७,४८१,६५२	७,७५१,८००	१३०,४६४,३९३	१६१,३१७,७०३
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५१,२०६,६००	२८८,३१८,८३९	४६,३१६,०५६	१५०,०२९,२८०	११०,८६७,८९१	१८३,७१४,२३७	२८७,२८३,८०४	१,४१७,७३६,७०८
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	३२२,६५७,३४७	२१६,६९६,६५६	४१,०६४,४८५	१०७,३५१,४३४	१०७,८२०,३०७	१७५,६५६,६९६	१५८,४९६,९८५	१,१२९,७४३,९१०
थप	१७,९९२,३१३		२,७९१,७१९	२८,२४८,०००	७,७६५,३९३	२,५२२,५८१	१२५,८०८,२१२	१८५,१२८,२२०
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	२०७,४५०	९८०,१४७	१,६९०,८८२	१,१९८,९७५	४,८४६,५२४	-	८,९२३,९७७
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३४०,६४९,६६०	२१६,४८९,२०६	४२,८७६,०५८	१३३,९०८,५५२	११४,३८६,७२५	१७३,३३२,७५४	२८४,३०५,१९७	१,३०५,९४८,१५३
संचित ह्रास								
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	४६,०५०,०००	३५,६४४,५०१	७१,४२३,९६३	७६,०९०,५४५	१४०,८४०,२०७	-	३७०,०४९,२१६
थप		४,४४२,५३८	२,४४४,१३४	८,७७९,४८३	६,९८०,५२१	१२,१६४,०९०	-	३४,८१०,७६७
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		४१०,५४७	-	१३,००४,२४०	७,०८३,३००	-		२०,४९८,०८७
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	-	५०,०८१,९९१	३८,०८८,६३५	६७,१९९,२०६	७५,९८७,७६६	१५३,००४,२९७	-	३८४,३६१,८९६
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	-	४२,०८३,६८१	३३,५१५,६४९	६६,५६६,५९१	७०,५४०,८३४	१२३,१२०,४७०	-	३३५,८२७,२२५
थप		३,९६७,६४५	३,०९६,४८३	६,५३३,०३४	६,६९१,०८०	२२,५५७,८८६	-	४२,८४६,१२९
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		१,३२६	९६७,६३१	१,६७५,६६३	१,१४१,३७०	४,८३८,१४९		८,६२४,१३८
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	-	४६,०५०,०००	३५,६४४,५०१	७१,४२३,९६३	७६,०९०,५४५	१४०,८४०,२०७	-	३७०,०४९,२१६
खुद सम्पत्ति								
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३४०,६४९,६६०	१७०,४३९,२०६	७,२३१,५५७	६२,४८४,५८९	३८,२९६,१८०	३२,४९२,५४७	२८४,३०५,१९७	९३५,८९८,९३७
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	३५१,२०६,६००	२३८,२३६,८४८	८,२२७,४२१	८२,८३०,०७४	३४,८८०,१२५	३०,७०९,९४०	२८७,२८३,८०४	१,०३३,३७४,८१२

निर्माणाधीन सम्पत्ति

विवरण	समूह				कोष			
	२०८० श्रावण १ को मौज्दात	थप	निसर्ग र स्थानान्तरण	२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	२०८० श्रावण १ को मौज्दात	थप	निसर्ग र स्थानान्तरण	२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात
निर्माणाधीन भवन, धनगढी	-	५४०,७०५	-	५४०,७०५	-	५४०,७०५		५४०,७०५
निर्माणाधीन भवन, इटहरी	६,५९३,५२८	-	६,५९३,५२८	-	६,५९३,५२८		६,५९३,५२८	-
निर्माणाधीन भवन, टेकु	३,९६३,४१२	-	३,९६३,४१२	-	३,९६३,४१२		३,९६३,४१२	-
निर्माणाधीन भवन, सुर्खेत	५०,१२७,६९८	२४,२३४,९१६	७४,३६२,६१४	-	५०,१२७,६९८	२४,२३४,९१६	७४,३६२,६१४	-
निर्माणाधीन भवन, कोहलपुर	-	-	-	-	-			-
निर्माणाधीन भवन, जनकपुर	१३,३३०,८०३	३१,९०३,८०८	-	४५,२३४,६११	१३,३३०,८०३	३१,९०३,८०८		४५,२३४,६११
निर्माणाधीन भवन, चितवन	२४,९०६,४२०	३८,५२१,८४२	-	६३,४२८,२६२	२४,९०६,४२०	३८,५२१,८४२		६३,४२८,२६२
निर्माणाधीन भवन, पोखरा	८९,१२९,९९८	१३,८८०,५५२	६,७०१,४४१	९६,३०९,१०९	८९,१२९,९९८	१३,८८०,५५२	६,७०१,४४१	९६,३०९,१०९
निर्माणाधीन भवन, हेटौडा	६३,५७१,८०१	२४,३६१,१७७	६,१६१,८६१	८१,७७१,११७	६३,५७१,८०१	२४,३६१,१७७	६,१६१,८६१	८१,७७१,११७
कार्यालय स्थानान्तरण, लगनखेल	३२,६८१,५३७	-	३२,६८१,५३७	-	३२,६८१,५३७		३२,६८१,५३७	-
जम्मा	**२८४,३०५,१९८**	**१३३,४४२,९९९**	**१३०,४६४,३९३**	**२८७,२८३,८०४**	**२८४,३०५,१९८**	**१३३,४४२,९९९**	**१३०,४६४,३९३**	**२८७,२८३,८०४**

कर्मचारी सञ्चय कोष

(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)

वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.१० अमूर्त सम्पत्ति

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१३ अनुसार अमूर्त सम्पत्ति यसप्रकार रहेका छन् :

समूह

विवरण	सफ्टवेयर	अन्य	जम्मा
लागत			
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	२२,९२६,४६७	-	२२,९२६,४६७
थप	५,२४९,०७२	-	५,२४९,०७२
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	-	-	-
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	२८,१७५,५३८	-	२८,१७५,५३८
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	२१,७३६,१२५	-	१२,२११,४५१
थप	१,१९०,३४२	-	९,५२४,६७४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	२२,९२६,४६७	-	२१,७३६,१२५
संचित ह्रास			
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	१४,१०४,८५१	-	१४,१०४,८५१
थप	२,५००,८८३	-	२,५००,८८३
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	१६,६०५,७३४	-	१६,६०५,७३४
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	११,१३४,८७४	-	८,९९८,६००
थप	२,९६९,९७७	-	२,१३६,२७४
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		-	-
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	१४,१०४,८५१	-	११,१३४,८७४
खुद सम्पत्ति			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	८,८२१,६१५	-	८,८२१,६१५
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	११,५६९,८०४	-	११,५६९,८०५

कोष

विवरण	सफ्टवेयर	अन्य	जम्मा
<u>लागत</u>			
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	२२,८८५,७८७	–	२२,८८५,७८७
थप	५,१८०,१४२	–	५,१८०,१४२
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	–	–	–
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	२८,०६५,९२८	–	२८,०६५,९२८
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	२१,७३६,१२५	–	२१,७३६,१२५
थप	१,१४९,६६२	–	१,१४९,६६२
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन	–	–	–
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	२२,८८५,७८७	–	२२,८८५,७८७
<u>संचित ह्रास</u>			
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	१४,१०१,१७३	–	१४,१०१,१७३
थप	२,४८४,९६६	–	२,४८४,९६६
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		–	–
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	१६,५८६,१३९	–	१६,५८६,१३९
२०७९ श्रावण १ को मौज्दात	११,१३४,८७४	–	११,१३४,८७४
थप	२,९६६,२९९	–	२,९६६,२९९
निसर्ग, स्थानान्तरण र समायोजन		–	–
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	१४,१०१,१७३	–	१४,१०१,१७३
खुद सम्पत्ति			
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	८,७८४,६१३	–	८,७८४,६१३
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	११,४७९,७८९	–	११,४७९,७८९

टिप्पणी ४.११ अन्य सम्पत्ति

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
असूल हुन बाँकी बहाल तथा महसूल	७२१,१५१,९६७	७११,८७५,६८०	७२१,१५१,९६७	७११,८७५,६८०
न्यून: असूल हुन बाँकी बहाल तथा महसुलमा व्यवस्था	(३०७,१९८,८८१)	(३०७,७२६,६४१)	(३०७,१९८,८८१)	(३०७,७२६,६४१)
आसामी (सण्ड्री डेटर्स)	३,२११,६००	(१०,०४५,७२३)	८,२२७,०७९	२८,८४७,९७३
मसलन्द मौज्दात	२,८९४,०७१	२,२७५,५२६	२,८९४,०७१	२,२७५,५२६
कोषले राखेको धरौटी	७४,५२३,५५२	१३,०७३,६४७	७४,५२३,५५२	१३,०७३,६४७
सञ्चयकर्ता कल्याण योजना भुक्तानी तथा शोधभर्ना	१,०५०,०००	३,९००,०००	१,०५०,०००	३,९००,०००
आवास योजना अक्षय कोष	३,५००,०००	३,५००,०००	३,५००,०००	३,५००,०००
स्थगन कर्मचारी सुविधा खर्च	८४८,६०८,६८७	८७९,५७१,८७२	८४८,६०८,६८७	८७९,५७१,८७२
अन्य सम्पत्ति	५७,७५८,७७१	७५,२३९,९९३	४४,८३०,४१७	७२,३३५,२८६
जम्मा	**१,४०५,४९९,७६८**	**१,३७१,६६४,३५५**	**१,३९७,५८६,८९३**	**१,४०७,६५३,३४४**

टिप्पणी ४.१२ कर्मचारी सुविधा दायित्व

लेखा सम्बन्धी टिप्पणी ३.१८ अनुसार कर्मचारी सुविधा दायित्व यसप्रकार रहेका छन् :

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
परिभाषित लाभ दायित्व				
निवृत्तभरण तथा उपदान दायित्व	३,२२३,७५०,०६८	३,४७७,४८१,०३१	३,२२३,७५०,०६८	३,४७७,४८१,०३१
निवृत्तभरण व्यवस्था	१,७८१,८२९,७९०	१,८१३,९४८,४८५	१,७८१,८२९,७९०	१,८१३,९४८,४८५
उपदान व्यवस्था	१,४४१,९२०,२७८	१,६६३,५३२,५४६	१,४४१,९२०,२७८	१,६६३,५३२,५४६
अन्य लामो अवधिका दायित्वः	-		-	
सञ्चित विदाको तलव व्यवस्था	२१५,५७५,२५३	१४९,१८१,९४१	२१५,५७५,२५३	१४९,१८१,९४१
कर्मचारी जीवन सुरक्षण	६३७,५०९,७५६	६१०,१२४,९८९	६३७,५०९,७५६	६१०,१२४,९८९
औषधी उपचार अनुदान	-			
जम्मा	**४,०७६,८३५,०७७**	**४,२३६,७८७,९६१**	**४,०७६,८३५,०७७**	**४,२३६,७८७,९६१**

कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च टिप्पणी ४.५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

टिप्पणी ४.१३ अन्य दायित्वहरु

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
कोषले लिएको धरौटी	४३,०२४,६६१	४५,४९२,९२८	४३,०२४,६६१	४५,४९२,९२८
अग्रिम आम्दानी	८३३,४४२	१,४९६,९२१	८३३,४४२	१,४९६,९२१
तिर्नुपर्ने हिसावहरु (सण्ड्री क्रेडिटर्स)	२५४,१०६,१६२	४१०,९६१,३४१	२३४,८४६,५२२	३९७,०२१,२३३
श्रोतमा आयकर कट्टी	२७,११३,२२७	४५,९२८,३६१	२६,३१३,५७८	४३,७३३,७६३
सञ्चयकर्ताको कोष/सापटी समायोजन	३०२,८४३,५००	३२५,२५१,१५९	३०२,८४३,५००	३२५,२५१,१५९
कर्मचारीलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने अन्य रकमहरु	१,१२४,४१३,२४५	१,०३८,०२९,६६०	१,१२४,४१३,२४५	१,०३८,०२९,६६०
करार कर्मचारीलाई भुक्तानी गर्नुपर्ने अन्य रकमहरु	१६,२७९,४६९	९,१८०,९९२	१६,२७९,४६९	९,१८०,९९२
केन्द्रीय तथा शाखा हिसाब	-	-	-	-
अक्षय कोष	३,५००,०००	३,५००,०००	३,५००,०००	३,५००,०००
भूक्तानी एवम बैंक समायोजन	-	(२,१७४,८८१)	-	(२,१७४,८८१)
जम्मा	**१,७७२,११३,७०६**	**१,८७७,६६६,४८१**	**१,७५२,०५४,४१८**	**१,८६१,५३१,७७६**

कर्मचारी सञ्चय कोष

(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)

वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.१४ सञ्चय कोष

समूह

विवरण	निजामती	प्रहरी	जङ्गी	शिक्षा	संस्थान	जम्मा
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	**११६,७१०,७६५,५१५**	**८९,३९२,१८२,०४२**	**६६,२०४,४३५,३८३**	**९९,८१८,४३९,४६९**	**९२,८९४,४२४,१८१**	**४६५,०२०,२४६,५९१**
संकलन	११,३२४,१४८,३०४	९,१७३,१७५,०४५	७,१३५,८१०,९८५	१०,७६०,९३२,११४	११,२८४,४५२,७८१	४९,६७८,५१९,२३१
मुनाफा बाँडफाँड	१,१२०,७७२,८४३	८२१,२६१,७६६	६६२,९००,५५२	९७१,४९७,५२९	९३२,३२७,१८८	४,५०८,७५९,८७८
रकमान्तर/समायोजन	(३,०८७,३६५,२९७)	(१,७६८,६०९,३९१)	(४,६९४,०५२,८१८)	(३,९८१,६९१,१७९)	(३,४१५,१७५,७८८)	(१६,९४६,८९४,४७३)
भुक्तानी	(४,३६८,११३,५७७)	(१,११७,१७२,२७६)	(२,३२५,१३८,८७८)	(४,४४५,९९९,२२०)	(६,८३३,९२१,७७५)	(१९,०९०,३४५,७२७)
ब्याज थप	८,८३०,२७४,११२	६,९१५,६३७,५९६	४,९६३,९३३,८६३	७,५२४,१३७,२९५	६,९०१,५८७,२७०	३५,१३५,५७०,१३६
बेचालु सञ्चय कोष	३५,५५८,८०७	१४,८७८,१३०	४०,१३४,५४४	(२,४११,४७५)	८१,३०३,०६०	१६९,४६३,०६६
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	**१३०,५६६,०४०,७०८**	**१०३,४३१,३५२,९१२**	**७१,९८८,०२३,६३२**	**११०,६४४,९०४,५३३**	**१०१,८४४,९९६,९१७**	**५१८,४७५,३१८,७०२**

कोष

विवरण	निजामती	प्रहरी	जङ्गी	शिक्षा	संस्थान	जम्मा
२०८० श्रावण १ को मौज्दात	**११६,७१०,७६५,५१५**	**८९,३९२,१८२,०४२**	**६६,२०४,४३५,३८३**	**९९,८१८,४३९,४६९**	**९२,८९४,४२४,१८१**	**४६५,०२०,२४६,५९१**
संकलन	११,३२४,१४८,३०४	९,१७३,१७५,०४५	७,१३५,८१०,९८५	१०,७६०,९३२,११४	११,२८४,४५२,७८१	४९,६७८,५१९,२३१
मुनाफा बाँडफाँड	१,१२०,७७२,८४३	८२१,२६१,७६६	६६२,९००,५५२	९७१,४९७,५२९	९३२,३२७,१८८	४,५०८,७५९,८७८
रकमान्तर/समायोजन	(३,०८७,३६५,२९७)	(१,७६८,६०९,३९१)	(४,६९४,०५२,८१८)	(३,९८१,६९१,१७९)	(३,४१५,१७५,७८८)	(१६,९४६,८९४,४७३)
भुक्तानी	(४,३६८,११३,५७७)	(१,११७,१७२,२७६)	(२,३२५,१३८,८७८)	(४,४४५,९९९,२२०)	(६,८३३,९२१,७७५)	(१९,०९०,३४५,७२७)
ब्याज थप	८,८३०,२७४,११२	६,९१५,६३७,५९६	४,९६३,९३३,८६३	७,५२४,१३७,२९५	६,९०१,५८७,२७०	३५,१३५,५७०,१३६
बेचालु सञ्चय कोष	३५,५५८,८०७	१४,८७८,१३०	४०,१३४,५४४	(२,४११,४७५)	८१,३०३,०६०	१६९,४६३,०६६
२०८१ आषाढ ३१ को मौज्दात	**१३०,५६६,०४०,७०८**	**१०३,४३१,३५२,९१२**	**७१,९८८,०२३,६३२**	**११०,६४४,९०४,५३२**	**१०१,८४४,९९६,९१७**	**५१८,४७५,३१८,७०२**

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.१५ जगेडा तथा बचत

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
साधारण जगेडा कोष (सञ्चय कोष)	१,४१४,०४३,१००	७९८,५०५,७०४	१,४१०,०६१,२५३	७९८,५०५,७०४
सञ्चयकर्ता कल्याणकारी कोष	५,६३१,२८६,३९६	५,५५२,४४२,४२३	५,६३१,२८६,३९५	५,५५२,४४२,४२२
कर्मचारी कल्याणकारी कोष	४३८,६७९,८५८	३७९,७७९,५७०	४३८,६७९,८५७	३७९,७७९,५६९
मुनाफा वाँडफाँड (सञ्चय कोष)	६,५२४,०६२,४६९	७,४६१,९५५,०२३	६,२७०,१५३,१४६	६,०८५,१०५,५६६
मुनाफा वाँडफाँड (निवृत्तभरण कोष)	७२,७३७,०५७	३९,३२८,६२६	७२,७३७,०५७	३९,३२८,६२६
सञ्चित मुनाफा (निवृत्तभरण कोष)	४१,६५४,६८४	२७,५३४,०९४	४१,६५४,६८४	२७,५३४,०९४
उचित मुल्य जगेडा	१२,२८२,७३३,४३६	१४,७१४,५५६,७३२	१३,३६६,५४७,३५९	१५,७२४,३७१,८६४
सञ्चयकर्ता हाईड्रो कोष	८,१०२,७४७,३०८	८,२१४,०८०,३००	८,१०२,७४७,३०८	८,२१४,०८०,३००
जम्मा	**३४,५०७,९४४,३०७**	**३७,१८८,१८२,४७२**	**३५,३३३,८६७,०६०**	**३६,८२१,१४८,१४६**

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.१६ ऋण तथा लगानीबाट आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
व्याज आम्दानी				
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१४,४७३,५७८,१०५	१३,३२३,२२२,५९५	१४,४५४,४४८,४४७	१३,३०६,०१७,०१७
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२२,०७३,८२७,१११	२१,५६२,६९२,७७९	२२,०७३,८२७,१११	२१,५६२,६९२,७७९
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	९,५१५,८२१,३६४	७,६४४,९४४,९७६	९,५१५,८२१,३६४	७,६४४,९४४,९७६
धितोपत्रहरुमा लगानी	-	-	-	-
-राष्ट्रिय बचतपत्र तथा ऋणपत्रमा लगानी	१०२,६४७,०६०	५३,४७२,७८९	१०२,६४७,०६०	५३,४७२,७८९
-शेयर लगानीमा लाभांश आम्दानी	४०९,७६६,७७४	८८२,८५०,९०८	४०९,७६६,७७४	८८२,८५०,९०८
-डिबेन्चर लगानीमा आम्दानी	५३९,९८२,८६१	३२८,३११,७६६	५३९,९८२,८६१	३२८,३११,७६६
-लगानी सम्पत्तिमा पट्टा आम्दानी	४४८,३४९,८६४	३९७,४३९,२४५	४४८,३४९,८६४	३९७,४३९,२४५
अन्य लगानीमा आम्दानी	३,३३२,०००		३,३३२,०००	
जम्मा	**४७,५६७,३०५,१३९**	**४४,१९२,९३५,०५८**	**४७,५४८,१७५,४८१**	**४४,१७५,७२९,४८१**

टिप्पणी ४.१७ ब्याज तथा अन्य प्रत्यक्ष खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
ब्याज खर्च				
सञ्चय कोषमा ब्याज	३५,१२४,४४४,३७१	३३,६०१,००१,९३२	३५,१२४,४४४,३७१	३३,६०१,००१,९३२
सञ्चयकर्ता शेयर लगानी कोषमा ब्याज	५६५,३०८,०५३	६०८,४५०,३८८	५६५,३०८,०५३	६०८,४५०,३८८
अन्य ब्याज	७८,६५२,२९७	७८,८४३,२३७	७८,६५२,२९७	७८,८४३,२३७
निवृत्तभरण कोषमा ब्याज खर्च	५८८,४७२,७८१	३३८,६३८,१९५	५८८,४७२,७८१	३३८,६३८,१९५
जम्मा	**३६,३५६,८७७,५०२**	**३४,६२६,९३३,७५२**	**३६,३५६,८७७,५०२**	**३४,६२६,९३३,७५२**

टिप्पणी ४.१८ शुल्क तथा कमिसन आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
सेवा शुल्क	१९,८७०,८३८	२१,५७६,३६४	१७,४१४,०१९	२१,५७६,३६४
जम्मा	**१९,८७०,८३८**	**२१,५७६,३६४**	**१७,४१४,०१९**	**२१,५७६,३६४**

टिप्पणी ४.१९ शुल्क तथा कमिसन खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ४.२० व्यापारिक प्रकृतिका सम्पत्तिहरुबाट भएको खुद आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ४.२१ नाफा नोक्सान मार्फत उचित मुल्यमा रहेका अन्य वित्तीय उपकरणहरुबाट भएको खुद आम्दानी

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ४.२२ अन्य आय

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
नगद तथा नगद समान सम्पत्तिमा व्याज आम्दानी	७६,६२५,५५७	६,३३८,६५७	७६,६२५,५५७	६,३३८,६५७
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी व्याज	१४४,४७६,९५१	१३०,८७०,६५८	१४४,४७६,९५१	१३०,८७०,६५८
विक्रिको लागी उपलब्ध धितोपत्रको विक्रिबाट खुद लाभ	-	-	-	-
सम्पत्ति तथा उपकरणको विक्रिमा लाभ	५,३८०,६८५	१,०७१,६८९	५,३८०,६८५	१,०७१,६८९
अन्य	२५,७१८,५५५	१५२,८६५,१५३	२५,७१८,५५५	१५२,७२५,१५३
अपलेखन भइसकेको कर्जा असुली	-	-	-	-
जम्मा	**२५२,२०१,७४८**	**२९१,१४६,१५७**	**२५२,२०१,७४८**	**२९१,००६,१५७**

टिप्पणी ४.२३ वित्तीय सम्पत्तिहरुको खुद क्षयीकरण नाफा/(नोक्सान)

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
क्षयीकरण नोक्सानीको लागि व्यवस्था				
सञ्चयकर्ताहरुलाई कर्जा तथा सापटी				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	(४२१,९९९,२१२)	-	(४२१,९९९,२१२)	-
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	-	१,२२९,०४२,१२८		१,२२९,०४२,१२८
परियोजना तथा संगठीत संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	-		-
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	४,७१९,४३६,२१२	१,२९४,८८९,५९४	४,७१९,४३६,२१२	१,२९४,८८९,५९४
परियोजना तथा संगठीत संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटीमा व्याज				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता				
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	-			
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	-	-	-	-
धितोपत्रहरुमा लगानी	-	-	-	-
अन्य सम्पत्ति				
नोक्सानीको व्यवस्था फिर्ता	-	-	-	-
नोक्सानीको व्यवस्थामा थप	-	-	-	-
जम्मा	**४,२९७,४३७,०००**	**१,२९४,८८९,५९४**	**४,२९७,४३७,०००**	**१,२९४,८८९,५९४**

टिप्पणी ४.२४ कर्मचारी खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
तलब भत्ता	३७६,४९५,११०	३५०,७७३,६३९	३६९,३४०,६५२	३४४,०८९,७०१
वार्षिक सुविधा	१४४,५२६,४५५	१४२,४८०,३९७	१४४,५२६,४५५	१४२,४८०,३९७
कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको कर्जा तथा सापटीको परिशोधन	६६,८२८,७०८	५३,३९०,९१४	६६,८२८,७०८	५३,३९०,९१४
तालिम तथा सेमिनार खर्च	२६,०४९,३१९	२८,०७५,११२	२५,१०६,९२५	२८,०७५,११२
अन्य खर्च	-	-	-	-
कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च	-		-	-
निवृत्तभरण तथा उपदान व्यवस्था	३४१,४२२,५४०	३२६,४५६,६५२	३४१,४२२,५४०	३२६,४५६,६५२
संचित विदाको तलव व्यवस्था	३१,५२६,३४७	३४,३८६,२१६	३१,५२६,३४७	३४,३८६,२१६
कर्मचारी जीवन सुरक्षण व्यवस्था	७३,९६६,९१२	६९,७९६,७०१	७३,९६६,९१२	६९,७९६,७०१
औषधि उपचार व्यवस्था	-	-	-	-
अन्य व्यवस्था	-	-	-	-
जम्मा	**१,०६०,८१५,३९१**	**१,००५,३५९,६३०**	**१,०५२,७१८,५३९**	**९९८,६७५,६९२**

कर्मचारी दायित्व व्यवस्था खर्च अन्तर्गत लेखांकन भएको रकममध्ये यस आर्थिक वर्षमा भुक्तानी भएको रकमको विवरण लेखा टिप्पणी ५.५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

टिप्पणी ४.२५ अन्य सञ्चालन खर्च

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
भ्रमण खर्च	१७,३२९,०६८	१७,०५७,१२७	१७,३२९,०६८	१७,०४९,१२७
छपाई, मसलन्द	९,४९६,७२४	६,७७७,६८८	९,४५७,७९३	६,७७७,६८८
मर्मत तथा सम्भार	१६,७६५,१९०	२४,३९९,४७१	१६,७१२,७७४	२४,३५४,०८३
फ्लोरिगं एण्ड फर्निसिगं	१,६८७,३३९	१,१०४,२७३	१,६८७,३३९	१,१०४,२७३
ईन्धन	१४,३२७,९२७	१४,३२७,४७४	१४,०५०,५५२	१४,०८५,९४९
भाडा, शूल्क तथा महसुल	३४,७९१,३२९	३२,०८८,८०५	३४,७९१,३२९	३२,०८८,८०५
टिकट तार टेलिफोन	८,४२३,३६३	७,२८७,३२५	८,३८२,२६३	७,२४६,५००
सदस्यता शूल्क	२,५२४,०५३	२,७५६,५८०	२,४७८,६५८	२,७११,५९०
लेखापरीक्षण शूल्क	१,३९९,५००	१,२१३,०००	१,२९९,५००	१,१००,०००
लेखापरीक्षण खर्च	१,०७०,२३७	१,३८६,७८८	१,०७०,२३७	१,३८६,७८८
पुस्तक प्रकाशन तथा पत्रपत्रिका	२,४३०,६३१	२,०४८,६४९	२,४३०,६३१	२,००१,६७२
बैठक भत्ता तथा खर्च	१०,१७७,७९१	११,९०२,२०३	९,५६२,२९१	११,१४९,२०३
विज्ञापन तथा प्रवर्द्धन खर्च	७,२२४,३१२	६,००८,१४८	७,२२४,३१२	५,७०७,४९१
उत्सव तथा सालतमामी खर्च	५,१६८,९४५	३,५६१,८१४	५,१६८,९४५	३,५६१,८१४
फुटकर तथा भैपरी आउने खर्च	५,१३३,०९२	४,७२१,१०६	४,६५५,९१२	४,४४७,२९०
सुरक्षा खर्च	६,५९८,४७८	७,१२९,०९४	६,५९८,४७८	७,१२९,०९४
कानूनी खर्च	३,९१४,९५३	२,२२८,७६१	३,६६७,४५३	२,२२८,७६१
स्थिर सम्पत्तिमा बीमा खर्च	३,३६८,६४३	२,४०७,३०३	३,३०२,११९	२,३४०,६९४
विशेष कार्यक्रम खर्च	७,०४१,६९२	११,७२५,७८०	५,९०२,०९२	११,७२५,७८०
चन्दा पुरस्कार तथा पदक खर्च	३,६८१,८७१	२,८४८,५४२	३,६८१,८७१	२,८४८,५४२
सेवा करार खर्च	६०,८६७,१११	५०,३७९,३०८	६०,८६७,१११	५०,३७९,३०८
परामर्श सेवा शूल्क	२,०७०,८२०	३,२७४,२३६	१,८९३,०७०	३,२७४,२३६
करार सेवा खर्च	८९,१०६	१,२४६,९१५	८९,१०६	१,२४६,९१५
संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व खर्च	१,२५०,०००	५००,०००	१,२५०,०००	५००,०००
पदपूर्ति ब्यबस्थापन खर्च	२२,४९९,८७४	८,०१३,०४३	२२,४९९,८७४	८,०१३,०४३
प्रारम्भिक खर्च	-	-	-	-
वित्तीय खर्च	२,४१९,४९०	२,३७९,९२४	७३,८४६	५७,५७९
जम्मा	**२५१,७५१,५४०**	**२२८,७७३,३५८**	**२४६,१२६,६२५**	**२२४,५१६,२२५**

टिप्पणी ४.२६ ह्रास कट्टी, परिशोधन तथा गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण

विवरण	समूह		कोष	
	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१	२०८१ आषाढ ३१	२०८० आषाढ ३१
ह्रास कट्टी				
सम्पत्ति र उपकरण	३६,६१३,४१५	४५,१९२,३०६	३४,०५७,८३१	४२,८२६,२१२
सम्पत्तिहरुमा लगानी	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६	१२,२५८,०३६
अमूर्त सम्पत्तिको परिशोधन	२,४८४,९६६	२,९६६,२९९	२,४८४,९६६	२,९६६,२९९
गैर वित्तीय सम्पत्तिको क्षयीकरण:				
सम्पत्ति र उपकरण	-	-	-	-
सम्पत्तिहरुमा लगानी	-	-		
अमूर्त सम्पत्ति	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-
जम्मा	५१,३५६,४१७	६०,४१६,६४२	४८,८००,८३४	५८,०५०,५४७

कर्मचारी सञ्चय कोष
(कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ बमोजिम स्थापित)
वित्तीय विवरणका टिप्पणीहरु

टिप्पणी ४.२७ वित्तीय उपकरणहरुको वर्गीकरण तथा मापन (Classification and Measurement of Financial Instruments)

वित्तीय उपकरणहरु लेखा सम्वन्धि टिप्पणी ३.३ मा उल्लेख गरिए अनुसार वर्गीकरण गरिएका छन् ।
कोषले वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वहरुलाई निम्न तह अनुसार उचित मूल्यमा मापन गरेको छ । यसले मापन गर्न प्रयोग हुने निवेशको
तह-१:- समान उपकरणका लागि सक्रीय बजारमा उद्धृत बजार मूल्यहरु
तह-२:- अवलोकन योग्य निवेशहरुको आधारमा या त सिधै (मूल्यको रुपमा) वा अप्रत्यक्ष रुपमा (मूल्यबाट प्राप्त) मूल्य निर्धारण विधि ।
तह-३:- निरीक्षण गर्न नसकिने महत्वपूर्ण निवेशहरु प्रयोग गरिने मूल्य निर्धारण विधि अथवा लेखापालन विधि ।

समूह

२०८१ आषाढ ३१	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति				
परिशोधन लागत (Amortized Cost)मा				
नगद तथा नगद समान	१५,१०३,७२३,६०३	-	-	१५,१०३,७२३,६०३
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१६८,०८५,९३८,०२५	-	-	१६८,०८५,९३८,०२५
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२६२,५००,६४१,४९७	-	-	२६२,५००,६४१,४९७
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	८७,३२४,९७५,८२२	-	-	८७,३२४,९७५,८२२
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,३१८,३७२,९२१	-	-	२,३१८,३७२,९२१
धितोपत्रहरुमा लगानी	७,१४५,१७६,६१८	-	-	७,१४५,१७६,६१८
अन्य सम्पत्ति	४९६,२३८,२३८	-	-	४९६,२३८,२३८
जम्मा	**५४२,९७५,०६६,७२४**	**-**	**-**	**५४२,९७५,०६६,७२४**
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	२३,५९१,६७७,६१८		२३,५९१,६७७,६१८	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	**५६६,५६६,७४४,३४२**	**-**	**२३,५९१,६७७,६१८**	**५४२,९७५,०६६,७२४**
वित्तीय दायित्व				
परिशोधन लागत (Amortized Cost)मा				
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	४,०७६,८३५,०७७	-	-	४,०७६,८३५,०७७
अन्य दायित्व	१,७७१,२८०,२६४	-	-	१,७७१,२८०,२६४
जम्मा वित्तीय दायित्व	**५,८४८,११५,३४१**	**-**	**-**	**५,८४८,११५,३४१**

कोष

२०८१ आषाढ ३१	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति				
परिशोधन लागत (Amortized Cost)मा				
नगद तथा नगद समान	१५,१०१,५३५,३८१	-	-	१५,१०१,५३५,३८१
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१६७,९०३,१३८,०२५	-	-	१६७,९०३,१३८,०२५
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२६२,५००,६४१,४९७	-	-	२६२,५००,६४१,४९७
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	८७,३२४,९७५,८२२	-	-	८७,३२४,९७५,८२२
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,३१८,३७२,९२१	-	-	२,३१८,३७२,९२१
धितोपत्रहरुमा लगानी	७,१४५,१७६,६१८	-	-	७,१४५,१७६,६१८
अन्य सम्पत्ति	५०१,२५३,७१७	-	-	५०१,२५३,७१७
जम्मा	**५४२,७९५,०९३,९८१**	**-**	**-**	**५४२,७९५,०९३,९८१**
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	२३,५९१,६७७,६१८		२३,५९१,६७७,६१८	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	**५६६,३८६,७७१,५९९**	**-**	**२३,५९१,६७७,६१८**	**५४२,७९५,०९३,९८१**
वित्तीय दायित्व				
परिशोधन लागत (Amortized Cost)मा				
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	४,०७६,८३५,०७७	-	-	४,०७६,८३५,०७७
अन्य दायित्व	१,७५१,२२०,९७६	-	-	१,७५१,२२०,९७६
जम्मा वित्तीय दायित्व	**५,८२८,०५६,०५३**	**-**	**-**	**५,८२८,०५६,०५३**

समूह

२०८० आषाढ ३१	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति				
परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
नगद तथा नगद समान	१,०१२,२७४,८०८	-	-	१,०१२,२७४,८०८
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१४७,३९७,६९६,९९२	-	-	१४७,३९७,६९६,९९२
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२४४,५२९,०४६,५०३	-	-	२४४,५२९,०४६,५०३
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	८४,३१९,९८५,८८९	-	-	८४,३१९,९८५,८८९
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,३३९,४५४,३३८	-	-	२,३३९,४५४,३३८
धितोपत्रहरुमा लगानी	५,६१७,७०२,७०१	-	-	५,६१७,७०२,७०१
अन्य सम्पत्ति	४१४,५७६,९६४	-	-	४१४,५७६,९६४
जम्मा	**४८५,६३०,७३८,१९५**	**-**	**-**	**४८५,६३०,७३८,१९५**
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	२४,५३१,६३१,१८१		२४,५३१,६३१,१८१	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	**५१०,१६२,३६९,३७६**	**-**	**२४,५३१,६३१,१८१**	**४८५,६३०,७३८,१९५**
वित्तीय दायित्व				
परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	४,२३६,७८७,९६१	-	-	४,२३६,७८७,९६१
अन्य दायित्व	१,८७६,१६९,५६०	-	-	१,८७६,१६९,५६०
जम्मा वित्तीय दायित्व	**६,११२,९५७,५२१**	**-**	**-**	**६,११२,९५७,५२१**

कोष

२०८० आषाढ ३१	रकम	तह-१	तह-२	तह-३
वित्तीय सम्पत्ति				
परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
नगद तथा नगद समान	९७८,८७३,०८५	-	-	९७८,८७३,०८५
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा रहेको मौज्दात	१४७,२१३,९२८,९९२	-	-	१४७,२१३,९२८,९९२
सञ्चयकर्तालाई कर्जा तथा सापटी	२४४,५२९,०४६,५०३	-	-	२४४,५२९,०४६,५०३
परियोजना तथा संगठित संस्थाहरुलाई कर्जा तथा सापटी	८४,३१९,९८५,८८९	-	-	८४,३१९,९८५,८८९
कर्मचारीहरुलाई कर्जा तथा सापटी	२,३३९,४५४,३३८	-	-	२,३३९,४५४,३३८
धितोपत्रहरुमा लगानी	५,६१७,७०२,७०१	-	-	५,६१७,७०२,७०१
अन्य सम्पत्ति	४५३,४७०,६६०	-	-	४५३,४७०,६६०
जम्मा	**४८५,४५२,४६२,१६७**	**-**	**-**	**४८५,४५२,४६२,१६७**
अन्य विस्तृत आय मार्फत उचित मुल्यमा				
धितोपत्रहरुमा लगानी	२४,५३१,६३१,१८१		२४,५३१,६३१,१८१	
जम्मा वित्तीय सम्पत्ति	**५०९,९८४,०९३,३४८**	**-**	**२४,५३१,६३१,१८१**	**४८५,४५२,४६२,१६७**
वित्तीय दायित्व				
परिशोधन लागत (Amortized Cost) मा				
कर्मचारी सुबिधा दायित्व	४,२३६,७८७,९६१	-	-	४,२३६,७८७,९६१
अन्य दायित्व	१,८६०,०३४,८५५	-	-	१,८६०,०३४,८५५
जम्मा वित्तीय दायित्व	**६,०९६,८२२,८१६**	**-**	**-**	**६,०९६,८२२,८१६**

४ थप जानकारी तथा खुलासाहरु

४.१ सञ्चयकर्ता हाइड्रो कोष

विगतका बर्षहरुमा कोषले आर्जन गरेको मुनाफाबाट शुरु कोष रकमको निश्चित प्रतिशतले हुन आउने रकम सञ्चयकर्ताहरुको खातामा बाँडफाँड गर्ने प्रचलन रहेको र आर्थिक बर्ष २०७३/७४ देखि बेतन कर्णली सञ्चयकर्ता हाइड्रो पावर कम्पनी लि.को शेयरमा सञ्चयकर्ताको तर्फबाट शेयर लगानी गर्ने गरी सञ्चालक समितिको निर्णय बमोजिमको रकम जम्मा गर्ने गरिएको छ ।

आर्थिक बर्ष २०७४/७५ को अन्त्य सम्ममा सञ्चयकर्ताको तर्फबाट ४ करोड कित्ता शेयर रु.७/- का दरले रु.२८ करोड लगानी भएकोमा आर्थिक बर्ष २०७५/७६, २०७६/७७, २०७७/७८ ,२०७८/७९, २०७९/८० र २०८०/८१ मा थप लगानी नभएको हुंदा आर्थिक बर्षको अन्त्यसम्ममा रु.२८ करोड कुल लगानी भएको छ । कोषले मुनाफाबाट बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाईड्रो पावर कम्पनी लि.को शेयरमा लगानी गर्ने प्रयोजनको लागि छुट्याएको रकम सञ्चयकर्ताको छुट्टै व्यक्तिगत खातामा जम्मा गरिएको छ । सञ्चयकर्ताको तर्फबाट लगानी गरेको शेयर एकमुष्ठ भुक्तानी गरिएको र सो शेयर कोषको लगानीमा समायोजन गर्न वेतन कर्णालीलाई अनुरोध गरिएकोले उक्त रकम सञ्चयकर्ताको व्यक्तिगत खाताबाट न्यून गरिएको छैन ।

४.२ बेचालु सञ्चय कोष

सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकम फिर्ता पाउन सक्ने अवस्था भएको शुरु मितिले ६ वर्षसम्म फिर्ता लिन नआएका सञ्चयकर्ताको सञ्चित रकम आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि छुट्टै व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । जस अन्तर्गत आ.ब. २०८०/२०८१ को अन्त्यसम्ममा उक्त कोषको अवस्था निम्नानुसाररहेको छ :

(रकम रु.हजारमा)

विवरण	निजामती	प्रहरी	जङ्गी	शिक्षा	संस्थान	जम्मा
शुरु मौज्दात	१,०९३,७७४	५०७,३५७	३९७,३२६	३८४,२२८	८५४,३४१	३,२३७,०२५
चालु खाताबाट रकमान्तर	(४५,३०८)	(१२,५००)	(११,९३१)	(३७,७३८)	(५९,४०७)	(१६६,८८४)
चालु खातामा फिर्ता	८०,८६७	२७,३७९	५२,०६६	३५,३२७	१४०,७१०	३३६,३४९
अन्तिम मौज्दात	१,१२९,३३२	५२२,२३५	४३७,४६१	३८१,८१७	९३५,६४४	३,४०६,४८९

कर्मचारी सञ्चय कोष लेखाङ्कन विनियम, २०८० को व्यवस्था अनुसार बेचालु कोष खातामा जम्मा भएको ४ वर्ष वा सो भन्दा बढी अवधि पूरा भएको सञ्चयकर्ताको अन्य अस्थाई खातामा रकम रहेको देखिएमा र उक्त सञ्चयकर्ताले बेचालु कोषको रकम मागदाबी गरेको नदेखिएमा रु २५,०००/- सम्मको रकमको विवरण कोषको प्रणालीमा इण्ट्री गरी बेचालुकल्याणकारी कोष खातामा जम्मा गर्नुपर्ने नीति लिइए अनुरुप आर्थिक वर्ष २०८०/८१को अन्त्य सम्ममा रु २ अर्ब १७ करोड ९६ लाख ६२ हजार ७ सय ३३ रकमबेचालुकल्याणकारी कोष खातामा जम्मा गरिएको छ ।

४.३ सञ्चयकर्ता कोष/सापटी समायोजन

सञ्चय कोष लेखाङ्कन विनियम, २०८० को व्यवस्था अनुसार विगत लामो समयदेखि दावि वा भुक्तानी हुन नसकेका सञ्चयकर्ताको कोषकट्टी तथा विशेष सापटी खातामा मौज्दात रहेको रु.२,०००/- भन्दा बढी र रु.५,०००/- सम्मको रकमलाई सप्रमाण माग दावी गरेका बखत भुक्तानी गर्ने गरी “सञ्चयकर्ता कोष सापटी समायोजन” खातामा छुट्टै राखी व्यवस्थापन गर्ने नीति लिईए अनुरुप आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को अन्त्य सम्ममा

यस शीर्षकमा रु.३० करोड २८ लाख ४३ हजार ५ सय रकम मौज्दात रहेको छ। उक्त रकममा व्याज प्रदान गरिएको छैन ।

४.४ आवास आयोजना अक्षय कोष

कोषले पोखरा आवास आयोजनाको व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले रु.१०,००,०००/- बराबरको रकमलाई "आवास आयोजना अक्षय कोष" स्वरुप प्रभु बैंक लि., पोखरा शाखामा मुद्दती खाता खोली राखेको छ।

जलेश्वर नगरपालिका ४, जनकपुरमा विपन्न परिवारको बालबालिकाको शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले मिति २०७९/०२/३१ को कोष सञ्चालक समितिको बैठक नं १६२३ ले रु.२५,००,०००/- बराबर रकमको अक्षय कोष स्थापना गर्ने निर्णय अनुरुप सो बराबरको रकमलाई "शैक्षिक विकास अक्षय कोष" स्वरुप राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि., मा मुद्दती खाता खोली राखेको छ।

४.५ कर्मचारी सुविधा दायित्व

कोषको लेखा नीति अनुसार कर्मचारी सुविधा दायित्व लेखाङ्कन गरिएको छ। आर्थिक बर्ष २०८०/८१सम्ममा भएको कारोबार तथा मौज्दातको आधारमा विमाङ्कीय मूल्याङ्कन प्रतिवेदन प्राप्त गरी सो अनुसार थप दायित्व व्यवस्था गरिएको छ।

१) कार्यरत कर्मचारीहरुकोउपदान तथा निवृत्तभरण :

विवरण	रकम
शुरु दायित्व	**१,६११,४१५,०७७**
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(७५,०८६,४३०)
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	८५,६१५,९०५
व्याज खर्च	११९,७००,३६९
अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गरिएको	
विमाङ्कीय नोक्सान	(२११,६८७,६७७)
अन्तिम दायित्व	**१,५२९,९५७,२४४**

क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

डिस्काउन्ट दर	७.५० %
तलव वृद्धि दर	८.०० %
निवृत्तिभरण बृद्धि दर	तलव बृद्धि दरको दुई तिहाई

ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,४४,२८,९६,८६८
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१,५५,८०,८२,१३०

तलव बृद्धि दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,५६,२२,५४,४४३
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१,४३,७९,१२,१११

२) योगदानमूलकनिवृत्तभरणमा आवद्धकर्मचारीहरुको उपदान तथा निवृत्तभरण :

विवरण	रकम
शुरु दायित्व	-
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	-
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	१४,०७,१११
व्याज खर्च	-

अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गरिएको	
बिमाङ्कीय नोक्सान	-
अन्तिम दायित्व	१४,०७,१११

क) बिमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

डिस्काउन्ट दर	७.५० %
तलव वृद्धि दर	८.०० %
निवृत्तिभरण बृद्धि दर	तलव बृद्धि दरको दुई तिहाई

ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	११,११,२५७
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१७,९७,६४५

तलव बृद्धि दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१७,८९,०६१
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	११,११,८८०

३) सेवा निवृत्त कर्मचारीहरुको निवृत्तभरण

विवरण	**रकम रु.**
शुरु दायित्व	**१,८६६,०६५,९५३**
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(१४०,१५४,४३४)
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	-
व्याज खर्च	१३४,६९९,१५५
अन्य विस्तृत आयमा लेखाङ्कन गरिएको	
बिमाङ्कीय नोक्सान	(१६८,२२४,९६१)
अन्तिम दायित्व	**१,६९२,३८५,७१३**

क) बिमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

डिस्काउन्ट दर	७.५० %
तलव बृद्धि दर	८.०० %
निवृत्तिभरण बृद्धि दर	तलव बृद्धि दरको दुई तिहाई

ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,७०,५६,३८,८३१
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	२,०५,४१,४८,८०२
तलव बृद्धि दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१,९८,९८,३८,०५२
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१,७५,३५,६४,९७६

४)सञ्चित विरामी बिदा

विवरण	रकम रु.
शुरु दायित्व	**१०३,९९३,६२३**
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(२०,७६९,६४७)
पुर्वमापन नोक्सानी (नाफा)	
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	३,४१०,३३८
व्याज खर्च	७,०२०,६६०
विमाङ्कीय नोक्सान	४९,४६९,९०१
अन्तिम दायित्व	**१४३,१२४,८७५**

क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

डिस्काउन्ट दर	७.५० %
तलव बृद्धि दर	८.०० %

ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१३,२३,४०,७४२
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१५,५७,८१,८८०
तलव बृद्धि दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	१५,५५,२६,९५३
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	१३,२३,५१,९२५

५) सञ्चित घर विदा

विवरण	रकम रु.
शुरु दायित्व	**४५,१८८,३१८**

कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(१७,७६४,७७२)
विमाङ्कीय नोक्सान	२३,९३१,४८३
नाफा नोक्सानमा लेखाङ्कन गरिएको	
सेवा लागत	१८,३७८,४६२
व्याज खर्च	२,७१६,८८७
अन्तिम दायित्व	**७२,४५०,३७८**

क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

डिस्काउन्ट दर	७.५० %
तलव बृद्धि दर	८.०० %

ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	६,५०,४३,०४४
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	८,१३,१०,५२४
तलव बृद्धि दर	**दायित्व रु.**
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	८,११,३१,२८२
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	६,५०,५०,६७३

६) जीवन सुरक्षण कोष

विवरण	रकम रु.
शुरु दायित्व	**६१०,१२४,९८९**
कोषको योगदान	-
लाभ भुक्तानी	(६१,१२५,१८३)
नाफा नोक्सानमा लेखांकन गरिएको	
सेवा लागत	३१,२८०,०६३
व्याज खर्च	४२,६८६,८४९
अन्य विस्तृत आयमा लेखांकन गरिएको	
विमाङ्कीय नोक्सान	१४,५४३,०३८
अन्तिम दायित्व	**६३७,५०९,७५६**

क) विमाङ्कीय मूल्याङ्कनमा प्रयोग भएमा महत्वपूर्ण अनुमानहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

डिस्काउन्ट दर	७.५० %
तलव बृद्धि दर	८.०० %

ख) संवेदनशीलता विश्लेषण

डिस्काउन्ट दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	५८,७३,७४,०२३
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	६९,६२,७५,५०५

तलव बृद्धि दर	दायित्व रु.
१ प्रतिशत बृद्धि हुँदाको दायित्व	६९,५०,९३,३३७
१ प्रतिशत कम हुँदाको दायित्व	५८,७४,२५,१३७

४.६ सम्बद्ध व्यक्तिसँगको कारोबार

कोषको सम्बद्ध व्यक्तिको रुपमा कोषको व्यवस्थापनका महत्वपूर्ण पदाधिकारीहरु रहेका छन् । यस अन्तर्गत कोषको सञ्चालक समितिका सदस्यहरु तथा कोषको प्रशासक पर्दछन्। सञ्चालक समितिका सदस्यहरु सामूहिक रुपमा योजना बनाउने, निर्देशन दिने तथा नियन्त्रण गर्ने अधिकारीको रुपमा कार्य गर्दछन् भने सञ्चालक समितिको योजना कार्यान्वयन गर्ने तथा कोषको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्ने जिम्मेवार व्यक्ति कोषका प्रशासक हुन् ।हालकोषमा सञ्चालक समितिका सञ्चालकहरु निम्न अनुसार रहेका छन् ।

नाम	पद
श्री दिनेश कुमार घिमिरे	अध्यक्ष
श्री दिपक थापा	सञ्चालक
श्री धनिराम शर्मा	सञ्चालक

डा.हरि प्रसाद अधिकारी	सञ्चालक
श्री बिनोद थापा	सञ्चालक
श्री गोविन्द गुरुङ	सञ्चालक
श्री जितेन्द्र धिताल	प्रशासक/सञ्चालक

आ.व. २०८०/८१ मा सञ्चालक समितिको बैठकमा उपस्थित भएवापत सदस्यहरुलाई प्रति बैठक रु.आठ हजार प्रदान गरिएको छ । यो बाहेक अन्य सुविधा वा भुक्तानी गरिएको छैन । यस आर्थिक वर्षमा सञ्चालक समितिको बैठक भत्ता तथा खर्चमा रु.४०लाख ७९ हजार (गत वर्ष रु.५७ लाख १९ हजार) खर्च भएको छ । कोषले सञ्चालक समितिका सदस्यहरुसँग कुनै व्यापारिक सम्झौता वा कार्य गरेको छैन ।

आर्थिक बर्ष २०८०/८१ मा कोषकोप्रशासकमा श्री जितेन्द्र धितालकार्यरत रहनु भएको थियो । प्रशासकको वार्षिक तलब तथा भत्तामा रु.४१,५३,६९३/२७- खर्च भएको छ । प्रशासकलाई कार्यालयबाट ड्राइभर सहितको गाडीको सुविधा रहेको छ ।कोषले प्रशासकसँग कुनै व्यापारिक सम्झौता वा कार्य गरेको छैन ।

४.७ कोषले शेयरमा गरेको लगानीको लागत यसप्रकार रहेको छ ।

निकायको प्रकारसुचिकृत संस्थामा	**लागत (रु. हजारमा)**
वाणिज्य बैंक	८३,३७,८४७
विकास बैंक	५७,८३६
बीमा कम्पनी	६२९,५८२
जलविद्युत कम्पनी	१,000,000
अन्य	–
निकायको प्रकारसुचिकरण नभएका संस्थामा	
जलविद्युत कम्पनी	९९0,000
बीमा कम्पनी	–
अन्य	८२५,२८६
जम्मा	**११८,४०,५५१**

कोषले आफ्नो शेयर लगानी रहेको १२ वटा वाणिज्य बैंकमा रु.१ खर्ब ०४ अर्ब ६५करोड मुद्दति निक्षेपको रुपमा लगानी गरेको छ ।शेयर लगानी रहेका विभिन्न कम्पनीहरुमध्ये चौधवटा कम्पनीहरुमा र कोषले कर्जा लगानी गरेका पाँचवटा कम्पनीहरुमा कोषको तर्फबाट सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व रहेको छ ।

४.८ कोषको शेयर लगानी भएका कम्पनीहरुमा आ.व. २०८०/८१को अन्त्यमा कोषको तर्फबाट सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व

सि.नं.	**संस्थाको नाम**	**प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी**
१	हिमालयन बैंक लि. नेपाल	श्री जितेन्द्र धिताल

२	हाईड्रोईलेक्ट्रिसिटी ईन्भेष्टमेण्ट एण्ड डेभेलोपमेण्ट कम्पनी	श्री जितेन्द्र धिताल
३	बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाइड्रोपावर क. लि.	श्री जितेन्द्र धिताल
४	एनएमवि बैक लि.	श्री जीवन कुमार कट्वाल
५	नेपाल एस.बी.आई. बैंक लि.	श्री भरतराज वस्ती
६	नेपाल बैक लि.	श्री रोचन श्रेष्ठ
७	कुमारी बैंक लि	श्री विजय कुमार श्रेष्ठ
८	नेशनल फण्ड लि.	श्री जितेन्द्र धिताल
९	सिन्धु विकास बैंक लि.	श्री दामोदर प्रसाद सुवेदी
१०	प्रभू ईन्स्योरेन्स कम्पनि लि.	श्री शान्ता गौतम
११	राष्ट्रिय बीमा क. लि.	श्री सागर कुमार सिंह
१२	सि.वि.आई.एल. क्यापिटल लि.	श्री सुवास खड्का
१३	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	श्री वीरेन्द्र पौडेल
१४	सञ्चयकर्ता घर जग्गा व्यवस्थापन कम्पनी प्रा.लि.	श्री जितेन्द्र धिताल श्री जीवन कुमार कट्वाल श्री भरतराज वस्ती श्री विजय कुमार श्रेष्ठ

४.९कोषको ऋण लगानी भएका संस्थामा कोषको तर्फबाट प्रतिनिधित्व

सि.नं.	संस्थाको नाम	प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी
१	मध्य भोटेकोशी हाईड्रो पावर क. लि.	श्री ध्रुव भट्टराई
२	रसुवागढी हाईड्रो पावर क. लि.	श्री ध्रुब प्रसाद अधिकारी
३	सान्जेन जलविद्युत क. लि.	श्री ठाकुर जंग थापा
४	अपर तामाकोशी हाइड्रोपावर क.लि.	श्री दर्शन भट्टराई
५	तामाकोशी जलविद्युत क. लि.	श्री नगेन्द्र प्रसाद पौडेल

४.१० आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा स्वीकृत दरबन्दी ५०० रहेकोमा असार मसान्त सम्ममा ३९४ कर्मचारी कोषमा कार्यरत रहेका छन् ।

४.११ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को अन्त्यसम्ममा कोषले दायर गरेका मुद्दाहरु विभिन्न अदालतहरुमा निम्न अवस्थामा रहेका छन् । वित्तीय विवरण अनुमोदनको मिति सम्ममा उक्त मुद्दाहरुको फैसला भएको छैन ।

सि.नं.	मुद्दा नं.	कैफियत/प्रतिवादी	मुद्दाको विषय	अदालत	मुद्दाको अवस्था
१	०७८-WO-०२३१	सिभिल स्टेटस् प्रा.लि.समेत/ नन्दाराम भण्डारी	निषेधाज्ञा	का.जि.अ.	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।०७ मा सा.ता.
२	०७८-CP–८३३६	नरेश रत्न बज्राचार्य, सिभिल स्टेटस	निषेधाज्ञा	का.जि.अ.	फैसला २०८१।०२।२४ रिट खारेज
३	०७८-WO-२३५	नारायण श्रेष्ठ, सिभिल स्टेटस	निषेधाज्ञा	का.जि.अ.	फैसला २०८१।१।१० रिट खारेज
४	०७८-WO-२५६	लक्ष्मी वैध, सिभिल स्टेटस	निषेधाज्ञा	का.जि.अ.	फैसला २०८१।१।१० रिट खारेज
५	०७८-WO-२३८	रमेश ब. घर्ती, सिभिल स्टेटस	निषेधाज्ञा	का.जि.अ.	फैसला २०८१।१।१० रिट खारेज
६	०७८-WO-०२१८	गणेश खडका, सिभिल स्टेटस	निषेधाज्ञा	का.जि.अ.	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।०३ मा सा.ता.
७	०७७-CP-२३१७	देवेन्द्र खत्री समेत (१४१)काठमाण्डौ मल	बक्यौता बहाल रकम दिलाई पाऊँ	का.जि.अ.	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।११।१९ मा पेशी
८	०७७-WO-०६४४	संजिब कुमार दुब्बे	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।०२।०६ मा पेशी
९	०७७-WO–०२०४	जय बहादुर भुजेल	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।०१।२२ मा पेशी
१०	०७७-WO-०९५३	बिधा सागर गुप्ता	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।१३ मा पेशी
११	०७९-WO-०१६३	नहकुल ऐडी समेत	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।२७ मा पेशी
१२	०७९-WO-०२७६	नहकुल ऐडी समेत	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।२७ मा पेशी
१३	०७९-WO-०११८	राजेन्द्र थापा	उत्प्रेषण परमादेश	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।१।४ मा पेशी
१४	०७८-WO-०४०१	सोम बहादुर बि.क	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।११।२३ मा पेशी

१५	०७८-WO-०६२३	आन्तरिक राजश्व विभाग समेत	उत्प्रेषण प्रतिषेध समेत	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।३।२१ मा पेशी
१६	०७८-WO-०२४७	तुलसी प्रसाद गौतम	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।१।२२ मा पेशी
१७	०७८-WO-०८२१	उच्च अदालत पाटन तथा मध्यस्थता समेत	उत्प्रेषण परमादेश समेत	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।१।९ मा पेशी
१८	०७९-MS-००३१	दिपकराज जोशी	अदालतको अवहेलना	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।०६ मा पेशी
१९	०७९-WO-०४६	जगदिश जोशी समेत	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।२८ मा पेशी
२०	०७९-WO-६८३	नेपाल निजामति कर्मचारी संगठन	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।३।१७ मा पेशी
२१	०७९-WO-१६	टिका प्रसाद धमला	उत्प्रेषण	ओखलढुंगा जि.अ.	फैसला
२२	०८०-WO-११४०	शान्ति लामिछाने(प्रो) काठमाडौं मल	निषेधाज्ञा	ललितपुर जिल्ला अदालत	फैसला २०८१।१२।११ रिट खारेज
२३	०८०-WO-११४१	रुपक गोपाली(प्रो) काठमाडौं मल	निषेधाज्ञा	ललितपुर जिल्ला अदालत	फैसला २०८१।१२।११ रिट खारेज
२४	०८०-WO-११४२	सुमन नेपाल(प्रो) काठमाडौं मल	निषेधाज्ञा	ललितपुर जिल्ला अदालत	फैसला २०८१।१२।११ रिट खारेज
२५	०८०-CP–२९७७	हरि प्रसाद ढकाल/ काठमाडौं मल	करार बमोजिमको रकम	का.जि.अ	फैसला २०८१।१०।२३ रिट खारेज
२६	०८०-CP-०९३६	गोप थकु सुवाल	दुषित धितो बदर	भक्तपुर जिल्ला अदालत	मेलमिलाप प्रक्रियामा
२७	०८०-WO-००१५	सुधिर बस्नेत	निषेधाज्ञा	ललितपुर जिल्ला अदालत	फैसला२०८०।१२।०४ रिट खारेज
२८	०८०-WO-०६०३	सुधिर बस्नेत	दायित्व एकिन गरी क्षतिपुर्ति	ललितपुर जिल्ला अदालत	फैसला२०८०।१२।०४ रिट खारेज
२९	०८०-WO-१२२६	मिरा श्रेष्ठ समेत- ६	निषेधाज्ञा	उच्च अदालत पाटन	फैसला २०८१।१।१२

३०	०८०-WO-१३६९	कर्मचारी संगठन (कोषको)	परमादेश लगायत	उच्च अदालत पाटन	फैसला २०८०।१२।१४
३१	Reference No.	मध्यस्थता	मध्यस्थता	नेपाल मध्यस्थता परिषद्	फैसला
३२	०७९–WO–०३३९	अर्जुन कुमार भण्डारी	परमादेश	बिराटनगर जिल्ला अदालत	फैसला २०८१।०८।१०
३३	०८०-WO-१०४३	खेमराज आचार्य	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।२६ मा पेशी
३४	०८०-C४-४३५२	दिवा सपना जे.भी.		का.जि.अ	फैसला २०८१।१०।२४
३५	०८०-CP-६७८१	दिवा सपना जे.भी.	बैंक जमानत बदर	का.जि.अ	फैसला २०८१।१०।२४
३६	०८०-CP-१०००५	दिवा सपना जे.भि.	करार वमोजिम रकम दिलाइ पाँउ ।	का.जि.अ	फैसला २०८१।१०।२४
३७	०८०-CP-९९६५	दिवा सपना जे.भि.	करार वमोजिम रकम दिलाइ पाँउ ।	का.जि.अ	फैसला २०८१।१०।२४
३८	०८०-WO-१४२३	लक्ष्मी दाहाल	परमादेश	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।१।२४ मा पेशी
३९	०८०-FJ-०१६६	सहरी विकास मन्त्रालय समेत	अदालतको अवहेलना	उच्च अदालत, पाटन	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।६।७ मा पेशी
४०	०८०-wo-१५११	राम दत्त जोशी	उत्प्रेषण/परमादेश	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।२।२१ मा पेशी
४१	०७९-WO-०६८३	नेपाल निजामती कर्मचारी संगठन	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२।३।२७ मा पेशी
४२	०८०-WO-०९३५	होमराज ढुंगेल गोमा खनाल	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८१।१२।१७ मा पेशी
४३	०८०-WO-०८२१ र ०७८-WO-१०८८	उच्च अदालत शर्मा ए एनके	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	अदालती प्रक्रियामा रहेको मिति २०८२/१/९ मा पेशी
४४	०८०-WO-१४६२	धन बहादुर राना	उत्प्रेषण	सर्वोच्च अदालत	फैसला २०८१।८।७ रिट खारेज

४५	०८१-CP-१०१२	बिन्दु कार्की	दुष्टिबन्धक लिखत बदर	ल.पु.जि.	फैसला २०८१।९।१७वादी दावी नपुग्ने

उल्लेखित मुद्दाहरु संयोगिक सम्पत्तिको (Contingent Assets) रुपमा रहेकोले थप लेखाङ्कन आवश्यक रहेको छैन ।

४.१२ कर्जाको लागि ऋण सम्झौतामा जनाएको प्रतिबद्धता

कोषको विभिन्न संस्था तथा कम्पनीहरुलाई हाल कुल कर्जा प्रतिबद्धता रु.४८ अर्व ५६ करोड ७८ लाख १६ हजार रहेकोमा यस आर्थिक बर्षको अन्तसम्ममा रु. २९ अर्व ३५ करोड २८ लाख ४२ हजार कर्जा प्रवाह भई रु.१९ अर्व २१ करोड ४९ लाख ७३ हजार कर्जा प्रवाह हुन बाँकी रहेको छ ।

उक्त कर्जाहरुको विवरण निम्नानुसार छ :

संस्थाको नाम			**रकम रु.**
(क) संस्थागत कर्जा	**प्रतिबद्धता रकम**	**प्रवाह रकम**	**प्रवाह हुन बाँकी रकम**
सान्जेन जलविद्युत कम्पनी लि	५,७०७,८००,०००.००	५,०८३,९३३,०००.००	६२३,८६७,०००.००
रसुवागढी जलविद्युत कम्पनी लि	१०,१६२,१००,०००.००	१०,१६२,१००,०००.००	-
मध्य भोटेकोशी जलविद्युत कम्पनी लि	६,१४१,६५०,०००.००	६,१४१,६५०,०००.००	-
मध्य भोटेकोशी जलविद्युत कम्पनी ब्रिज ग्याप कर्जा	२,७४६,९९०,०००.००	२,७४६,९९०,०००.००	-
प्यानोरोमा रियल स्टेट प्रा लि	७१४,५७०,०००.००	४१६,२५४,१०३.३५	२९८,३१५,८९६.६५
प्यानोरोमा रियल स्टेट प्रा लि ब्रिज ग्याप कर्जा	८०,०००,०००.००	८०,०००,०००.००	-
वन्डरफुल रियल स्टेट प्रा लि	७४५,९०६,०००.००	४५३,७९६,६५०.९८	२९२,१०९,३४९.०२
वन्डरफुल रियल स्टेट प्रा लि ब्रिज ग्याप कर्जा	८०,०००,०००.००	७२,२७७,८५७.६२	७,७२२,१४२.३८
देउराली डेभलपर्स प्रा लि	३३०,०००,०००.००	-	३३०,०००,०००.००
देउराली डेभलपर्स प्रा लि ब्रिज ग्याप कर्जा	११०,०००,०००.००	११०,०००,०००.००	-
अर्वान पेन्टागन प्रा.लि.	९७६,८००,०००.००	४२४,८००,०००.००	५५२,०००,०००.००
तामाकोशी पाचौ जलविद्युत कम्पनी लि	१३,७४०,७००,०००.००	-	१३,७४०,७००,०००.००
(ख) सहवित्तीयकरण कर्जा			
नाशा हाईड्रोपावर प्रा.लि.	२,०००,०००,०००.००	१३८,८६३,१९८.११	१,८६१,१३६,८०१.८९
मादमे खोला हाईड्रोपावर प्रा.लि.	८२५,०००,०००.००	४२६,२०२,५३७.४०	३९८,७९७,४६२.६०
के.बि.एन.आर. इसुवा पावर लिमिटेड	१,०००,०००,०००.००	५९०,५९९,३२७.९१	४०९,४००,६७२.०९
भिजन लुम्बिनी प्रा.लि.	८००,०००,०००.००	७७१,५१४,३०७.९५	२८,४८५,६९२.०५
काठमाण्डौ इन्टरनेशनल हस्पिटल प्रा.लि.	१,०००,०००,०००.००	६७४,४५४,६५०.९४	३२५,५४५,३४९.०६
गौरीशङ्कर सिमेन्ट प्रा.लि.	१,०००,०००,०००.००	६५३,१०६,६६४.०१	३४६,८९३,३३५.९९
होटेल फरेष्ट इन लि.	४०६,३००,०००.००	४०६,२९९,९९९.३६	-
जम्मा	**४८,५६७,८१६,०००.००**	**२९,३५२,८४२,२९७.६३**	**१९,२१४,९७३,७०२.३७**

४.१३ शेयरमा लगानीको लागि प्रतिबद्धता

कोषको बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाइड्रोपावर कम्पनीमा प्रतिवेदन मितिमा रु.८४ करोड पुँजी प्रतिबद्धता रहेको छ ।

४.१४ अन्य संयोगिक दायित्व (Contingent Liability)

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ६३(१) को प्रतिवन्धात्मक वाक्यांशले कोषलाई स्वतः स्वीकृत अवकाश कोष मानेकोले सोही ऐनको दफा ६४(२) को स्वीकृत अवकाश कोषको आयमा आयकर नलाग्ने व्यवस्था बमोजिम

यस कोषको आयमा आयकर नलाग्ने व्यवस्था रहेको छ। तर आन्तरिक राजश्व कार्यालय, ललितपुर १ ले मिति २०७८/०९/०८मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिम कोषलाई संशोधित कर निर्धारण आदेश जारी गरी आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि २०७६/७७ सम्मको लागि रु.५ अर्ब ५३ करोड १९ लाख ४७ हजार ३ सय ६८ करयोग्य आय कायम गरी सोही ऐनको अनुसूची १ बमोजिम २५ प्रतिशतका दरले आयकर, दफा १२०(ख) बमोजिम आयकर बराबरको शुल्क तथा दफा ११८ र ११९ बमोजिम थप व्याजसमेत गरी रु.३ अर्ब ४० करोड ६२ लाख ६० हजार २ सय ९५ जम्मा कर दायित्व निर्धारण गरेको छ ।कोषले सो आदेशको विरुद्ध सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन पेश गरी मिति २०७८/०९/१६ मा अल्पकालीन अन्तरिम आदेश प्राप्त गरेको छ । अल्पकालीन अन्तरिम आदेश पछि समेत जरिवाना सहित दफा ११८ र ११९ बमोजिम थप व्याजसमेत गरी रु.४ अर्ब ०८ करोड ७५ लाख १२ हजार ३ सय ५५ जम्मा कर दायित्व निर्धारण गरेको छ ।

४.१५लगानी सम्पत्तिको उचित मूल्य (Fair Value of Investment Property)

कोषले धारण गरेका लगानी सम्पत्तिहरु समानको अन्य लगानी सम्पत्तिहरुको कारोबार सम्बन्धित बजारमा न्यून रहेको, कारोबार भएको भएता पनि कारोबार भएको सही रकमको जानकारी प्राप्त हुने व्यवस्था नभएकोले ती लगानी सम्पत्तिहरुको उचित मूल्य निर्धारण विश्वसनीय ढंगमा गर्न नसकिने देखिएकोले कोषले अपनाएको नीति अनुरुप ती सम्पत्तिहरुको उचित मूल्य खुलासा गरिएको छैन ।

४.१६ जोखिम व्यवस्थापन

कोषले देहायका विभिन्न क्षेत्रका कारोवारहरुको जोखिम व्यवस्थापनका लागि कार्यहरु गरेको छ ।

क. तरलता जोखिम(Liquidity Risk)

कोषले लगानी वा अन्य सम्पत्तिलाई नगदमा परिवर्तन गर्न नसक्नाले आफ्नो छोटो अवधिको दायित्व भुक्तानी गर्न नसक्ने जोखिम नै तरलता जोखिम हो ।कोषले सञ्चयकर्ताको रकमलाई लगानी नीति अनुरुप विभिन्न क्षेत्रमा परिचालन गर्दै आएको छ। समय अनुसार तरलता व्यवस्थापनका लागि कोषले वाणिज्य बैंकको मुद्दती निक्षेप र सरकारी सुरक्षण पत्रमा समेत लगानी गरेको छ। निश्चित रकम कल खातामा राखी तरलता व्यवस्थापन हुँदै आइरहेको छ।

ख. बजार जोखिम(Market Risk)

सम्पूर्ण बजार वा बजारको विशिष्ठ वर्गलाई असर गर्ने जोखिम नै बजार जोखिम हो। यो अज्ञात हुन्छ र बजार कारकहरुबाट उत्पन्न हुन्छ जसमा प्राय गरी व्याजदर कारक रहेको हुन्छ।

कोषले निर्दिष्ट गरे अनुरुप सम्पत्ति दायित्व संरचनाभित्र रही बजार जोखिमको पहिचान गर्ने, मापन गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने परिपाटीको विकास गरिएको छ। बजार जोखिमका तत्वहरु नियमित रुपमा परिवर्तन भईरहने हुँदा जोखिम व्यवस्थापन गर्ने विधि तथा औजारहरु समेत समय समयमा आवश्यकता अनुरुप पुनरावलोकन गर्ने नीति लिईएको छ।

कोषको बजार जोखिमको पहिचान, मापन, अनुगमन, व्यवस्थापन र विश्लेषण गर्न एक बजार जोखिम व्यव्स्थापन निर्देशिका कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईएको छ।

ग. सञ्चालन जोखिम (Operational Risk)

कोषको कार्यप्रक्रियामा रहने कमी कमजोरी, मानवीय त्रुटी, आकस्मिक वा प्राकृतिक रुपमा हुने सञ्चालन जोखिमलाई व्यवस्थापन गर्न तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ बनाउन लेखापरीक्षण समिति, जोखिम व्यवस्थापन समितिको संरचनात्मक व्यवस्थाका अतिरिक्त कोषमा छुट्टै विभागीय संरचना कायम गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई मजबुत गरिएको छ।

वित्तिय प्रतिवेदनको अनुपालन र सोमा रहने जोखिमलाई न्यून गर्न कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ को नवौं संशोधन भई सकेको र यस ऐन अन्तर्गत बनेका नीति, नियम तथा कार्यविधिहरुमा आवश्यकता अनुरुप समयानुकूल पुनरावलोकन गर्ने गरिएको छ ।

घ. ऋण लगानी जोखिम(Credit Risk)

ऋणीले तोकिएको समयमा भुक्तानी नगर्ने वा सम्झौताको पालना नगरेको कारणले कोषले साँवा तथा व्याज प्राप्त नगर्ने जोखिम नै ऋण लगानी जोखिम हो ।

कोषले परियोजनाहरुको समूचित जोखिम विश्लेषण पश्चात परियोजनामा लगानी गर्ने नीति लिएको छ । नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका संस्थामा ऋण प्रवाह गर्दा नेपाल सरकारको जमानत लिई कर्जामा रहने जोखिमलाई समूचित व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ । साथै, कोषले मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्दा सम्बन्धित बैंकहरुको त्रैमासिक रुपमा प्रकाशित तथ्याङ्कलाई आधार बनाई जोखिम व्यवस्थापन गर्ने गरेको छ ।

ङ. सूचना प्रविधि सम्बन्धी जोखिम (IT Related Risk)

सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिम न्यूनीकरण गर्न कोषमा विपत व्यवस्थापन योजना, २०७१ कार्यान्वयनमाल्याईएको छ । सोबाट सूचना प्रविधिमा देखिने जोखिमको पहिचान, मापन, अनुगमन र आन्तरिक नियन्त्रण गर्ने परिपाटीको विकास भईसकेको छ । यसै सन्दर्भमा कोषले जोखिम न्यूनीकरण गर्न विगतमा IT System Audit गरेको र सो प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझावहरुलाई अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन रुपमा वर्गीकरण गरी अल्पकालीन सुझावहरुलाई सम्बोधन गर्दै लगिएको र दीर्घकालीन रुपमा सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यका लागि यही आर्थिक वर्षमा Information Technology strategic Planकार्यान्वयनमा ल्याई सूचना प्रविधि जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न कोष अग्रसर रहेको छ ।

च. सञ्चयकर्ता कर्जा जोखिम (Contributors Credit Risk)

कोषले सञ्चयकर्तालाई प्रदान गर्दै आएका विभिन्न कर्जा तथा सापटीहरुको जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न कर्जाको अनुगमन तथा नियन्त्रण प्रणालीको विकास गरिएको छ । कर्जाको वार्षिक रुपमा पुनरावलोकन गर्नुका साथै धितोको नियमित रुपमा स्थलगत निरीक्षण गर्न सञ्चयकर्ता घर दैलो कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरिएको छ ।

परिशिष्ठ १

कर्मचारी सञ्चय कोष
सम्वन्धित ऐन, नियम, नीति तथा कार्यविधिहरूको सूची

(क) सञ्चय कोष, निवृत्तभरण कोष तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन सम्बन्धी

- कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन(संशोधन सहित), २०१९
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सामान्य नियम (संशोधन सहित), २०२०
- जगेडा कोष, कल्याणकारी कोष, निवृत्तिभरण कोष र अन्य कोषहरू सञ्चालन नियमावली, २०६२
- शाखा कार्यालय सञ्चालन निर्देशिका, २०७२
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सञ्चयकर्ता सापटी प्रवाह विनियमावली, २०८०
- सञ्चयकर्ता परिचयपत्र सामाजिक सुरक्षा एवम् सञ्चय कोषसंग सम्वन्धित विषयमा सोधकार्यका लागि आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७०
- संस्थालाई कोषमा आवद्ध गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४
- बेचालु सञ्चय कोष व्यवस्थापन कार्यविधि,२०७१
- सार्वजनिक निकायका कर्मचारीको निवृत्तभरण तथा उपदान कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०७७
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सञ्चयकर्ता परिचय पत्र व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७
- सञ्चयकर्ताले प्राप्त गर्ने रकम बैंक खाता मार्फत भुक्तानी गर्ने कार्यविधि, २०७६
- कोभिड-१९ वाट सिर्जित विशेष परिस्थितिमा कोषका सेवा सञ्चालन निर्देशिका, २०७७
- कर्मचारी सञ्चय कोष, कोष लेखांकन विनियम, २०८०
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन विनियम, २०८०
- सार्वजनिक निकायका कर्मचारीको निवृत्तभरण तथा उपदान कोष सञ्चालन विनियमावली, २०८१
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सञ्चयकर्ता र कार्यालय तथा संस्था सूचीकरण विनियमावली, २०८१
- कर्मचारी सञ्चय कोष नियमावली, २०८१

(ख) मानव संशाधन व्यवस्थापन सम्बन्धी

- मानव संसाधन नीति तथा मानव संसाधन विकास योजना, २०७२
- कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८
- प्रोत्साही पुरस्कार तथा दण्डसम्बन्धी कार्यविधि (संशोधन सहित), २०३३
- कर्मचारी सञ्चय कोष दैनिक तथा भ्रमण भत्तासम्बन्धी कार्यविधि, (संशोधन सहित), २०४२

- कर्मचारी औषधोपचार सम्वन्धी व्यवस्था, २०५०
- कोषका कर्मचारीको निमित्त अवकाश कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०६०
- कर्मचारी जीवन सुरक्षण कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०६०
- भ्रमण निर्देशिका, २०६७
- कोषका कर्मचारी सन्तति छात्रवृत्ती निर्देशिका, २०७०
- कर्मचारी सञ्चय कोष, विद्युतीय हाजिरी प्रणाली (Electronic Attendance System) निर्देशिका, २०७९
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सेवा पुरस्कार छनोट तथा सिफारिस मापदण्ड, २०८१

(ग) लगानी तथा असुली व्यवस्थापन सम्बन्धी

- बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाईड्रो पावर कं.लि.को शेयरमा लगानी गर्ने सम्वन्धी विनियम,२०७४
- भाडा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५
- जग्गा तथा भवन खरिद बिक्री कार्यविधि, २०७५
- संस्थागत कर्जा असूली विनियम, २०७८
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सञ्चयकर्ता कर्जा असुलीविनियम, २०७९
- कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्जा तथा लगानी नीति, २०८०
- कर्मचारी सञ्चय कोष, लगानी प्रवाह विनियम, २०८०
- कर्मचारी सञ्चय कोष, संस्थागत कर्जा प्रवाहविनियम, २०८०

(घ) संस्थागत सुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धी

- संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७१
- जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१
- लेखपरीक्षण समिति सञ्चालन विनियमावली, २०७४
- आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यविधि, २०७१
- कर्मचारी सञ्चय कोष, कोष लेखाङ्कन विनियम, २०८०
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- कर्मचारी सञ्चय कोष (खरिद) नियमावली, २०७५
- लेखा निर्देशिका, २०६३
- कर्मचारी सञ्चय कोष (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६८
- कर्मचारी सञ्चय कोष अनुगमन र मूल्याङ्कनको मापदण्ड तथा कार्यविधि,२०७०

- व्यवसायिक निरन्तरता योजना/विपद व्यवस्थापन योजना, २०७१
- अधिकार प्रत्यायोजन कार्यविधि, २०७५
- सेवा करार निर्देशिका, २०७३
- कागज धुल्याउने कार्यविधि, २०७६
- बजेट निर्देशिका, २०७६
- कर्मचारी सञ्चय कोष, बैंक रिकन्सिलियशन कार्यविधि, २०७६
- सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण नीति,२०७८
- कर्मचारी सञ्चय कोष, सवारी साधन (सञ्चालन र व्यवस्थापन) विनियमावली, २०८०
- Employees Provident Fund, Information Technology Policy, 2080
- कर्मचारी सञ्चय कोष, जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१
- कर्मचारी सञ्चय कोष, दैनिक तथा भ्रमण खर्च विनियमावली, २०८१
- कर्मचारी सञ्चय कोष, अख्तियार प्रत्यायोजन सम्बन्धी व्यवस्था-२०८१

बरिष्ठ प्रबन्धकहरू

राजेन्द्र भण्डारी
बरिष्ठ प्रबन्धक

रमेशचन्द्र बेलवासे
बरिष्ठ प्रबन्धक

कल्पना मानन्धर
बरिष्ठ प्रबन्धक

निर्मला हुमागाई
बरिष्ठ प्रबन्धक

राकेशलाल श्रेष्ठ
बरिष्ठ प्रबन्धक

राम शरण अर्याल
बरिष्ठ प्रबन्धक

सन्तोष पौडयाल
बरिष्ठ प्रबन्धक

ध्रुव प्रसाद पन्त
बरिष्ठ प्रबन्धक

रवी तामाङ्
बरिष्ठ प्रबन्धक

रामचन्द्र पोखरेल
बरिष्ठ प्रबन्धक

कृष्ण प्रसाद शर्मा
बरिष्ठ प्रबन्धक

अर्जुन निरौला
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

कुमारी कञ्चन साह
का.मु. बरिष्ठ प्रबन्धक

शाखा कार्यालय तथा सेवाकेन्द्र प्रमुखहरू

डा. दिलिपराज पौडेल
शाखा कार्यालय हेटौडा

मदन सुवेदी
शाखा कार्यालय पोखरा

राजेन्द्र लामिछाने
शाखा कार्यालय धनगढी

राम प्रसाद लामिछाने
शाखा कार्यालय जनकपुर

ध्रुव प्रसाद तिवारी
शाखा कार्यालयसुर्खेत

शशी कुमार देवकोटा
शाखा कार्यालय कोहलपुर

रूकमणी ठकुरी
शाखा कार्यालय विराटनगर

कृष्ण बहादुर जि.सी.
शाखा कार्यालय बुटवल

दीपकमणि रिसाल
सेवाकेन्द्र धनकुटा

दिपेन्द्र सापकोटा,
सेवाकेन्द्र बिर्तामोड

अर्जुन प्रसाद आचार्य,
सेवाकेन्द्र लगनखेल

बाल कुमारी न्यौपाने,
सेवाकेन्द्र सिंहदरबार

सुरक्षित भविष्यको लागि सञ्चय कोष तथा निवृत्तभरण कोष

सञ्चयकर्ता सापटी
- विशेष सापटी
- घर सापटी
- शैक्षिक सापटी
- सरलचक्र कर्जा
- घर मर्मत सापटी
- जग्गा खरिद सापटी

सामाजिक सुरक्षा सुविधा
- काजक्रिया अनुदान
- दुर्घटना क्षतिपूर्ति
- सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना
- सुत्केरी तथा शिशु स्याहार सुविधा

संस्थागत ऋण
- औद्योगिक क्षेत्र
- उर्जा क्षेत्र
- पर्यटन क्षेत्र
- पूर्वाधार क्षेत्र

केन्द्रीय कार्यालय

पूल्चोक, फोन नं ०१-५०१०१६५, ५०१०१६६, ५०१०१७२

मुख्य कार्यालय

त्रिदेवीमार्ग, ठमेल, काठमाडौं फोन नं. ०१-५३५२१४०

लगनखेल, ललितपुर फोन नं. ०१-५५२२९४१, ०१-५५२५७०७

शाखा कार्यालय

विराटनगर: ०२१-४७२७८४, जनकपुर: ०४१-४२२१६६, हेटौंडा: ०५७-५२४३७७, पोखरा: ०६१-४६८०४९,
वुटवल: ०७१-५५४५१८, कोहलपुर: ०८१-५४१२८२, सुर्खेत: ०८३-५२३०६६, धनगढी: ०९१-५२०६९२

सेवा केन्द्र

लगनखेल: ०१-५५२१६८०, सिंहदरवार: ०१-४२००४६६, धनकुटा: ०२६-५२२०४९

कल सेन्टर : फोन : ०१-५९७००४१

www.epf.org.np